

Salezijanska mladinska pastorala

Referenčni
okvir

Dikasterij
za mladinsko pastoralo

Salezijanska mladinska pastorala

Referenčni
okvir

Dikasterij
za mladinsko pastoralo

Pri pripravi so sodelovali:

Don Fabio Attard, SDB

Svetovalec za mladinsko pastoralo

Andrea Bozzolo - Antonino Romano - Antonio Jiménez - Centro Nacional Salesiano Pastoral Juvenil (Španija) - Centro Salesiano Pastorale Giovanile (Italija) - Chris Ford - David O'Malley - Dominic Sequeira - Equipo del Teologado Don Bosco (Gvatemala) - Gianantonio Bonato - Jugendpastoralinstitut Don Bosco (Nemčija) - Joe Arimpoor - José Antonio Vega - José Miguel Núñez - Joseph Gevaert - Marek Chrzan - Don Bosco Center (Filipini) - Osvaldo Gorzegno - Pier Fausto Frisoli - Riccardo Tonelli - Ronaldo Zacharias - Rossano Sala - Savio Hon Tai Fai - Thomas Menamparambil.

Pri izdelavi dokumenta so sodelovali:

Alberto Martelli - Carlo Loots - Charles Maria Antonysamy - Chiara Bambozzi - Erino Leoni - Fernando García - Francesca Ciolfi - Francisco Santos - Francesco Cereda - Gianni Filippin - Giovanni Doff Sotta - Gregoire Kifuayi Nzilimpiem - Javier Valiente - José Francisco M. Zazo - José Luis Aguirre - Jose Luis Plascencia - Koldo Gutiérrez - Marcello Baek - Mario Olmos - Marta Cesteros - Miguel Angel Alvarez - Miguel Angel Garcia - Pier Fausto Frisoli - Rafael Borges - Robert Simon David - Samuel Segura - Santiago Domínguez - Santiago G. Mourelo - Sergio Castellini - Tarcizio Moráis.

Grafično oblikovanje: Artia Comunicación

Ilustracije: Javier Carabaño

Prevod: Andrej Baligač, Boštjan Jamnik, Miran Sajovic, Alojzij Slavko Snoj

Jezikovni pregled: Stanislav Duh

© Dikasterij za mladinsko pastoralo, Rim

Tretja izdaja 2014

Izdala: Salezijanska mladinska pastoralna, Ljubljana

Založil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Nekomercialna izdaja

Tiskano v Sloveniji

Direzione Generale Opere Don Bosco

Via della Pisana, 1111

Casella Postale 18333

00163 Roma Aurelia

KAZALO

Predstavitev	16
Uvod v tretjo izdajo	18
Dokumenti	21

» PRVI DEL

I. poglavje

ŽIVETI ŽIVLJENJE IN KULTURO MLADIH DANES

1. »To je tvoje polje, na tem polju moraš delati«	32
2. Simpatija in volja do stika z mladimi	33
3. Razločevanje vzgojiteljev in vernikov	35
4. Skupnost v ljubezni z drugimi	37
5. Salezijanska mladinska pastoral izraža salezijansko poslanstvo	38
6. Množiti in opredeliti kraje srečanja z mladimi	42
7. Dvojna zvestoba	43

II. poglavje

OD KRISTUSA EVANGELIZATORJA DO CERKVE, KI EVANGELIZIRA

1. Jezus Kristus, dobri pastir, popoln izraz Božje Ljubezni	50
2. Jezus nam razodeva Božjo skrivnost, Skupnost Ljubezni	52
3. Cerkev, poklicana, da nadaljuje Jezusovo poslanstvo	53
4. Salezijansko poslanstvo	54
5. Marija, mati in učiteljica	55

III. poglavje

EVANGELIZIRATI IN VZGAJATI: NAŠA APOSTOLSKA IDENTITETA

1. Življenje v polnosti in sreča človeškega bitja	60
2. Usmerjen v Kristusa, popolnega človeka	62
2.1 Združiti ljubezen do življenja in srečanje z Jezusom Kristusom	62
2.2 Izvirnost in drznost don Boskove vzgojne umetnosti	65
3. Evangelizirati in vzgajati po načrtu celostnega razvoja	65
3.1 Obzorje razumevanja evangelizacije	65

3.2 Odnos med vzgojnim in evangelizatorskim delovanjem	67
a) Vzgojno ozadje krščanske antropologije	67
b) Evangelij kot radikalen navdih	69
c) Vesela novica v različnih kulturah in verskih tradicijah.....	71
4. Apostolska izbira področja	72
4.1 Mladi, posebej najbolj revni, so naša dokončna izbira.....	72
a) Stalna in močna ljubezen do najbolj revnih	72
b) Revščina ogroža vzgojne rezerve in rast mladih	74
4.2 Humanizacija in evangelizacija kulture	75
a) Zvestoba evangeliju in zvestoba kulturi.....	75
b) Izzivi kulture prežemajo vse pastoralne izkušnje.....	77

» DRUGI DEL

IV. poglavje

PREVENTIVNI SISTEM: DUHOVNA IN VZGOJNA IZKUŠNJA

1. Salezijansko poslanstvo je osvetljeno z don Boskovo izkušnjo	86
1.1 Salezijanski duh se navdihuje pri slogu Dobrega pastirja	86
1.2 Utešenoje salezijanskega duha je preventivni sistem	87
a) Don Boskovo pastoralno, duhovno in pedagoško udejanjenje	87
b) Navdihovalno načelo je pastoralna ljubezen	88
c) Preventivni sistem vključuje vzgojitelja in skupnost, ki ji pripada.....	89
2. Preventivni sistem kot pastoralna spodbuda	90
2.1 Celostni vzgojni načrt	90
2.2 Dvojna vrednost preventivne vzgoje	91
a) Preventivni sistem v okoliščinah stisk in reševanja.....	91
b) Umetnost vzgajanja v pozitivnem.....	93
3. Preventivni sistem kot ponudba duhovnosti.....	97
3.1 Duhovnost je predvsem življenje v Duhu.....	99
a) Prvenstvo zastonskosti Boga	99
b) Srečanje s Kristusom	99
c) Življenje v Svetem Duhu	100
3.2 Izvirna ponudba krščanskega življenja: salezijanska mladinska duhovnost	100

a) Salezijanska duhovnost, dejanski izraz pastoralne ljubezni	100
b) Načrt in pot salezijanske mladinske duhovnosti	101
c) Načrtovati pota za vzgojo v veri	107

V. poglavje

VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST: DOM NAJ POSTANE DRUŽINA ZA MLADE

1. Salezijanska mladinska pastoralna: skupnostna izkušnja	116
1.1 Skupnostna izkušnja v salezijanskem duhu in v poslanstvu	116
a) Občestvo v službi enega in istega poslanstva	116
b) Salezijanski način navzočnosti med mladimi	117
c) Vzgojno-pastoralna skupnost vključuje mnoge osebe v salezijanski vzgojno-pastoralni načrt	118
d) Vzgojno-pastoralna skupnost in družina	119
e) Vzgojno-pastoralna skupnost kot pomenljiva izkušnja območne Cerkve	119
1.2 Animacija vzgojno-pastoralne skupnosti	122
a) Spremljanje okolja	122
b) Spremljanje skupine	123
c) Osebno spremljanje	124
1.3 Posebno služenje animaciji: animacijsko jedro	125
a) Skupina oseb v medsebojnem bogatenju	125
b) Novi organizacijski vzorci	126
2. Srce salezijanskega vzgojitelja	127
2.1 Nepogrešljiva »apostolska ponotranjenost«	127
a) Globlje vstopiti v evangelij	127
b) Prva oblika evangelizacije je pričevanje	128
2.2 Salezijanska karizmatična identiteta	129
2.3 Na poti vzgoje dajemo prednost slogu animacije	130
a) Prednost dajemo procesom poosebljanja in rasti	130
a) Dejavna navzočnost vzgojiteljev med mladimi	130
2.4 Pastoralna modrost – gibalno načrta vzgojno-pastoralne skupnosti	132
a) »Vzgojno brati« sedanji položaj mladih	132
b) Potrpežljivo prizadevanje za prilagajanje in formacijo	132

3. Preventivni sistem kot uporabna pedagogika: salezijanski vzgojni slog.....	134
3.1 Don Boskov oratorij, merilo naših dejavnosti in ustanov	134
a) »Oratorijsko merilo«, navdih in vzorec za naše dejavnosti in ustanove	134
b) Splošni kazalniki za razločevanje in prenovu	136
3.2 Oblike skupnega življenja in občestva v »salezijanskem slogu«	136
a) Dom, ki sprejema (izkušnja družinskega duha).....	137
b) Župnija, ki evangelizira (verska izkušnja in pedagogika postopnosti) .	138
c) Šola, ki uvaja v življenje (celostna rast s pomočjo vzgoje).....	138
d) Dvorišče za srečanja med prijatelji in življenje v veselju (pedagogika veselja in praznovanja)	139

VI. poglavje

SALEZIJANSKI VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT: DELOVNO ORODJE

1. Načrtovalna miselnost	144
2. Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt	145
2.1 Vzgojno-pastoralni načrt (VPN) kot salezijanski apostolski načrt.....	145
a) Salezijanski VPN je zgodovinsko izročanje in delovno orodje.....	145
2.2 Salezijanski VPN kot dinamičen in celosten proces	148
a) Jasno razumevanje salezijanske mladinske pastore	148
b) Pomen štirih razsežnosti.....	148
2.3 Posebnost vsake razsežnosti in potrebne izbire.....	150
a) Razsežnost vzgoje za vero	150
b) Vzgojno-kulturna razsežnost	153
c) Razsežnost združevalne izkušnje	157
d) Poklicna razsežnost	160
2.4 Povezovalne izbire salezijanske mladinske pastore	163
a) Pospeševanje apostolskih poklicev.....	163
b) Misijonarsko pospeševanje in pospeševanje prostovoljstva v raznih oblikah	165
c) Družbeno obveščanje	169
2.5 Salezijansko mladinsko gibanje	173
a) Identiteta in narava salezijanskega mladinskega gibanja	174

b) Prednostna področja delovanja salezijskega mladinskega gibanja	176
c) Delovanje in vidljivost salezijskega mladinskega gibanja	176

» TRETJI DEL

VII. poglavje

DEJAVNOSTI IN USTANOVE SALEZIJSKE MLADINSKE PASTORALE

1. Organska pastoralna: enost v različnosti	184
2. Različna okolja in dejavnosti	185
2.1 Oratorij–mladinski center	185
2.1.1 Izvirnost salezijskega oratorija	185
2.1.2 Vzgojno-pastoralna skupnost oratorija-mladinskega centra	187
a) Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti, ki ji pripada oratorij-mladinski center	187
b) Nosilci vzgojno-pastoralne skupnosti oratorija-mladinskega centra	188
2.1.3 Vzgojno-pastoralni predlog v oratoriju-mladinskem centru	189
a) Evangelizacija	190
b) Vzgoja v salezijskem slogu	191
c) Vzgoja, vpeta v družbo, da bi jo preoblikovala	192
d) Izkušnja za poklicno zorenje	193
2.1.4 Animacija organske pastoralne oratorija-mladinskega centra	
a) Glavni posegi ponudbe	193
b) Strukture udeležbe in odgovornosti	195
2.2 Šola in salezijski center za poklicno usposabljanje	197
2.2.1 Izvirnost šole in salezijskega centra za poklicno usposabljanje	197
2.2.2 Vzgojno-pastoralna skupnost šole/salezijskega centra za poklicno oblikovanje	199
a) Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti šole/salezijskega centra za poklicno oblikovanje	199
b) Subjekti vzgojno-pastoralne skupnosti šole/salezijskega centra za poklicno oblikovanje	200
2.2.3 Vzgojno-pastoralni predlog salezijske šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI)	201

a) Navdihovanje ob evangeljskih vrednotah in predlog vere	202
b) Učinkovita in kakovostna vzgoja	202
c) Salezijanska pedagogika	204
d) Vloga sociale in pozornost do najbolj ubogih.....	204
2.2.4 Animacija organske pastore v salezijanski šoli/salezijanskem centru za poklicno oblikovanje (CPI)	205
a) Glavni posegi predloga.....	205
b) Udeležba in odgovornost	211
2.3 Salezijanska navzočno pri visokošolski vzgoji.....	212
2.3.1 Izvirnost salezijanske navzočnosti pri visokošolski vzgoji	212
2.3.2 Salezijanske ustanove za visokošolsko izobraževanje	213
a) Akademski skupnosti salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo	215
b) Načrt ustanove	217
c) Vzgojno-pastoralni predlog	218
d) Animacija organske pastore v salezijanskih ustanovah za visokošolsko izobraževanje	220
2.3.3 Strukture, ki sprejemajo študente.....	223
a) Vzgojno-pastoralna skupnost struktur, ki sprejemajo študente.....	224
b) Vzgojno-pastoralni predlog v kolegijih in študentskih domovih	225
c) Animacija organske pastore v kolegijih in študentskih domovih	227
2.4 Župnija in svetišča, zaupana salezijancem	228
2.4.1 Izvirnost salezijanskih župnij in svetišč	228
2.4.2 Vzgojno-pastoralna skupnost salezijanskih župnij in svetišč	229
a) Pomen vzgojno-pastoralne skupnosti župnije in svetišča, zaupanega salezijancem.....	229
b) Dejavniki vzgojno-pastoralne skupnosti župnije in svetišča, zaupanega salezijancem.....	230
2.4.3 Župnijska vzgojno-pastoralna ponudba je zaupana salezijanski skupnosti.....	232
a) Središče za evangelizacijo in vzgojo v veri.....	232
b) Navzočnost Cerkev, ki je odprta in vraščena v okolje.....	233
c) Skupnost z misijonskim pogledom	234
d) Jasna odločitev za mlade in za ljudske sloje.....	234
2.4.4 Organska pastoralna animacija v župniji.....	235

a) Poglavitni posegi ponudbe	235
b) Strukture sodelovanja in odgovornosti	238
2.5 Ustanove – socialne službe za mlade v stiski	241
2.5.1 Izvirnost ustanov in služb za mlade v stiski	241
2.5.2 Vzgojno-pastoralna skupnost v socialnih ustanovah	244
a) Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti v socialni ustanovi.....	244
b) Nosilci vzgojno-pastoralne skupnosti v socialni ustanovi	244
2.5.3 Vzgojno-pastoralna ponudba socialnih ustanov	246
a) Evangelizacijski navdih.....	246
b) Celostna in organska vzgojna ponudba	248
c) Izbira preventivnega merila.....	249
d) Družbena in politična razsežnost.....	250
2.5.4 Organska pastoralna animacija v socialni ustanovi.....	251
a) Prednostni posegi ponudbe	251
b) Strukture sodelovanja in odgovornosti	253
2.6 Druge ustanove in službe v raznih okoljih	255
a) Izkušnje ali službe animacije in poklicnega usmerjanja	256
b) Strokovne službe za krščansko formacijo in duhovno animacijo	257
c) Službe za animacijo prostega časa	258

VIII. poglavje

ANIMACIJSKE STRUKTURE IN PROCESI SALEZIJANSKE MLADINSKE PASTORALE

1. Celostna in razčlenjena mladinska pastorala	266
1.1 Načrtovanje in izvajanje mladinske pastorale	
a) Raven vodenja in animacije inšpektorije	266
b) Raven skupnosti in krajevnih ustanov.....	268
1.2 Poseben način razvoja apostolskega delovanja:	
pastoralna animacija	269
a) Značilnosti salezijanske animacije.....	269
b) Načela in merila pri animaciji procesov in struktur.....	270
2. Krajevna animacija in koordinacija	273
2.1 Salezijanska skupnost je tista, ki animira salezijansko ustanovo.....	273
a) Skupnost SDB	273

b) Ravnatelj SDB	275
c) Svet skupnosti	276
d) Svet VPS in/ali ustanove	276
e) Krajevni koordinator mladinske pastorale z ekipo	277
f) Druga telesa ter vloge animacije in vodenja VPS	278
2.2 Druge oblike animacije VPS v salezijanskih ustanovah	279
a) Salezijanske ustanove, ki jih upravljajo laiki ob navzočnosti skupnosti	279
b) Ustanove, ki jih znotraj salezijanskega inšpektorialnega načrta upravljajo laiki	279
3. Inšpektorialna animacija in koordinacija	280
3.1 Inšpektor in njegov svet	280
3.2 Inšpektorialni delegat za mladinsko pastoralo in njegova ekipa	281
a) Delegat za mladinsko pastoralo	281
b) Inšpektorialna komisija za mladinsko pastoralo	282
c) Odgovorni na inšpektorialni ravni za področja in dele pastoralne animacije ter njihove ekipe	283
4. Animacija in koordinacija med inšpektorijami	284
5. Animacija in koordinacija na svetovni ravni	286
6. Pastoralno načrtovanje	287
6.1 Različne stopnje načrtovanja v inšpektoriji in v krajevni skupnosti	287
6.2 Kazalniki, ki določajo vrsto dokumenta	290
a) "Referenčni okvir" za salezijansko mladinsko pastoralo	290
b) Organski načrt inšpektorije	290
c) Vzgojno-pastoralni načrt	292
d) Različne ravni udejanjanja VPN	293
6.3 Metodološke smernice za izdelavo in preveritev VPN	296
a) Stopnje izdelave VPN: dinamični predlog	296
b) Temeljni kriteriji za izdelavo in preoblikovanje VPN	298
EPILOG	305
RAZLAGA IKON	306
SLOVAR	310

Predstavitev

Drugi vatikanski koncil je bil zelo pomembne dogodek v življenju Cerkve. Spodbudil je dolgotrajni proces razmišljanja, ki se je počivil ob izviri obžudovanja vrednih koncilskih konstitucijah: Cerkev, skupnost verujočih, najde moč, v Božji besedi in v zakramentalno-liturgičnem življenju, še posebno v Evharistiji, da postane svetu znamenje upanja in veselja. **Sinodalna pot, z apostolskimi spodbudami**, je nadaljevala hranjenje in podpiranje tega procesa. Apostolski spodbudi *Evangelii Nuntiandi* in *Catechesi Tradendae*, skupaj z enciklikama *Redemptoris Missio* in *Direttorio Catechistico Generale* so dodatno poudarili evangelizacijsko poslanstvo Cerkve.

V pokoncilskem času si je Družba poglobljeno prizadevala, da je prepoznavala znamenja časa in je velikodušno in s pastoralno ustvarjalnostjo odgovarjala na nove potrebe in nuje. Ob temeljitem razmisleku o lastnem poslanstvu **je Družba v teh desetletjih ponudila posodobljeno razmišljanje o don Boskovem preventivnem sistemu**. Med drugim se je poglobila v salezijansko skupnost kot objekt in subjekt evangelizacije. Posebne pozornosti je bila deležna vzgojno-pastoralna skupnost (VPS) z jasno vizijo salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta (VPN), ki opredeljuje evangelizacijsko-vzgojno identiteto vsake posamezne salezijanske ustanove.

Družba se je tudi potrudila, da bi odgovorila na vprašanje smisla in duhovnega iskanja posameznika s ponudbo salezijanske mladinske duhovnosti, ki danes vključuje široko gibanje oseb.

V teh desetletjih je **Dikasterij za mladinsko pastoralo** spremljal inšpektorije s sistematično in nepretrgano animacijo. Naloga je imela za cilj okrepiti spoznanje in uporabnost modela pastorale Družbe, ki ima svoje korenine v naših konstitucijah (31-39).

Na tej poti animacije je Dikasterij imel trdno in odločno podporo v **učenju vrhovnih predstojnikov**, ki so neutrudno in natančno podajali svoja razmišljanja in vodili z modrostjo ta proces evangelizacije in vzgoje.

Na pastoralnem področju je treba ta napor sprejemanja, razjasnjevanja in realizacije intenzivirati, da bo bolj rodovit. Opaža se globoka želja vseh pastoralnih subjektov, da bi odgovorili z najboljšimi močmi na vprašanja mladih.

Treba je poudariti, da je pričujoča izdaja *»Referenčnega okvira«* nadaljevanje prejšnjih izdaj. Obogatena je s spoznanjem, v katerem je Cerkev dozorevala v teh zadnjih letih. Pričujoča izdaja je sad poti, ki se je začela v skupnostih in je dozorela znotraj vsake posamezne inšpektorije.

Pred seboj imamo bogato celostno vizijo salezijanske pastoralne dediščine, osvetljene z učenjem Cerkve pri odgovoru na izzive današnjega časa. Je organska sinteza, ki ima pred očmi empatično branje zgodb mladih, ki v Kristusu najdejo svoj izvor: **je sinteza, ki se vedno bolj zaveda svoje karizmatične dediščine in svoje pastoralne identitete.** Priročnik VPS sprejema kot dar in odgovornost. Zato ga prenaša v SVPN, ki daje vsake-mu okolju in vsaki ustanovi jasen predlog evangelizacije in sledi skupnim projektnim smernicam salezijanske ponudbe danes.

»Referenčni okvir« je instrument, ki ga Dikasterij za mladinsko pastoralo daje za osvetljevanje in vodenje pastoralne poti vsakega VPN inšpektorije in skupnosti; za vodenje pastoralnih pobud delegata za mladinsko pastoralo inšpektorije in skupnosti; da prispeva k oblikovanju vseh – salezijancev, vzgojiteljev in vzgojiteljic, ki so soodgovorni za salezijansko poslanstvo.

Fabio Attard

Vrhovni svetovalec za mladinsko pastoralo

Rim, 8. decembra 2013

Uvod

v tretjo izdajo

Šestindvajseti vrhovni zbor salezijancev (2008) je določil, naj vrhovni predstojnik »s pomočjo pristojnih dikasterijev poskrbi za poglobitev odnosa med evangelizacijo in vzgojo za aktualizacijo preventivnega sistema in prilagoditev izhodišč salezijanske mladinske pastorale spremenjenim kulturnim razmeram« (26. VZ, št. 45).

Tik po 26. VZ je Dikasterij za mladinsko pastoralo začel proces posvetovanja z namenom, da bi dosegel ta cilj. Na začetku so bili pritegnjeni k sodelovanju vsi študijski centri družbe, vsi nacionalni centri mladinske pastorale, centri za nenehno oblikovanje, kakor tudi salezijanski strokovnjaki s področja. Njihov prispevek je služil kot osnova za izdelavo orodja, ki bi spodbudilo razmišljanje v vseh skupnostih družbe. Po tej obsežni fazi podelitve je Dikasterij prejel iz vsake posamezne inšpektorije poročilo o vodenem postopku. Različnost tem in odtenki teh poročil, ki so prihajala iz vseh delov družbe, je bil predmet študija ekipe, ki je izdelala pričujočo izdajo v iskanju olajšanja organske enotnosti različnih konstitutivnih elementov salezijanske mladinske pastorale.

Besedilo, ki se zaradi svojega cilja vodenja in instrumenta formacije umešča v nadaljevanje tistega, kar je bilo potrjeno v prejšnjih izdajah, si istočasno prizadeva, da bi zbralo nove vzgojne-pastoralne potrebe ter sodobne kulturne in cerkvene izzive.

Objava nove izdaje je priložnost poudarjanja, da so mladi, posebno najrevnejši, v srcu salezijanske mladinske pastorale. Besedilo dejansko na prvih straneh priključuje (**I. poglavje**) to karizmatično izbiro: stališče, ki smo ga tu izbrali, je, kako salezijanska družba razume, ali še bolj čuti od don Boskovih časov do danes svojo nalogo v odnosu do mladih.

Struktura in temeljne vsebine druge izdaje (2000) so bile obogatene in obdelane z bolj obsežno teološko, duhovno in karizmatično refleksijo (**II.** in **III. poglavje**). Nadalje je posebne pozornosti deležna različnost conte-

kstov, ki izhajajo iz dejstva večkulturnih in večverskih okolij, v katerih je navzoča Družba.

V tretjem poglavju je pozornost namenjena posebej dvema vidikoma: razumevanje odnosa evangelizacija-vzgoja z ene strani, z druge strani pa je obravnavan preventivni sistem kot formacijski projekt, duhovna ponudba in vzgojna metodologija.

Nova izdaja je obogatena s posodobljeno predstavitevjo salezijanske mladinske duhovnosti in s podrobnim načrtom (itinerarijem) vzgoje za vero, z večjim prileganjem današnjemu položaju mladih (**IV. poglavje**).

V. poglavje predstavlja na podroben način vzgojno-pastoralno skupnost (VPS) ter z njo nudi tudi nov oddelek, ki opisuje »srce salezijanca vzgojitelja«.

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt (SVPN) je predstavljen v njegovih temeljnih razsežnostih v **VI. poglavju**. Strogo vezano na SVPN poudarja ta izdaja nekatere usmeritve za večjo pozornost kulture poklica, za misijonsko in prostovoljsko animacijo ter za svet družbenega obveščanja.

VII. poglavje daje na razpolago delovne točke znotraj dejavnosti in ustanov mladinske pastore: službe in ustanove v različnih salezijanskih okoljih, ki imajo močan vzgojni in pastoralni vpliv.

VIII. poglavje predstavlja tolmačenje različnih pastoralnih instrumentov in kako naj bodo razumljeni in uporabljeni znotraj organske salezijanske mladinske pastore. Načrtovanje, pastoralno-lokalno, inšpektorialno in interinšpektorialno je pojasnjeno na način, da bi ga (načrtovanje) bilo moč čim bolj uresničiti.

Grafične predstavitve želijo olajšati skupno tolmačenje, študij in razmislek pastoralnim delavcem. Še več, centralno mesto ima Božja beseda skupaj

s sklicevanjem na salezijanske vire: ti so rdeča nit besedila, predstavljeni v »okvirjenem besedilu«, ki bogatijo vsako poglavje. Vsi citati so vzeti iz dokumentacije, ki sledi temu uvodu. Posebna pozornost je namenjena jeziku, ki je lasten *Konstitucijam in Splošnemu pravilniku* ter dediščini učenja Cerkve in vrhovnih predstojnikov.

Za bolj jasno in logično branje je besedilo razdeljeno na tri dele, a pri tem je ohranjena vedno struktura posameznih poglavij. Za namene izobraževanja je moč vsako poglavje prebirati ločeno in v drugačnem vrstnem redu, kot je predlagano.

Prisrčna zahvala vsem tistim, ki so nas v teh zadnjih letih spremljali z molitvijo, razmišljanjem in predlogi. Še posebno se želim zahvaliti Miguelu Angelu Garcii Morcuendeju, ki je od blizu sledil nastajanju in oblikovanju besedila, Rafaelu Borgesu, Mariu Omosu in Robertu Simonu, ki so veliko sodelovali pri pregledu besedila.

Dokumenti

Cerkveni dokumenti

- ***Lumen Gentium***. Dogmatična konstitucija o Cerkvi 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (21. november 1965).
- ***Gravissimum Educationis***. Deklaracija o krščanski vzgoji 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (28. oktober 1966).
- ***Gaudium et Spes***. Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu 2. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora (7. december 1966).
- ***Evangelii Nuntiandi***. Posinodalna apostolska spodbuda O evangelizaciji Pavla VI. (8. december 1975).
- ***Katoliška šola***. Dokument Kongregacije za katoliško vzgojo (19. marec 1977).
- ***Konferenca v Puebli***. Dokument generalne konference latinskoameriških škofov (28. januar 1979).
- ***Familiaris Consortio***. Apostolsko pismo Janeza Pavla II. O družini (22. november 1981).
- ***Zakonik cerkvenega prava***. Razglašen z oblastjo papeža Janeza Pavla II. (25. januar 1983).
- ***Christifideles Laici***. Posinodalna apostolska spodbuda o krščanskih laikih Janeza Pavla II. (30. december 1988).

- **Juvenum Patris.** Pismo Janeza Pavla II. Oče mladine (31. januar 1988).
- **Ex Corde Ecclesiae.** Apostolska konstitucija Janeza Pavla II. o katoliških univerzah (15. avgust 1990).
- **Redemptoris Missio.** Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo Janeza Pavla II. (7. december 1990).
- **Navzočnost Cerkve na univerzi in v univerzitetni kulturi.** Kongregacija za katoliško vzgojo, Papeški svet za laike, Papeški svet za kulturo (22. maj 1994).
- **Splošni pravilnik za katehezo.** Kongregacija za duhovščino (15. avgust 1997).
- **Novo Millennio Ineunte.** Apostolsko pismo Ob začetku novega tisočletja Janeza Pavla II. (6. januar 2001).
- **Deus Caritas Est.** Okrožnica papeža Benedikta XVI. Bog je ljubezen (25. decembra 2005).
- **Spe Salvi.** Okrožnica papeža Benedikta XVI. Rešeni v upanju (30. november 2007).
- **Doktrinalno navodilo o nekaterih vidikih evangelizacije.** Kongregacija za verski nauk (3. decembra 2007).
- **Pismo** njegove svetosti Benedikta XVI. Pascualu Chávezu, vrhovnemu predstojniku SDB, ob začetku 26. vrhovnega zbora (1. marec 2008).
- **Caritas in Veritate.** Okrožnica papeža Benedikta XVI. Ljubezen v resnici (29. junij 2009).
- **Verbum Domini.** Posinodalna apostolska spodbuda papeža Benedikta XVI. Gospodova beseda (11. novembra 2010).
- **Porta Fidei.** Apostolsko pismo papeža Benedikta XVI. (11. oktober 2011).
- **Poslanica Božjemu ljudstvu.** XIII. redno splošno zasedanje škofovske sinode - poslanica (7. - 28. oktober 2012).

Salezijanski viri

- ***Cronache dell'Oratorio di San Francesco di Sales***, [Kronike Oratorija sv. Frančiška Saleškega], Dominik Ruffino, (Rim, Centralni salezijanski arhiv, 5. zvezek).
- ***Memorie dell'Oratorio di S. Francesco di Sales dal 1815 al 1855***, [Spomini na Oratorij svetega Frančiška Saleškega od 1815 do 1855], Uvodna razprava in zgodovinske opombe uredil Aldo Giraudo (Rim, LAS 2011).
- ***Vita del giovanetto Santo Domenico allievo dell'Oratorio di san Francesco di Sales***, Giovanni Bosco v: Giovanni Bosco, v: ***Vite di giovani. Le biografie di Domenico Savio, Michele Magone e Francesco Besucco***, [Življenje mladostnikov. Biografije Dominika Savia, Mihca Magoneja in Frančiška Besucca.], Uvodna razprava in zgodovinske opombe uredil Aldo Giraudo (Roma, LAS 2012).
- ***Introduzione al Piano di Regolamento per l'Oratorio maschile di San Francesco di Sales (1854)***, Giovanni Bosco, v: Pietro Braidò (ur.), ***Don Bosco educatore scritti e testimonianze***. Istituto Storico Salesiano, Fonti, Serie prima, št. 9 (Rim, LAS 1997).
- ***Il giovane provveduto per la pratica de' suoi doveri degli esercizi di cristiana pietà***, [Preskrbljeni mladenič – molitvenik za mladino], Giovanni Bosco (1847), v: Pietro Braidò (ur.), ***Don Bosco educatore scritti e testimonianze***. Istituto Storico Salesiano, Fonti, Serie prima, št. 9 (Rim, LAS 1997).
- ***Il Sistema Preventivo nella Educazione della Gioventù (1877)***. [Preventivni sistem pri vzgoji mladine], Giovanni Bosco, v: Braidò P. (ur.), ***Don Bosco educatore scritti e testimonianze***. Istituto Storico Salesiano, Fonti, Serie prima, št. 9 (Rim, LAS 1997).
- ***Lettera da Roma***, [Pismo iz Rima], Giovanni Bosco (1884), v: Pietro Braidò (ur.), ***Don Bosco educatore scritti e testimonianze***, Istituto Storico Salesiano, Fonti, Serie prima, št. 9 (Rim, LAS 1997).

- **Lettera** di Giovanni Bosco a Don Giacomo Costamagna, [Pismo Janeza Boska don Jakobu Costamagni] (10. avgust 1885), v: Braidon P., (ur.), **Don Bosco educatore scritti e testimonianze**. Istituto Storico Salesiano, Fonti, Serie prima, št. 9 (Rim, LAS 1997).
- **Lettera Circolare sulla Diffusione di Buoni Libri**, Giovanni Bosco (19. marec 1885), v: Ceria E., **Epistolario di san Giovanni Bosco**, Zv. 4, pismo 2539.
- **Memorie biografiche di don [del venerabile servo di Dio / del beato / di San] Giovanni Bosco**, [Biografski spomini Božjega služabnika / blaženega/ svetega Janeza Boska], Janez Krstnik Lemoyne - Angel Amadei - Evgenij Ceria 19. zv.

Dokumenti Družbe in salezijanske družine

- **Glasilov vrhovnega sveta Salezijanske družbe sv. Janeza Boska. Uradni organ animacije in obveščanja salezijanske družbe**. Direzione Generale Opere Don Bosco.
- **Posebni vrhovni občni zbor salezijanske družbe** (1971).
- **21. vrhovni občni zbor salezijanske družbe** (1978).
- **22. vrhovni občni zbor salezijanske družbe** (1984).
- **23. vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega. »Vzgoja mladih za vero«** (1990).
- **24. vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega. »Salezijanci in laiki: povezani in soudeleženi pri don Boskovem duhu in poslanstvu«** (1996).
- **25. vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega. »Salezijanska skupnost danes«** (2002).

- **26. vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega.** »Daj mi duše, drugo vzemi« (2008).
- **Konstitucije in pravilnik Družbe sv. Frančiška Saleškega.** (1984).
- **Salezijanski sistem na področju družbenega obveščanja. Smernice za salezijansko družbo.** Dikasterij za družbeno obveščanje (2011).
- **Prostovoljstvo v salezijanskem poslanstvu. Priročnik za vodenje in smernice.** Dikasterij za mladinsko pastoralo in za misijone (2008).
- **Osebna izkaznica. Listina karizmatične identitete don Boskove salezijanske družine.** Pascual Chávez (2012).
- **Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo. Vrhovno vodstvo don Boskovih ustanov** (2003).
- **Politika salezijanske navzočnosti pri vzgoji za višjo izobrazbo 2012-2016.** Vrhovno vodstvo don Boskovih ustanov (2012).

Kratice in okrajšave

GVS	<i>Glasilo vrhovnega sveta salezijanske družbe sv. Janeza Boska</i>
K/SP	<i>Konstitucije in Pravilnik Družbe sv. Frančiška Saleškega (1984)</i>
VZ	<i>Vrhovni zbor Družbe sv. Frančiška Saleškega</i>
SUVI	Salezijanske ustanove za visokošolsko izobraževanje
SVPN	Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt
ISVPN	Inšpektorialni salezijanski vzgojno-pastoralni načrt
VPS	Vzgojno-pastoralna skupnost
CPI	Center za poklicno izobraževanje
SMG	Salezijansko mladinsko gibanje
ION	Inšpektorialni organski načrt

**EVANGELIZIRATI IN VZGAJATI:
NAŠA APOSTOLSKA IDENTITETA**

**OD KRISTUSA EVANGELIZATORJA
DO CERKVE, KI EVANGELIZIRA**

**ŽIVETI ŽIVLJENJE IN KULTURO
MLADIH DANES**

DEL

PRVI

V tem prvem delu so orisane obnovljene smernice salezijanske mladinske pastorale, izhajajoč iz teološkega in antropološkega pristopa. Prikazani so nekateri interpretativni ključni za posredovanje Vesele novice, da bi jo mladi sprejeli v sintoniji z njihovim pričakovanjem.

ŽIVETI ŽIVLJENJE IN KULTURO MLADIH DANES

POGLAVJE

*“Zasmilili so se mu ...
in jih je začel učiti
mnogo stvari.”*

(Mr 6,34)

Gospod je pokazal don Bosku mlade, posebno najbolj uboge, kot prve in glavne namembnike njegovega poslanstva. Poklicani za isto poslanstvo, se zavedamo njegove skrajne pomembnosti: mladi živijo obdobje temeljnih življenjskih odločitev, ki pripravljajo prihodnost družbe in Cerkve. Z don Boskom znova potrjujemo prednostno skrb za 'ubogo, zapuščeno in ogroženo mladino', ki je najbolj potrebna ljubezni in oznanjevanja evangelija, in delujemo posebno v krajih najhujše revščine."

(K 26)

Glej, mi je rekla (...) Na tem polju moraš delati."

(SPOMINI, UVOD)

Prvo poglavje

je navdihovalnega značaja.

Razen tega, da daje pastoriali pozitiven pogled na realnost mladih, jo ohranja odprto za vse pričakovanje mladih, tudi skrito in nezavedno. Samo z bivanjem v njihovem svetu se lahko resnično cenijo njihove zmožnosti. Z opustitvijo pastorage, usmerjene v samo sebe, odpiramo pogled upanja, ki ima vedno pred očmi najšibkejšega in najbolj ogroženega. Nove kulturne paradigme in izzivi različnih okolij vzbujajo posebno pozornost in izzivajo sam smisel pastorage in biti Cerkve. V tem poglavju želimo osvetliti, kaj je spodbudilo don Boska in družbo z njim in po njem pri njegovem prizadevanju za mlade.

1

»To je tvoje polje, na tem polju moraš delati«

Janez Bosko je doma, v družini in v okolici Becchov, kjer je živel, govoril piemontski dialekt, ki je tipičen za to podeželsko okolje. Verjamemo, da je v tem dialektu govorila Janezku tudi Marija, mogočna gospa iz sanj pri devetih letih. No, fraza, v dialektu takratnega časa, ki jo je izgovorila Marija Janezu in mu pokazala prihodnje delovno področje, »na tem polju moraš delati« ni pravilno prevedena z glagolom »delati«, ampak je bolj verjeten glagol orati: »na tem polju boš moral orati«.

Smo sinovi orača in to potrjuje, da salezijanska karizma nosi v sebi čisto posebno krepost, ki vodi mladinsko poslanstvo in ki nas označuje: **krepost upanja**.

Orač se ne ozira nazaj, ne meri napora s sadovi, ki jih takoj pobira. On, v skladu s klimo v Piemontu, ima opraviti s kamnitim in neobdelanim terenom, z mrzlo zemljo v jeseni in s sprijeto na začetku pomladi. Nima pogleda sejalka, ne veselja žanjca, ima samo upanje, gotovost prihodnosti, ki jo vidi že v razcvetu, čeprav se zdaj znoji in gara.

To so kreposti tistega, ki želi evangelizirati in vzgajati mlade: ne more si dovoliti izgube časa, ne more izgubiti poti in premišljevati preteklost, gledajoč preveč nazaj, pa tudi ne more zahtevati takojšnjih sadov. Treba pa je

upati, gledati v prihodnost in znati gojiti v srcu gotovost, da bo delo, ki se opravlja, prineslo bogate sado-
ve, sadove svetosti, sadove: dobri kristjani in pošteni državljani.

Salezijanci gledamo na mlade, kot orač gleda na zemljo, ki jo obdeluje, z odločno trmo kmeta, s tisto značilno trmo našega ustanovite-

“V stvarih, ki so v korist ogroženi mladini ali služijo za reševanje duš za Boga, grem naprej do drznosti.”

(MEMORIE BIOGRAFICHE XIV, POG. XXVIII)

lja, ko zasluti, da **njegovi načrti prihajajo od Boga**; z očmi in razumom zasidran v sedanosti kot kraju upanja, ker to je čas mladih, kajti tudi če se ne zdi, zemlja, ki jo obdeluje, je že rodovitno zemljišče svetosti, treba jo je samo obdelati na pravi način.

2

Simpatija in volja do stika z mladimi

Don Bosko je kot mlad duhovnik z dežele prišel v Turin leta 1841. Njegov prihod je sovpadel z odkrivanjem nepričakovanega in novega sveta mladih, v primerjavi s tistim, na katerega je bil navajen iz otroštva. Na eni strani je bilo veliko fantov in mladostnikov, ki so se zgrnili v glavno savojsko mesto, da

bi našli delo in preživetje za prihodnost, po drugi strani pa je don Bosko odkrival obraz družbe, ki je bila bolj nevarna, bolj kruta in bolj trda od tiste, v kateri je živel v Becchih ali tudi v mestecu Chieri.

Don Bosko je bil izstreljen v nov svet, v katerem ni manjkalo družbenih, gospodarskih, političnih in verskih problemov, kjer je rasel antiklerikalizem in kjer je bilo tipično slišati od »odličnih-plemiških« ljudi pa tudi dela Cerkve, da mladi niso in ne bodo nikoli primerni za družbeno življenje. So drugačni, so analfabeti, nesposobneži, ne prakticirajo vere, predani kraji in kriminalu. Edina pomoč zanje je »La Generala«, poboljševalnica za mladoletne.

Don Bosko je, tudi po zaslugi duhovnega in pastoralnega vodstva don Caffassa, **gledal na to stanje z drugačnimi očmi**. V zapornikih je videl prihodnje poštene državljane, v fantih z ulice dobre kristjane, v dimnikarjih in mladih delavcih bodoče svetnike, stebre družbe in Cerkve v sedanosti in prihodnosti.

“Dovolj je, da ste mladi, pa vas imam močno rad.”

(PRESKRBLJENI MLADENIČ, UVOD »MLADINI«)

To je veličina upanja, ki je zmožno ne samo ljubiti (kot karitas), ampak *ljubiti to, kar bo jutri*, ne samo verjeti in vedeti (kot vera), ampak *verjeti in vedeti jutri*.

Don Boskov pogled zaznamuje predvsem naklonjenost. On se je poistil s svojimi mladimi. V njem je med njegovo formacijo dozorel model duhovnika, ki ga zaznamuje bližina, sposobnost empatije, takojšnjega stika, sočutja z mladimi in ljudmi. Pastoralni model, ki ga je don Bosko spoznal, gradil in preizkušal pod vodstvom Marije je model simpatičnega duhovnika, ne šaljivca ali prijatelja, ampak tistega, ob katerem takoj začutiš, da si lahko sproščen, ker ti da takoj čutiti, da si ljubljen zaradi tega, kar si, in v tem, kar si.

Don Boskovo pastoralno delo, izbira, da začne pri najmlajših, in njegove načrtne domislice nimajo za osnovo preproste sociološke raziskave o razvadah v družbi, ali kake psihološke ugotovitve o prirojenih zmožnostih v mladostni življenjski dobi, niti čistega filantropizma tistega, ki je spodbujen k dejanjem samo zaradi stiske, ki jo vidi v osebah okoli njega.

Don Boska je spodbujalo isto srce Dobrega pastirja, ki ga, ko vidi okoli sebe izgubljeno in potepuško čredo, zgrabi globoko sočutje, da začne pridigati ljudem Božjo besedo in jim da hrano za vzdržljivost telesa in duha, tukaj in v večnosti: »Ko se je Jezus izkrcal, je zagledal veliko množico. Zasmilili so se mu, ker so bili kakor ovce, ki nimajo pastirja, in jih je začel učiti veliko stvari» (Mr 6,34).

Pastoralna dejavnost družbe je torej zaznamovana z globoko sposobnostjo, da *najde priložnosti za stik, bližino in skupnost z mladimi*. Išče svoje naslovljence tam, kjer so, kjer je njihova svoboda in kjer je, tudi

fizično, njihov interes (prim. K 38). Kot Dobri pastir se salezijanec vprašuje o izgubljenosti svojih naslovljencev, njihovih željah, se jim prilagodi, prosi Svetega Duha za dar naklonjenosti, oblikovane po blagosti Kristusovega srca (prim. 20. VZ, št. 100).

Da bi to naredili, mora pastoralna dejavnost potekati na profesio-

“Predstojniki naj imajo radi to, kar ugaja mladim, in ti bodo hitro vzljubili to, kar je všeč predstojnikom.”

(MEMORIE BIOGRAFICHE XVII, POGL. III)

nalno korekten način, vrednotiti vsako pomoč, ki prihaja od znanosti in od človeškega znanja, a mora biti predvsem usmerjena h **kontemplaciji mladinskega položaja z istim pogledom kot Bog**, tistim pogledom, ki ga je don Bosko imel v svojem življenju vse od sanj pri devetih letih do konca življenja, z molitvijo, izročitvijo Mariji, poslušnosti Cerkvi, v sozvočju lastnih želj in čustev z Jezusovimi: »To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu« (Flp 2,5).

3

Razločevanje vzgojiteljev in vernikov

Kontemplacija nam pomaga videti resničnost v njeni globini. Slavne so številne sanje, v katerih don Bosko opisuje svoje delovanje in dogodke v Oratoriju kot boj, včasih tudi krvav, med dobrim in zlim, ali bolje rečeno, med hudičem ter Marijo in Jezusom.

Ta videnja niso samo pedagoško preučena, da bi služila kot vzgojna metafora za fante, ki so poslušali don Boskove besede za lahko noč v Valdocu, to so videnja resničnosti z očmi tistega, ki na življenje v kontemplaciji gleda z Božjim pogledom. Dejansko je v teku boj med Jezusom in močjo zla: boj, ki je že zagotovo dobljen (to daje temelj našemu optimizmu in našemu upanju), a ni še končan.

Naša pastoralna se vključuje v ta še krvavi boj za **osvoboditev mladih od tega, kar je resnična sužnost in resnično zlo: greh**. Greh, ki se kaže na veliko načinov: v osebni grehu, v grehu cerkvene skupnosti, v grešnih strukturah družbe; greh, ki tlači človeka in mrači obzorje odrešenja, v katerem že napreduje, in ki ga čaka v raju.

V ta boj se vključuje naša pastoralna, ki se spopada z vsemi odnosi: duhovnimi, materialnimi, strukturalnimi, političnimi, družbenimi, gospodarskimi in pravosodnimi, dokler ne bo vsak mlad človek mogel v polnosti doseči tistega življenja, vrednega Boga in sreče, ki mu pripada.

Salezijanec z odgovornostjo (K 18) ter z veseljem in upanjem (K 17) prevzema napore poslušanja, opazovanja in premišljevanja okoliščin greha tega sveta in se trudi s svojo osebno in skupnostno vsakdanjo dejavno-

stjo, da se dajo na razpolago orodja za uresničitev njegovega poslanstva: srečno življenje, sedaj in v večnosti, za vse mlade, tudi za najbolj oddaljene.

Zaradi tega je, po zgledu dobrega Pastirja, ki zbira svoje ovčice in jih vodi na prave pašnike, **salezijanska pastorala hkrati evangelizacija in vzgoja**. Je delo spreminjanja celotnega življenja mladega človeka. Prizadeva si na poglobljen in kompetenten način slišati in spoznati resničnost, v kateri živimo, da bi jo lahko spreminjal po Božji podobi (glej *III. poglavje*).

Tako je salezijansko poslanstvo po intuiciji ustanovitelja enako za celotno osebo in ves svet. *Don Boskov misijonski pastoralni nemir* skrbi za celega mladega človeka, v vseh njegovih sestavnih delih, osebnih in družbenih, in za mlade vsega sveta. Tu se vse od začetka salezijanske družbe poraja izbira, da bi šli naproti mladim v okoliščinah in na mestih, kjer so, da bi jim oznanili evangelij.

4

Skupnost v ljubezni z drugimi

V naših ustanovah oblikujemo vzgojno-pastoralno skupnost in smo v njej in po njej mi salezijanci **znamenje in prinašalci Božje ljubezni mladim** (prim. K 2 in 47).

Ta dvojna izhodiščna točka osvetljuje in daje smisel našemu poslanstvu.

Predvsem naše poslanstvo poteka v samem poslanstvu Kristusa, ki je prišel, da bi vsi ljudje imeli življenje in ga imeli v izobilju (Jn 10,10): ne kakršnokoli življenje, ampak njegovo življenje, saj je on pravzaprav življenje samo, resnica, ki razsvetljuje, in pot, po kateri pridemo do njega (Jn 14,6).

Božje življenje, ki ga Kristus uteleša in izraža na zemlji ter pričuje vse do smrti na križu, je Božje življenje, življenje Očeta, Sina in Svetega Duha, edino gibanje skupnosti in ljubezni.

Najprej moramo biti trdno prepričani, da je zadnji cilj našega poslanstva v Cerkvi in svetu to, da **ponudimo mladim, posebno najbolj revnim, Kristusovo življenje**, življenje odnosa, ljubezni in troedine skupnosti z Očetom, ki je zadnji cilj našega obstoja in izvir naše sreče v času in večnosti.

Samo v popolni skupnosti z Bogom, Trojici ljubezni, v isti osebi Sina, ki je postal človek, lahko mladi najdejo smisel svojega življenja, oziroma izpolnitev samih sebe, v resničnosti vsakdana, resnico, da Bog hrani zanje polnost življenja in sreče.

A ta osebna izpolnitev ni osamljena; vse od začetka se gradi v troedini skupnosti, ki nas zaznamuje kot Božje otroke in kot ljudi. Ustvarjen po Sinu je človek ustvarjen za skupnost. Spodbujanje te duhovnosti skupnosti je vzgojno načelo na vseh mestih, kjer se ob-

“Občestvo in poslanstvo sta med seboj globoko povezani. Tako je občestvo izvir in hkrati sad poslanstva.”

(CHRISTIFIDELES LAICI 32)

likuje človeka in kristjana (prim. *Novo Millennio Ineunte* 43). Zato se naše poslanstvo ne izraža najprej v organiziranosti ustanov in projektov, ampak v požitvi **vzgojno-pastoralnih skupnosti, ki tu na zemlji odsevajo isto troedino skupnost nebes, kamor smo poklicani k bivanju.**

Prepričani smo, da se Božja ljubezen, ki jo prinašamo mladim, razvija v njihovem življenju z veseljem, askezo in zakramentalnim življenjem, da se borijo proti grehu individualizma, proti samoti in samozadostnosti. Poklicani smo k skupnosti v ljubezni, drug z drugim. V skupnosti opravljamo svoje poslanstvo in si nenehno prizadevamo, da bi dali življenje skupnosti, ki naj bi živele tu na zemlji, kot si je Bog zamislil v večnosti.

5

Salezijanska mladinska pastorala izraža salezijansko poslanstvo

Salezijansko poslanstvo, ki daje vsemu našemu obstoju svoj konkretni ton, določa **nalogo, ki jo imamo v Cerkvi, in določa mesto, ki ga zasedamo med redovnimi družinami** (prim. *K* 3), se izraža v resničnosti njene zgodovinske dejavnosti v tisti celoti načrtov, ustanov, vzgojnih okoliščin, krajev formacije in dejavnosti evangelizacije, z imenom Salezijanska mladinska pastorala.

Salezijanska mladinska pastorala ne izčrpa bogastva poslanstva družbe. Poslanstvo je namreč neka teološka resničnost, tesno povezana s samim poslanstvom družbe in vsakega posameznega sobrata. Ta pa se ne more izraziti v konkretnih situacijah. Mladinska pastorala je prvi in značilni izraz poslanstva.

Je pastoralna, ker je najprej *mnogovrsten izraz cerkvene skupnosti*, katerega animacijsko jedro je skupnost posvečenih salezijancev, skupaj z laičnimi sodelavci (prim. 25. VZ). Vsi skupaj sestavljajo tisto cerkveno

skupnost na področju, zaznamovanem s salezijansko karizmo, ki izraža svoje evangeljsko poslanstvo v vzgojno-pastoralnih ustanovah, ki jih postopoma uresničuje.

Je mladinska, ker je v *središču njene dejavnosti mlad človek, posebno izmed najbolj revnih*. Gre za iskanje mladih v njihovi resničnosti, z njihovim bogastvom in težavami, in za odkrivanje izzivov kulturnih, družbenih in verskih kontekstov, v katerih živijo, za pogovor z njimi, da bi s pedagoško spremljanja predlagali pot živega in skupnostnega srečanja z Jezusom Kristusom (prim. 20. VZ, št. 360).

In je salezijanska, ker ima v *don Boskovi karizmi, po navdihu vzgojne ljubezni dobrega Pastirja*, lastno glavno izhodišče, izraz preventivne pedagogike, ki je ljubezniva, pripravljena na dialog in zaupanje, meri lastno resnico in učinkovitost, načrtovanje in delovanje.

Kot izraz cerkvenega poslanstva v don Boskovem duhu **salezijanska mladinska pastoralna** postavlja evangelizacijo za glavno premiso svojega delovanja, zavedajoč se, da je torej njena temeljna naloga ta, da predlaga vsem mladim, da bi živeli človeško življenje, kot ga je živel Jezus, da bi se postopoma srečali s Kristusom, živeli v polnosti svoje človeštvo in postali protagonisti in soodgovorni člani pri gradnji Božjega kraljestva v svetu.

Salezijanska pastoralna ni kaj drugega kot cerkvena, ki je vsa evangelizatorska. *Označuje jo stil vzgojne mediacije, a je tudi pastoralna, prežeta z vzgojno izkušnjo.*

Najprej so naši prvi naslovljenci mladi, ki jih je don Bosko imel za najbolj dragocen in krhek del celega človeštva in Gospodovo veselje. Kategorija "mladi", čeprav neizogibno določa posebno razvojno starost, ni uporabljena ne v psihološki, ne v sociološki obliki. Mlada leta je torej treba razumeti ne samo kot neko prehodno dobo do prihodnjega biti »dobri kristjani in poštene državljanji«, ampak z dveh vidikov:

- po eni strani ne morejo biti mišljena drugače kot del življenja osebe, nedoumljivo, če ne

“Naš osnovni cilj mora biti skrb za mlade, in nobena zaposlitev ni dobra, ki bi nas odvrčala od tega.”

(MEMORIE BIOGRAFICHE XIV, POGL. XI)

v povezavi z leti, ki so bila predhodna in jim sledijo kot del nekega razvoja v rasti do odrasle dobe;

- po drugi strani je potrebno poudariti to, kar je edinstveno v tem obdobju, kar je treba sprejeti, da se preide na naslednje obdobje brez pomanjkljivosti.

Tako si posamezna starostna obdobja ne sledijo na tak način, da bi jih nova doba imela za konec prejšnje dobe, in mladost je temeljna oblika človeškega življenja, značilen način življenja človeka njegove poti od rojstva do smrti; način čutenja in obnašanja do sveta.

Tako odkrijemo, da sta mladost, skupaj z najstništvom, ki je pred njo, **najbolj dragocen del človeštva**, ker sta prav del življenja, v katerem je preizkušanje samega sebe, prizna se pojav svobode kot naloge, naloge z željo po resnici, ki jo zaznamuje Božja poklicanost in solidarnost z drugimi. Je doba, v kateri spoznamo in hočemo lastno poslanstvo v življenju, dokler se po preizkusnem obdobju, v katerem posameznik igra samega sebe v raznih možnih prihodnjih identitetah, lahko uresniči tisti prvi skok, s katerim se preide od začasne do dokončne odločitve o sebi. Je doba, v kateri trdnost postane glavna vrлина v pravem smislu besede, je faza idealnega, faza izziva resničnosti v imenu spomina na očete in moči opravljene izbire za resnično in dobro. Je pogum poslanstva, da bi "vrgli mreže" na obljubo zanesljive besede.

"Mladina naših dni (je) najobčutljivejši in najvrednejši del človeške družbe, na katerem temelji naše upanje za sedanost in prihodnost."

(UVOD V NAČRT PRAVILNIKA ZA ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA)

"Zapomnite si, predragi mladi, da ste Gospodovo veselje."

(MEMORIE BIOGRAFICHE III, POGL. 53)

Salezijanska mladinska pastoralna sledi vsemu temu ne samo zaradi koristi mladih, temveč na poseben način: skupaj z mladimi. Don Bosco je prvi svetnik, ki je ustanovil **Družbo ne samo v korist mladih, ampak skupaj z mladimi**. Na neverjeten način je ovrednotil tipičen protagonizem tega obdobja in mlade v prvi osebi vpletel v dogodivščino njihove verske in človeške rasti. Zato je salezijanska pastoralna mladinska: ne samo, ker vidi v mladih svoje naslovljence in svoje

merilo, ampak ker jih sprejme kot protagoniste.

Ne gre pa za slepi protagonizem. Premosti razlike med generacijami in neki pastoralni paternalizem, v stilu družine vključi vzgojno odgovornost v iskrenem in odprtem dialogu ter ovrednoti soodgovornost osebe v skupnosti, glede na njeno zrelost, a z zavestjo, da kdor ne bo postal protagonist sebe in lastnega dialoga z Bogom, ne bo nikoli mogel biti vključen v dogodivščino svetosti.

In vendar, prav zato, ker je pastorala mladinska, je vedno in istočasno evangelizacija in vzgojna, mogoče pa bi lahko rekli, da je evangelizacija, ki predlaga mladim, da bi živeli svoje življenje na način, kot ga je živel sam Kristus, vedno celostna formacija osebe, se pravi vzgoja.

“Naša osnovna naloga je ponuditi vsem, da bi človeško življenje živeli, kot ga je živel Jezus.”

(26. VZ, ŠT. 36)

Salezijanska mladinska pastorala je torej celostna dejavnost vzgojno-pastoralne skupnosti, ki hoče, spodbujena s karizmatičnim poslanstvom, usposobiti mlade, da bi zrasli do svoje zrelosti, dokler ne bi doumeli verskega kliča, in zrasli do skupnosti v Cerkvi z Jezusom Kristusom, ki je poznan kot tisti, ki daje polnost življenju, je njegov temelj, in še, dokler ne bi zaradi vzgojnih posegov postali “pošteni državljani in dobri kristjani”.

6

Množiti in opredeliti kraje srečanja z mladimi

Salezijanska mladinska pastorala je že po svoji usmeritvi pozorna na znamenja časa, saj mladi niso nikoli isti in njihova starost in položaj se spreminjata in sta spreminjajoča se že po naravi. Zaradi tega se salezijanska pastorala ne boji *spreminjati svoje vzorce in je pripravljena na pastoralno spreobrnjenje*.

Okolja, v katerih se gibljemo, zaznamujejo znatne težave in protislovja. To je dejstvo, ob katerem smo tako kot še nikoli poklicani, da ga postavimo za glavno temo na nedvoumen način.

Verska izkušnja mladih se predstavlja kot **pisana, pa tudi s potezami protislovja**; včasih izkušnja poleg drugih, v kateri vera ne more biti osnova enotnega načrtovanja življenja. Mnogim mladim se zdi krščanski predlog, približan posamično ali z določeno trajnostjo v katehezi, s sveto mašo ali s katerokoli drugo versko pobudo, malo pomemben glede na njihovo izkušnjo, malo zgovoren, malo sposoben odgovoriti na dejanske probleme življenja. Včasih predlog predpostavlja, če ne jasno zanimanje za vero, vsaj neko odprtost za verske razsežnosti življenja ali neko jasno spraševanje o smislu življenja. Mnogi mladi pa so, polni težav vsakdana in iskanja takojšnjih zanimanj, dejansko drugje, ne toliko in ne samo fizično, temveč predvsem miselno. Iz tega razberemo neko brezbržnost do vere. Poudariti je treba, da je ta brezbržnost v odnosu do predloga in je ne smemo razumeti kot popolno zaprtost pred vero, Božjo navzočnostjo, pred dobrom, ki daje upanje in smisel življenju.

Taka zapletenost se ne tiče samo sveta mladih. Salezijanska družba je sedaj že svetovnih dimenzij. Živi plodovito, a inovativno napetost med zvestobo lastni identiteti in njeno pešanje v številnih in zapletenih resničnostih, v katerih živi in od katerih živi.

Je v teh večstranskih procesih globalizacije in strukturalnih sprememb,

ne samo površinskih, h katerim smo kot salezijanci poklicani. V odkrivanju korenin naše identitete poglobljamo z našo vero naše pastoralne projekte, z večjo resnico utelešamo naše poslanstvo med mladimi, da smo močen in ustvarjalen predlog za nove in sodobne oblike oznanjevanja "vesele novice" evangelija.

7

Dvojna zvestoba

Naklonjenost do don Boska se danes pretvarja v zavedanje, da moramo preverjati našo pastoralno dejavnost, da bi jo vedno vodila dvojna zvestoba: **zvestoba čutenju mladih**, njihovim globokim željam, kulturnemu okolju, v katerem živijo in v katerem bi jih radi videli kot protagoniste in ne samo naslovnike ali porabnike; in **zvestoba čutenju Cerkve**, njenemu označevalnemu poslanstvu, v sposobnosti živeti poslanstvo v sedanjosti, zaradi delovanja Svetega Duha, ne samo kot protokolarno prenašanje neke preteklosti, ki je za našim hrbtom, ampak kot resnico, ki je vedno polna zgodovine in novosti, ki nas nenehno prenavlja in vodi k združitvi z Ženinom (prim. *Lumen Gentium* 4).

Treba je torej bivati na skupnem ozemlju, skladno, in živeti v globine tisto *asistenco in sobivanje z mladimi*, o katerih je pisal don Bosko v pismu iz Rima leta 1884: nujna potreba ne samo po fizični navzočnosti, ampak tudi po duhovni, kulturni, čustveni in namenski navzočnosti; ne paternalistična, a ki se zaveda tega, kar mlad človek doživlja; nujna potreba po bližini, ki v vzgojnem odnosu odkrije novost Boga in njegov klic, da bi izrazili in živeli poklicanost Cerkve na vedno nov način.

Ta dvojna zgodovinska zvestoba svetu mladim in cerkvenemu poslanstvu kaže tu predvsem potre-

bo po pomnožitvi in opredelitvi krajev srečanja z mladimi našega časa, potrebo po odkrivanju, preizkušanju in predlaganju novih oblik poslušanja, podelitve in predlogov. To je pastoralno spreobrnjenje, po katerem se danes vprašuje, in tu je korenina pastoralne ustvarjalnosti (K 19), ki jo kot salezijanci gojimo v naših ustanovah in projektih. Tako spreobrnjenje je **poseg pastoralnega preverjanja in ponovnega zagona vse od te zvestobe do sveta in evangelija**, ki ni statična, ampak pretežno inovativna in misijonska.

Tu je srce *nove evangelizacije*, dejanje prenovljenega prevzema misijonskega poslanstva Gospoda Jezusa Kristusa s strani Cerkve, ki jo je želel in jo poslal v svet, da bi pričevala prejeto odrešenje in bi oznanjevala obličje Boga Očeta, prvega stvarnika dejanja odrešenja. Ni samo prenova, sprememba vzorca ali obnovitev načrtov, temveč pravo in resnično spreobrnjenje, ker je pot svetosti, boja proti grehu in vedno bolj polne podobnosti Kristusu, dobremu pastirju.

Zato se mi salezijanci in laiki, ki smo bili karizmatično poklicani kot vzgojno-pastoralna skupnost, da bi oznanjevali »veselo novico«, čutimo posebej poklicani od nujne potrebe po *novi evangelizaciji*, ki je danes naloga vse Cerkve. Nuja, ki nas sili, da bi v prenovljeni zvestobi karizmi našli novo apostolsko spodbudo, nov zagon stika z mladimi, in predvsem, da bi pregledali našo pastoralno dejavnost, da bi bila vedno bolj učinkovita v oznanjevanju evangelija, pri sodelovanju ob pričakovanju Božjega kraljestva, v formaciji dobrih kristjanov in poštenih državljanov v sedanjosti in prihodnosti.

OD KRISTUSA EVANGELIZATORJA DO CERKVE, KI EVANGELIZIRA

POGLAVJE

*“... da bi razkropljene
Božje otroke zbral
v eno ...”*

(Jn 11,52)

Mi don Boskovi salezijanci (SDB) smo skupnost krščenih. Poslušni glasu Duha hočemo s posebno obliko redovnega življenja uresničiti ustanovnikov apostolski načrt: biti v Cerkvi znamenje in nosilci Božje ljubezni do mladih, zlasti najbolj revnih. V izpolnjevanju tega poslanstva je pot naše svetosti.”

(K 2)

(...) »da bi razkropljene Božje otroke zbral v eno« (Jn 11,52). Besede svetega evangelija, ki nam razgrinjajo spoznanje o Božjem Odrešeniku, ki je prišel iz nebes na zemljo zbrat vse Božje otroke, razpršene po širnih delih zemlje, se mi zdijo primerne, da jih lahko dobesedno prenesemo na mladino današnjih dni. Ta je najbolj občutljiv in najbolj dragocen del človeške družbe, na katerem temelji upanje za srečno prihodnost (...) To je bilo poslanstvo Božjega Sina; samo to lahko posveti vero (...) Ko sem stopil na to pot svete službe, sem namenil posvetiti vse svoje napore večji Božji slavi in blagru duš; namenil sem vzgojiti dobre državljane na tej zemlji, da bi bili potem nekega dne vredni prebivalci nebes. Bog naj mi pomaga, da bom lahko nadaljeval to delo do zadnjega diha svojega življenja.”

(UVOD V NAČRT ZA PRAVILNIK ZA ORATORIJ SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA)

Posodobljena

predstavitev salezijanske mladinske pastorage zahteva ne samo karizmatično, ampak tudi teološko razmišljanje. Mladinska pastorage kot dejavnost cerkvene skupnosti nas sili k teološkemu in cerkvenemu poglobljanju. To drugo poglavje predstavlja tri temeljna prepričanja: Jezus Kristus, evangelizator in oznanjevalec skupnosti z Bogom in skupnosti med ljudmi (bratska ljubezen), ki je polno razodetje Boga kot Skupnosti-Ljubezni; Cerkev, »skrivnost skupnosti in poslanstva«, ki jo vodi in podpira Sveti Duh; salezijanska družba deli s Cerkvijo oznanjevalno poslanstvo s posebno izbiro mladih.

1

Jezus Kristus, dobri pastir, popoln izraz Božje Ljubezni

Dragoceno besedilo našega svetega ustanovitelja (gl. zgoraj) nam poleg tega, da nakazuje celovitost salezijanske vzgoje, ki s preventivnim sistemom oblikuje "poštene državljane in dobre kristjane", razkriva jasno **teološko globino poslanstva, ki mu ga je Bog zaupal**. To je v okoliščinah, ki so nove in zelo drugačne od tistih, v katerih je don Bosko živel in deloval, še naprej tudi naše poslanstvo. Poklicani smo, da smo v Cerkvi "znamenja in nosilci Božje ljubezni do mladih, zlasti najbolj revnih" (K 2).

Božja Ljubezen se je v polnosti izrazila v Jezusu Kristusu, kot pravi prvo Janezovo pismo: "Kar je bilo od začetka, kar smo slišali, kar smo na svoje oči videli, kar smo opazovali in so otipale naše roke, to vam oznanjamo: Besedo življenja. In življenje se je razodelo in videli smo ga. Pričujemo in oznanjamo vam večno življenje, tisto, ki je bilo pri Očetu in se nam je razodelo. Kar smo torej videli in slišali, oznanjamo tudi vam, da bi bili tudi vi v občestvu z nami" (1 Jn 1,1-3a). V tem smislu **je Jezus prerok v pravem pomenu besede**; z razliko od starozaveznih prerokov, po katerih je na veliko načinov in v različnih časih Bog govoril svojemu ljudstvu (prim. Heb 1), je on Božja beseda, v kateri se je Bog razodel vsem možem in vsem ženam sveta na dokončen način.

Božja Ljubezen, izražena v Jezusu Kristusu, je veselo oznanilo v pravem pomenu besede, dano vsem ljudem, *euangélion*. To ljubezen sestavlja tudi polnost vsake žene in vsakega moža v njuni celotni resničnosti. Jezus ga podarja po skupnosti z Bogom, predvsem v odpuščanju grehov in po skupnosti med vsemi ljudmi v "novi zapovedi": "Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen" (Jn 13,35).

Jezus posreduje **Božjo Ljubezen, ki vodi k odrešenju vseh, ne da bi koga izločila**, a s posebno ljubeznijo do tistih, ki so zapostavljani, družbeno ali versko, iz različnih razlogov: najbolj revni, bolni – še posebno gobavi in obsedeni s hudobnim duhom –, celo najbolj oddaljeni od Boga, jav-

ni grešniki (farizeji in prostitutke: prim. Lk 7,36-50; Lk 15,1-3). Enako izkaže veliko dobroto in ljubeznivost do otrok, o katerih je celo zatrdil: "Kdor ne sprejme Božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj" (Mr 10, 15).

Ta izraz Božje ljubezni do vseh mož in žena ni samo obljuba, ki se bo uresničila v prihodnosti: Jezus je razodel Božjo ljubezen s svojimi odrešilnimi znamenji "ter delal dobra dela" (Apd 10,37-38).

Po drugi strani vsi tisti, ki so izkusili Božjo ljubezen po besedah in dejanjih Jezusa Kristusa, najbolj "potrebni", so v različnih situacijah postali oni sami oznanjevalci: bolniki, najbolj ubogi, zaničevana Samarijanka in celo tisti, ki je bil obseden z legijo nečistih duhov (prim. Mr 5).

Jezus sam je hotel predstaviti svoje poslanstvo s **podobo dobrega pastirja** (prim. Mt 18,12-14; Lk 15,4-7; Jn 10,1-8), "ki osvaja s krotkostjo in darovanjem samega sebe" (K 11).

Kot dobri pastir je Jezus vedno gojil misijonarsko skrb: "Tudi drugim mestom moram oznaniti evangelij o Božjem kraljestvu, ker sem za to poslan" (Lk 4,43-44). "Imam še druge ovce, ki niso iz tega hleva. Tudi tiste moram pripeljati in poslušale bodo moj glas in bo ena čreda, en pastir" (Jn 10,16). Čeprav ljubi vse svoje ovčice, goji Dobri pastir posebno, celo osupljivo ljubezen do tiste, ki je izgubljena, in izkaže svojo *ljubečo skrb* tako, da jo išče, dokler je ne najde, in svojo *ljubeznivost* tako, da "ko jo najde, jo vesel zadene na rame" (Lk 15,5).

"Revščina namiguje naravnost na njihove družbeno-ekonomske razmere; zapuščenost namiguje na "teološko oznako" pomanjkanja podpore zaradi pomanjkanja ustreznega prenosa Božje ljubezni; ogroženost spominja na odločilno življenjsko obdobje odraščanje-mladost, ki je čas odločitve, po katerem se stežka spremenijo navade in sprejete drže."

(PASCUAL CHÁVEZ, GVS 384, »ZRETI JEZUSA Z DON BOSKOVIMI OČMI«)

"Jezus Kristus je bil majhen z malimi in si je naprtil naše slabosti. Pri njem se učimo domačnosti."

(PISMO IZ RIMA, 1884)

Najgloblji smisel učlovečenja Božjega Sina, ki ga je poslal Oče "po delovanju Svetega Duha" in ki **najde svojo najpopolnejšo uresničitev v velikonočni skrivnosti**, Jezusovi smrti in vstajenju, je prav ta: da bi nam "do konca" (Jn 13,1) razodel Božjo ljubezen, da bi v edinosti s to ljubeznijo zbral vse može in žene sveta: "Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno, s tem, da je podrl steno pregrade, (...) po njem imamo oboji dostop k Očetu v enem Duhu" (Ef 2,14.18).

2

Jezus nam razodeva Božjo skrivnost, Skupnost Ljubezni

Jezus pa nam ne razodeva samo Božje Ljubezni do nas, ampak obraz pravega Boga, ki je v samem sebi **Skupnost Ljubezni**: Oče da samega sebe Sinu, ko ga ustvari in skupaj dahmeta Svetega Duha: to je srce krščanske vere.

Ta skupnost ljubezni ni samo izkazana ljudem od Sina, ampak so je ljudje po delovanju Jezusa in Svetega Duha resnično deležni. Sestavlja temeljno prizadevanje kristjana: graditi v našem svetu Božje kraljestvo, ki je kraljestvo "pravičnosti, ljubezni in miru". "Da bi bili vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bi bili tudi oni v naju, da bo svet veroval, da si me ti poslal" (Jn 17,21).

3

Cerkev, poklicana, da nadaljuje Jezusovo poslanstvo

To je razlog obstoja in temeljno poslanstvo Cerkve: nadaljevati poslanstvo Jezusa Kristusa, z lučjo in močjo Svetega Duha, da bi pokazali Boga, ki je ljubezen, in gradili skupnost z njim in med vsemi možmi in ženami, ne da bi koga izključevali, ampak bi postavili na prvo mesto "zadnje", glede na različne razmere v prostoru in času zgodovine. Ta trajnost je zapisana v Novi zavezi, v Janezovem evangeliju, v dvakrat citirani ugotovitvi: "Boga ni nikoli nihče videl" (Jn 1,18; 1 Jn 4,12); a če prvič poudari Jezusovo poslanstvo: "Edinorojeni Bog, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil", drugič "prenese" to poslanstvo na skupnost verujočih v Kristusa: "Če se med seboj ljubimo, ostaja Bog v nas in je njegova ljubezen v nas postala popolna."

Cerkev je v svojem najglobljem bistvu, **"skrivnost skupnosti in poslanstva"** (*Christifideles Laici* 32): nadaljevanje poslanstva Jezusa Kristusa v oznanilu Božje ljubezni za spodbujanje skupnosti-občestva Božjih sinov in hčera. Izkušnja Cerkve je izkušnja skupnosti z Bogom in ljudmi.

To je skupnost, ki jo podpira Sveti Duh, kjer se *vero*

živi v skupnosti (koinonia)
se premišljuje in postane dosledno pričevanje (martyria)
praznuje (liturgija)
prenese v služenje in pastoralno dejavnost (diakonia)
pretvori v življenjske drže (duhovnost)

Njena *občestvenost* se izraža in udejanja na različnih ravneh. Ima svoj cilj v eshatološki dopolnitvi skupnosti ljubezni z Bogom in ljudmi med seboj: polnost Božjega kraljestva. Prvo orodje in kraj udejanjanja te ljubezni že tu na zemlji je cerkvena skupnost, skupnost ljubezni, ki se gradi vsak dan, in hkrati nepogrešljivo duhovniško služenje za uresničitev Kraljestva z delom evangelizacije in kateheze, obhajanjem zakramentov, z izkušnjo bratske ljubezni v skupnostih, z ekumenskim in medverskim dialogom in s promocijo človeka, ki vodi k premostitvi vsake diskriminacije in emarginacije.

Zato **je Cerkev v bistvu misijonska** in nosi Kristusovo oznanilo vsem ljudem in vsaki kulturi, kar je njena najpomembnejša dolžnost. Poslanstvo Cerkve poudarja identiteto krščanske skupnosti: naloga, ki smo jo prejeli od Kristusa, da bi evangelizirali ljudstva, ni samo "kaj opraviti", ampak je del same narave Cerkve in označuje njeno identiteto. Kot pravi lepo liturgično besedilo:

"... da bi vse narode zbral v eno samo novo ljudstvo, ki ima za cilj tvoje kraljestvo, kot dosežek svobodo tvojih otrok, kot postavo pa zapoved ljubezni."

(RIMSKI MISAL, HVALOSPEV)

4

Salezijansko poslanstvo

Salezijanska karizma sodeluje pri vesoljnem poslanstvu Cerkve: je izkušnja Duha, Božji dar, dan Cerкви in človeštvu po don Bosku, z značilnimi lastnostmi:

- *Posebni naslovljenci: "zbirati" mlade.*
- *Posebna ljubezen do "najbolj revnih, zapuščenih in v nevarnosti": "oddaljenih" od Boga, izločenih od človeške skupnosti, ki nimajo izkušnje Božje ljubezni.*
- *Značilen stil, ki daje prednost ljubeznivosti (ljubezen, ki vzgaja, ki daje rast in spodbuja vzajemnost) in občestvu (družinski duh), da bi premostili samoto in izkoriščanje.*
- *"Prednostno posredovanje" vzgoje in izkušnja vzgojno-pastoralne skupnosti, "izkušnja Cerkve, ki razodeva Božji načrt" (K 47).*

5

Marija, mati in učiteljica

“Vsi ti so enodušno vztrajali v molitvi z ženami in z Jezusovo materjo Marijo in z njegovimi brati” (Apd 1,14). Materinska navzočnost Marije v prvi skupnosti, sredi Jezusovih “bratov in sester”, se nadaljuje skozi stoletja. “Materinski obraz Božje ljubezni”, ona nas vodi k Jezusu, da bi vsi, možje in žene sveta, **lahko postali sinovi in hčere po Sinu**. In kot na svatbi v Kani sta njena materinska skrb in posebna ljubezen za vse tiste, ki “vina nimajo” (Jn 2,3): posebno za mnoge mlade, ki ne najdejo smisla svojega življenja, ker se ne čutijo ljubljene od Boga, so izključeni zaradi svojega družbenega, finančnega, družinskega, čustvenega ali poklicnega položaja. Ko postanemo sopotniki predvsem za te mlade, “je na tej poti Devica Marija materinsko navzoča. Prizadevamo si, da jo poznajo in ljubijo kot tisto, ki je verovala in ki pomaga in vliva upanje” (K 34).

EVANGELIZIRATI IN VZGAJATI: NAŠA APOSTOLSKA IDENTITETA

POGLAVJE

*“Daj mi te vode,
da ne bom žejna.”*

(Jn 4,15)

Nāše poslanstvo je del poslanstva Cerkve, ki uresničuje BoŹji odrešenijski načrt, prihod njegovega Kraljestva, in prinaša ljudem evangeljsko sporočilo, tesno združeno z razvojem časnega reda. Vzgajamo in oznanjamo evangelij po načrtu celostnega človekovega napredka, ki je usmerjen h Kristusu, popolnemu človeku. Zvesti ustanovnikovim namenom imamo za cilj vzgajati 'poštene državljane in dobre kristjane'."

(K 31)

Ta sloni ves na razumu, veri in ljubeznivosti."

(PREVENTIVNI SISTEM PRI VZGOJI MLADINE)

Življenje

v polnosti in sreča človeških bitij je končni cilj Božjega načrta. Kristusov evangelij močno zaupa v človeka. Treba je biti pozoren na edine resničnosti vsake osebe in razpoložljivost, da bi sprejeli poklicanost in usodo v Kristusu, "popolnem človeku". Evangelij predlaga veselo novico (osebo Jezusa), ki vabi vsakega, da bi sodeloval pri sinovstvu v Kristusu, temelju svobode in dostojanstva vsake osebe. Don Bosko vzgaja in evangelizira z udejanjanjem načrta celotne promocije: vzgoja kot rast osebe, kot skupek potrebnih posegov za služenje ljudem. Evangelizacijo navdihuje in razsvetljuje polnost življenja, popolnoma predanega v Jezusu, s spoštovanjem do evolutivnega položaja osebe. Končno, izbira apostolskega področja: mladi, predvsem najrevnejši, in ljudski sloji, za katere in v katerih se učlovečuje in evangelizira kulturo.

1

Življenje v polnosti in sreča človeškega bitja

Napredovati kot oseba je vsakdanja naloga, vezana na veselje in napor obstoja. Včasih še *posebej naporno dejanje*. Imamo občutek, da si moramo sami izmisliti kako novo pot, ki ni nikoli ravna, ampak jo zaznamujejo vzponi in padci, trenutki zadovoljstva in trenutki frustracij, upanja in razočaranja: napredovanje, ki pogosto ostaja preplet situacij in izkušenj brez velikih idealov ali velikih skrbi doslednosti in edinosti.

V tem smislu današnji kontekst povzroča nove stiske, ne trenutnih, ampak trajne. Nenehnemu spreminjanju, **ki označuje družbo in kulturo, se pridružuje šibkost ustanov**, ki spremljajo mlade v teh razmerah. Nujna in pomembna je postala odgovorna drža salezijanskega vzgojitelja in trdnost njegovega predloga.

Premišljevanje Pavla VI., ki je dokazovalo, kako je ločitev med vero in kulturo drama našega časa, ni izgubilo svoje aktualnosti (prim. *Evangelii Nuntiandi* 20). Današnja kultura, ki ni homogena, vpliva na mlade s svojo zapletenostjo in deljenostjo; s svojimi raznimi dražljaji in svojo virtualnostjo vodi k porabniškemu razumevanju tudi tistega, kar je čustveno, in pušča mlade v džungli želj, pred kruto resničnostjo gospodarske in eksistencialne krize.

“Verujemo, da nas Bog pričakuje v mladih, da bi nam dal milost srečanja z njim in da bi nas pripravil služiti mu v njih tako, da priznamo njihovo dostojanstvo in jih vzgajamo za polnost življenja.”

(23. VZ, ŠT. 95)

Poleg te krute resničnosti **so v srcu oseb tiste izredno dragocene sposobnosti in možnosti**, ki vodijo do izredno velikih dejanj. Vsak moški in vsaka ženska v svoji edinstvenosti, če premišljujeta o sebi, če se vprašujeta o smislu življenja (od kod prihajata, kam gresta, kako bi rada šla tja, s kom hočeta tja), na koncu ali zavestno ali z dejanji do-

ločita življenju točno smer. V zadnjem obzorju človeškega je življenje v polnosti, v mladem in v vzgojitelju, ki vpleta oba.

Ob interpretaciji izkušenj oseb opazimo potrebo po tem, da bi bili ljubljani, smisel zastojnosti, zadovoljstvo, da bi se počutili vredne in pomembne po tem, kakršni smo, in ne zaradi ciljev ali doseženih rezultatov: opazamo, da je napačna smer vsakdanjega življenja problem smisla, *problem življenjskega načrta*. Zato je nujno, da kot vzgojitelji zasledimo to, za kar je vredno žrtvovati lastni obstoj in dati sebe za druge. Nujno je, da ne vidimo v mladih zabojnikov, ki jih je treba napolniti, ampak osebe, ki jih je treba spremljati. Pomagajmo jim biti oni sami, da odkrijejo lepoto lastne poklicnosti.

Kot kristjani v tej logiki beremo načrt življenja v znamenju poklicnosti, Božjega klica, ki vzbuja, podpira in krepi svobodo mladega človeka ter ga dela sposobnega, da se s svobodo in veseljem sooča s svojo identiteto in poklicnostjo.

Evangeljsko življenje v polnosti ne samo odpira dostojanstvo človeškega, ampak tudi osvobaja in podpira njegovo sposobnost odgovornega in zrelega odgovora Bogu. **Človeško življenje se tako uvrsti pod znamenje poklicnosti**, ki zahteva veliko odprtost duha in odgovornost pri prevzemanju zahtevne naloge: „odgovornost“ *dobesedno pomeni prevzeti lepoto "odgovarjanja"*.

V tej dinamiki je mlad človek vključen v dejstvo, da mora iz sebe, da se prepusti novim izkušnjam, srečanjem, ki ga silijo, da gre čez in globlje, kjer se bo dokopal do sebe. V tem prostoru sta umeščena tudi predlog vere in odgovor življenjskega načrta. Mlad človek je kot predmet Božjega klica protagonist v poslušanju in odgovarjanja temu: on je za to "odgovoren".

Zavedati se „klica“ je način razumevanja lastnega življenja in lastne svobode v resnici. Samo kadar svoboda prevzame to nalogo, gre prek osebnega jaza, stopi v sfero ljubezni in sprejme, da bo gradila dobro tudi za druge. Z eno besedo: **poklicanost pomeni ljubiti**, darovati se, narediti iz sebe dar, ki z ljubečo razumnostjo izpričuje novo kulturo. Poklicanost je odgovor ljubezni. Katerikoli načrt življenja, ki se rodi iz poklicnosti, je dar, ki ga je treba darovati, ki presega lastne meje.

2

Usmerjen v Kristusa, popolnega človeka

2 1

ZDRUŽITI LJUBEZEN DO ŽIVLJENJA IN SREČANJE Z JEZUSOM KRISTUSOM

Vera nam odkriva, da načrt življenja in transcendenca osebe imenujeta Kristusa, v njegovi zgodovinski vlogi, kot edinega pravega »novega človeka«. Mi salezijanci smo skupnost krščenih in se v Cerkvi in svetu predstavljamo z nalogo, poklicanostjo in posebnim razlogom našega obstoja: **vsem predlagati, da bi živeli človeško življenje, kot ga je živel Jezus**, in da lahko hoja za Kristusom napolni življenje. Vprašujemo se: kako predlagati Jezusov evangelij na način, da bi bil provokativen za zorenje v življenju? Na kakšen način se lahko človekove želje merijo z Jezusom Kristusom?

Osebnost Jezusa, izvedenca za človeškost, s svojim sporočilom vpliva na vse človeške želje: kaže *veliko zaupanje v človeka*, kjer najde znamenja dobre in navzočnosti Boga. Jezus je vzel potrebe človeštva zares: željo, da bi se dobro počutili s svojo telesnostjo, s svojim umom, v širnem svetu odnosov, v čustvenih izkušnjah. Ve, kaj je v srcu človeka, njegova želja, da bi se čutili povezani s svojim globokim jazom, pogosto razdrobljenim, ne da bi bilo vse to sad zaslug, ampak samo dobre in ljubeznivosti. In končno, prinaša radikalno *simpatijo*, v etimološkem smislu izraza, priklicanem v spomin v *Gaudium et Spes*:

“Veselje in upanje, žalost in tesnoba današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakorkoli trpečih, je hkrati tudi veselje in upanje, žalost in tesnoba Kristusovih učencev. In ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva v njihovih srcih.”

(GAUDIUM ET SPES 1)

Lahko, ker je njegov osvobajajoči predlog poln človeškosti, sestavljene iz gest in besed sprejemanja, medsebojnosti in poslušanja. To na ravni

*“Človek brez Boga ne ve, kam naj gre,
in niti ne zmore razumeti, kdo da je.”*

(CARITAS IN VERITATE 78)

krščanske antropologije, vpleta zavedanje intimne povezanosti med bogastvom človeškosti vsake osebe in Jezusovo človeško izkušnjo. Ta temelji na Kristusovem učlovečenju: človeško življenje, tudi na videz najbolj revno in bedno, je vredno, da ob posnemanju Kristusa postane kraj, kjer je Bog navzoč,

in je klic k napredovanju s podarjanjem sebe, vse do popolne skupnosti z Bogom. Po učlovečenju **Jezusa iz Nazareta je edina mogoča pot, da spoznamo skrivnost Boga in človeka.** Božji in človeški svet nista oddaljena in brez povezav. Bog in človek sta v polnem dialogu vse od Jezusa Kristusa, najglobljega interpreta človekove resnice.

Jezusovo poslanstvo se je izkazalo v kontekstu učlovečenja-inkulturacije. Učlovečenje kot najvišji izraz inkulturacije ni dejstvo drugotnega pomena, temveč pot, ki si jo je izbral Bog za svoje razodetje, ki je bilo podano z učlovečenjem. Poslanstvo Cerkve, ki jo vodi in razvema poslanstvo Svetega Duha, se je uresničilo in se vedno uresničuje v prostorsko-časovnih kategorijah globoke inkulturacije v življenju ljudstev. **Nova evangelizacija se je dopolnila v inkulturaciji vere.** Ta ima na izbiro tri strategije: nova evangelizacija s katehezo in liturgijo (evangelizirati s katehezo); nova evangelizacija, pozorna na celostno spodbujanje ljudi, od revnih za revne, v službi življenja in družine (evangelizirati s spodbujanjem); nova evangelizacija, ki si prizadeva prodreti v kulturna urbana in neurbana okolja (evangelizirati z inkulturacijo). V dobi nove evangelizacije mora biti nova pastorala (prim. Pascual Chávez, GVS 407, »Salezijanska mladinska pastorala«) tista, ki istočasno katehizira, spodbuja in inkulturira. Če se nova evangelizacija ne bi prelevila v spodbujanje človeka in inkulturacijo, ne bi bila avtentična in ne bi mogla energiji vere omogočiti zorenja v zgodovini.

Ker je Kristusova skrivnost v svojem učlovečenju-smrti-vstajenju popolno in dopolnjeno razodetje človeštva in ogromne veličine vsake osebe, lahko **Cerkev postane razlagalka človeškega, lahko se izkaže izvedena v človeškosti**, lahko svobodno deluje, brez strahu, na ozemlju človeškega: krščansko antropologijo, kjer osrednjost osebe, seveda ne v konkurenci s prvim mestom Boga, razumemo v horizontu njegove pobude. Zavest,

da živimo potopljeni v daru Božje odrešitve in da smo v Jezusu Kristusu »nova stvaritev« (Rim 8), je izkušnja poenotenja bivanja.

Krščansko zaupanje v življenje in človeka, v njegov razum in njegovo sposobnost, da ljubi, ni sad naivnega optimizma, temveč izvira iz tistega „zanesljivega upanja“ (*Spe Salvi* 1), ki nam je podarjeno kot *otrokom v Kristusu*: daje temelj dostojanstvu, svobodi in sposobnosti, da ljubimo in da smo ljubljani, ter omogoča osebi, da živi na popolnoma človeški način, skladno z lastno naravo in svojo poklicanostjo. Kristus prežema človekov najbolj intimen prostor. Prav z razodetjem skrivnosti Očeta in njegove ljubezni »Kristus v polnosti razkrije človeka človeku« (*Gaudium et Spes* 22) in mu da spoznati njegovo najvišjo poklicanost.

Mladinska pastorala usposablja mlade, da odkrivajo globino svoje izkušnje vse do sprejetja klica, polne skupnosti z Jezusom Kristusom. Postopoma postaja *Jezus Kristus osrednja oseba, kolikor se mu življenje da na razpolago*: drže, izbire, dejanja in obnašanja. Danes srečujemo tudi razne pedagoške modele, prežete s pozitivnimi vrednotami, ki pa se v svoji antropologiji izogibajo vsakemu nanašanju na Jezusa Kristusa in torej celostni podobi človeka, ki usmerja življenje proti cilju odrešenja kot novemu življenju, za polno dozorev osebe.

Salezijanska dejavnost, v kateremkoli okolju poteka, vedno v svoji intimi vključuje Kristusovo oznanilo in spodbudo za rešenje mladih: ta »prednostna ljubezen do mladih daje pečat vsemu našemu življenju« (K 14). V vsaki vzgojno-pastoralni pobudi ta spodbuda vedno sestavlja glavni namen in željo. Vse je postopoma pojasnjeno, da se za to posamezniki usposobijo. To je don Boskov "apostolski načrt": "biti, na salezijanski način, znamenje in nosilci Božje ljubezni do mladih, zlasti najbolj revnih" (K 2).

Želimo, da bi začutili Boga Očeta, da bi spoznali Jezusa Kristusa. Prepričani smo, da odgovor evangelija prinaša neslutene energije k izgradnji osebnosti in celostnemu razvoju, kar vsak mlad človek zasluži. To je pedagoški proces, ki upošteva vse človeške spremenljivosti ter v otrocih in mladih spodbuja tiste danosti, ki iz vsakega odgovora napravijo dejanje svobode. Smisel za realnost, potrpežljivost v postopnosti, to sta drži, ki spoštujeta osebne razmere vsakega mladega človeka, od najbolj šibkega do najmočnejšega, od najbolj oddaljenega od vere in verske izkušnje do najbližjega.

2 2

IZVIRNOST IN DRZNOST DON BOSKOVE
VZGOJNE UMETNOSTI

Don Boskova pedagogika si z izrecno vztrajnostjo zadaja resnično verski cilj v življenju, v vzgojnem procesu, pozitivno usmerjenem h Kristusu in razsvetljenim z njegovim sporočilom: integracija vere in življenja, ki jo hrani njegova moč. Bistveno je priznati, da je don Boskova pastoralna skrb znotraj procesa humanizacije, ki spodbuja celostno rast mlade osebe: odkrivanje načrta življenja in prizadevanje za spremenitev sveta po Božjem načrtu v vsaki mladi osebi. **Izvirnost in drznost predloga »svetosti mladih« sta neločljivo povezana z don Boskovo vzgojno umetnostjo:** svetost, ki ne razočara globokih želj mladega duha (potrebe po življenju, napredovanju, veselju, svobodi, prihodnosti itn.); svetost, ki jo postopoma in realistično mladi izkušajo kot »življenje milosti«, prijateljstva s Kristusom in kot uresničitev lastnih najbolj resničnih idealov: »Za nas obstaja svetost v tem, da smo veseli« (sveti Dominik Savio).

3

Evangelizirati in vzgajati
po načrtu celostnega razvoja

3 1

OBZORJE RAZUMEVANJA EVANGELIZACIJE

Evangelizacija se na konkreten način kaže kot sredstvo in izraz **jasnega in nedvoumnega oznanila Gospoda Jezusa**: nosi njegovo sporočilo, njegov predlog življenja in rešenja, ki ga je Bog za vse uresničil z močjo Duha. Cerkevna refleksija o evangelizaciji prepričuje vsakega vernika o prizadevanju za evangelizacijo, ki ponuja bogastvo, globino, skladnost in razčlenjenost sporočila. V tem pogledu je evangelizacija v najširšem smislu:

“Evangelizirati pomeni ne samo učiti doktrino, temveč oznanjati Gospoda Jezusa z besedami in dejanji, pomeni biti orodje njegove navzočnosti in akcije v svetu.”

(DOKTRINALNO NAVODILO O NEKATERIH VIDIKIH EVANGELIZACIJE 2)

► Prizadevanje za širitev Kraljestva in njegovih vrednot med vsemi ljudmi in *dejanje v službi človeka* za socialno pravičnost, ki se tiče človekovih pravic, za reformo nepravičnih družbenih struktur, za spodbujanje družbe, za boj proti revščini in strukturam, ki jo povzročajo.

► *Postopno približevanje ljudstev idealom in evangelijskim vrednotam*: zavračanje nasilja in vojne,

spoštovanje vsake osebe, želja po svobodi, pravičnosti in bratstvu, premostitev rasizma in nacionalizma, potrditev dostojanstva in vrednosti ženske.

► *Delovni poseg v areopagih modernega sveta in na velikih ozemljih ali področjih trpljenja človeštva*: begunci, pribežniki, migranti, nove generacije, ljudstva, ki se uveljavljajo, manjšine, področja zatiranja, revščine in katastrof, poudarjanje ženske in otroka, varovanje stvarstva, mednarodni odnosi in svet družbene komunikacije.

Evangelizacijo sestavlja več vidikov: navzočnost, pričevanje, pridiganje (jasno oznanilo), klic k osebni spreobrnjenosti, formacija Cerkve, kateheza; pa tudi, inkulturacija, medverski dialog, vzgoja, posebna odločitve za revne, spreminjanje družbe. Njena kompleksnost in razčlenjenost sta bili poudarjeni v verodostojni obliki v *Evangelii Nuntiandi* (št. 17) in zelo dobro predstavljeni v *Redemptoris Missio* (št. 41-60):

“Evangelizacija je, smo rekli, mnogovrsten proces z različnimi prvinami: prenova človeštva, pričevanje, izrecno oznanjevanje, pritrditev srca, vstop v občestvo, sprejem znamenj, apostolska prizadevnost. Te prvine se lahko zdijo, da si medsebojno nasprotujejo in da se medsebojno celo izključujejo. V resnici pa se med seboj dopolnjujejo in vzajemno bogatijo.”

(EVANGELII NUNTIANDI 24).

Ta široki pogled evangelizacije potrjuje prvo nalogo salezijanskega poslanstva: *celostni napredek oseb, glede na potrebe številnih konkretnih*

situacij (prim. K 31). Delovanje na tem področju, navdahnjeno od Kristusove ljubezni in v znamenju njegovega Kraljestva, je evangelizacija. Salezijansko razumevanje evangelizacije vodi skrb za celovitost, ki ji sledi vzgojna skrb za rast osebe v njeni celovitosti. Vzgoja je kraj človeškega, kjer predstavljamo evangelij in kjer ta pridobi značilno obliko. Ta antropološka postavitev nas vodi k boljšemu razumevanju tega, kako področja delovanja salezijanskega vzgojitelja posrečeno zaznamuje celostni humanizem in njegova presegajoča dimenzija.

3 2

ODNOS MED VZGOJNIM IN EVANGELIZATORSKIM DELOVANJEM

Predlagani cilj salezijanske mladinske pastore za vsakega mladega človeka je izgradnja njegove osebnosti, ki ima Kristusa za temeljno izhodišče; izhodišče, ki postopoma postaja jasno in ponotranjeno, mu bo pomagalo videti zgodovino kot on, presojati življenje kot on, izbirati in ljubiti kot on, da bo upal učiti kot on, da bo upal živeti v njem občestvo z Očetom in Svetim Duhom (prim. 23. VZ, št. 112-115). Pravo in resnično misijonsko spreobrnjenje zahteva od salezijanske mladinske pastore, da odkrije in živi **globok in neločljiv odnos med vzgojnim in evangelizatorskim delovanjem**.

A

Vzgojno ozadje krščanske antropologije

Začeti pri vzgoji ne pomeni slediti antropološki usodi kot neke vrste „sekularizaciji“ evangelizatorskega poslanstva; ne pomeni niti iti daleč od obzorij in teoloških temeljev. Lahko se misli na *vzgojno dejavnost v horizontu zgodovine odrešenja*. Teološka pokonciljska refleksija je našla v veri pristop k vzgoji: obravnavala je na primer, ali primat Božjega kraljestva ali proces odrešenja v kontekstu Cerkve in njenih pastoralnih mediacij; ali priznavanje kot teološka področja različnih razmer človekovega življenja in spodbujanje opazovanja le-teh s pogledom vere.

Osrednjost osebe v krščanski antropologiji ima vzgojna ozadja. Vzgoja je sprejeta v njenem širokem in zgoščenem smislu: *kot rast osebe in kot skupek mediacij*, ki se dajo na razpolago, da bi osebo napravili zavedajočo se lastne identitete, ji pomagali, da bi objela tisto dobro, ki ga je Stvarnik položil vanjo, in ga odprla smislu in skrivnosti. Govoriti o problemu vzgoje je stvar vseh, ne samo kristjanov. Izbira razmišljanja o vzgoji v pastoralni dejavnosti postaja vedno bolj nujna, za potrditev **osrednjosti vzgoje kot prednostnega prenašanja v službi ljudi**.

Vzgoja aktivira vse zmožnosti mladega človeka, od umskih sposobnosti do čustvenih, vse do svobodne volje. Salezijanski vzgojno-pastoralni predlog kot nosilec odgovornosti za mlade osebe spremlja in v širšem smislu vzgaja njihove razloge za življenje in po njih vso njihovo rast.

Neodložljiva začetna točka je srečanje z mladimi v položaju, v katerem so, treba je pozorno prisluhniti njihovim vprašanjem in njihovim željam, da bi mogli oceniti potencial napredka, ki ga vsak od njih nosi v sebi.

Vzgoja mladih, videna na ta način, ni dodaten izraz ljubezni ali neki vidik področja poslanstva: je pot, ki jo je treba prehoditi. **Vzgojna skrb pastoralne dejavnosti** želi, da jo doseže življenjska zgodba mladega človeka, in prepoznati, da Božje delovanje deluje po naši mediaciji.

Iz vsega tega sledi, da **so potrebne kulturne in pedagoške dejavnosti v službi ljudi**: če vzgoja postavi v središče osebo in skrbi za harmonijo različnih dimenzij, so strukture ali ustanove mediacije, kot odgovor na potrebe mladih, h katerim smo poslani (prim. K 26). Znana je zato dragocena funkcija vseh vzgojnih posegov v versko vzgojo: imajo nalogo, da sprožijo, podprejo in posredujejo proces odrešenja.

Vsi vzgojni modeli pa procesom evangelizacije ne ponujajo dragocenega služenja vzgoje. Še posebno stavimo na vzgojo, ki se meri s prakso Kraljestva, ki želi vrniti življenje v obilju vsem, v okviru bolj popolne humanizacije. Prepoznamo se v neki vzgojni praksi, ki nikoli ne bo absolutna in ne absolutizira strategij, vsebin in orodij; ki vodi vzgojni proces na odprt na-

čin, do nepredvidljivega, neobdelanega rezultata, ker ima opraviti s skrivnostjo svobode oseb in Božjo dejavnostjo v življenju vsakega in tudi v življenju skupnosti in ustanov.

Vzgoja za človeško in krščansko zrelost zahteva bolj neposreden pedagoški pogled: je pomoč, ki predlaga evangelij z vzgojnim in pedagoškim realizmom.

B Evangelij kot radikalen navdih

Namen »vzgojne dejavnosti« se sam po sebi razlikuje od »evangelizatorske dejavnosti«; vsaka ima svoj poseben namen, poti in vsebine. Moramo ju znati razločevati. Ne zato, da bi ju ločili, ampak da bi ju harmonično združili v praksi. Obe delujeta na enotnosti mlade osebe: sta **dva dopolnjujoča se načina skrbi za mlade, ki se združita z namenom, da bi »ustvarili« novega človeka.** V polnosti sta namenjeni sodelovanju pri enotni celostni rasti mladega človeka. Pastoralna biva na ozemlju človeškega in hkrati na ozemlju vere.

“Njihova (salezijancev) karizma jih postavlja na prednostno mesto pri vrednotenju vzgojnega prispevka na področju evangelizacije mladih. Brez vzgoje namreč ni trajne in globoke evangelizacije, ni rasti ne zorenja, ni spremembe mišljenja in kulture. Mladi gojijo globoko željo po polnem življenju, po pristni ljubezni, po konstruktivni svobodi. Toda pogostokrat je njihovo pričakovanje izdano in se ne uresniči. Nujno je treba pomagati mladim, da ovrednotijo sile, ki jih nosijo v sebi, kot pozitivne moči in želje. Prikazati jim moramo ponudbe, bogate s človečnostjo in evangeljskimi vrednotami; pomagati jim, da se kot aktivni člani z delom, sodelovanjem in prizadevanjem za skupni blagor vključujejo v družbo.”

(PISMO NJEGOVE SVETOSTI BENEDIKTA XVI. PASCUALU CHÁVEZU VILLANUEVA, VRHOVNEMU PREDSTOJNIKU SDB, OB ZAČETKU 26. VRHOVNEGA ZBORA)

» Evangelizacija se pogovarja z vzgojo

Evangelizacija se meri na človeškem ozemlju, ki srečuje, prevzema in prenavlja vsakdanje življenje mladih in njihovo potrebo po smislu in polnosti ob vsem, kar se dogaja v njihovem svetu. Evangelizacija, ko sprostí vse vzgojne zmožnosti Kristusovega sporočila, usmerja k zorenju v človeš-

kosti, razsvetljuje, predlaga, zahteva svobodo. Vzgoja, z vzgajanjem oseb, da bi dosegle polnost svojega življenja, je temeljna za izgradnjo osebe; zanima vse tiste, ki jim je pri srcu dobro človeka. Krščansko sporočilo se tako umešča v vzgojno optiko, se ponuja v logiki načrta, ki spodbuja pravo in integralno rast. **Evangelizacija se zdi preprejena s potrebami vzgoje**, kjer lahko evangelij Jezusa Kristusa odzvanja kot pogoj, ki je sprejet v resnici.

Vzgojna pozornost je izražena v prizadevanju, da bi ponudili evangelijski predlog na življenjsko pomenljiv način, torej, da bi ga povezali s sodelovanjem z življenjsko problematiko mladega človeka in bolj splošno z iskanjem smisla. Ker je vzgoja proces in je klic k nenehnemu prilagajanju, spreminjanju posameznika ali kulture, mora zaznati smisel postopnosti poti in pomagati pri načrtovanju poti; znati mora opravljati tudi pozitivno kritično vlogo glede določenih načinov evangelizacije, ki jim manjka preprostosti in abstrakcije; znati v pastoralnem načrtovanju spodbuditi nujno potrebno pedagoško zavest, da ne bi nikoli zanemarjali temeljne pozitivnosti človeških vrednot, čeprav ranjenih od greha. Pastoralna da, da jo izkušnja mladih izzove. Soočenje s pomembnimi vprašanji, ki so v srcih mladih, omogoča veri in evangelijskemu oznanilu plodovit pogovor z njimi.

» Evangelij kot radikalni navdih

Po drugi strani je evangelij tehtna točka, njegova usmerjevalna vloga in njegov radikalni navdih: **je oznanilo, ki interpretira življenje, gre bolj v globine kot kdor koli drug**. Evangelizacija ima moč, ki izziva. Ne pride "potem". Evangelij vstopa v formativno logiko strukturalne enotnosti osebnosti. Njegovi ocenjevalni in delovni kriteriji imajo vzor v Jezusu Kristusu. Vzgojno služenje, ki modro meri na celostno integracijo mladih, se ne boji stalnega vpraševanja o pomenu in razlogih evangelizacije.

Vzgojna dejavnost je zakoreninjena v Jezusovi; *ne samo, da jo vzame za model, ampak jo podaljša v času*. Najde njegov celostni pomen in razlog za večjo moč v sporočilu Jezusa Kristusa. V evangeliju najde celo pomoč pri zorenju svobode in odgovornosti. Evangelij je vodič pri iskanju identitete in smisla, razsvetljuje pri formaciji vesti. Je plemenit model resnične ljubezni in kaže jasnejši in zahtevnejši horizont socialne razsežnosti osebe. Evangelij navdihuje kriterije presoje, vodi temeljne življenjske izbire,

razsvetljuje etično zasebno in javno vedenje, uravnava medosebne odnose in nakazuje smer delovanja in življenja. Dostojanstvo osebe je povzdignjeno v interakciji z vero. V srečanju z veselo novico dospe človek do viška »Božje podobe«, ki razodeva življenju svojo transcendentno usodo, medtem ko z novo lučjo razsvetljuje vse pravice.

To je **integralnost predloga**: vzgoja, ki se bogati s tem, da jo vse od začetka navdihuje evangelij; evangelizacija, ki že od prvega trenutka prepoznava lepoto primerne prilagojenosti razvojnemu položaju mladih. Vzgojna dejavnost je zadnje čase usmerjena k temu, da vsakemu omogoča osebno izkušnjo srečanja z Bogom: pozitivno usmeriti vzgojni proces do odprtja Bogu in do posnemanja Kristusa, popolnega človeka. Ta perspektiva presega problem, ki je v osnovi metodološki, *kako in kdaj oznanjati evangelij* in kako povezati v konkretnih pastoralnih okoljih in na vzgojnih poteh vse dimenzije vzgojno-pastoralnega načrta.

C *Vesela novica v različnih kulturah in verskih tradicijah*

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt se je izkazal za zelo aktualnega v najbolj različnih kontekstih. Je že pokazal svojo moč tudi v okoljih drugih verskih izročil, večkulturnih kontekstih in v sekulariziranih okoljih. Danes je vendar v izrecno pluralističnih družbah s kulturnega in verskega vidika očitno, da krščanska izhodišča preventivnega sistema ne morejo biti vedno izrazito prikazana. Treba jih je interpretirati in prirediti, poudariti tisti celostni humanizem, ki je temelj vsake vzgoje, odprt etični in verski dimenziji, ki zna dati pomen, ki pripada poznanju in cenjenju kultur in duhovnih vrednot raznih narodov.

To, kar se od nas zahteva danes, je, da dobro poznamo orodje, ki ga imamo na razpolago, ga uporabljamo v skladu z moderno občutljivostjo, v različnih okoljih. Vzgojna nuja vabi k celostni vzgoji, ki meri k *formiranju celega človeka in vsakega človeka*.

Verska svoboda spodbuja udejanjanje človekovih sposobnosti, saj ustvarja potrebne razmere za uresničitev celostnega razvoja, ki se tiče enotno celotne osebe v vsaki njeni dimenziji (prim. *Caritas in Veritate* 11).

Salezijanske ustanove v moči misijonskega poslanstva za celovitost

spodbuja navzočnost različnih religij in verstev za boljši dialog z drugimi duhovnimi in verskimi izročili. Ne gre za odpoved lastni identiteti ali misijonskemu poslanstvu, še manj za prevzetje fundamentalističnih drž. Verski pluralizem je priložnost za boljše razumevanje krščanske identitete. V tem smislu je *zavedanje o lastni identiteti nepogrešljiv uvod v katerikoli resen dialog*. Izogniti se je treba vsem oblikam čisto posvetnega razumevanja, tako kot to drži za vse oblike togosti ob odpiranju drugim verstvom. To sta dve drži, ki preprečujeta pravo pričevanje vernikov v družbenem in političnem življenju.

4

Apostolska izbira področja

4 1

MLADI, POSEBEJ NAJBOLJ REVNI, SO NAŠA DOKONČNA IZBIRA

A *Stalna in močna ljubezen do najbolj revnih*

Don Bosko je svoje delo odločno usmeril k mladim; zavestno je sklenil, da bo razpoložljiv za sprejem otrok in mladih, "ki so ogroženi": izbira, ki je postala **kriterij postavitve evangelizacije za njihovo celostno osvoboditev**. Posebna pozornost do "*mladih, posebno najrevnejših*" – te besede so don Boskove – je tudi naša odločilna izbira (K 6, 26-29, 41; SP 1,3,11,14,15,25,26; 20. VZ 45-57).

Don Bosko je si izbral evangelijski stan, da bi postal ubog z ubogimi. Vzel je nase uboštvo (tudi materialno) Božjega Sina, da bi šel do oddaljenih. Iz poti, trgov, delovnih mest, travnikov-dvorišč je napravil prostore za srečanje in prvo oznanilo. Sprejemal je mlade brez ovir in predsodkov, prepoznaval in cenil je, kar so nosili v srcu (njihove sanje, njihove težave, njihove izzive). Hodil je z njimi in se prilagajal njihovem koraku. **Srečanje z vsakim fantom je bilo zanj priložnost za dialog in morebitno srečanje z vero.** To je preprosto bil teren, kjer se je predlog vere razodel v tem, da je

bil vir življenja, moč polnosti življenja. Najbolj revni fantje so čakali, da bi bili sprejeti, da bi jih kdo vzel zares v njihovih željah, da bi slišali, da so njihove največje želje našle izhod. Don Boskova drža je drža tistega, ki spremlja: ne spreminja, ne vsiljuje, nima predsodkov, ne pretvarja se, da zaupa. Zares hodi z njimi, jih podpira in spodbuja.

“Ko sem videl trume fantov od 12 do 18 let, vseh zdravih, močnih in s prebujeno nadarjenostjo, a tam nedelavnih, oglodanih od mrčesa, v pomanjkanju duhovnega in telesnega kruha, me je navdajala groza.”

(SPOMINI NA ORATORIJ, DRUGO DESETLETJE 1835-1845, ŠT. 11)

On je njihovi negativni revščini, ki je bila orodje korupcije in razlog poldivjanosti, postavil nasproti osvobajajoče uboštvo Božjega Sina. Predan svojemu poslanstvu skrbi za duše, je bil pripravljen plačati ceno in pustiti vse (*Da mihi animas, cetera tolle*). Zapustil je samega sebe in svoje udobje, da bi se ves posvetil svojim, bil blizu svojim, ubog z ubogimi. Zato je **sestavil svoj načrt na način, primeren mladim**, predvsem najbolj šibkim in v nevarnosti, da bi jim pomagal sprejeti bogastvo življenja in njegove vrednote, jih opremil za življenje z dostojanstvom na tem svetu in jih naredil bolj zavedajoče se o lastni večni usodi (prim. K 26).

Don Bosko je pod navdihom Svetega Duha imel močno zavest, da ga je Bog poklical za edinstveno poslanstvo v korist revnim fantom. *Brez njih bi bil don Bosko neprepoznaven*: “Za vas študiram, za vas delam, za vas sem pripravljen dati tudi življenje” (K 14). Znamenja od zgoraj, naravne sposobnosti, nasveti pametnih oseb, osebno razločevanje, okoliščine, ki so si sledile ob pravem času, so ga prepričali, da je Bog, ki ga je obogatil z edinstvenimi darovi, od njega zahteval popolno predanost mladim:

“Bogu sem obljubil, da bom do zadnjega diha živel za svoje uboge fante.” (K 1)

Ob trenutni potrebi po *novi evangelizaciji* je treba priporočati istega misijonskega duha don Boskove pastoralne dejavnosti: misijonskega duha, ki pošilja tja, kjer še ni poskrbljeno za potrebe in vprašanja mladih.

B *Revščina ogroža vzgojne rezerve in rast mladih*

Ta salezijanska izbira področja nam ponuja način gledanja na resničnost in njeno interpretacijo: z vidika mladih. Občutljivi smo torej na razmere, ki

spodbujajo njihovo vzgojo in evangelizacijo, kot tudi na tiste, ki pomenijo tveganje. Pozorni smo na pozitivne vidike, nove vrednote in možnosti ponovnega začetka. **Vse oblike revščine zaustavljajo ali celo uničujejo vzgojne vire osebe in ogrožajo rast mladih kot Božjih otrok.** Vsak mlad človek nosi v sebi znamenja Božje ljubezni v želji po življenju, v umu in srcu. Verniki so naprošeni, da bi imeli srce za vse te oblike, nove in stare revščine, in da bi iznašli nove oblike pozornosti, solidarnosti in podelitve, da bi jih pozdravili.

Evangelizirati in vzgajati v teh okoliščinah pomeni *sprejeti, vrniti besedo, pomagati, da bi našli sebe, spremljati s potrpežljivostjo* na dolgi poti ponovnega pridobivanja vrednot in zaupanja. Ta odločilna izbira je bistven del salezijanske duhovnosti, ki izpoveduje odrešilno moč pastoralne ljubezni in potrjuje željo in odločitev za "rešene" tistih, ki so zapuščeni od vseh. Je ljubezen, ki se izraža v spretnih

"Zelo so nam pri srcu mladi, ki so pomemben del človeštva in Cerkve in so njuna prihodnost ... Podpiramo jih v njihovem iskanju in spodbujamo naša občestva, naj se brez pomišljanja odločijo za poslušanje, dialog in pogumne predloge za izhod iz težavnih razmer, v katerih so mladi, da bi tako osvobajali, ne pa zatirali moč njihovega navdušenja, jih podpirali v pravičnem boju zoper javno mnenje in zgrešene špekulacije svetnih sil, ki želijo le izkoristiti njihove mlade moči ter njihov polet v svoje dobro, njih pa oropati hvaležnega odnosa do preteklosti in vsakega resnega načrtovanja za prihodnost. Nova evangelizacija ima v mladih zavezujoče, pa tudi zelo obetavno področje ... Mladim je treba omogočiti, da imajo dejavno vlogo pri evangelizaciji zlasti med svojimi vrstniki."

(ŠKOFOVSKA SINODA, POSLANICA BOŽJEMU LJUDSTVU, ŠT. 9)

in takojšnjih odgovorih na stiske mladih, ljubezen, ki se trudi, da bi dala življenje in upanje. Ta prvotna naloga Cerkve in družbe je jedro Kristusovega oznanila (prim. *Evangelii Nuntiandi* 32).

Oznanilo odrešenja ubogim, znamenje Kristusovega kraljestva v pravem smislu besede, je najgloblji sestavni del našega vzgojno-pastoralnega poslanstva. Odnos z Jezusom Kristusom in njegovim evangelijem je dar, ki naj bi ga podelili vsem, vir, ki zadovolji žejo in iskanje smisla: če se Kristus daje najbolj ubogim in potrebnim, ne moremo odložiti daru srečanja z njim.

Posebna odločitev za mlade, predvsem najbolj uboge, nas vodi v *ljudske sloje*, v katerih živijo (prim. *K* 29). Poklicani smo, da v ljudska okolja prinašamo družinskega duha in duha razumevanja z vsakdanjim stikom z našo apostolsko dejavnostjo.

“Prišel je čas, ko naj se ‘navdušenje za dobrodelnost’ obnovi.”

(NOVO MILLENNIO INEUNTE 50)

4 2

HUMANIZACIJA IN EVANGELIZACIJA KULTURE

A *Zvestoba evangeliju in zvestoba kulturi*

Namen vzgoje in prave kulturne dejavnosti je, da osvobodi mladega človeka, da ga napravi zavednega lastnih pravic in dolžnosti, da zavestno sodeluje v dogodkih svoje dobe, sposoben samoodločanja in sodelovanja za bolj človeško družbo. Vzgojanje na ta način prinaša kulturo, jo odpira in bogati. Ta proces postane resničnost, ne samo da vnaša v družbo ideje, nove spodbude in novo življenje, ampak predvsem, da pripravi **pogumne osebe, nosilce kritičnega mišljenja in zdravega načina življenja**.

Evangelizacija ni samo skladnost z vrednotami evangelija, ki jih je izročil ustanovitelj; je tudi srečanje s kulturo. Nepogrešljivo kulturno prizadevanje dopušča *srečanje z novimi življenjskimi vprašanji, ki jih*

“Cerkvi ne gre samo za to, da oznanja evangelij na vedno širših zemljepisnih področjih ali med vedno bolj razkropljenimi ljudstvi, temveč tudi, da doseže in z močjo evangelija preoblikuje kriterije presojanja, odločujoče vrednote, interesna področja, miselne smeri, vire navdihnjenj in življenjske vzore človeštva, ki so v nasprotju z Božjo besedo in odrešenjskim načrtom.”

(EVANGELII NUNTIANDI 19)

“Z izrazom ‘kultura’ v splošnem pomenu označujemo vse tisto, s čimer človek izpopolnjuje in razvija mnogovrstne duševne in telesne sposobnosti; skuša s svojim spoznanjem in delom ves svet podvreči svoji oblasti; napravi družbeno življenje tako v družini kakor tudi v celotni družbi z napredkom nravi in ustanov bolj človeško; končno spada h kulturi tisto, s čimer človek v teku časov izraža, posreduje drugim in ohranja v svojih delih velike duhovne izkušnje in napore, da tako služijo napredku mnogih, še več, v blagoslov vsega človeškega rodu.”

(GAUDIUM ET SPES 53)

kultura prinaša, z vprašanji, ki preizkušajo realizem našega krščanskega predloga in potrjujejo našo sposobnost za dialog. Zato je potrebno primerno poznanje zapletene kulturne in družbeno-politične resničnosti. Potrebna je vaja v »razsodnosti«, preoblikovanju krščanske izkušnje v odnosu do konkretnih zgodovinskih razmer, v katerih je poklicana, da se uresniči. V resnici je evangelizacija kultur najgloblja in najbolj globalna oblika evangelizacije družbe.

Svet mladih je v pravem pomenu besede “kraj”, v katerem se takoj izražajo kulturne poteze, značilne za našo družbo.

Tu se zahteva pozorna presoja in sposobnost, da bi do globin prepoznali probleme, ki jih zastavljajo tekoče spremembe. Nujno je razumeti njihovo kulturno resničnost, z njihovimi vrednotami in mejami, izkušnjami, jeziki in znamenji. To so elementi, ki sestavljajo njihovo miselnost in njihovo občutljivost. Izzivi niso problematična ovira, temveč pozitivna provokacija, ki nam zastavlja vprašanja in nas spodbuja k pogumnemu poseganju. Dejavnost, ki jo Družba opravlja glede kulture, kot je bilo

rečeno, zapletene in razčlenjene, ne more biti izražena znotraj njenega homogenega kulturnega veselja, ampak v horizontu, ki ga določa množičnost situacij. Številni dejavniki namreč prispevajo, da bi kulturno pa-

noramo orisali kot vedno bolj razdeljeno ter v nenehnem in zelo hitrem razvoju. Naštejmo nekatere od njih:

- ▮ različne oblike revščine in družbene izključenosti: vedno bolj pogosta krhkost in zapostavljenost se kaže v pojavih odvisnosti od drog, deviantnosti in nasilju;
- ▮ položaj in razumevanje družine, z dosledno človeško in etično problematiko;
- ▮ stvari, ki se tičejo življenja in njegovih sposobnosti prenašanja vrednot;
- ▮ svet kulture zelo zanima afektivno in emotivno področje, področje čustev, tako kot telesnosti;
- ▮ vzgojni sistemi in kakovost ter celovitost formacije, ki jo ponujajo;
- ▮ digitalna kultura, ki spodbuja in včasih sama povzroča stalne in hitre spremembe miselnosti, navad in obnašanja;
- ▮ eden bolj zapletenih in privlačnih horizontov današnjih družb: večkulturna in večverska identiteta ljudstev;
- ▮ antropološke domneve, ki so podvržene sociološkim in vzgojnim interpretacijam;
- ▮ miselni tokovi, ki vztrajajo pri zanikanju transcendence, nepriznavanju človeka kot bitja odnosov in odnosa, ki temelji na Bogu.

B Izzivi kulture prežemajo vse pastoralne izkušnje

Posebna pozornost do kulture prežema vse pastoralne izkušnje in kažejo se izzivi za vse: za verujočega in neverujočega, za tistega, ki pripada Cerkvi, in za tistega, ki ji ne pripada, za mladega in odraslega. So izzivi, napisani znotraj življenja samega, v njegovi revščini in njegovem bogastvu, v njegovem dostojanstvu, njegovih darovih in njegovih klicih, ki so dani vsem in so obljuba za vse.

Salezijanski vzgojitelj resno presoja to kulturo, v njej spoznava znanja Božje navzočnosti in klice k prenovi pastorale, jezika in drž. V takem pogledu postane evangelizacija občutljiva za potrebo dialoga. Pomembna postane **pozitivna skrb za vrednote in kulturne ustanove, kot tudi za antropološke znanosti, ki ponujajo svoj poseben prispevek**. Primerjava je bogata, ker ima sposobnost, da vodi k enotnosti pomemben prispevek vsake panoge. To je širok horizont, ki ga je treba spoznati, kjer obstajajo bogate vrednote in delno nevrednote. Vse v svoji celoti

globoko vpliva na način mišljenja in delovanja, kakor tudi na način življenja oseb, družin in družbenih ustanov.

Kot don Bosko izkazujemo **posebno zanimanje za svet dela** (prim. K 27). On je imel daljnovidno skrb, da bi mlade generacije opremil tudi s primernim poklicnim in tehničnim znanjem. Velika je bila njegova skrb, da bi podpiral vedno bolj živo vzgojo za družbeno odgovornost, na osnovi večjega osebnega dostojanstva: vzgoja za družbeno, ki ji krščanska vera ne daje samo upravičenosti, ampak energije neprecenljive vrednosti. Z delom in pravilno rabo virov se "pošten državljan" ne samo uresniči kot oseba, ampak prispeva k skupnemu dobremu, daje večji

prispevek družbi: načrt, ki ima svoje korenine v evangeljski viziji človeka, ki si prizadeva za dobro vseh.

Naša vzgojna okolja so poklicana, da so *središča širjenja kulture življenja* do družin, raznih skupin, področij in družbe. Nova evangelizacija izraža svojo novost v prenovljeni gorečnosti pričevanja ljubezni, v predlogu

"Prejeli smo znamenje, na pragu novega tisočletja – v teh novih časih, v teh novih življenjskih razmerah – da je treba oznanjati evangelij. Začela se je nova evangelizacija, kot da se začnjenja novo naznanilo, čeprav je v resnici vedno eno in isto."

((JANEZ PAVEL II., NAGOVOR MED MAŠO V SVETIŠČU S. CROCE, MOGILA, 9. JUNIJ 1979))

"Po Cerkvi nas kliče Gospod Jezus, da udeležimo novo evangelizacijo: »z novim žarom, z novimi metodami in novim izražanjem."

((JANEZ PAVEL II., GOVOR NA XIX. SKUPŠČINI CELAM, 9. MAREC 1983))

novih metod veselega Kristusovega oznanila in v prepričljivih izrazih dialoga s kulturo, usmerjeno k mladim in vsem tistim, ki na različne načine pričakujejo veselo oznanilo – *euangélion* (prim. K 30).

“V resnici je poziv k novi evangelizaciji predvsem poziv k spreobrnjenju.

Dejansko, s pričevanjem Cerkve, ki je vedno bolj zvesta svoji identiteti in bolj živa v vseh svojih oblikah, bodo ljudje in narodi vsega sveta lahko nadaljevali srečevanje Jezusa Kristusa.”

(JANEZ PAVEL II., GOVOR NA IV. SKUPŠČINI CELAM,
12. OKTOBER 1992)

VI

**SALEZIJANSKI
VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT:
DELOVNO ORODJE**

V

**VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST:
DOM NAJ POSTANE DRUŽINA ZA MLADE**

IV

**PREVENTIVNI SISTEM:
DUHOVNA IN VZGOJNA IZKUŠNJA**

DEL

DRUGI

Tri poglavja drugega dela poglobljajo izbire salezijanske mladinske pastore: salezijanski lastni slog za opravljanje evangelizacijskega poslanstva; karizmatični vir je preventivni sistem, ki navdihuje vzgojno-pastoralno skupnost; vzgojno-pastoralni načrt je izvedbena ponudba vzgojno-pastoralne skupnosti.

PREVENTIVNI SISTEM: DUHOVNA IN VZGOJNA IZKUŠNJA

POGLAVJE

IV

*“Jaz sem prišel, da bi
imeli življenje in ga
imeli v obilju.”*

(Jn 10,10)

Don Bosko je pod vodstvom Device Marije, ki mu je bila učiteljica, v stiku s fanti prvega oratorija živel duhovno in vzgojno izkušnjo, ki jo je poimenoval 'preventivni sistem'. Ta je bil zanj ljubezen, ki se zastonj daruje; zajemal jo je v Božji ljubezni, ki s svojo previdnostjo prehiteva vsako ustvarjeno bitje, ga spremlja s svojo navzočnostjo in ga odrešuje, tako da mu daje svoje življenje. Don Bosko nam ga izroča kot obliko življenja in dela, da bi posredovali evangelij in odreševali mlade z njimi in po njih. Preventivni sistem prežema naše razmerje do Boga, naše osebne stike in življenjske skupnosti v izpolnjevanju krščanske ljubezni, ki spodbuja k vračanju ljubezni."

(K 20)

Uporaba tega sistema sloni vsa na besedah sv. Pavla, ki pravi: Ljubezen je dobrotljiva, potrpežljiva, vse pretrpi, toda vse upa in prenaša kakršnokoli nevšečnost."

(PREVENTIVNI SISTEM PRI VZGOJI MLADINE)

Božji klic, ki je don Boska poklical k poslanstvu za reševanje mladih, posebno najrevnejših, vključuje veliko ljudi in skupin v duhovno povezanost ter v vzgojno in pastoralno izmenjavo: preventivni sistem. To je vir navdiha za dejansko in izvirno obliko življenja in uresničenja salezijanskega poslanstva, ki ga imenujemo salezijanska mladinska pastoral. V četrtem poglavju postopoma predstavljamo vzgojno-pastoralno ponudbo, izhajajoč iz navdihujočega načela, ki je pastoralna ljubezen. Njeno osrednje mesto postaja prava smer preнове za pastoralo mladih in torej merilo, osnova za pastoralno načrtovanje na vseh ravneh. Preventivni sistem kot vzgojni načrt za celostno vzgojo se v bistvu deli v dve smeri: kot ponudba za krščansko življenje (salezijanska mladinska duhovnost) in kot uporabna pedagoška metodologija.

1

Salezijansko poslanstvo je osvetljeno z don Boskovo izkušnjo

1 1

SALEZIJANSKI DUH SE NAVDIHUJE PRI SLOGU DOBREGA PASTIRJA

Don Bosko je uvidel izviren namen svojega poslanstva: da bi revnim mladim pokazal Božjo ljubezen do njih (prim. K 2,14). Zaslutil je tudi **navdihovna načela pastoralnega sloga, primerne za ta namen: namreč slog Dobrega pastirja**. Svetopisemski odlomek na začetku prvega poglavja tega besedila je ponudil zgovorno ikono valdoške izkušnje: lačna in zmedena množica ter Jezusova ganjenost.

Salezijanski duh, ki se navdihuje iz sloga Dobrega pastirja, označuje našo duhovnost in našo vzgojno-pastoralno dejavnost. Ta duh je utelešen najprej v don Bosku. *On in poslanstvo, ki izhaja iz njega, je naše zgodovinsko-kerigmatično izhodišče.*

Don Bosko je daroval vse svoje življenje za mlade **z izrazito skladnim načrtom življenja**: njegovo duhovniško življenje in njegova vzgojna dejavnost, veliko njegovih stikov in njegova globoka notranjost, vse je bilo naravnano na služenje mladim. Bilo je služenje, ki jim je pomagalo rasti, da so tudi sami postali vodilni nosilci svojega življenjskega načrta:

“Ni napravil koraka, ni izrekel besede, ni se lotil ničesar, kar bi ne imelo za cilj rešitve mladine.”

(K 21)

Bog še vedno kliče *veliko drugih, da bi nadaljevali to don Boskovo poslanstvo za mlade*. Med temi so redovniki salezijanci (SDB), ki jih Bog posvečuje, sklicuje in pošilja, da bi bili v Cerкви znamenje in nosilci Božje

ljubezni do mladih, še posebno do najbolj revnih. Skupaj z njimi so udeležene pri don Boskovem poslanstvu druge skupine salezijanske družine, glede na njihovo posebno poklicanost in njihov slog življenja. To je široko gibanje ljudi in skupin, moških in žensk, ki pripadajo najrazličnejšim življenjskim stanovom in sestavljajo salezijansko gibanje. Salezijansko poslanstvo, ki ima v don Bosku in njegovi izkušnji v Valdoccu svoje trajno merilo razločevanja (prim. K 40), je nadalje raslo, sklicujoč veliko ljudi in skupin k duhovnemu zbližanju in k udeležbi pri vzgojnem in pastoralnem poslanstvu za celostno napredovanje mladih, posebno najrevnejšim.

1 2

UTELEŠENJE SALEZIJANSKEGA DUHA JE PREVENTIVNI SISTEM

A

Don Boskovo pastoralno, duhovno in pedagoško udejanjenje

Don Boskovo poslanstvo in načrt življenja se pokaže v slogu življenja in delovanja: salezijanski duh. **Najbolj značilno in izrazito utelešenje salezijanskega duha je preventivni sistem.**

Preventivni sistem se navezuje na don Boskovo dušo, drže in evangeljske izbire. Salezijanska izkušnja ima **kot izhodišče in kot merilo pristnosti udejanjenje don Boskovega pastoralnega, duhovnega in vzgojnega načrta.** Veličina njegovega duha je povezana z udejanjenjem preventivnega sistema: To je uspešen sistem, ki je vzorec in navdih za vse, ki se danes ukvarjajo z vzgojo na raznih celinah, v multikulturnih in večverskih okoljih, vzorec, ki od vseh zahteva nenehno razglabljanje, da

“Zdaj bi hotel vsem napraviti jaz sam govor ali boljše konferenco o salezijanskem duhu, ki mora navdihovati in voditi vse naše dejavnosti in vsak naš pogovor. Preventivni sistem je prav naš. Nikoli telesnih kazni; nikoli ponižujočih besed, ne resnih opominov v navzočnosti drugih. Toda v razredih naj odmeva beseda prijaznosti, ljubezni in potrpežljivosti. Nikoli zajedljivih besed, nikoli zaušnice, ne težke ne lahke. Naj se uporabljajo le kazni z občutkom prikrajšanja, a vedno tako, da bodo opomnjeni postali naši prijatelji bolj kakor prej in ne bodo nikoli odšli od nas malodušni.”

(PISMO DON JAKOBU COSTAMAGNI, 10. AVGUSTA 1885)

bi vedno bolj omogočali mladim dati osrednje mesto kot naslovljencem in nosilcem salezijanskega poslanstva (prim. Pascual Chávez, GVS 407, »Salezijanska mladinska pastoralna«).

Beseda »sistem« nakazuje celost, tj. organsko izkušnjo: ponudba se razčlenjuje v pedagoški razgibanosti. V preventivnem sistemu moremo dejansko razlikovati nekatere sestavine, ki so globoko povezane med seboj: **navdihovalno načelo**, ki v človeku ustvarja določeno duhovno držo, je *pastoralna ljubezen*. Gre za trojni vzgon:

- **Pastoralna spodbuda** navdihuje vzgojni načrt celostnega napredovanja (glej *Četrto poglavje*, št. 2).
- **Duhovnost** je ponudba krščanskega življenja – *salezijanska mladinska duhovnost* (glej *Četrto poglavje*, št. 3).
- **Pedagoško uporabna metodologija** se navdihuje v »oratorijskem merilu«, ki usmerja dejanske izbire in ponujene dejavne posege (glej *Peto poglavje*, št. 3).

B *Navdihovalno načelo je pastoralna ljubezen*

Vzgajati za don Boska vsebuje posebno držo vzgojitelja in skupek posegov, utemeljenih na prepričanju ljubezni, razuma in vere. V središču njegove vizije je pastoralna ljubezen. Gre za posebno iskanje **duhovne koristi mladih, odrešenja mladih in njihovega celostnega blaga** (»Da mihi animas«).

Preventivni sistem ima svoj izvir in svoje središče v izkušnji »Božje ljubezni, ki s svojo previdnostjo prehiteva vsako ustvarjeno bitje, ga spremlja s svojo navzočnostjo in ga odrešuje, tako da mu daje svoje življenje« (prim. K 20). Don Bosko je imel globoko vero v *dobroto in usmiljeno Božje očetovstvo*. Izbira sv. Frančiška Saleškega kot zgled za njegove sodelavce in kot zavetnika njegove Družbe to potrjuje.

Ta izkušnja je usmerjena na *sprejemanje Boga v mladih*: v njih nam Bog podarja milost srečanja z njim in nas kliče, da bi mu služili v njih. To je izkušnja, ki priznava njihovo dostojanstvo, obnavlja zaupanje v vire dobrega

v njih in jih vzgaja za polnost življenja (prim. 23. VZ, št. 95). Pozornost do mladih jih v tej vzgojni razgibanosti vzgaja, da bi bili nosilci evangelizacije.

Salezijanska pastoralna ljubezen ima drugo natančnejšo opredelitev, ki jo bolje določa: je *pedagoška ljubezen*. Izžareva vzgojno ljubezen pa tudi uvidevnost, zdrav čut, mero, naklonjenost in spoštovanje mladostnikov in mladih. Taka drža je sad prepričanja, da vsako življenje, tudi najbolj ubogo, zapleteno in šibko, nosi s seboj, po mistični navzočnosti Duha, moč za rešitev in seme sreče (prim. 23. VZ, št. 93).

Strnjeni izraz »**prednost vzgojne ljubezni**« odseva tisto ljubezen, ki zna ustvariti *vzgojno razmerje*. Izraža se po meri mladostnika, tistega ubogega, ki mu je treba pomagati, da se bo odprl za odkritje bogastva življenja, za rast. Zato za ubogega mladostnika, včasih brez poguma, vzgoje, besed in misli, postane pedagoška ljubezen vzgojitelja sporočilo Božje ljubezni; tiste ljubezni, ki prihaja k najbolj ponižnim, k tistim, ki imajo največje težave. Je izraz očetovske modrosti, ki omogoča pogumno soočenje z življenjem.

C Preventivni sistem vključuje vzgojitelja in skupnost, ki ji pripada

Globoka je enotnost izkušnje, ki je hkrati duhovna in vzgojna, tako da oblikuje izhodišče in obraz salezijanske družine v Cerkvi. Lahko jo opredelimo kot pristno duhovnost naše apostolske dejavnosti. Če bi don Boskovo pedagoško metodo ločili od njene pastoralne duše, bi uničili obe.

*Preventivni sistem vključuje vso vzgojiteljevo osebnost in skupnost, ki ji pripada, ob mladih in zanje, z njemu lastnim načinom mišljenja in čutenja, življenja in dejavnosti, ki navdihuje in opredeljuje vse njegovo življenje. V dejavni rabi preventivnega sistema, ki je hkrati pedagoške in duhovne narave, se vzgojna dejavnost s stanovitno in usposobljeno bistroumnostjo odpira Kristusovemu evangeliju: to je »metodološko merilo« salezijanskega poslanstva za spremljanje mladih v kočljivem postopku rasti njihove človečnosti v veri. Ob svojem času bo salezijanska duhovnost dihala in nastopala v vzgojnem območju kot izvirna ponudba krščanskega življenja, uresničena ob verskih izkušnjah, vrednostnih izbirah in evangeljskih držah, ki sestavljajo *salezijansko mladinsko duhovnost*.*

V zvestobi tej pedagoški dediščini (preventivni sistem) in njenem stalnem posedanjenju najdejo salezijanci svojo identiteto. Poglavitni cilj načrta je strnjen v znanem obrazcu: »pošteni državljani in dobri kristjani«, po katerem je don Bosko hotel »oblikovati graditelje sveta in verne ljudi«. To sta dva izraza binoma, ki je pri don Bosku neločljiv: dva pola sestavljata neločljivo enoto.

2

Preventivni sistem kot pastoralna spodbuda

2 1

CELOSTNI VZGOJNI NAČRT

Preventivni sistem navdihuje vzgojni načrt za celostno napredovanje, ki je vsebovan v evangelizacijski ponudbi za mlade raznih okolij. Osvetljuje humanistično bogastvo in hkrati bistveno religiozno srce sistema v vzgonu *razuma, vere in ljubeznivosti*. Preventivni sistem postaja metoda delovanja, ki jo označuje osrednje mesto razuma, razumnost zahtev in pravil, gibljivost in prepričljivost ponudb; osrednje mesto religije, pojmovane kot pospeševanje čuta za Boga, ki je prirojen vsaki osebi, in kot priza-

devanje, da bi ji prinesli lepoto dobre novice; osrednje mesto ljubeznivosti, vzgojne ljubezni, ki spodbuja k rasti in ustvarja vzajemnost.

2 2

DVOJNA VREDNOST PREVENTIVNE VZGOJE

Preventivno delovanje je sestavljeno, čeprav z različnimi odtenki, iz dveh neločljivih dejavnosti: *zadovoljiti primarne potrebe mladih* (hrana, obleka, stanovanje, zavarovanost, delo, telesni in duševni razvoj, vključevanje v družbo, nekaj vrednot) in poživiti bolj povezano *vzgojno dejavnost za družbeno, нравno in versko oblikovanje osebe*. Dejansko se namembnost don Boskovega oratorija rojeva kot skrbstvena in vzgojna ustanova.

Ta dvojna zahteva je še vedno sodobna, saj smo priča odločnemu poudarjanju **skrbstvenih in socialnih vrednosti salezijanskega vzgojnega načrta**, kakor tudi pospeševanju in krepitvi **spoznavne, čustvene, нравne in duhovne razsežnosti**.

A

Preventivni sistem v okoliščinah stisk in reševanja

»Preventivnost« v okoliščinah stisk in reševanja nas vrača k don Bosku, ki je obiskoval zapore, hodil po cestah in deloviščih, da je iskal fante, saj je tudi po ustanovitvi oratorija pomagal zanemarjenim fantom po hišah in turinskih ulicah, ki je pošiljal salezijanske misijonarje mladim, ki niso imeli »prostorov« za njihovo ugodno človeško in družbeno rast.

Danes, v obdobju vzgojnega »izrednega stanja«, lahko ta preventivi slog dosega več kot zadovoljive ocene. Krščansko pedagoški humanizem, na katerem je utemeljen preventivni sistem, daje s skrbstvenim in socialnim tudi vzgojni in pastoralni odgovor. **»Vzgojna ljubezen« ne more biti drugačna od »socialne ljubezni«**. Evangelizacija je vedno tesno povezana s človeškim napredovanjem in s svobodo krščanske ponudbe. Zapoved ljubezni je ena, čeprav se nanaša na dva pola: Bog in bližnji.

“Morali bi torej iti naprej v smeri posodobljene potrditve don Boskove vzgojne socialno-politične izbire; to pomeni oblikovati za socialno in politično občutljivost, ki nagiba k darovanju lastnega življenja kot poslanstva v korist družbene skupnosti, s trajnim izhodiščem v neodtujljivih humanih in krščanskih vrednotah.”

(PASCUAL CHÁVEZ, GVS 415, »KOT DON BOSKO VZGOJITELJ«)

Globoke spremembe, ki se dogajajo v »zapleteni družbi«, kažejo *bolj razvejeno fenomenologijo* »položaja mladih« in še posebno tistih, ki jih je don Bosko imenoval »revni, zapuščeni in v nevarnosti«. So mladi, ki so z vidika vzgoje in prevzgoje močno težavni, tisti mladi, ki jih je prizadela odrinjenost in ekonomska, socialna, kulturna, čustvena, нравna in duhovna revščina. V kopičenju teh revščin, pogosto v deželah v razvoju, pa tudi v velikih mestih bolj razvitih dežel, so očitne mladinske stiske, ki nujno zahtevajo vzgojni poseg.

Treba je prehiteti zlo z vzgojo.

Da bi kljubovali težkim položajem nepravičnosti in dejanskemu kršenju človekovih pravic v naših družbah, nas don Boskova karizma in njegov vzgojni sistem spodbujata k dejavnostim na osebni in skupni področju. Z obnovljenim zagonom mora preventivnost z vzgojo preoblikovati strukture revščine in odrinjenosti, še posebno mladoletnikov. Možnost imamo, da ponudimo preventivnost, ki pospešuje dobro: **vzgojni posegi, ki krepijo celovitost temeljnih pravic:** državljskih, kulturnih, verskih, ekonomskih, političnih in socialnih.

Treba je tudi ustvariti skupnosti, ki bodo sposobne znova ponuditi temeljne vrednote, ki morda niso bile upoštevane že v prvem obdobju življenja. »Osvobajajoča vzgoja« preventivnega sistema je usmerjena v spremljanje mladostnikov in mladih, ki so jih že zaznamovale negativne danosti: okoliščine, ki jih siromašijo z sociokulturnega, ekonomskega, нравnega, duhovnega in religioznega vidika (prim. 20. VZ, št. 61). Salezijanska preventivnost se torej izraža v veliko vsakdanjih izbirah: odgovarja na nujne potrebe, ki jih narekuje vsako okolje. Ta dejavni pluralizem za najrevnejše mlade je izraz bogastva salezijanske vzgoje, v kateri je mogoče *ljubeznivost, doživeto ali znova pridobljeno, ustvarjalno združiti z razumom in vero*.

Don Boskova »preventivna izkušnja« je usmerjena v nastajanje »sistema« pomoči, vzgoje in socializacije. Vzgajati pomeni »prehiteti«, v vseh mogočih pomenih. Izraža se v »sprejemanju«, »vračanju besede« in »razumevanju«. Vzgajati pomeni pomagati posameznikom, da najdejo sami sebe, spremljati jih s potrpežljivostjo na poti ponovnega pridobivanja vrednot in zaupanja vase; vsebuje obnovo razlogov za življenje z odkrivanjem lepote življenja. Vzgajati pomeni tudi obnoviti sposobnost za dialog, pa tudi za bogato ponudbo zanimanja, ki je čvrsto zasidrana v sistemu, kar je temeljno; vključevati mlade v izkušnje, ki jim pomagajo dojeti smisel vsakdanjega truda; ponuditi osnovna sredstva, da bi si zaslužili za življenje in jih usposobiti, da bi ravnali kot odgovorni ljudje v vsaki okolščini. Vzgajanje zahteva spoznavanje socialnih vprašanj mladih v našem času (glej *Prvo poglavje*).

B Umetnost vzgajanja v pozitivnem

»Preventivnost« pride do izraza v oblikovalnem načrtu za vzgojo v pozitivnem:

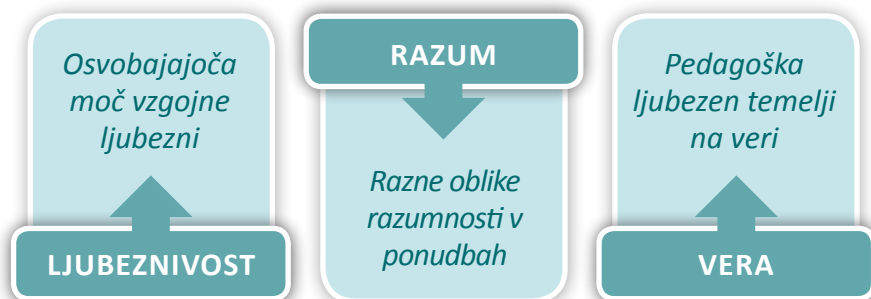
“Je umetnost vzgajanja v pozitivnem, s ponudbo dobrega v primernih in vključujočih izkušnjah (umetnost, gledališče, glasba, sredstva obveščanja), ki so sposobne pritegniti s svojo plemenitostjo in lepoto; je umetnost, ki mladim pomaga rasti od znotraj, spodbuja notranjo svobodo ter se zoperstavlja postavljanju pogojev in zunanjemu formalizmu; je umetnost osvajanja src mladih, da jih z veseljem in zadovoljstvom spodbudi k dobremu, popravljajoč odklone in s pripravljanjem na prihodnost z zanesljivim oblikovanjem značaja.”

(JUVENUM PATRIS 8)

Obrazec: *razum, vera in ljubeznivost*, ki povzema don Boskov sistem, razumemo **kot temeljno usmeritev vzgojnega načrta za celostno napredovanje osebe**, da želi v polnosti odgovoriti na vprašanje evangelizacije sveta mladih. Pedagoška ljubezen v don Boskovi metodi dozoreva v tri drže: ljubezen-prisrčnost, ljubezen-razumnost in ljubezen-vera. Preventivni sistem postane pedagoški in formativni načrt: skupek prvin, ki sestavljajo celoto v trojni vrednosti: čustveni, razumski in verski.

» Osvobajajoča moč vzgojne ljubezni

Pedagoška ljubezen je predvsem **pristna človeška ljubezen**: metodološko načelo je **ljubeznivost**, ki se izraža kot vzgojna ljubezen, ki daje rast in ustvarja soglasnost v prirčnih odnosih. Tu imamo veliki don Boskov uvid: osvobajajočo moč vzgojne ljubezni. V stiku z vzgojitelji, ki gojijo glo-

boko ljubezen in vzgojno ljubeznivost, se mladi čutijo spodbujene, da izrazijo tisto najboljše in si usvojijo kulturno in versko izkušnjo, ki je pred njimi. Pastoralna ljubezen, središče in duša salezijanskega duha, oživilja nekatere temeljne drže. Predvsem *osebne odnose*. Za don Boska je pedagoška ljubezen obenem duhovna in čustvena. Je ljubezen, ki izvira iz volje, ki vzgojitelja navaja, da išče le dobro vzgajanca, popolnoma pozabljač nase. V moči te ljubezni je vzgojitelj zelo spodbujan k dejavnosti in k požrtvovalnosti. Tako se je najbolj duhovna resničnost vzgojne ljubezni sposobna izražati v prirčnosti in naklonjenosti. Prirčna ljubezen je predvsem v tem, da hoče resnično dobro drugega, ker je oseba. Zrela ljubezen je hkrati zaznamovana z voljo in naklonjenostjo.

Zdi se, da je don Bosko opisal ljubezen-prirčnost predvsem v *Pismu iz Rima* leta 1884, v povezavi s krizno okoliščino njegovih ustanov. On je razložil tisto, kar se mu je zdelo bistveno v vzgojnem odnosu. Sklicujoč se na lastno izkušnjo, se trudi, da bi razumeli, da je hotena ljubezen s celotno prizadevnostjo vzgojitelja zagotovo zelo cenjena in dobra, a nezadostna in brez pedagoških uspehov, če mladi ne »čutijo« ljubezni ali če ta ne postane govorica in znamenje, ki se pokaže v vzajemnosti in prirčnosti. Vzgojitelj, ki se popolnoma posveča mladim, a mu ne uspeva dati »čutiti«, da je tisto, kar ga zanima, dobro za mlade, ne bo imel pedagoških uspehov. Prva zadeva v ljubezni ni dejavnost, temveč pozornost do osebe kot

take. **To je moč zastonjskega srečanja, ki ima svoj smisel in daje vrednost vsem drugim vrednotam.**

» *Razne oblike razumnosti v ponudbah*

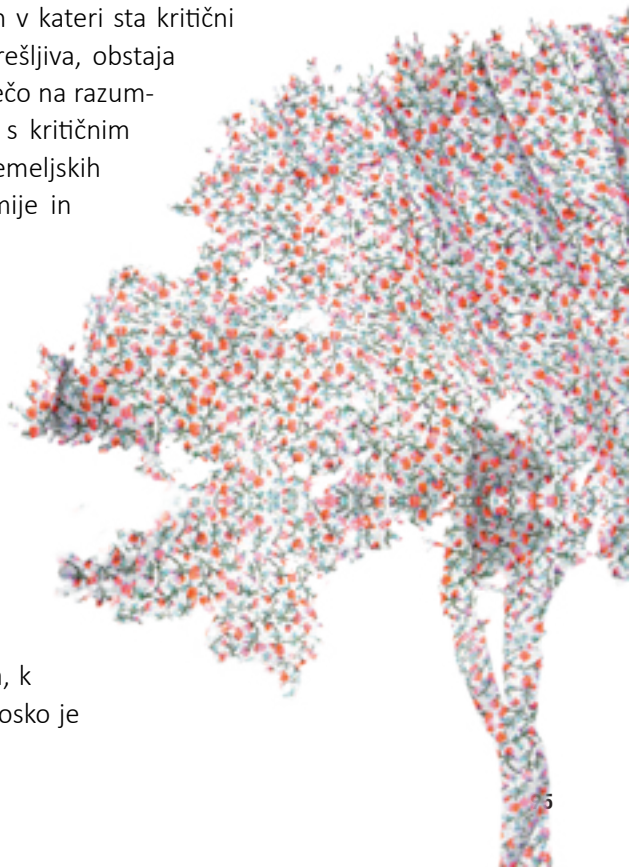
Don Boskova pedagoška ljubezen je tudi *razumna ljubezen*. Na to je don Bosko **pozoren; pedagoško ljubezen mora spremljati razumnost**, ki se pokaže v raznih oblikah: razumnost v zahtevah in pravilih, ne pa čustven in osladen pritisk; prožnost in zdrav čut v ponudbah; negovanje področja za razumevanje, pogovor in potrpežljivost, izhajajoč iz dejanskega sveta mladih; čut za resničnost in duh podjetnosti; preprostost in spontanost; občutljivost za tisto, kar je zares uresničljivo; sklicevanje na osebno prepričanje.

Gre za tisto vzgojno dejavnost, ki mlade spodbuja, da bi razvili svoje talente, bili ustvarjalni in podjetni pri delu, in jih tudi vzgaja, da se ne bi zanašali samo nase in da bi se izogibali hlepenju in umskemu napuhu. Razumnost pomaga vzgojitelju, da ustrezno ponudi vrednote, ki so v dejanskem trenutku dobre in mlademu dopuščajo biti zares človek.

V tej družbi, ki se naglo spreminja in v kateri sta kritični čut in sposobnost presojanja nepogrešljiva, obstaja prostrano področje za vzgojo, temelječo na razumnosti. Ona pomaga vrednotiti stvari s kritičnim čutom in odkriti pristno vrednost zemeljskih resničnosti, s spoštovanjem avtonomije in svetnega dostojanstva.

» *Pedagoška ljubezen temelji na veri*

Pedagoška ljubezen je osvetljena z *vero*, z **razvojem čuta za Boga, ki je prirojen vsakemu človeku, in s prizadevanjem za krščansko evangelizacijo**. Pri don Bosku se prisrčna in razumna ljubezen hrani iz globoke korenine. Mladi so osebe, poklicane k resnični polnosti življenja, k občestvu z Bogom in bližnjim. Don Bosko je

menil, da vzgojna ponudba zunaj te razsežnosti izgubi svojo moč in svoj pomen. Vzgojna ljubezen salezijanca je *simbol ljubezni Boga do mladih*. Don Boska kot ustanovitelja, očeta sirot, zrelega vzgojitelja, sanjavca in drznega podjetnika, zavestnega pospeševalca pastoralnih in vzgojnih pobud lahko razumemo, izhajajoč iz dveh jedrskih vzgonov njegove poklicanosti: iz naravnega prirčnega in ljubeznivega odnosa do mladih in iz brezpogojnega darovanja samega sebe Bogu – kot odgovora na prejeto poslanstvo.

V preventivnem sistemu je vera tista, ki temelji na »dobri novici« evangelija, blagrov, Jezusa, ki je svoje učence imenoval prijatelje in ne služabnike in ki kliče vse, da bi iskali Božje kraljestvo in njegovo pravico, in je z nami in deluje z nami vse dni do konca sveta. Vera preventivnega sistema je ljudska, preprosta in *gre do bistva*: »ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega«.

Dejansko gre za *vero pobožnega humanizma svetega Frančiška Saleškega*, ki se je od Boga naučil biti ljubezniv, dober, sposoben za potrpežljivost in odpuščanje. Po Gospodovem učlovečenju spoznavamo, da smo v Sinu vsi poklicani k svetosti, tj. da bi živeli po evangeliju v vseh življenjskih razmerah: v vsakem trenutku in v vsaki okoliščini in v vsakem obdobju.

Pojdimo še globlje: vera, živeta v Duhu, nam pomaga razločevati v času znamenja *Božje navzočnosti in volje*. Bog je vir optimizma: ne dopušča, da pademo v pesimizem in da omagamo v težavah.

V *sekulariziranih okoljih*, kjer se zdi kultura nema, nesposobna govoriti o Očetu Jezusa Kristusa, bo treba vzgajati za klice po transcendenci in za velika vprašanja po smislu, ki jih postavlja življenje in smrt, trpljenje in ljubezen, ne da bi zakrivali žarek luči, ki nam prihaja od naše vere (prim. 23. VZ, št. 76-77,83).

V okoljih *velikih monoteističnih in tradicionalnih religij* bo prvi vzgojni pogovor z najbližjimi laiki, da bi skupaj z njimi prepoznali navzočo milost v njih, spodbudili željo po molitvi in ovrednotili drobce evangelija in vzgojne modrosti, ki obstaja v kulturi, življenju in izkušnji mladih (prim. 23. VZ, št. 72-74,86).

3

Preventivni sistem kot ponudba duhovnosti

Trinom *razum, vera in ljubeznivost*, razčlenitev pastoralne ljubezni in duša preventivnega sistema ne pojasnjuje le vzgojnega načrta za celostno formacijo in ni samo uporabna metoda, ki jo mora uporabljati vzgojitelj, temveč razodeva tudi temeljne poteze **duhovnosti, ki jo je treba odkriti, živeti in nenehno obnavljati** (prim. Egidij Viganò, GVS 334, »Salezijanska duhovnost za novo evangelizacijo«). Salezijanska mladinska pastorala torej poganja svoje korenine v živo duhovnost, ki krepi in spodbuja iskanje Boga v služenju mladim.

Duhovnost je ponovno branje evangelija, sposobna, da poveže kretnje in drže, ki označujejo krščansko bivanje. Kot sad tega **najdemo v jedru salezijanske mladinske pastorale duhovnost za naš čas**. Pomeni možnost izkušnje z Bogom v lastnem življenju: pot svetosti, poseben načrt življenja v Duhu.

Imamo eno osnovno krščansko duhovnost, ki izvira iz evangeljskega sporočila, četudi so potem še razne oblike krščanske duhovnosti glede na zgodovinske in predvsem pomembne karizmatične odtenke, ki jih odkrijemo v izkušnji s troedinim Bogom na osebni in skupnostni ravni. Nekatere evangeljske vrednote so močno poudarjali v cerkvenem izročilu razni ustanovitelji, zvesti Božji besedi, ki jih je razsvetljeval in vodil Sveti Duh.

Zaradi tega moremo govoriti o salezijanski duhovnosti: to je **karizmatična duhovnost**, ki bogati vso Cerkev z vzorcem krščanskega življenja, ki ga označuje dejanska pot svetosti. To je **apostolska duhovnost**, ker smo pod vodstvom Svetega Duha poklicani za sodelovanje pri Očetovem poslanstvu, ki daje odrešensko učinkovitost naši vzgojni in evangelizacijski dejavnosti med mladimi, hkrati pa združuje vse naše bitje v svojem navdihujočem središču. To je duhovnost, ki potem mlade napravlja za evangelizatorje drugih mladih.

Zato se ta duhovnost ne da skrčiti na skupek psiholoških ali terapevtskih spretnosti, usmerjenih v zagotavljanje človekovega psihičnega in fizičnega dobrega počutja. V teh spretnosti se duhovno življenje predstavlja kot prileganju občutku, subjektivni danosti, ki se čuti v notranjosti kot popolnoma zasebna izkušnja. V takih stališčih prepoznavamo vplive mno-

“Naša vzgojna dejavnost mora »znova vsem predložiti to visoko merilo rednega krščanskega življenja.”

(NOVO MILLENNIO INEUNTE 31)

gih filozofij in ideologij, ki zanikajo razodete vsebine krščanske vere in se postavljajo za njeno alternativo: zanikajo Božjo presežnost in njegovo osebno bitje; ne soočajo se z resničnostjo greha, niti ne priznavajo potrebnosti milosti za odrešenje v Kristusu. Sodijo, da je blagostanje dosegel človek le s svojimi močmi in da je Jezus Kristus ena izmed mnogih božanskih

pojavnosti, ki so se menjavale v zgodovini pod raznimi imeni.

Nasprotno pa salezijanska mladinska pastorala predlaga duhovnost, ki olajša in pospešuje **enotno gledanje na svet**, nakazuje tesno in sonaravno povezavo, ki vključuje zastonjskost Boga, veselje ob srečanju s Kristusom in svobodo v Duhu.

3 1

DUHOVNOST JE PREDVSEM ŽIVLJENJE V DUHU

A Prvenstvo zastonjskosti Boga

Duhovnost je predvsem življenje v Duhu, pobuda je le njegova. On ima prvenstvo zastonjskosti, pobude Božje ljubezni in srečanja z Jezusom Kristusom.

Duhovnost ima v Bogu, ki je skrivnost ljubezni, svoj vir, svoje središče in svoj cilj. Duhovno življenje moremo razumeti kot okušanje Božje ljubezni, življenja v izkušnji prijateljstva in povezanosti z njim in prepoznavanja, da nas on usmerja v poslanstvo za mlade. Tudi v njih deluje isti vzgon odkrivanja ljubezni in poklicanosti, da bi zanj pričevali.

Bog je združujoče središče našega življenja, vir našega bratskega občestva in navdihovalec naših dejanj. Živeti »v Božji navzočnosti« pomeni gojiti globok in trajen odnos do Boga, polni njegove ljubezni in poslani mladim. Pomeni sprejeti znamenja njegove skrivnostne navzočnosti v prošnjah in pričakovanju mož in žena v sedanjem času.

B Srečanje s Kristusom

Središče duhovnega življenja je izkušnja krščanske vere, **srečanje z Jezusom Kristusom, Božjim evangelijem.** Zakoreniniti se v Kristusu in se oblikovati po njem je dar in hkrati obzorje salezijanske mladinske pastore. V krščanskem življenju in pastoralnem delovanju je pomembno poslušanje Božje besede, bogoslužje, zakramentalno življenje in darovanje samega sebe v služenju bratom.

“Na začetku krščanskega življenja ni etične odločitve ali velike ideje, temveč srečanje z dogodkom, z osebo, ki odpre življenju novo obzorje in s tem dokončno smer.”

(DEUS CARITAS EST 1)

C Življenje v Svetem Duhu

Duhovno življenje je v sprejemanju dejstva, da je naš obstoj prepojen z Duhom po delovanju milosti. **V tem razmerju ljubezni moremo ugotoviti prvenstvo milosti in hkrati človekov svobodni in zavestni prispevek.** Človek sodeluje tako, da se postavlja v držo poslušanja in da je razpoložljiv in dojemljiv. Njegova želja je, da bi se srečal z Gospodom. V molitvi prosi, da bi se to srečanje uresničilo, in v svojem življenju prispeva k poslanstvu.

Duhovno življenje je vzgon, ki raste v časovnem toku in prevzema vse razsežnosti človeškega bitja, z lastnim ritmom, lastnimi trenutki rasti in preizkušnje.

3 2

IZVIRNA PONUDBA KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA: SALEZIJANSKA MLADINSKA DUHOVNOST

A Salezijanska duhovnost, dejanski izraz pastoralne ljubezni

Vzgojna pastoralna ljubezen je srce salezijanskega duha, ki živi v srečanju in izpovedovanju Jezusa Kristusa, Gospoda. Preventivni sistem je zares **ponudba duhovnosti za vse: za salezijance, za laike, ki so vključeni v don Boskovega duha in poslanstvo, za družine in mlade.** Don Bosko je v svoji pedagoški in pastoralni izkušnji nakazal pot mladinske svetosti in z metodo pokazal veljavnost njenega visokega namena s čudovitimi uspehi.

Skrivnost uspeha don Boska vzgojitelja je njegova silna pastoralna ljubezen, tista notranja moč, ki je v njem neločljivo združevala *ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega* in ga napravljala sposobnega strnjeno povezati evangelijsko in vzgojno dejavnost. Salezijanska duhovnost, ki je dejanski izraz pastoralne ljubezni, pa je temeljna sestavina pastoralne dejavnosti. Salezijanska duhovnost, vir evangelijske živosti, duša pastoralne ljubezni, ostane njeno načelo navdiha in istosti ter njeno merilo usmerjanja. Moramo biti prepričani o tem in postati sodobni pobudniki te njene pastoralne modrosti. Živeta duhovnost je drža, ki je lastna zavzetim vernikom. Ne gre za svetobežni spiritualizem, temveč za duhovnost soočenja, raziskovanja, pobude, srčnosti, z eno besedo realizma.

Pri don Bosku se vse to imenuje »oratorijsko srce«: žar, apostolska zavzetost, izkoristek vseh osebnih virov, iskanje novih posegov, sposobnost zdržati v preizkušnjah, volja za ponovni začetek po neuspehih, uglajen in nalezljiv optimizem. Je gorečnost, polna vere in ljubezni, ki ima v Mariji svetel zgled darovanja samega sebe (prim. *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 29).

B *Načrt in pot salezijanske mladinske duhovnosti*

Duhovnost, ki ustreza mladim, živeta z mladimi in zanje, domišljena in uresničena znotraj izkušnje mladih, si prizadeva vzbuditi krščansko podobo, ki jo je mogoče ponuditi tistim, ki so vključeni v naš čas in živijo v sedanjih razmerah. Namenjena je vsem mladim in je »po meri najrevnejših«, hkrati pa more nakazati cilje tistim, ki bolj napredujejo; mlade napravlja nosilce ponudb za sovrstnike in v življenjskem okolju.

Ta duhovnost se navezuje na preventivni sistem; *je razvijanje salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta*, na voljo vsem članom *vzgojno-pastoralne skupnosti* in je uresničljiva tudi na bolj zahtevnih poteh. Med seboj se prepletajo naslednje prvine, od katerih vsaka pomeni poudarek, ki spominja na tisto, kar je izraženo v drugih: življenje, Kristus, blagri, Cerkev, Marija in služenje so izhodišča za razmišljanje in življenje v enotnosti celosti krščanske izkušnje.

» *Vsakdanje življenje kot kraj srečanja z Bogom*

Salezijanska mladinska duhovnost pojmuje vsakdanje življenje kot kraj srečanja z Bogom (prim. K 18; 23. VZ, št. 162-164; 24. VZ, št. 97-98; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 27-28; 34). V temelju tega **pojmovanja vsakdana in pozitivnega vrednotenja življenja je vera** in trajno razumevanja učlovečenja; to je duhovnost, vodena od skrivnosti Boga, ki s svojim učlovečenjem, smrtjo in vstajenjem potrjuje svoje odrešenje v vsej človeški resničnosti.

Vsakdan mladega človeka sestavlja dolžnost, druženje, igra, napetost rasti, življenje v družini, razvoj lastnih sposobnosti, načrti za prihodnost, iskanje pomoči in hrepenenja. To resničnost je treba *sprejeti, poglobiti in*

živeti v Božji luči. Postati svetnik za don Boska pomeni »delati dobro« to, kar je treba storiti. Zvestobo svojim vsakdanjim dolžnostim pojmuje kot merilo za preverjanje kreposti in kot znamenje duhovne zrelosti. To je dejanski realizem, osredinjen na vsakdanu: religiozni pomen dolžnosti v vsakem trenutku dneva.

Da bi vsakdanje življenje mogli živeti kot duhovnost, je potrebna *milost enosti*, ki pomaga uglasiti razne razsežnosti življenja okrog srca, v katerem prebiva Duh ljubezni. Milost enosti, ki omogoča spreobrnjenje, očiščenje in moč zakramenta sprave, je prednostno sredstvo, ki pomaga, da se s pomočjo »dela in zmernosti« srce ohranja svobodno, odprto Bogu in darovano bratom, predvsem mladim in revnim mladim.

Don Bosko se je navdihoval pri svetem Frančišku Saleškem kot pri učitelju duhovnosti: preproste, ker bistvene; ljudske, ker dostopne vsem; simpatične, ker bogate s človeškimi vrednotami in zato še posebno razpoložljive za vzgojno dejavnost.

Med **držami in izkušnjami vsakdanjika, ki ga je treba živeti z globino v Duhu**, so lahko:

- ▮ življenje lastne družine,
- ▮ ljubezen do dela/študija, kulturna rast in šolska izkušnja,
- ▮ izmenjava »izrednih izkušenj« z »rednimi potmi življenja«,
- ▮ pozitivno in preudarno gledanje na lastno obdobje,
- ▮ odgovorno sprejemanje lastnega življenja in izbira osebne duhovne poti rasti v trudu vsakega dne,
- ▮ sposobnost usmerjanja lastnega življenja po poklicnem načrtu.

» **Velikonočna duhovnost veselja in optimizma**

Odločilna resnica krščanske vere je vstali Kristus. Večna slava je naš zadnji cilj, a tudi že od zdaj, ker se je uresničila v telesu Jezusa Kristusa. *Salezijanska mladinska duhovnost je velikonočna in eshatološka.*

Najbolj zakoreninjeno nagnjenje v človekovem srcu je želja in iskanje sreče. Veselje je najplemenitejši izraz sreče in je skupaj s praznovanjem in upanjem lastnost salezijanske duhovnosti. Krščanska vera je po poklicanosti oznanjevanje korenite sreče, obljuba in podelitev »večnega življenja«, brez mej prostora, časa in omejitev hrepenenj. Odkritje Božjega kraljestva in srečanje s Kristusom postaneta *blagor za človeka*. Te resnice pa niso pridobitev, temveč dar: Bog je vir pravega veselja in upanja. Ne da bi izključili pedagoško vrednost veselja, poudarjamo predvsem teološko vrednost. Don Bosko vidi v njem neodločljiv izraz življenja milosti.

Don Bosko je doumel in je hotel, da bi to razumeli njegovi mladi, da dolžnost in veselje gresta skupaj, da sta **svetost in veselje nerazdružljiv binom**. Don Bosko je svetnik živetega veselja in njegovi mladi so dobro sprejeli ta njegov življenjski nauk v izrazito oratorijski govorici, da »je svetost v tem, da smo vedno veseli« (prim. 23. VZ, št. 165). Salezijanska mladinska pastoral predlaga pot preproste svetosti, vesele in vedre (prim. K 17; 23. VZ, št. 165-166; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 33).

Vrednotenje veselja kot dejanja Duha, vir vneme in njen sad, pripomore, da se v mladih spodbujajo **nekateri drže in izkušnje**:

- ▮ vesela izkušnja medsebojne ljubeznivosti v okolju sodelovanja ter iskreno prijateljskih in bratskih odnosov;
- ▮ svobodno izražanje na mladinskih praznikih in na skupinskih srečanjih;
- ▮ občudovanje in uživanje veselja, ki ga je Stvarnik položil na našo pot: narava, tihota, skupni uspehi, doseženi z žrtvijo in solidarnostjo;
- ▮ milost, da bi mogli sprejeti križ in trpljenje v znamenju in tolažbi Kristusovega križa.

» Duhovnost prijateljstva in osebne odnosa z Gospodom Jezusom

Salezijanska mladinska duhovnost pripravlja mlade na srečanje z Jezusom Kristusom in uresničuje razmerje prijateljstva z njim, ki ga poživlja zaupanje v življenjski zvezi in zvestem sprejemanju. **Mnogi mladi gojijo iskrene**

no željo, da bi spoznali Jezusa, in iščejo odgovor na vprašanja o smislu lastnega življenja, ki ga more dati le Bog.

Prijatelj, Učitelj in Odrešenik so naslovi, ki opišejo osrednjost osebe Jezusa Kristusa v duhovnem življenju mladih po salezijanski metodi (prim. K 11; 23. VZ, št. 167-168; 24. VZ, št. 61);

Listina karizmatične identitete salezijanske družine, št. 24,36). Zanimivo se je spomniti, da je don Bosko predstavljal Jezusa kot *prijatelja* mladih: »Mladi so Jezusovo veselje,« je dejal; kot *učitelja* življenja in modrosti; kot *vzornika* za vsakega kristjana; kot *odrešenika*, ki daruje vse svoje življenje v ljubezni in trpljenju za odrešenje vse do smrti; kot *navzočega* v malih in revnih. Pogosto se vrača k navedku: »Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,40).

Kot primer navedimo nekaj **drž in izkušenj, ki jih je treba spodbujati in razvijati** na poti postopnega upodabljanja po Kristusu:

- ▮ versko sodelovanje v skupnosti, ki živi v spominjanju Gospodove navzočnosti in ga praznuje v zakramentih uvajanja v krščanstvo;
- ▮ pedagogika svetosti, ki jo je don Bosko pokazal v spravi z Bogom in brati po zakramentu svete pokore;
- ▮ uvajanje v osebno in skupnostno molitev, posebna premišljevanja za rast v ljubezni in v osebni razmerji do Jezusa Kristusa; salezijanska molitev je preprosta in za vse; svoje korenine poganja v vsakdanje življenje;
- ▮ redno poglobljanje vere, osvetljene z branjem in premišljevanjem Božje besede.

“Mladim moramo pomagati, da si pridobijo zaupnost in domačnost s Svetim pismom, da bo kakor kašipot, ki nakazuje smer slediti.”

(VERBUM DOMINI 104)

» **Cerkvenostna in marijanska duhovnost**

Izkušnja in ustrezno poznanje Cerkve sta razpoznavna znaka krščanske duhovnosti. Cerkev je duhovno občestvo in skupnost, ki postaja vidna

po gestah in tudi dejavnih stičiščih; je služenje ljudem, od katerih se ne odmakne kakor ločina, ki sodi, da so dobra samo dejanja, ki nosijo znamenje lastne pripadnosti; je kraj, ki ga je Kristus izbral in ponudil v času in prostoru naše zgodovine, da bi ga mogli srečati. On je izročil Cerkvi Božjo besedo, krst, svoje telo in svojo kri, milost odpuščanja grehov in druge zakramente, izkušnjo občestva in moč Svetega Duha, ki nas nagibajo k ljubezni do bratov. Potreben je vedno bolj odgovoren in pogumen čut pripadnosti delni in vesoljni Cerkvi. Dejansko ima don Boskova družina med hišnimi zakladi bogato izročilo sinovske zvestobe Petrovemu nasledniku in občestva ter sodelovanja z delnimi Cerkvami (prim. *K* 13; 21. VZ, št. 96,102; 23. VZ, št. 169-170; 24. VZ, št. 62-64, 91-93; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 26).

Drže in izkušnje, ki jih je treba ustvarjati, so:

- ▀ dejansko okolje salezijanskega doma kot kraja, v katerem se doživlja podoba sveže, simpatične in dejavne Cerkve, sposobne odgovoriti na pričakovanje mladih;
- ▀ skupine in predvsem vzgojno-pastoralna skupnost, ki povezuje mlade in vzgojitelje v okolje družine ob načrtu za celostno vzgojno mladih;
- ▀ sodelovanje s krajevno Cerkvijo, ki povezuje vse prizadevanje za zvestobo kristjanov v vidnem občestvu in v zaznavnem služenju na dejanskem območju;
- ▀ spoštovanje in zaupanje do vesoljne Cerkve, ki se kaže v ljubečem odnosu do papeža; v obveščenosti o okoliščinah, v katerih je Božje ljudstvo omejeno v svoji želji, da bi živelo po veri; v spoznavanju svetih in pomembnih osebnosti na področju misli in krščanskega uresničevanja na raznih področjih.

Salezijanska mladinska duhovnost je marijanska duhovnost. Bog Oče je Marijo poklical, da je po milosti Svetega Duha postala mati Besede in jo je dala svetu. Cerkev gleda na Marijo kot na vzor vere; don Bosko je imel tako gledanje in mi smo poklicani, da bi ga posnemali v občestvu s Cerkvijo (prim. *K* 34, 92; 23. VZ, št. 177; 24. VZ, št. 68, 188; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 11, 37).

Prepričani smo, da je Sveti Duh obudil, po materinskem Marijinem posredovanju, salezijansko ustanovo (prim. K 1). Ona je pokazala don Bosku njegovo delovno področje med mladimi, nenehno ga je vodila in podpirala in je navzoča med nami ter nadaljuje svoje poslanstvo matere Cerkev in pomočnice kristjanov (prim. K 8). V valdoškem oratoriju je bila Marija živo navzoča: navdihovalka, voditeljica in učiteljica. Dominik Savio, Mihael Magone in toliko drugih mladih je ni gledalo le kot miselni ideal ali preprost predmet češčenja in pobožnosti, temveč kot živo in dejavno osebo, ki napolnjuje hišo in da čutiti in izkusiti bližino Božje ljubezni. Salezijanska mladinska duhovnost spodbuja preprosto in zaupno izročitev materinski navzočnosti Device Marije.

Ona je tudi priznana kot *Božja in naša mati*; kot brezmadežna, polna milosti, popolnoma razpoložljiva za Boga, svetost in življenje z doslednostjo in celovitostjo; kot pomočnica, pomoč kristjanov v velikem boju za vero in graditev Božjega kraljestva; je tista, ki varuje in vodi Cerkev; opora in podpora vere, ki jo je don Bosko cenil kot »mater težkih časov«.

V Mariji Pomočnici imamo *vzornico in voditeljico* naše vzgojne in pastoralne dejavnosti. Z ljubeznijo in občudovanjem nam je dana za češčenje in posnemanje, ko obhajamo praznike in se spominjamo njenih sporočil. Je mati in učiteljica naše formativne izkušnje, ki se ji še posebej priporočamo v molitvi (prim. K 84, 87, 92; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 37), ko v evangeliju premišljujemo njena dejanja in njene besede.

» *Duhovnost odgovornega služenja*

Življenje, sprejeto kot srečanje z Bogom, pot poistenja s Kristusom, zavzetost za Božje kraljestvo, Cerkev kot služee občestvo, kjer ima vsak svoje mesto in kjer je prostor za prispevke vseh, pomaga, da se pokaže in dozori prepričanje: **življenje ima v sebi poklicanost za služenje** (prim. K 7, 19; 23. VZ, št. 178-180; 24. VZ, št. 94-96; *Listina karizmatične identitete salezijanske družine*, št. 35).

To najde široko potrditev v izkušnji don Boska, mladega in apostola. Od svojih sanj pri devetih letih je svoje bivanje zaznal in živel kot poklicanost. *Prisluhnil je in odgovoril na povabilo z velikodušnim srcem*: posvetil se je mladim, da bi jih rešil. Don Bosko je svoje mlade vabil »k dejanski vaji v

ljubezni do bližnjega«. Salezijanska mladinska duhovnost je apostolska: vsebuje prepričanje, da smo poklicani k sodelovanju z Bogom pri njegovem poslanstvu, s predanostjo, zvestobo, zaupanjem in popolno razpoložljivostjo. To je dejanska naloga, da bi delali dobro v skladu z lastnimi družbenimi odgovornostmi ter gmotnimi in duhovnimi potrebami drugih.

Odgovorno služenje vsebuje nekatere **drže in izkušnje**, ki jih je treba pospeševati. Lahko jih naštejemo okrog štirih področij:

- Odpiranje človeškim resničnostim in stikom: don Bosko je svojim mladim dejal, naj postanejo »dobri kristjani in pošteni državljani«. Biti pošten državljan danes za mladega človeka pomeni, da pospešuje dostojanstvo osebe in njenih pravic v vseh okoljih; da živi z velikodušnostjo v družini in se pripravlja, da bi jo oblikoval na temelju medsebojnega darovanja; da pospešuje solidarnost, posebno z najrevnejšimi; da opravlja lastno delo s poštenostjo in poklicno usposobljenostjo; da pospešuje pravičnost, mir in skupno dobro v politiki; da spoštuje stvarstvo in pospešuje kulturo (prim. 23. VZ, št. 178).
- Resna zavzetost, da bi odkril lasten načrt življenja.
- Postopno dozorevanje in napredujoče ter dosledne izbire za služenje Cerкви in ljudem. To odgovorno služenje se razvija v pričevanju življenja in se udejanja v mnogih okoljih: z vzgojno-pastoralno in kulturno animacijo, prostovoljstvom in misijonarstvom.
- Pripravljenost za spoprijemanje z novimi okoliščinami in sposobnost za odpoved drugotnim rečem, zaradi usvojitve bistvenih vrednot.

Salezijanska mladinska pastoralna želi torej pomagati vsakemu mlademu na poklicni poti, da bi odkril smisel lastnega življenja v resnici in pogovoru z Bogom.

C ***Načrtovati pota za vzgojo v veri***

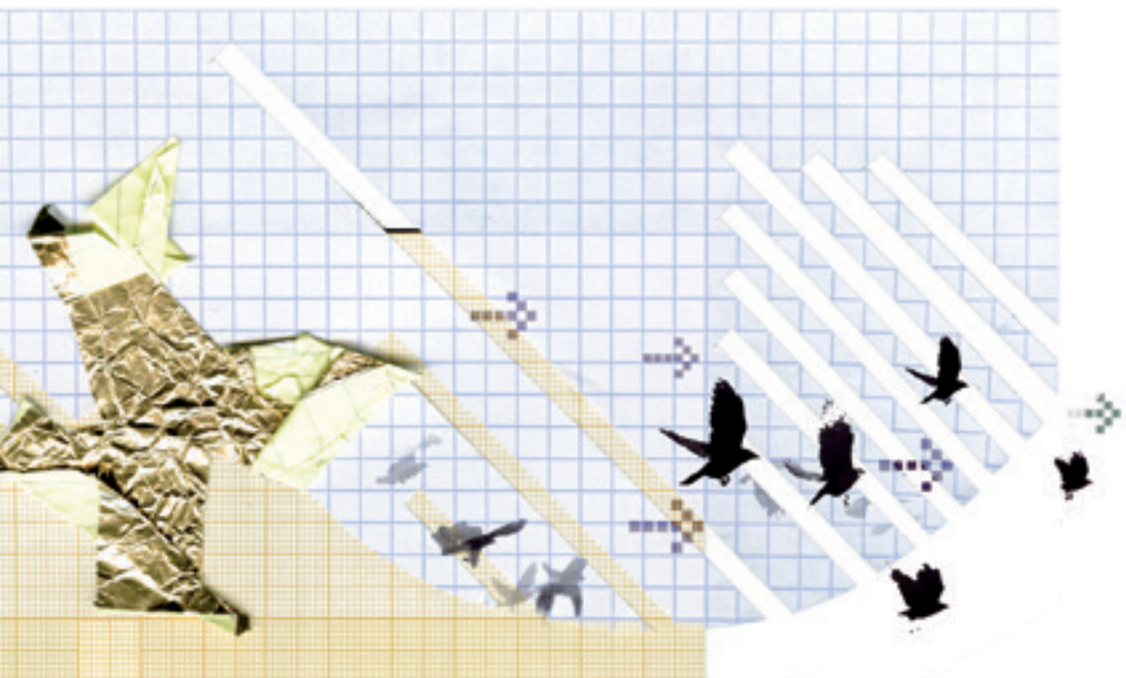
Duhovnost je še prej kot urejen obrazec »življenjska« izkušnja. **Teoretični povzetek je treba raziti po pedagoško razčlenjenih poteh v razčlenjene stopnje**, v skladu s položajem otrok in mladih, ki jih morajo udejanjiti z nekaterimi jasno določenimi vsebinami (cilji, drže, znanje, dejanske naloge in izkušnje). Salezijanska družba je nakazala štiri področja človeškega

in krščanskega dozorevanja: človeška identiteta; srečanje s Kristusom; zavzetost za Božje kraljestvo in cerkvena pripadnost (23. VZ, št. 120-157).

Don Bosko je, potem ko je vzpostavil svoj vzgojno-pastoralni sistem, začrtał »lahko pot« svetosti za mlade, z oblikovanjem ustreznega prostora za njihovo človeško in krščansko rast in z *uspešnim poosebljenjem vzgojnih poti, zamišljenih po njihovi meri*. Dovolj je pogledati tri življenjepise: Dominika Savia, Frančiška Besucca in Mihaela Magoneja, in bo jasno, kako so bile poti močno poenotene v vzgojnih ciljih in modro različne glede na edinstvenost posameznika.

Kaj pomeni, na kratko, izdelati poti? Poglejmo **nekatera dejavna merila**, ki usmerjajo vzgon poti vere:

- ▮ *Gibljivost*, ki presega razčlenjene togosti in nepremičnost. Pot se mora prilagoditi otrokom, ki živijo v različnih osebnih in okoljskih okoliščinah, pa čeprav merimo vedno na cilj, za katerim stremimo. Treba je torej misliti na odprte proge s ponudbo celostnega sporočila na način in v ustreznih oblikah za različno starost ter kulturne in duhovne okoliščine določenih mladih ljudi.
- ▮ *Sosledje*, ki je v nasprotju z občasnostjo in z improvizacijo, in *postopnost*, ki presega logiko doseči »vse in takoj«, da bi pospeševali modro potrpežljivost in vzgojno pričakovanje. Pot tako dobiva

lastnost začetne proge, ki more spodbuditi in vključiti svobodo mladega človeka, da napravi tiste korake in sprejme tiste odgovornosti, ki jih vzgojna pot simbolično predstavlja s ponudbo stopnjevanih vsebin in načinov za ponotranjenje. Treba je določiti ene in druge s predstavitvijo bistvenih in temeljnih ciljev na vsaki stopnji človeške in krščanske rasti.

- ▮ *Usmerjenost* na točko poglobljanja in na doseganje formativnih uspehov: hoditi naproti cilju »dobrega kristjana in poštenega državljana«, s trajnim iskanjem in utrjevanjem vrednot, drž in temeljnih sposobnosti. To pomeni *stvarnost*, tj. prileganje resničnosti za razločevanje po dokazljivih uspehih, ustreznost ponudb in posegov.
- ▮ *Organskost* v skladu s celotnim napredovanjem osebnosti vsakogar: z vzgojnim merilom uskladiti človeško izkušnjo, odkritje krščanskega pomena in izražanje vere. Pot združuje tri dejavnike v kroženju, zaradi česar eden kliče, izziva in spodbuja k rasti druge, dosegajoč kristjanovo bogato osebno edinost. Vzgajati »dobrega kristjana in poštenega državljana« zahteva torej celotno vzgojno ponudbo; posamezne stopnje vsake poti naj imajo kot obzorje smeri in delovanja vse razsežnosti mlade osebnosti.

Pedagoška določitev metode je pomembna – v tesni povezavi z določitvijo vsebin in dinamike. Pozornost do odnosnih in komunikacijskih stilov in do vseh prvin, ki narekujejo dinamiko in kakovost postopka, je podrejena ciljem in vsebinam. Treba je dati prednost oblikam, ki so bolj primerne mladostni dobi, tistim, ki so bolj gibljive in ki dajo veliko prostora rednemu poglobljanju in ustvarjalnosti: nekatere »točke, h katerim se ne vračamo«, zelo pomembne, rojeva stvarnost. Salezijanski vzgojitelji *ne morejo prezreti poglavitnih potez, ki označujejo sodobne mlade* in ki globoko vplivajo na doživljanje, tudi versko, sicer bi tvegali neprimernost in neučinkovitost ponudb. Mladinska pastorala je pristna, če jo spremlja gibljivost in ustvarjalnost.

V tem smislu je metoda tudi sporočilo. Mladi zahtevajo propozitivni slog krščanskega oznanila, sposoben vzpostaviti pravilno komunikacijo in dati prostor ustvarjalnosti in sodobnim jezikovnim odtenkom. Za upoštevanje stvarnosti mladih in za kakovost ciljev in vsebin, ki jih želimo komunicirati, je treba upoštevati naslednja **metodološka merila**:

Stvarnost	Mladi cenijo in sprejemajo dejanske korake, začete dejavnosti in učinkovitost tistega, kar je ponujeno. Vse, kar se počne, se mora videti, poudariti, se zahvaljevati, vrednotiti in preverjati v dejanskem vsakdanu.
Simbol	Treba je vzgajati za simbolno sposobnost ali sposobnost komuniciranja in stopanja v občestvo s tistim, kar ni podano samo s pojmi, temveč potrebuje sodelovanje z občutljivostjo in ustvarjalnostjo. Izkušnje in resničnosti začnemo komunicirati z gesto in antropološkimi izkušnjami obrednega značaja (pozdrav, praznik, izmenjava miru ...). Simbolna razsežnost se rojeva zaradi potrebe, da bi vstopili v občestvo s skrivnostjo Boga, ki je že navzoč v stvarnosti vsakega dne. V tem smislu moramo bogoslužno, katehetsko in izkušnjsko govorico uporabljati usklajeno.
Pripovedovanje	Raje kot besede dokazovanja, opravičevanja ali prepričevanje imajo mladi pripovedovanje, predlog, vključevanje v pripovedi življenjskih zgodb. Uporaba evangeljskih zvrsti, kot je prilika, je nujna, je bolj verodostojna. Usposobiti se je treba za pripovedovanje lastne zgodbe in vloge vere v njej. »Kar smo videli in slišali«; to je tisto, kar moramo sporočiti.
Ponotranjenje	Da bi pot vere bila učinkovita, je potrebno, da bo izkušnja in delovanje presejano v notranjosti osebe (glava, srce in roka), s pripovedovanjem doživetega, z njegovo izmenjavo, z njegovim sporočanjem, tako da bo postalo izbira, pot in sprememba.

Izkušnja

Izhajamo iz izkušnje, vzbujamo izkušnjo, vračamo se k izkušnji in jo razlagamo. Izkušnja lastnega življenja je prednostni vzgojni vir; dopolnjena in spodbujena bo med potekom z novimi dodatnimi izkušnjami. Izkušnja služi tudi utrjevanju ali oprekanju tistemu, kar se poudarja ali odkrije. Treba jo je spremljati in brati, da bo postala del osebnega in življenjskega tkiva, presegajoč nagnjenje k preprostemu kopičenju podatkov.

**Vodilna vloga
in sodelovanje**

Mladi čutijo potrebo, da so protagonisti lastnega življenja, z zaupanjem v lastne sposobnosti rasti in spreminjanja. Hočejo biti upoštevani. Treba je tvegati in jim dati odgovornost glede na njihov položaj in njihove sposobnosti. Ni zrelosti brez odgovornosti, ni zaupanja, če ne čutijo zaupanja. Niso predmet, temveč osebek življenjskega procesa.

**Postajanje
osebnosti in
socializacija**

Treba se je zavedati dejanske svobode, do katere je prispel mlad človek, in upravičenega vzgojnega pluralizma, ki spoštuje razne okoliščine, v katerih živijo mladi. Moramo biti prožni, misliti na vsakogar na svojstven način in negovati njegov osebni proces. Postajanje osebnosti se uresničuje v odnosu do drugih; zgodi se z drugimi (skupina) in po drugih. Vsi se prepoznajo v odnosu do drugih, do zgodovine in sveta. Zorijo v razmerju do drugih.

VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST: DOM NAJ POSTANE DRUŽINA ZA MLADE

POGLAVJE

V

*“Jezus se jima je
približal in hodil
z njima.”*

(Lk 24,15)

Don Bosko je hotel, da bi se v njegovem okolju vsakdo počutil 'doma'. Salezijanska hiša postane družina, kadar vsi živijo v medsebojni ljubezni in se vsi – sobratje in mladi – čutijo sprejete in odgovorne za skupno dobro. V ozračju vzajemnega zaupanja in vsakdanjega odpuščanja čutimo potrebo in veselje, da si delimo vse; odnose uravnavata bolj srce in vera kot pa sklicevanje na zakone. Takšno pričevanje vzbuja v mladih željo, da bi spoznali salezijanski poklic in mu sledili.”

(K 16)

Brez domačega prisrčnega odnosa ne moremo dokazati ljubezni; brez tega dokaza pa ni zaupanja. Kdor hoče biti ljubljen, mora pokazati, da ljubi.”

(PISMO IZ RIMA, 1884)

Salezijanska

mladinska pastoralna zahteva tam, kjer se opravlja, zbližanje namenov in prepričanj vseh tistih, ki so udeleženi v načrtovanju in uresničevanju vzgojno-pastoralne skupnosti. V tem poglavju bomo predstavili skupnostno identiteto, njene vzgone, njen slog soodgovornosti in načine animiranja njene rasti. Skupnost je poklicana, da vlaga v lik salezijanskega vzgojitelja. Ko se soočamo z razločevanjem in prenovo vsake dejavnosti in ustanove, smo pozorni na salezijanski slog in na »oratorijsko merilo«, ki se povezuje z dejanskimi intuicijami karizme (način sobivanja in občestva), ki so postale skupna dediščina in so uporabne v vseh okoljih, kjer delujejo salezijanci. Pomemben je način vsakdanje ponudbe znamenj evangelija s prizadevanjem za pristne odnose in stike.

1

Salezijanska mladinska pastorala: skupnostna izkušnja

1 1

SKUPNOSTNA IZKUŠNJA V SALEZIJANSKEM DUHU IN V POSLANSTVU

A Občestvo v službi enega in istega poslanstva

Evangelizacija je vedno cerkvena dejavnost. Zato je prva temeljna osnova za uresničevanje salezijanske mladinske pastore skupnost, ki povezuje v družinskem duhu mlade in odrasle, starše in vzgojitelje, tako da dobijo izkušnjo Cerkve (prim. K 44-48; SP 5): občestvo, ki doživlja *razne darove in službe* kot dopolnjujoče dejavnosti, v medsebojni vzajemnosti, v službi enega in istega poslanstva (prim. VZ 24, št. 61-67). Evangelizacija je sad zbornega poteka, poslanstvo med posvečenimi in laiki, ki združujejo svoje moči v sodelovanju izmenjave darov, čeprav z različno formacijo, z različnimi nalogami, karizmami in stopnjami sodelovanja pri tem poslanstvu. To je skupnost, v kateri so vsi, posvečeni in laiki, dejavni člani ter nosilci evangelizacije posameznikov in kulture (*Christifideles Laici* 55-56; 24. VZ, št. 96).

Ta skupnost, **subjekt ter sočasno objekt in obseg vzgojno-pastoralne dejavnosti**, je »vzgojno-pastoralna skupnost« (VPS). Je naš način doživljanja Cerkve, je naša pastorala v cerkveni pastoralni. Vzgoja in evangelizacija sta sad zблиžanja oseb, posegov in ocen v soodgovorno sprejetem in uresničenem načrtu (K 34; 21. VZ, št. 63,67; 24. VZ, št. 99). Salezijanska mladinska pastorala iz dejanj posameznih izvajalcev postane skladnost raznih posegov, iskanje sporazumevanja in dopolnjevanja med vsemi, ustvarjanje sodelovanja ter prizadevanje za celovitost in načrtovanje.

B *Salezijanski način navzočnosti med mladimi*

Vse od začetka oratorija je don Bosko ustanavljal ob sebi **skupnost-družino, v kateri so bili vodilni (protagonisti) mladi sami**: mladinsko okolje, prežeto z vrednotami preventivnega sistema, z dobro opredeljenimi duhovnimi in pastoralnimi značilnostmi, z jasnimi cilji in z zbližanjem zamišljenih vlog, namenjenih mladim. Iz te skupnosti se je rodila Družba in salezijanska družina. Po zamisli samega don Boska so salezijanci s svojim skupnim življenjem središče občestva in sodelovanja za vzgojitelje, ki prispevajo svoj delež k načrtu in širijo njegovo karizmo (prim. 24. VZ, št. 71-72, 75).

V spominih na začetke Valdocca smo srečali ne le don Boskovo pastoralno srce, temveč tudi njegovo sposobnost vključevanja: cerkev, sobe in dvorišča postanejo vzgojne resničnosti, po zaslugi klerikov in laikov. *Preventivni vzgojni sistem je pozoren na osebne odnose, a se nanaša tudi na skupnost.* Njegova ponudba je močno občestvena. Vzgojno-pastoralna skupnost je salezijanska oblika animacije vsake vzgojne resničnosti, namenjene uresničenju don Boskovega poslanstva. Ne gre za novo strukturo, ki jo dodajamo drugim organom upravljanja in sodelovanja, ki že obstajajo v raznih pastoralnih ustanovah ali okoljih, in niti ni le organizacija dela ali večina sodelovanja.

Salezijanska navzočnost je poklicana, da postane dom, ki sprejema, primeren za mlade. Z vzgojno-pastoralno skupnostjo hočemo oblikovati v vsaki naši navzočnosti oblikovati **skupnost oseb, ki je usmerjena v vzgojo mladih**, ki more zanje postati izkušnja Cerkve in jih odpira za osebno srečanje z Jezusom Kristusom. Vzgojno-pastoralna skupnost je torej (prim. K 47; 24. VZ, št. 156):

Skupnost: ker povezuje v družinskem duhu mlade in odrasle, starše in vzgojitelje, kjer temeljna prvina edinosti ni delo in uspešnost, temveč skupek življenjskih vrednot (vzgojnih, duhovnih, salezijanskih ...), ki oblikujejo identiteto, sprejeto in srčno zaželeno.

Vzgojna: ker v središče svojih načrtov, odnosov in organizacij postavlja skrb za celostno napredovanje mladih, tj. dozorevanje njihovih sposobnosti v vseh pogledih fizičnih, psihičnih, kulturnih, poklicnih, družbenih in transcendentnih.

Pastoralna: ker se odpira evangelizaciji, gre z mladimi naproti Kristusu in uresničuje izkušnjo Cerkve, kjer se z mladimi preizkušajo vrednote človeškega in krščanskega občestva z Bogom in z drugimi.

C *Vzgojno-pastoralna skupnost vključuje mnoge osebe v salezijanski vzgojno-pastoralni načrt*

Izziv vzgojno-pastoralne skupnosti zahteva **obnovo zrelega čuta pripadnosti in tudi prenovo miselnosti glede načina mišljenja**, vrednotenja in ravnanja, za spoprijemanje s problemi in s slogom odnosov (z mladimi med vzgojitelji in izvajalci pastore). Gre za *skupnost, razčlenjeno* v koncentričnih krogih, v kateri so mladi kot temeljno izhodišče v središču (prim. K 5): *salezijanska skupnost* zagotavlja salezijansko identiteto, jedro občestva in sodelovanja; *družine* so prve in poglobitno odgovorne za vzgojo mladih; *laiki* so z *raznimi naslovi odgovorni in sodelavci*, med katerimi so predvsem člani salezijanske družine, ki delujejo v okviru ustanove, s prispevkom lastnosti in poklicnega bogastva lastne skupine, kateri pripadajo.

Najbolj pomenljive pastoralne pobude so razčlenjene kakor mreža: vsi sodelujejo na raznih ravneh pri sestavljanju salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta (VPN), ki je zbirno središče vseh dejavnosti, in sodelujejo v istem vzgojnem procesu tako, da se medsebojno bogatijo v skupnem poteku formacije (24. VZ, št. 157). Formativna izkušnja vključuje vzajemnost meril (miselnosti), zbliževanje namenov (ciljev) in povezanost posegov

(soodgovornost, soočenje, raziskovanje, preverjanje). Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt prispeva k združevanju v sintezo evangelija in kulture, vere in življenja (prim. 24. VZ, št. 96).

D *Vzgojno-pastoralna skupnost in družina*

Vzgojno-pastoralna skupnost je središče za sprejemanje in sklicevanje največjega mogočega števila oseb, ki se zanimajo za človeške in verske vidike področja, kakor smo rekli. Zelo velik pastoralni izziv je tisti, da bi uresničili najbolj polno sodelovanje **z družino, ki je prva in nenadomestljiva vzgojna skupnost**. Priznavamo, da je družina osnovna celica družbe in Cerkve. Prav njo, z vsemi njenimi težavami, otroci cenijo, ker jim daje nenadomestljivo ljubezen. Za starše je vzgoja bistvena dolžnost, povezana s posredovanjem življenja, izvirna in prednostna, sorazmerna z vzgojno nalogo drugih dejavnikov; nezamenljiva in neodtujljiva, nepreločljiva in nenadomestljiva (prim. *Familiaris Consortio* 36).

Zanimivo in obetajoče je nastajanje centrov za sprejemanje in podporo vzgoji kot pomoč družinskim vprašanjem, ki jih vodijo laiki ali posvečeni. Zanimivi so tudi poskusi spremljanja skupin staršev, ki sodelujejo pri vzgoji za vero svojih otrok. Vsaka vzgojno-pastoralna skupnost si prizadeva za ozaveščanje staršev o njihovi vzgojni odgovornosti pred novimi vzorci na pohodu in za spremljanje mladih parov – s posebno pozornostjo tako, da jih dejavno vključuje v samo vzgojno-pastoralno skupnost. Treba je uresničiti pozorno skupnostno razločevanje, salezijanci in laiki, da bi uvideli in odgovorili na najbolj neodložljiva vprašanja, upoštevajoč številne vire. Zaželeno je vedno bolj sodelujoče vključevanje družine v salezijansko vzgojno-pastoralno skupnost.

E *Vzgojno-pastoralna skupnost kot pomenljiva izkušnja območne Cerkve*

Za svojo razvejeno navzočnost na področju razpolaga vsaka salezijanska ustanova z izrednimi vzgojnimi možnostmi. Salezijansko poslanstvo se ne poisti s salezijansko skupnostjo, niti se ne skrči na salezijansko ustanovo; ta je sicer potrebna kot kraj sklicevanje in formacije širokega gibanja, ki deluje za mlade znotraj in zunaj salezijanskih ustanov, v Cerkvi in v ustanovah civilne družbe (24. VZ, št. 4). Tako razčlenjena vzgojno-pastoralna skupnost *sodeluje in se odpira vsem, ki delujejo za napredovanje*

in formacijo mladih na področju, nekdanjim gojencem in gojenkam, ki se čutijo solidarne z njo, mladim in odraslim v okolici, katerim daje svojo vzgojno ponudbo. Kot dejavnik pastore živi in deluje v Cerkvi in v svetu (prim. K 47) s pomenljivo navzočnostjo:

- **Vključuje se v pastoralo krajevne Cerkve**, tako da umešča salezijski vzgojno-pastoralni načrt v pastoralni načrt škofije in pokrajine; usklajuje lastno delo z drugimi krščanskimi silami, ki delujejo za vzgojo mladih; skupnostno izraža to pripadnost Cerkvi z gestami, v sorazmerju z ravniyo dosežene vere v vzgojno-pastoralni skupnosti.

Vzgojno-pastoralna skupnost, *sodelujoč v cerkveni skupnosti s svojim značilnim prispevkom*, bogati krajevno Cerkev z darom salezijske mladinske duhovnosti, don Boskovim vzgojnim sistemom, živostjo salezijske družine in salezijskim mladinskim gibanjem, bodisi da dejavno sodeluje v župnijskem ali področnem pastoralnem svetu, bodisi da z vzgojitelji mladih ponudi lasten strokovni prispevek, bodisi da predstavlja predloge in pobude v službi vzgojno-pastoralnega poslanstva Cerkve v pomoč mladim.

- **Deluje kot prostor združevanja družbenih sil, ki so na področju** in se poskuša vključiti v resničnost, kjer živi. S temi silami je v pogovoru in soočenju, ki bogati; sodeluje pri formaciji ter človeškem in krščanskem napredovanju mladih, v povezavi z organizmi, ki delujejo z istim namenom (prim. 21. VZ, št. 17, 132; 23. VZ, št. 229-230; 24. VZ, št. 115).

Ker je vzgojno-pastoralna skupnost *središče občestva in sodelovanja*, raste kakor spirala iz osrednjega jedra, ki izžareva občutljivost in soodgovornost navzven, ter goji pomenljivost in komunikacijo (prim. 24. VZ, št. 49,114,135). *Salezijansko navzočnost napravljena pomenljivo*, ker s svojo vzgojno in pastoralno identiteto postaja središče sprejemanja in povezovanja, znamenje občestva in sodelovanja in ponudba za spreminjanje okolja (prim. 23. VZ, št. 225-229; 24. VZ, št. 173-174).

- **Deluje kot dejavnik spreminjanja okolja**. Po svojih članih je navzoča ne le v krajevnem življenju, temveč sodeluje pri »zavzetosti Cerkve za pravičnost in mir« (K 33) in pospešuje spreobrnjenje dru-

gačnih okoliščin k vrednotam evangelija (prim. K 7). Njeno vzgojno in pastoralno usposobljenost bodo mogli iskati, da bi odgovorili na vprašanja, ki zadevajo mlade (prim. 24. VZ, št. 235). *Navzoča je v človeških okoljih*, kjer živijo, še posebno obrobni in izključeni, pozorna na prvine, ki bolj vplivajo na njihovo vzgojo in evangelizacijo, z razločevanjem znamenj Božje odrešenjske navzočnosti. Odločno sodeluje *pri kulturni razpravi in vzgojnih postopkih* po raznih oblikah združevanja, prostovoljstva in socialnega sodelovanja in prispeva izvirno vzgojno ponudbo za ustvarjanje miselnosti ter socialne in civilne, solidarne in krščanske zavesti in za evangelizacijo kulture.

Ta vzgon bo skupnost usmeril v kritično vrednotenje vsega, kar se dogaja v okolju, in v spodbujanje kristjanov, ki so zavzeti na področju.

- **Deluje kot navzočnost Cerkve v večverskih in večkulturnih okoljih:** salezijanska mladinska pastoral se uresničuje tudi v okoljih kulturnega in religijskega pluralizma z znatno navzočnostjo laikov raznih kultur in verovanj, ki sodelujejo pri našem poslanstvu. Zato mora biti vedno *odprta za pogovor in sodelovanje* z raznimi verskimi izročili, pospešujoč z njimi celostni napredek osebe in njene odprtosti za transcendenco. Ta smer zahteva globoko inkulturacijo pastore. Preventivni sistem je temeljno merilo za to sodelovanje. »S tistimi, ki ne sprejemajo Boga, moremo napraviti določeno skupno pot, ki temelji na človeških in laičnih vrednotah, ki jih vsebuje preventivni sistem. S tistimi, ki sprejemajo Boga ali transcendenco, lahko gremo višje, vse do podpiranja sprejema religioznih vrednot. S tistimi končno, ki z nami sprejemajo vero v Kristusa, ne pa Cerkve, moremo napredovati še bolj po poti evangelija« (24. VZ, št. 185). Zato je pomembno, da v vzgojno-pastoralni skupnosti kristjani zvesto živijo svojo poklicanost in evangelizacijsko poslanstvo Cerkve po salezijanski karizmi (prim. 24. VZ, št. 183-185).

1 2

ANIMACIJA VZGOJNO-PASTORALNE SKUPNOSTI

Vzgojno-pastoralna skupnost je bolj kot že pripravljeno ogrodje živ organizem, ki biva po meri rasti in razvoja. Zato ne smemo skrbeti samo za njeno delovanje, temveč za razvoj njenega življenja. V vsaki vzgojno-pastoralni skupnosti se mora **zagotoviti razvoj in pospeševanje mnogih načinov animiranja in spremljanja oseb**. Zaradi tega moremo govoriti o izvirnem *salezijanskem pastoralnem spremljanju*. Osebe spremljamo na raznih ravneh: v splošnem okolju vzgojno-pastoralne skupnosti, v skupinah in v osebni odnosu – osebno spremljanje.

A

Spremljanje okolja

Najprej spremljamo predvsem ustvaritev vzgojnega okolja. V njem se mladi čutijo doma, potem pa v ozračju podpore, kroženja idej in naklonjenosti prejemajo vzgojne ponudbe, ki jih spodbujajo k izbiri in obveznostim. Okolje, ki ga nudi vzgojno-pastoralna skupnost v salezijanski ustanovi, moramo najprej razumeti z bolj zunanjih in dejavnih vidikov, to pomeni, z vidika njene **organizacije in njenega delovanja**: kakovost in primernost informativnih in komunikativnih postopkov tako navzven kakor znotraj vzgojno-pastoralne skupnosti; vključevanje skupnega prizadevanja v vzgojnih postopkih; spoštovanje vlog, opravil in posebnih prispevkov raznih poklicev; resnična navzočnost življenjskega prostora za sodelovanje pri izdelavi, uresničenju in skupnem preverjanju salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta; namen vzgojno-pastoralnih ciljev in ponujenih vsebin in njihovega uresničevanja v raznih skupinah.

Za dozorevanje potrebuje mlad človek določitev vzgojnih odnosov in **identifikacijo z raznimi liki odraslih** v vzgojno-pastoralni skupnosti. Vsak od teh daje lasten prispevek ter pečat lastne osebnosti in lastne usposobljenosti. V vsaki vzgojno-pastoralni skupnosti je treba zagotoviti odprta razmerja z raznimi liki, ki pospešujejo poosebljene odnose med svetom odraslih in svetom mladih; odnose, ki grejo onstran zgolj dolžnostnih razmerij in pospešujejo bratske odnose spoštovanja in zanimanja za posameznike. To je načelo salezijanske asistence.

In še to: Okolje mora pospeševati nenehno prizadevanje za **kakovostno trajno formacijo** na raznih ravneh: duhovnem, krščanskem in salezijanskem, kajti vzgojno-pastoralna skupnost ni le osebek, temveč tudi predmet mladinske pastore. V ta namen je treba spodbuditi postopke formacije za vse: vzgojno-pastoralna ponudba ni načrtovana samo za mlade, temveč mora navdihovati postopke za odrasle (skupaj za laike in salezijance), ki poleg tega, da jim dopušča živeti »za« mlade, jim pomaga rasti »z« njimi in uskladiti svoje korake s tistimi novih rodov.

B *Spremljanje skupine*

Vsi, ki so člani vzgojno-pastoralne skupnosti, stopijo v stik z isto ponudbo življenja in duhovnosti. Na neki način napredujejo po isti poti, znotraj katere imajo prednost **razne vzgojne in verske oblike**. Ena od teh so skupine. Te spremljajo člani tako, da natančno spoštujejo postopnost in razlikovanje znotraj iste poti, da bi odgovorili na razna osebna zanimanja. Na osebni ravni se usklajujejo različni člani v eno obliko dejavnega učenja, v kateri uporabljajo poskušanje, raziskovanje, sprejemanje vodilnih vlog vse do odkrivanja in ponovnega izražanja pobud. So znamenje živosti, ki mladim dovoljujejo oblikovanje vrednot v kulturnih vrstah, katere so bolj občutljive. Skupine so lahko za mlade prostor, v katerem njihovo pričakovanje prihaja v stik s ponudbami vrednot in vere, in ko so vključeni v pošteno obliko odkrivanja vrednot, jih življenjsko sprejemajo.

Mladim pomagajo, da lažje najdejo lastno identiteto ter priznajo in sprejmejo drugačnost drugih; to je skoraj obvezen korak za dozorevanje v *izkušnji skupnosti in Cerkve*.

Spremljanje **po skupinah pomaga k rasti v čutu pripadnosti** vzgojno-pastoralni skupnosti. Vsaka skupina mora ugotoviti svojo pripadnost večjemu izhodišču, ki je vzgojno-pastoralna skupnost. Skupine dajejo predloge, imajo sredniško vlogo med veliko množico, v kateri je tveganje za anonimnost, in med brezupno osamljenostjo, zaprto samo vase. Skupina polagoma, ko se notranje ustali, pozitivno sodeluje z vzgojno-pastoralno skupnostjo, v kateri si izmenjuje predloge, spoznanje in pričakovanje ter podpira prijateljsko sodelovanje pri njenih dogodkih in simbolih.

C Osebnostno spremljanje

Imamo še tretjo nalogo: **spremljati vsakega člana vzgojno-pastoralne skupnosti v njegovi človeški in krščanski rasti in pri njegovih osebnih izbirah.** To pomeni, da osebo dosegamo kot posameznika, v osebnem odnosu, tudi kadar je dejavno vključena v okolje ali v kako skupino. Don Boskova pedagoška izkušnja je vedno združevala »biti skupaj na dvorišču« in osebno besedo »na uho«, srečanje v vseh močnih trenutkih in zelo oseben pogovor, vzgojni odnos v zaupnosti. Cilj poteka te »poosebljene« pedagogike je osebna verodostojnost.

Življenje članov vzgojno-pastoralne skupnosti se ne konča v ozračju skupine, čeprav so izkušnje v njej odločilne. *Srečanje – pogovor ima posebno vrednost in vlogo.* Pogovor nam vrne pastoralne drže, kakor vidimo pri srečanju dečka Janeza Boska z don Calossom ali tisti drug pogovor duhovnika don Boska z Jernejem Garellijem. Salezijska dejavnost hoče prebuditi v mladem dejavno in kritično sodelovanje na vzgojni poti, glede na njegove sposobnosti, izbire in osebne izkušnje: iskanje globokih vzgibov; potrebo po jasnosti v določenem trenutku; željo po pogovoru in notranjem razločevanju v vsakdanjih izkušnjah, da bi razvozlati sporočilo; soočenje in kritično stališče; sprava s seboj in dosega notranjega miru; utrditev osebne in krščanske zrelosti. Čas za te izbire in te izkušnje ni isti pri vseh in tudi niso enake okoliščine in odločitve, v katerih mladi živijo. Spremljanje opravlja pastoralno-vzgojno služenje v odnosu do posameznih z ovrednotenjem osebnega doživljanja, in *iz življenja napravi osrednjo temo vzgojnega in duhovnega pogovora.*

Vzgojno-pastoralna skupnost daje veliko možnosti za osebno komunikacijo. **Isti cilj je dosegljiv v lestvici različnosti in načinov, okoliščin in pogovov.** Neprisiljeni in neuradni trenutki podeljevanja so najbolj pogosti. Potrebni pa so tudi bolj redni. Med temi je *duhovno vodstvo.* Tu se utrjuje vera kot življenje v Kristusu in kot korenit smisel življenja. Pomaga razločevati osebni poklic vsakogar v Cerkvi in svetu, in vedno bolj rasti v duhovnem življenju vse do svetosti.

Vsak mlad človek, ki čuti težo mnogih ponudb, ki ga dosežejo, in notranjo težo, ko jih mora presejati v skladu z lastno rastjo, si želi kak prostor – nabit z naklonjenostjo, toda s spoštovanjem njegove svobode, ki mu omogoča »zadihati« ter se vprašati in okušati lastno odgovornost; prostor, kjer

more najti podporo, da bi mogel vztrajno sprejemati samega sebe. Dobe-
sedno gre za vprašanje vzgojiteljem in voditeljem, **vzgojnim osebnostim,**
ki so sposobne uresničevati osebno spremljanje.

Vzgojno-pastoralna skupnost mora ponuditi priložnosti in možnosti za osebni pogovor; ne more ostati gluha pred zahtevo te vrste. To zahteva, da se zagotovijo časi in kraji, kjer osebni pogovor ne bo preprečen ne površen. Skrb za osebno razsežnost zagotavlja kisik vzgojno-pastoralni skupnosti z ustvarjanjem priložnosti, da vsak preveri lastno življenje in se zave svoje usmerjenosti. Vedno bolj se čuti nujna potreba po osebah, ki so *pripravljene poslušati* in s spoštovanjem sprejeti, kar jim je zaupano, ne da bi vdirale v zaupnost vesti. Potrebujemo osebnosti, ki imajo dar poslušanja in sprejemajo vzgojno odgovornost spremljanja mladih, posebno pri njihovem prizadevanju za rast. Hoditi ob mlademu človeku, da bi mu pomagali ugotoviti njegovo pot, je izkušnja človečnosti in vere, ki pusti v njegovem življenju trajen vtis.

1 3

POSEBNO SLUŽENJE ANIMACIJI: ANIMACIJSKO JEDRO

Salezijanska animacija vzgojno-pastoralne skupnosti prinaša nekatera dejanja, ki zagotavljajo organizacijo, usklajevanje, pedagoško spremljanje, vzgojno usmerjanje z lastnimi cilji in vsebinami, formacijo osebja, ki sodeluje, in okrepitev salezijanske izvirnosti ustanove. **Vse to je potrebno in med seboj zahteva skupno animacijo,** v kateri različne naloge in vloge ter soodgovornost vseh olajša doseganje ciljev (24. VZ, št. 106-148).

Skupina oseb v medsebojnem bogatenju

Vsi člani vzgojno-pastoralne skupnosti, SDB in laiki, sodelujejo pri skupni animaciji, toda **nekateri imajo posebno nalogo, da podpirajo prispevek vseh** s pospeševanjem odgovornosti kar največjega števila članov; skrbijo za kakovost in usklajevanje in imajo posebno skrb za salezijansko identiteto ter vzgojno in evangelizacijsko kakovost odločilnejših plasti. Te ose-

be s svojim karizmatičnim pričevanjem sestavljajo »pospeševalno jedro« vzgojno-pastoralne skupnosti.

Človeško srce, čeprav je v primerjavi s celim telesom majhen organ, je sposobno, da poganja kri in torej življenje v vse telesne dele, seveda s pogojem, da za to vse »zaklopke« sodelujejo sinergijsko. Tako je pospeševalno jedro skupina ljudi, ki jo sestavljajo salezijanci in laiki, ki se poisti s poslanstvom, vzgojnim sistemom in salezijansko duhovnostjo ter družno sprejme **nalogo za sklicevanje, motiviranje in vključevanje** vseh tistih, ki sodelujejo v ustanovi, da z njimi oblikuje vzgojno skupnost in uresničuje načrt evangelizacije in vzgoje mladih.

Želimo poudariti, da *salezijanska redovna skupnost* (prim. K 38, 47; SP 5), njena duhovna dediščina, njen pedagoški slog, njeni bratski odnosi in odgovornost pri poslanstvu so izhodiščno pričevanje za pastoralno identiteto pospeševalnega jedra, ki »ima vlogo karizmatičnega izhodišča, pri katerem se vsi navdihujejo« (25. VZ, št. 70). Redovna skupnost ne sestavlja sama pospeševalnega jedra, je pa njegov sestavni del. Laikom, ki delujejo v salezijanski ustanovi brez redovne skupnosti, se mora zagotoviti, da bo na primeren način odprta resnična udeleženosť in stvarna odgovornost pri organizaciji, vodenju in tudi pri opravih, ki pripadajo pospeševalnemu jedru.

Svèt vzgojno-pastoralne skupnosti je organ, ki spodbuja in usklajuje uresničevanje vzgojno-pastoralnega načrta. Je prednostno mesto soodgovornosti salezijancev in laikov, staršev in mladih. Deluje z razglabljanjem, pogovorom, načrtovanjem in pregledom predvidenih posegov (prim. 24. VZ, 160-161, 171). Ker je organ usklajevanja v službi edinosti vseh v krajevnem načrtu, sodeluje z vsemi drugimi službami, ki sodelujejo v vzgojno-pastoralni skupnosti. Naloga inšpektorja je, da s svojim svetom poda merila za sestavljanje, usposobljenosti in ravni odgovornosti, v uskladitvi s pristojnostmi sveta salezijanske skupnosti (prim. 24. VZ, št. 171). To temo široko obravnava *Osmo poglavje* (št. 2.1/d).

B *Novi organizacijski vzorci*

Vrhovni zbor (26. VZ, št. 120) priznava, da je sedaj v naši družbi **veliko vzorcev vodenja naših ustanov**: ustanove, ki jih vodi salezijanska skupnost, ki je v pospeševalnem jedru večje vzgojno-pastoralne skupnosti;

dejavnosti in ustanove, ki jih salezijanci popolnoma zaupajo laikom, ali ustanovljene od laikov in sprejete v inšpektorialni načrt (po merilih, ki jih je nakazal 24. VZ, št. 180-182); razni drugi načini vodenja, ki se ne nanašajo na enoten vzorec, ki pa ostajajo v odnosu do krajevne skupnosti, ali več ustanov in pastoralnih krajev, ki jih vodijo laiki. Take okoliščine očitno zahtevajo nove organizacijske vzorce: za animacijo vzgojno-pastoralne skupnosti, kjer ni salezijanske skupnosti, se pospeševalno jedro, ki ga sestavljajo laiki, navdihuje ob treh merilih: identiteta, občestvo in pomenljivost salezijanske dejavnosti, ustanovljena pa je z odgovornostjo inšpektorja in njegovega sveta (glej *Osmo poglavje*, št. 2.2).

2

Srce salezijanskega vzgojitelja

V vzgojno-pastoralni skupnosti smo spoznali dejavnike, s katerimi ustvarjamo to izkušnjo. Zdaj je prav, da razmislimo o osebi vzgojitelja, o potezah, pri katerem se navdihuje, in o držah, ki naj jih goji. Kratko opišimo srce salezijanskega vzgojitelja, tistega, ki je v vsakem okolju navzočnosti in prizadevnosti zvest vzoru vzgojitelja in evangelizatorja, ki ga je don Bosko zapustil kot dediščino.

2 1

NEPOGREŠLJIVA »APOSTOLSKA PONOTRANJENOST«

A

Globlje vstopiti v evangelij

Nepogrešljiva »apostolska ponotranjenost« vodi k **večji zavesti o pomenu in zahtevah o tem, kaj pomeni biti vzgojitelj–pastir**: gre za rast v bolj celovitem in globokem poznanju Kristusa, dobrega pastirja, in v pristni verski izkušnji delovne vsakdanjosti.

Samo »ponotranjena oseba« ima sposobnost poslušanja, more ločiti navidezno od resničnega, more biti odprta za potrebe drugih in se jim da dotakniti. Ta notranjost doseže svoj vrh v človeku, ki je »poln Boga«,

v človeku, ki živi in hodi »v Božji navzočnosti« in je odkril Boga, ki se razodeva v vsakdanji zgodovini, še posebno pa v zgodovini dečkov in mladih, katerim služi.

Da bi bili bolj vplivni, ni dovolj biti bolj številni ali razpolagati z mogočnejšimi sredstvi; treba je biti predvsem bolj Kristusovi učenci in *vstopiti bolj globoko v evangelij*. Privlačna moč, ki poživlja vzgojno-pastoralno dejavnost, izhaja iz pastoralne ljubezni oziroma iz poklicne motivacije za služenje evangeliju. Ta temeljna izbira tako prepoji vest vzgojitelja, da vse njegove dejavnosti, pa naj bodo kakršne koli narave, dosežejo evangeljski namen (prim. Ez 34,11.23, pravi pastir); to so zares usposobljeni ljudje, ki v svojem vzgojnem prizadevanju vidijo določen vidik svojega poslanstva. Ne bomo imeli nobene prave evangelizacije, če ne bomo skrbeli za apostolsko ponotranjenost pri posvečenih, pri laikih in pri mladih. Pastoralna ljubezen, zakoreninjena v srcu, je tista, ki je živo središče salezijanskega duha.

B *Prva oblika evangelizacije je pričevanje*

Ta apostolska notranjost evangelizatorja razvema, da se zaveda, da veselo oznanilo ni vsebovano le v resnici, ki jo oznanja, temveč predvsem v navdušenem pričevanju, s katerim jo predlaga (prim. *Evangelii Nuntiandi* 42). Salezijanski vzgojitelj ne pričuje, da bi prosil za posnemanje, temveč zato, da bi ponudil možnost za življenje, ki ga prekvaša evangelij, in tako prispeval k osebni razlagi vsakega mladostnika. Pričevanje v obliki pogovora in oznanjevanja zahteva veliko sposobnost za življenje pričevalne vere med mladimi. Mladinska pastorala potrebuje ne le učitelje, odpr-

te za osvetljuječo moč evangelija, temveč tudi pričevalcev, ki govorijo o Bogu, ker so vajeni govoriti z Bogom.

Treba je, da vsak vzgojitelj zavestno okrepi vzgibe za vero; včasih kak vzgojni prispevek, četudi izhaja iz sodelovanja s cerkveno skupnostjo, ne izhaja iz njih. Po-

“Današnji človek raje posluša pričevalce kakor učitelje - smo lansko leto rekli skupini laikov - če pa posluša učitelje, jih zato, ker so pričevalci.”

(EVANGELII NUNTIANDI 41)

membno je, da je služenje porojeno iz iskrene želje po življenju in pospeševanju življenja. Vzgojna pot se dotakne človeškega srca (v svetopi-smemskem pomenu), v krščanskem smislu pa je pot duhovnosti, življenje v Kristusovem Duhu, ki ga krepi vera vse do njegove polnosti.

2 2

SALEZIJSKA KARIZMATIČNA IDENTITETA

Karizmatična identiteta osvetljuje življenjski načrt. Don Bosko, ki je **iz vzgoje napravil razumno izbiro življenja**, je postopoma dozoreval v svoji vzgojni poklicanosti in v svojem posebnem načinu bivanja kot občan, kristjan in duhovnik. Preventivni sistem včeraj in danes potrebuje ljudi, ki vzgojo napravijo za izbiro življenja; da jim vzgoja postane kot združujoče središče osebnega življenja ter navdihovalno in dinamično izhodišče njihovih dejanj, opravil in osebnih vlog. Don Bosko je navadno poudarjal:

“Zavedajte se, da to, kar sem, sem ves za vas, podnevi in ponoči, zjutraj in zvečer in v vsakem trenutku. Nimam drugega pred seboj kakor to, da bi poskrbel za vašo moralno, intelektualno in fizično korist. Za vas študiram, za vas delam, za vas živim in za vas sem pripravljen tudi dati življenje.”

(KRONIKA ORATORIJA SVETEGA FRANČIŠKA SALEŠKEGA)

Z vedno novim predlaganjem in nenehnim poglobljanjem teoretičnega in praktičnega izhodišča preventivnega sistema salezijanska dediščina postaja vzgojna, moralna in duhovna izvedenost, globoko zakoreninjena v *notranjih nagnjenjih*: želja, da bi odgovorili na klic po pomoči, ki prihaja od mladostnika; sposobnost darovati v blagor mladih lasten čas, lastne moči, lastna spoznanja in spretnosti; sposobnost, da bi korak za korakom in vztrajno nadaljevali iskanje dobrega, ki ga opazimo, navkljub težavam in razočaranjem. Evangelizacije danes ni mogoče živeti drugače, niti je ni mogoče zaupati osebam brez srčnosti, vedno nezadovoljnim in pesimiističnim. Vzgojna ljubezen in poklicanost so na prvem mestu.

2 3

NA POTI VZGOJE DAJEMO PREDNOST SLOGU ANIMACIJE

A *Prednost dajemo procesom poosebljanja in rasti*

Salezijanski vzgojitelj daje prednost **izvajanju animacije, da bi mlade pripeljal k poslušanju in sprejemanju Jezusa**. Vzorec je tisti iz Emavs: misijonarsko osebno približanje z držo *poslušanja in sprejemanja ter oznanilo* evangelija s ponudbo spremljanja (prim. 20. VZ, št. 360-365; 23. VZ, št. 94-111). Animacija daje prednost osebnim procesom poosebljanja in ozaveščanja, vzgaja vzgibe, ki vodijo njihove izbire in njihovo kritično sposobnost; prav tako tudi spodbuja njihovo sodelovanje, da bi postali odgovorni in vodilni nosilci lastnih vzgojnih in pastoralnih procesov. Namerava se ustvariti občestvo ob vrednotah, merilih, ciljih in procesih salezijanske mladinske pastore s poglobljanjem poklicne identitete vzgojiteljev, z utrjevanjem občestva in sodelovanja med vsemi in s pospeševanjem soodgovornosti. Trudi se podpirati sodelovanje, dopolnjevanje in usklajevanje vseh ob sprejetem načrtu.

B *Dejavna navzočnost vzgojiteljev med mladimi*

To vključuje **napor, da bi bili tam, kjer živijo in se srečujejo mladi**, z vzpostavljanjem osebnega odnosa z njimi, ki je hkrati predlagajoč in osvobajajoč. Gre za obveznost sodelovanja odraslih vzgojiteljev, ki ga sestavlja srečanje, poslušanje in pričevanje. To zahteva fizično navzočnost vzgojitelja v obliki, ki jo je don Bosko imenoval »asistenca«, pojmovana kot spremljanje, spodbujajoča bližina, pozornost do vsega, kar se dogaja, možnost takojšnjega ukrepanja in zgled. Zelo zgovoren prizor v don Boskovem življenju je predstavljen v nasprotnih držah nekaterih osebnosti, vljudnih, vendar odmaknjenih in oddaljenih, v primerjavi z očetovskim ravnanjem duhovnika don Calossa:

“Bilo je veliko dobrih duhovnikov, ki so delovali v blagor ljudi, toda ni mi uspelo z nobenim postati prijatelj. Pogosto se mi je zgodilo, da sem po poti srečal župnika ali kaplana. Od daleč sem ju pozdravil, se jima vljudno približal, toda ona sta le izmenjala moj pozdrav in nadaljevala svojo pot. Večkrat sem žalosten do solz dejal: Če bi jaz bil duhovnik, se ne bi vedel tako. Poskušal bi se približati dečkom, dal bi jim dober nasvet in izrekel lepe besede.”

(SPOMINI, PRVO DESETLETJE 1825-1835, ŠT. 4)

Ta izvirni vzgojni slog temelji na nekaterih osnovnih prepričanjih, ki so hkrati natančne delovne izbire: če mladi, zato da bi razvili notranje moči, potrebujejo stik z vzgojitelji, morajo le-ti gojiti globoko *vzgojno ljubeznivost*. Morajo se odpreti vsem mladim in vsakemu posebej, ne da bi pomanjševali vzgojno pričakovanje, temveč ponuditi vsakomur tisto, kar potrebuje »tukaj in zdaj«. Ta dejanska odločitev vsebuje sprejetje mladostnika prav tam, kjer sta njegova svoboda in njegova zrelost, da bi se postopoma razvile njegove sposobnosti in bi svoje življenje odprl za nove poglede, po raznih vzgojnih in verskih poteh.

Od tod prihaja *zrelo in ljubeče salezijansko očetovstvo*, ki salezijanskega vzgojitelja napravlja nezamenljivega v odnosu do sedanjega sveta, vedno bolj »osirotelega« in osamljenega. Don Bosko je imel, kakor pravijo pričevalci o njegovem življenju, očetovsko dobroto, ki se je izražala v mnogoštevilnih nežnostih: vabila k nesebičnosti, majhni darovi, ljubezniva pisma, geste pozornosti, besede spodbude in življenja, katerih spomin je že sam razveseljeval srca. Očetovstvo Božje in človeško opredeljujemo z dajanjem življenja. In ni rodovitnosti, če – na kak način – ni zastonske podaritve samega sebe. Reči moremo, da rojevanje življenja spremlja vedno tudi umiranje; za vzgojitelje pa to ni nikoli izguba, temveč vedno najdenje v višji obliki življenja. Poleg podarjanja in zastonskosti pa očetovstvo vedno vključuje naklonjenost, ki želi doseči vse. Kako veliko potrebo imajo mladi, ne le da bi vedeli, temveč da bi čutili, da jih spremljamo z dobroto! Čutijo potrebo, še več, »pravico«, da bi se dotaknili Božjega očetovstva v slogu življenja vzgojitelja: njegov način mišljenja, govorjenja, čutenja in obnašanja dopušča prosojnost Božje naklonjenosti.

24

PASTORALNA MODROST – GIBALO NAČRTA VZGOJNO-PASTORALNE SKUPNOSTI

A »Vzgojno brati« *sedanji položaj mladih*

Nujno je potrebna pastoralna in kulturna sposobnost kot gibalno načrta vzgojno-pastoralne skupnosti; potrebno se je **usposobiti z ustrezno pravico, da bi v polnosti izpolnjevali lastno poslanstvo**. Formacija si prizadeva za večplastno spreobrnjenje srca, mišljenja in pastoralne dejavnosti. Potreben je nov razmislek in novo pojmovanje same pastore.

Povabilo, da bi »vzgojno brali« *sedanji položaj mladih*, zahteva, da gojimo izostreno spoznavanje vzgojne in pastoralne nujnosti znamenj časov, z ugotovitvijo dejanskih vrednot, ki pritegujejo mlade: mir, svoboda, pravičnost, občestvo in sodelovanje, napredovanje žene, solidarnost, razvoj, okoljske spremembe, množina kultur, mirno sobivanje med narodi, prizadevanje proti vsaki obliki izkoriščanja mladoletnih in proti novim oblikam suženjstva. Kot služabniki mladih smo poklicani vrednotiti dogodke in miselne tokove našega časa, ki najbolj vplivajo na človeka.

B *Potrpežljivo prizadevanje za prilagajanje in formacijo*

Od vzgojitelja se z zavestjo, da je posrednik, zahteva **potrpežljivo prizadevanje in premislek** za razne vidike: za nalogo načrtovanja poti vere, ki znajo vrednotiti danes razpoložljive izraze, povezane s položajem mladih; za življenjsko in jasno prodornost evangelijske in vzgojne ponudbe, ki sta strateški točki za evangelizacijo kulture. Življenje postaja trajno učenje: je priložnost za razmislek o vzgojni izkušnji, pot, označena z ustvarjalnostjo, pripravljenostjo in preverjanjem, ne da bi bili zadovoljni s tem, kar se je vedno delalo, in bi se vdali ponavljanju.

Formacija je razpoložljivost uma in srca, da bi se dali vzgajati življenju v teku vsega življenja. Človek je razumsko aktiven in pripravljen na učenje. Ta razpoložljivost se ne improvizira in ne rojeva iz nič; izvira iz naše vzgojne poklicanosti.

Potrjena je pomanjkljivost formativnih poti, ki so enosmerno osredinjene na vsebini ali na pridobivanju usposobljenosti in veščin, ki so poklicno veljavne. Vedno smo bolj prepričani o pomembnosti, da je vzgojitelj z svojo osebnostjo vključen v vzgojno nalogo: komunikativne in vzgojne sposobnosti se morajo zakoreniniti v lastni identiteti in v resnični osebni poti. Mogoče je imeti vse informacije in obvladati posodobljene metodologije in didaktike ter pokazati vire in izvedenosti; toda proces poklicne formacije salezijanskega vzgojitelja, ob koncu, *postavi v igro lastno identiteto in dar osebnega pričevanja* po vzorcu identifikacije in po poti osebne formacije. Poklicanost k vzgojnemu služenju zahteva sposobnost, da se vprašamo ali se damo vprašati o lastnem prepričanju, lastnih motivacijah in pričakovanju, medsebojno spoznavanje premaga strah in utrdi lastno identiteto.

Vsakokrat, ko se soočimo z našim poslanstvom in vzgojno poklicanostjo, se potrdi v nas zavest, da bi morali biti bolj primerni; čutimo se opogumljene, da bi jo dopolnili s skupkom *novih kulturnih, pedagoških in pastoralnih usposobljenosti*, kot so: ekumenizem, medverski pogovor in tudi z nevernimi, uporaba sredstev obveščanja in sodelovanje pri javnih pogovorih.

3

Preventivni sistem kot uporabna pedagogika: salezijanski vzgojni slog

3 1

DON BOSKOV ORATORIJ, MERILO NAŠIH DEJAVNOSTI IN USTANOV

A

»Oratorijsko merilo«, navdih in vzorec za naše dejavnosti in ustanove

“Kadar mislimo na začetek naše družbe in družine, od koder izvira salezijanska razprostranjenost, najdemo predvsem eno skupnost, ne le vidno, temveč tudi enkratno, atipično, skoraj kakor luč v temi: Valdocco, hiša izvirne skupnosti ter znan, prostran in odprt pastoralni prostor ... V taki skupnosti se je pripravljala nova kultura, ne v študijskem pomenu, temveč v nastajanju novih notranjih odnosov med mladimi in vzgojitelji, med laiki in duhovniki, med vajenci in študenti; odnos, ki se je širil v območje četrti in mesta ... Vse to je imelo za korenino motivacije vero in pastoralno ljubezen, ki je poskušala od znotraj ustvarjati družinski duh in je usmerjala k pristrčni ljubezni do Gospoda in Marije.”

(JUAN VECCHI, GVS 373, »ZDAJ JE UGODEN ČAS«)

Valdoški oratorij nas privede k izvirni izkušnji salezijanskega poslanstva.

Don Bosko je skupaj s svojimi sodelavci in prvimi salezijanci prav v oratoriju utelesil tisto posebno izkušnjo Duha (*karizmo*), ki je v Cerkvi obudil našo izvirno obliko apostolskega poslanstva med najrevnejšimi mladimi. Zato sklicevanje na valdoški oratorij danes ni zgodovinska vaja za tisto, kar se je zgodilo don Bosku, temveč pot vrnitve k začetkom, k viru, ki je navdihoval naše dejavnosti in ustanove (prim. K 41), da bi preverili zvestobo naše vzgojno-pastoralne dejavnosti.

Don Boskov oratorij v Valdoccu je vzorec (paradigma) in trajno merilo vse naše dejavnosti (prim. K 40):

► Ta vrnitev k viru ima za cilj »oratorijsko srce«, ki ga označuje **skrb**

za najrevnejše mlade in za ljudske sloje.

Ta vnema kot izraz odrešenjske Božje volje, utelešene v liku Dobrega pastirja, ima za prve naslovljence revne mlade, v raznih oblikah revščine, v katerih jih srečamo.

- ▮ Zahteva se sprememba pastoralnega pogleda: *po-membnejši od ustanov so mladi!* Zaradi njih moramo znova razmisliti, opredeliti in urediti posredniške ustanove in dejavnosti, da bomo zvesti poslanstvu, ki nam je zaupano: »znamenje in nosilci Božje ljubezni« (K 2).

“V tistih okoliščinah sem opazil, kako jih je veliko zašlo v tak položaj, ker so bili prepuščeni sami sebi. Kdo ve, sem si rekel, če bi ti fantje imeli zunaj kakega prijatelja, ki bi skrbel zanje, jih spremljal in jih poučeval krščanski nauk ob prazničnih dneh, kdo ve, če se ne bi mogli držati daleč od propada, ali bi se vsaj zmanjšalo število tistih, ki bi se vračali v ječo? Kmalu sem misel povedal don Cafassu in po njegovem nasvetu in po njegovi razsodnosti sem začel iskati, kako bi jo udejanjil: sad pa sem prepustil Gospodovi milosti, brez katere so ničevi vsi človeški napor.”

(SPOMINI, DRUGO DESETLETJE 1835-1845, ŠT. 11)

- ▮ Drugič: sklicujoč se na »oratorijsko srce«, **delujemo po tipično salezijanski pedagoški metodi** skupnega življenja in občestva, ki daje poseben značaj našim ustanovam. Je dediščina salezijanske družine, ki ga oblikujemo ne le kot prtljago valdoških izkušenj, temveč kot identiteto, ki se preobrazi v slog. Njegovo udejanjenje olajša družinsko ozračje, oblikuje potrebno posredovanje, da bi vsak mladostnik rasel v prijaznem in družinskem okolju (»doma«), ki ga spremlja veselje (»dvorišče«), kjer more razvijati vse svoje zmožnosti s pridobivanjem novega znanja (»šola«), in hodeč slediti jasni ponudbi vere (»župnija«).

Te poteze označujejo našo cerkveno karizmo, opredeljujejo naše vzgojno delo in prenavljajo naše pastoralne dejavnosti, v sozvočju z raznimi kulturnimi oblikami in z raznimi izkušnjami vere in vernosti, v katerih živijo mladi.

B Splošni kazalniki za razločevanje in preno

»Oratorijsko srce« ni le cilj in oblika salezijanske vzgojno-pastoralne dejavnosti, temveč postane **tudi temeljno merilo za razločevanje in preno dejavnosti in ustanov**. Da bi našemu delu in našim dejavnostim dali pomenljivost, ki jo je don Bosko vtisnil svoji dejavnosti, se moramo seznaniti predvsem z njegovimi temeljnimi merili.

“Don Bosko je v svojem prvem oratoriju živel tipično pastoralno izkušnjo. Za fante je bil to dom, ki sprejema, župnija, ki evangelizira, šola, ki uvaja v življenje, in dvorišče za njihove prijateljske stike in za življenje v veselju. Pri uresničevanju našega poslanstva danes nam je valdoška izkušnja trajno merilo za presojanje in prenavljanje vsake dejavnosti in ustanove.”

(K 40)

Da bi bili zvesti poslanstvu in naslovljencem, je temeljna predvsem *pripravljenost za poslušanje in voljnost za delovanje Svetega Duha*. Dejansko je on, ki podpira in spremlja naše poslanstvo, ga usmerja in prenavlja. S podreditvijo njegovi dejavnosti in navdihu prehodimo don Boskovo pot, ki je, pokoren Svetemu Duhu, dal trajen in ustrezen odgovor na stvarnosti mladih. Za preno potrebujemo skladno tudi sposobnost za branje in razločevanje: *pozorno in poglobljeno poslušanje družbenih in kulturnih stvarnosti mladih*.

Poglavitno pomembna je izkušnja razločevanja. Izhajajoč iz tega mora salezijanska mladinska pastorala iskati, kako oblikovati primeren odgovor na današnje izzive. Razločevati pomeni, da znamo postaviti ustrezna vprašanja, modro raziskati znamenja časov, previdno vrednotiti razne možnosti in, pokorni Svetemu Duhu, udejanjiti z razumnim srcem in močno voljo tiste dejavnosti, ki napravijo, da je don Bosko navzoč v našem času, delo, ki ga je on začel, pa rodovitno.

3 2

OBLIKE SKUPNEGA ŽIVLJENJA IN OBČESTVA V »SALEZIJANSKEM SLOGU«

Preventivni sistem je tako povezan s »salezijanskim slogom«, da je ta

njegovo najbolj značilno in izrazito utelešenje. Po svoji osrednji vlogi preventivni sistem kot dejanska pedagogika ne olajša le vzgojno-pastoralne dejavnosti, temveč s seboj prinaša tudi vsebine ponudbe. Njegovi najznačilnejši vidiki so bili poisteni z ikonami »hiše«, »župnije«, »šole« in »dvorišča«. Te ikone ne označijo le prostora in določenih krajev, temveč pomenijo vrsto izkušenj za ponudbo in podaritev.

Različnost izkušenj teh »ikon« pa ustvarja neločljivo in nerazdružljivo edinstvo. Predpostavlja razne oblike dejavnosti, odvisno od mladinskega okolja, tako da nobena od njih ne ostane neupoštevana.

A Dom, ki sprejema (izkušnja družinskega duha)

Izkušnja »hiše« ustvarja **ozračje, bogato z zaupnostjo in domačnostjo.** Skrb za druge, ki jo izkazuje vsak član, je bistvena, prav kakor v družini. V salezijanskem ozračju se ta skrb udejanja v raznih trenutkih, v katerih se čutimo globoko poslušani in razumljeni. Je ponudba cele vrste izkušenj in vrednot, ki jih s pričevanjem izročajo vzgojitelji in s spremljanjem tisti, ki ljubijo in so ljubljene. Brezpogojno sprejetje napravi močan vtis na tistega, ki vstopi prvič in opazi, da so njegove poglobitve potrebe spoštovane in se jim daje primeren odgovor.

Ta izkušnja »hiše« v družinskem duhu sestavlja značilno prvo naše pedagogike: **salezijanska asistenco**, opravljena z držami življenja, pozornega sprejema, želje, da bi nam mlade uspelo privedi do srečanja s Kristusom, in pripravljenosti za sprejemanje njihove zaskrbljenosti.

Le znotraj tega ljubeznivega in pomenljivega razmerja opazijo mladi, da sta nato mogoči, četudi počasi, *povečanje pogovora in kroženje vrednot.* V tem ozračju se razvijajo vse temeljne danosti, da bi mladostnik mogel dozorevati v vseh vidikih in razsežnostih.

“Napravi tako, da bodo vsi, ki jim govoriš, postali tvoji prijatelji.”

(MEMORIE BIOGRAFICHE XX, VIII. POGLAVJE)

B *Župnija, ki evangelizira (verska izkušnja in pedagogika postopnosti)*

Izkušnja »župnije« se gradi na dveh velikih opornikih: kot prvo je prepričanje, da nosi **vsak mladostnik napisano v svojem srcu željo po Bogu**, željo po polnem življenju, pod združujočim vidikom vere; kot drugo je tu vrsta ponudb, primernih za naslovljence, ki imajo za cilj odkritje in uspešnost njihovega poklica.

Na teh temeljih je ponudba evangelizacijske dejavnosti kot ozračja, v katerem se vera živi na vsakdanji način, s spontanostjo in naravnostjo, ki jo izpričuje predvsem vzgojno-pastoralna skupnost. To je ozračje, v katerem se zaznavajo bistvene razsežnosti Cerkve po salezijanski karizmi. *Koinonija* je najvišji izraz vzgojno-pastoralne skupnosti, ki živi vrednote Božjega kraljestva in vabi druge, da bi pristopili z vodilno vlogo (protagonisti). *Liturgija* je krščansko praznovanje vsakdanjih dogodkov, katerega najvišji in poln izraz se uresničuje v zakramentih, še posebno v evharistiji in v spravi. *Diakonija* - je razpoložljivost za vzgojno služenje pri napredovanju po izhodiščnih vzorih, ki so še bolj široki od same asistence. *Martirija* je pričevanje v dejanjih ljubezni za vrednote Božjega kraljestva pred svetom, z vzgojnimi ponudbami, ki mlade in vzgojitelje pripravljajo, da bi bili vsakomur pripravljeni odgovoriti, če jih vpraša za razlog upanja v njih (prim. 1 Pt 3,15-16).

Vse to poteka v vzgojno-pastoralni skupnosti s *ponudbo postopnih poti (itinerarijev)* vzgoje za vero, ki mladim pomagajo odkriti lastno poklicanost in ji slediti po Božjem načrtu (glej *Četrto poglavje*, št. 3.2).

C *Šola, ki uvaja v življenje (celostna rast s pomočjo vzgoje)*

Izkušnja »šole« se označuje s ponudbo potrebnih sredstev, da bi **vsak mladostnik razvijal sposobnosti in temeljne drže za življenje v družbi**.

V vsakem vzgojnem okolju, formalnem ali neformalnem, mora vzgojitelj iskati in najti *vstopno točko vsakega mladostnika za dobro*, da bi od tu mogel celostno dozorevati.

Mladostnik ima *vodilno vlogo pri svoji rasti in zrelosti*. Vzgojitelj sprem-

lja njegovo pot in mu predstavi potrebne ponudbe za skladen razvoj njegove osebnosti, v družbenem življenju, temelječem na spoštovanju in pogovoru, za oblikovanje kritične in prizadevne zavesti.

D *Dvorišče za srečanja med prijatelji in življenje v veselju (pedagogika veselja in praznovanja)*

Izkušnja »dvorišča« je lastna za naravno okolje, v katerem se ustvarja tesno razmerje prijateljstva in zaupanja. Na »dvorišču«, pojmovanem kot pedagogika veselja in praznovanja, **se pristno in neposredno uresničuje ponudba vrednot in zaupljivo obnašanje**. Je primeren kraj za pozornost do vsakega fanta/mladostnika glede »besede na uho«, kjer odnos vzgojitelj-mladostnik presega formalizem, ki je vezan na drug ustroj, okolje in vlogo.

V tem pomenu je **izkušnja »dvorišča« klic, da bi izstopili iz našega formalnega ustroja**, iz zidov, v katerih delamo, da bi iz vsakega kraja, kjer se srečujejo mladi, napravili okolje z bogatimi vzgojnimi in pastoralnimi ponodbami. Tudi tam, kjer se preizkušajo nova pastoralna pota, kot je ulica, zid, pozornost ni le na osebni odnosu, temveč tudi na pomembnosti in vrednotenju silnic neformalnih skupin.

“Toda vedi, da za nas tu svetost obstaja v tem, da smo zelo veseli. Trudimo se le, da se ogibamo greha, kot velikega sovražnika, ki nam kraje Božjo milost in mir srca, in da natančno izpolnjujemo naše dolžnosti ter opravljamo pobožne vaje. Od danes naprej si začni pisati v spomin: ‘servite Domino in laetitia’, služimo Gospodu v veselju.”

(ŽIVLJENJE MLADENIČA DOMINIKANA SAVIA, 13. POGLAVJE)

V okolju prostega časa, novih virtualnih krajev srečanja, družbenega omrežja je v resnici prostor, ki nam ne sme biti tuj in s katerim se moramo znati okoristiti, da bi znali biti z mladimi tam, kjer jih srečujemo.

**SALEZIJANSKI
VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT:
DELOVNO ORODJE**

POGLAVJE

VI

*“Oblecite si novega
človeka, ki je po Bogu
ustvarjen.”*

(Ef 4,24)

Da bi mogli izpolnjevati svoje vzgojno in pastoralno služenje, nam je don Bosko izročil 'preventivni sistem'. 'Ta sistem sloni ves na pameti, veri in ljubeznivosti'. Ne sklicuje se na prisilo, temveč na notranje moči razuma, srca in hrepenenja po Bogu, ki jih vsak človek nosi globoko v sebi. Povezuje v eno samo življenjsko izkušnjo vzgojitelje in mlade v ozračju domačnosti, zaupanja in dialoga. V posnemanju Božje potrpežljivosti se srečujemo z mladimi na stopnji njihove svobode. Spremljamo jih, da bi v njih dozorela trdna prepričanja in da bi postopno postali odgovorni v občutljivem poteku rasti njihove človečnosti v veri."

(K 38)

Ko je bilo ustaljeno redno bivališče v Valdoccu, sem se na vso moč trudil pospeševati zadeve, ki bi mogle prispevati k ohranjanju edinosti duha, reda in uprave, (...) organskih temeljev Oratorija."

(SPOMINI, TRETJE DESETLETJE 1846-1855, ŠT. 6)

Verjamemo

v vzgojo in se trudimo, da bi pospeševali njeno izvajanje. Mladinska pastoral se udejanja, kadar se dejansko postavi v vzgojne postopke. Prizadevanje za načrtovanje, s salezijanskim vzgojno-pastoralnim načrtom, oživlja voljo, da bi dajali predloge skupaj z mladimi. Dana nam je pomoč, da bi po štirih razsežnostih razvijali osebnost krščanskega mladostnika, z organsko raznoličnostjo ponudb in s širšim pojmovanjem pastore mladih, odprte za vse. Ob koncu so nam predstavljene nekatere povezovalne izbire salezijanske pastore.

1

Načrtovalna miselnost

V svetu, ki se nenehno spreminja, kjer je družba po večini raznovrstna, poskuša teološko in ekleziološko razglabljanje spremljati razne vzgojne vzorce (modele) v različnih okoljih; pastoralne izkušnje postajajo vedno bolj različne. »Pastoralna ljubezen« znotraj te raznovrstnosti ne neha pospeševati in spodbujati s »pedagoško modrostjo« vsakdanje delovanje in krščanska skupnost raste v svoji želji, da bi živela s prepričanjem vzgojno odgovorno do mladih. Svet mladih zahteva prenovljeno prizadevanje, živeto v vztrajnosti, z nepretrganostjo in soglasnostjo različnih vzgojnih dejavnikov. Potrebno je, da se vsi prepoznajo na liniji kakega posega, okrog kakega enotnega predloga, ne individualističnega in ne razdrobljenega. Zato je potreben načrt, sposoben nadaljevati »izročilo«, in hkrati z vključevanjem novega, tako da ne začnemo nenehno pri ničli po vsaki menjavi odgovornih ali po vsaki prenovi ekipe. **Bistveno je doumeti prispevek razglabljanja in pastoralnega načrtovanja.** Don Bosko sam je v svojem času čutil zahtevo, da je vnesel red in povezanost v pedagoške posege.

Tisti, ki vstopijo na področje mladinske pastore, se morajo zavedati poti, ki jo sprejemajo, okoliščine, iz katere izhajajo, in cilja, ki ga je treba doseči. Morajo si pridobiti domačnost s celotnim vzgojnim procesom, ki ga dejansko začenjajo. **Načrtovanje je ravnanje razuma in srca, še prej kot dejavnosti.** Načrtovanje je bolj proces kakor posledica, načrtovanje je vidik pastore bolj kot njeno enkratno dejanje, načrtovanje je pot vključevanja in združevanja moči.

Drugače bi bili v nevarnosti, da bi začeli izvajati površne in neučinkovite posege. Napraviti načrt bi se moglo zdeti »odvečno delo«, predhodna teoretična dejavnost, ki jo je treba prestat, davek, ki ga je treba plačati veljavni usmerjenosti.

Nasprotno: načrt ima prednost »plovbnega zemljevida« in izhodišča, kjer so zaznamovane točke odhoda in prihoda. Načrt ni tehnično načrtovanje,

ne splošen skupek idej. Je zemljevid, ki usmerja vzgojno ljubezen in služenje najslabotnejšim. Pomembno ga bo upoštevati v razvoju spreminjajočih poti. Izdelovanje načrta ne pomeni pokopa ustvarjalnosti in tudi ne, da imamo rešitev za vse probleme, temveč je ovrednotenje vseh virov in odprtost za rešitve.

2

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt

2 1

VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT (VPN) KOT SALEZIJSKI APOSTOLSKI NAČRT

A *Salezijanski VPN je zgodovinsko izročanje in delovno orodje*

Salezijanski VPN je udejanjenje načrtovalne miselnosti, ki mora voditi delovanje poslanstva v ustanovah. Salezijanski VPN je zgodovinsko izročanje in delovno orodje, ki vodi uresničevanje salezijanske mladinske pastoralne (prim. SP 4), in dejavniki inkulturacije karizme (prim. 24 VZ, št. 4). **Je vodnik procesa rasti inšpektorialne skupnosti in raznih vzgojno-pastoralnih skupnosti na področju pri njihovem prizadevanju za utelešenje salezijanskega poslanstva v določenem okolju.** Salezijanski VPN je enakovreden dejanskemu pravilniku (direktoriju), ki pastoralni daje usmeritev in nepretrganost ter zagotavlja edinstvo ciljev in usmeritev ustanov.

Če je poglobljena smotrnost salezijanskega VPN usmerjati inšpektorijo in krajevne skupnosti k delovanju z *usklajeno miselnostjo ter jasnimi cilji in merili*, pa tudi omogoča soodgovorno vodenje pastoralnih procesov. Načrt je urejen v besedilu, ki ga je treba poznati in udejanjati.

B *Temeljne lastnosti*

Ker je salezijanski VPN delovni izraz salezijanske mladinske pastore, mora ustrezati njenim temeljnim lastnostim, ki opredeljujejo vse vidike in prvine, ki ga sestavljajo kot vezi, **ki mu zagotavljajo, da je salezijanski.**

» *Središče salezijanskega VPN je osebnost mladostnika, predvsem najrevnejšega*

V središču poglavitne pozornosti vsega delovanja salezijanske mladinske pastore je **mladostnik v celoti njegovih razsežnosti** (telesnost, razumnost, čustvenost, volitivnost) **njegovih odnosov** (s seboj, z drugimi, s svetom in z Bogom), **v dvojnem pogledu: osebe in njene vodilne vloge v zgodovini** (skupno napredovanje, prizadevanje za spreminjanje družbe); s pogledom *na enotnost njegovega bivanjskega dinamizma in človeške rasti* do srečanja z osebo Jezusa Kristusa (glej *Tretje poglavje*).

Salezijanski VPN *usmerja in vodi vzgojni proces*, v katerem se križajo številni posegi, viri in dejavnosti in se uvrščajo v službo postopnega in celostnega razvoja osebnosti mladostnika. Salezijanski VPN posedanji vrednote in drže, tako krščanske ponudbe salezijanske mladinske pastore kakor tudi metodološka načela salezijanske pedagogike, tj. preventivnega sistema: *s prednostno pozornostjo do najrevnejših mladih in tistih v stiski*.

Treba je biti trajno v stiku z mladinsko resničnostjo, ki se nenehno spreminja v menjajočo se kulturo, upoštevajoč jo vedno ne v zgolj namenskem izrazju, temveč kot teološki prostor. To je »rdeča nit«, ki gre skozi vse razsežnosti in vidike pastoralne dejavnosti in salezijanskega VPN.

» *Njegova skupnostna stvarnost*

Salezijanski VPN je prej kakor besedilo **skupnostni proces, ki si prizadeva v vzgojno-pastoralni skupnosti ustvariti pospeševalno stičišče ob merilih, ciljih in splošnih delovnih smernicah**. Ker je proces razuma in srca, se ogiba razpršenih dejavnosti in sestavlja sintezo ter vzgojno zbliževanje, v vzgojno-pastoralni skupnosti ustvarja in poživlja zavest skupnega

poslanstva in pogloblja vzgojno-pastoralno poklicanost, izkušnjo, ki jo je treba nenehno podeljevati med seboj in preverjati. Salezijanski VPN je torej razpoznavna in načrtovalna prvina vzgojno-pastoralne skupnosti ter predmet vzgojno-pastoralne dejavnosti (SP 5).

Načrtovanje ne pomaga le usmerjati in nenehno preverjati pastoralno dejavnost, da bi bila vedno bolj inkulturirana in se zavedala izzivov; **načrtovanje postaja tudi proces skupnostne identifikacije**: to je še bolj nujno prizadevanje, ker smo poklicani vzgajati v veri v okoliščinah nove evangelizacije. Vzgojno-pastoralna skupnost je spodbujena, da premišljuje o lastni istosti in o lastnem delovnem načrtu. Nov razvoj dogodkov jo obvezuje za nalogo posebnega izziva: ponuditi primerne itinerarije za posebne okoliščine, v katerih živijo mladi.

» **Odpiranje območju salezijanske ustanove in vpliv nanj**

Danes si ne moremo zamisliti salezijanskega VPN samo v notranjem odnosu do salezijanske ustanove; vse ustanove, še posebno vzgojne, so del širšega sistema povezav, s katerim se primerjajo in znotraj katerega sodelujejo. Upoštevati je treba odsev, ki ga ima salezijanska dejavnost zunaj ustanove, ki je **središče združevanja in dejavnik vzgojnega preoblikovanja**.

Učinkovitost evangelizacije izziva vzgojno-pastoralno skupnost, da deluje skladno, **po logiki vzgojne zaveze**, odprte za prispevke področja. Zavzetost za to službo usklajevanja in povezovanja vključuje resno prizadevanje, da napravimo korak naprej od zgolj upravljanja lastnih ustanov in uslužnosti: zahteva prehod od preprostega vestnega opravljanja dejavnosti, ki smo jih izdelali od znotraj, h komunikativnim in vključujočim sposobnostim za značilne vrednote salezijanskega poslanstva in duhovnosti; da razširimo dialog z vzgojnimi, socialnimi in verskimi ustanovami, ki delujejo na istem področju; da se odpremo s prostorom, ki ga ustvarjajo sodobne tehnike, sposobne ustvarjanja razmerij, da bi vzpostavili učinkovit dialog z najrazličnejšimi sogovorniki, ki vplivajo na življenje mladostnikov.

2 2

SALEZIJSKI VPN KOT DINAMIČEN IN CELOSTEN PROCES

A *Jasno razumevanje salezijanske mladinske pastorale*

Žarišče, v katerem se stikajo znanstvene in izvedbene smeri preventivnega sistema, je salezijanski VPN. Salezijanski apostolski načrt ima v vseh razsežnostih svoje korenine in skrben opis v *Konstitucijah Družbe sv. Frančiška Saleškega*, 31-39: »Naše vzgojno-pastoralno služenje«.

Salezijanska vzgojno-pastoralna dejavnost je **dinamičen proces, ki poteka v nekaterih temeljnih razsežnostih** kot povezujočih in vključujočih vidikov. To je izhodiščni antropološki, pedagoški in duhovni okvir, primeren za spremljanje mladih v krhkem procesu rasti njihove človečnosti in vere.

Salezijanski VPN v svoji organski edinstvi povezuje te različne vidike in prvine salezijanske pastorale v enoten proces, usmerjen k enemu dobro opredeljenemu cilju. Ta proces **se izostri v štiri temeljne vidike, soodvisne in dopolnjujoče se med seboj, ki jih imenujemo »razsežnosti«** (prim. K 32-37; SP 6-9). Te so življenjska vsebina in sila salezijanske mladinske pastorale in nakazujejo njeno smotrnost. Vsaka od njih ima svoj poseben cilj, ki jo opredeljuje, čeprav so notranje povezane. Niso strogo opredeljene zaporedne stopnje, temveč se povezujejo v celovit dinamizem rasti mladostnika.

Pod to postavitvijo je jasno antropološko, vzgojno in teološko obzorje: rast vsebuje prepletanje med človeško zrelostjo in krščanskim smislom življenja, kakor nakazuje pot. Razsežnosti **se povezujejo v vsakem posegu, dejavnosti in služenju**. V tem smislu pojmujeemo njihovo navzočnost kot »povezovalno« v salezijanskem VPN.

B *Pomen štirih razsežnosti*

Razsežnosti moremo pojmovati kakor **vezne posode, ki niso le povezane med seboj, temveč se med seboj dopolnjujejo**. Ustrezno je pripomniti, da vse sestavljajo eno celoto, četudi jih opisujemo v sosledju; vsaka prispeva celoti svojo posebnost pa tudi prejme od drugih kako usmeritev in

kakšen izviren poudarek. So neločljive in se med seboj dopolnjujejo, tako da ni mogoče pospeševati eno, ne da bi se izrecno ne sklicevali na druge. Navzoče so kot *sistem*, v katerem hitrost ene prvine spodbuja ureditev vseh drugih.

Ta enotnost in soodnosnost se mora izraziti v ciljih in v postopkih salezijskih VPN vseh ustanov inšpektorije z zagotovilom, da se vsi koraki in posegi uvrščajo v proces enotne človeške in krščanske rasti, odgovarjajoč na vprašanje **Kakšnega mladeniča moramo spodbujati**, da bo mogel postati »odrasel v veri«? Zavedati se je treba kulturnih in krajevnih različnosti, ki določajo krščanski vzorec in zahtevajo pomembne dopolnitve; razsežnosti se usmerjene k opredelitvi krščanske identitete mladega človeka v Cerkvi in sodobni družbi.

Razčlenitev razsežnosti izvajamo iz *spoštljivega pojmovanja zapletenosti rasti osebe* in iz načrta, ki hoče doseči odrešenje vseh ljudi, upoštevajoč božanske silnice in tiste človeške, ki dejansko sodelujejo v zgodovini sveta.

Ta organska sinteza, izražena v razsežnostih, sestavlja lastnosti salezijske mladinske pastore:

Razsežnost vzgoje za vero (prim. K 22, 33, 34, 36; SP 7, 13): implicitno ali eksplicitno, vsak pastoralni načrt skrbi za usmeritev mladih k srečanju z Jezusom Kristusom in k preoblikovanju njihovega življenja po evangeliju.

Vzgojno-kulturna razsežnost (prim. K 31, 32; SP 4,6): mlade srečujemo tam, kjer so, spodbujajoč razvoj vseh njihovih človeških virov in učeč jih smisla življenja.

Razsežnost združevalne izkušnje (prim. K 35; SP 8): spodbujamo dozorevanje izkušnje v skupini vse do odkritja Cerkve kot občestva verujočih v Kristusa in dozorevanje močne cerkvene pripadnosti.

Poklicna razsežnost (prim. K 34, 35, 37; SP 9): mlade spremljamo pri odkrivanju poklica in lastnega načrta življenja v smeri zavzetosti, da bi svet spreminjali po Božjem načrtu.

Skupaj s temi štirimi razsežnostmi se oblikuje notranja dinamika salezijanske mladinske pastorale: je oris kakovostnih izbir, ki nam more pomagati, da bi z mladimi v dejanskih okoliščinah izdelali skladne vzgojne predloge.

Te štiri razsežnosti v njihovi ubranosti dopuščajo organsko raznoličnost ponudb in široko pojmovanje pastorale mladih, odprte za vse. Pot pastorale mladostnikov in mladih udejanji s svojim razvojem (zaradi različnosti mladinskih okoliščin) mnogovrstne integralne posege (usmerjene na celotno osebo). Kadar so družbene in kulturne razmere, v katerih živijo mladi, močno določene in delujemo znotraj vzgojnih ustanov, ki imajo posebne cilje, je treba izdelati itinerarije, ki upoštevajo dejanske okoliščine (mladi delavci, mladi študenti v šolah, mladi v posebnih okoliščinah obrobности), vedno z vidika osrednjosti mladega in njegove življenjske izkušnje.

Potem ko smo opredelili smisel in veljavnost salezijanskega VPN, se bo mogoče bolj na široko posvetiti trenutkom njegovega izdelovanja (glej *Osmo poglavje*).

2 3

POSEBNOST VSAKE RAZSEŽNOSTI IN POTREBNE IZBIRE

A *Razsežnost vzgoje za vero*

» *Njena posebnost*

Evangelizirati mlade je prvi in temeljni namen našega poslanstva (prim. SP 7, 13). Naš načrt je izrecno usmerjen k polni zrelosti mladih v Kristusu (prim. K 31) in k njihovi rasti v Cerkvi; prepričani smo, da je **vzgoja verske razsežnosti osrednjega pomena v razvoju osebnosti** (23. VZ, št. 160).

Evangelizacija prinaša Kristusovo veselo oznanilo v vse sloje človeštva, da bi ga od znotraj prenovila (prim. *Evangelii Nuntiandi* 18). Vse od prvega oznanila Jezusa kot osebe hočemo spremljati mlade, da bi stopili skozi vrata vere, da bi v teku svojega življenja, verujoč »z zavestno in močno vero« (Porta Fidei 8), odkrili notranje veselje.

Pot dozorevanja v veri zahteva danes pogosto več časa, je skupnostno dogajanje, ki gre dalje od strogo katehetske ponudbe. Za spremljanje približevanja veri in poti kristjana govorimo o izrazu *iniciacija*.

Don Bosko nam je izročil ljubezen za odrešenje mladih, živeto v trajnem prizadevanju kot preprosta in bistvena kateheza, prilagojena položaju, starosti in kulturi mladih ter povezana z drugimi vzgojnimi in razvedrilnimi ponudbami oratorija. Salezijske kateheze ne izvajamo ob sklepu pripravljalnega poteka, temveč je srce, sama po sebi, od prvih srečanj izrecno pa v celotni formativni ponudbi. Don Bosko ni ločil prvega označila od kateheze, temveč je fanta, ki ga je srečal, takoj primerno povabil na pot krščanskega življenja. Če se kateheza ne vključi v življenje otrok, ostane tuja in nerazumljiva, najprej se ji podredijo, pozneje pa jo opustijo.

» Nekateri pomembni izbiri

- 1 Pospeševati **razvoj osebne verske razsežnosti**, tako pri kristjanih kakor pri tistih, ki pripadajo drugim religijam, s poglobljanjem, očiščevanjem in odpiranjem želji po nadaljnji poti vere. Pomagajmo mladim z raznimi ponudbami, da bi oblikovali drže, ki so lastne verski izkušnji: občudovanje, opazovanje, odpiranje skrivnosti, občutek zastojnosti. Prvi izziv je, da spodbujamo versko raziskovanje in po malem pokažemo razumnost verskega dejanja.

Igra, pogovor, soočenje in srečanje *so področje življenja*, njegovih težav, njegovega upanja, njegovega pričakovanja, področje izkušnje. Tu je treba postati sopotnik mladih ter hoditi z njimi težavno pot rasti in poglobljanja bivanjske izkušnje. Zanje je to področje gotovo pot rasti in nalog, ki se nanašajo na graditev njihove identitete. Do tega oni niso brezbržni.

- 2 Spodbuditi, spremljati in poglobiti **izkušnjo vere** kot osebne pripadnosti Kristusu, ki pripelje do gledanja življenja z Jezusovimi očmi. Pomembno je razviti **reden itinerarij vzgoje za vero**. Kdor pozna potek človeškega dozorevanja fanta in mladostnika, se zaveda, da povezovanje vere in življenja zahteva veliko vzgojno pozornost.

Mladinski izkušnji se skušajmo približati s pospešenjem predvsem *pre-misleka o vsebinah oznanjevanja in kateheze*. Izkušenijska ali antropološka kateheza, ki jo označuje sprejemanje človeških vprašanj kot vsebine in razsežnosti, se izraža z dvojnim in dopolnjujočim namenom:

- ▮ izpovedovati vero na *pomenljiv* način, v vsem izkušenijskem bogastvu krščanskega sporočila;
- ▮ pomagati pri dozorevanju vere kot drže, ki je sposobna navdihovati in usmerjati celoten *proces človeškega dozorevanja*, z utrjevanjem pripadnosti Gospodu po osebnem srečanju z vzgojiteljem in duhovnim vodstvom (prim. 23. VZ, št. 173-175).

3 Uvajati mlade **k zavestnemu in dejavnemu sodelovanju pri bogoslužju** in še posebno pri **obhajanju** zakramentov sprave in evharistije:

- ▮ s podpiranjem njihove priprave v prijaznem okolju in s prija-teljstvom, ki spodbuja odprtost srca;
- ▮ s skrbno pripravo obredov, ki vodijo k pristnemu osebnemu odnosu s Kristusom, po njihovi lepoti in po sporočilni globini;
- ▮ s pospeševanjem osebnega prizadevanja, da bi vsak dan živeli to, kar smo obhajali.

4 V svetu, ki mu gospoduje naglica, iskanje neposrednega ugodja in delovna učinkovitost, je nujno potrebno ustvariti za mlade ustrezno okolje, ki podpira srečanje z Bogom s **postopki ponotranjenja**: *osebna in skupna molitev, odprtost skrivnosti, zrenje in tihota, stik ter živeto in vzajemno soočenje z Božjo besedo*. To približanje besedi in formativno prizadevanje ter vključitev le-te v vsakdanjo molitev skupnosti so izredno pomembni. Mladi so vedno bolj občutljivi za molitveno branje Božje besede v obliki *lectio divina*, ko jim je biblično besedilo »razlomljeno« z ustrezno govorico in mora biti ponotranjeno z njihovim življenjem in s pripovedovanjem, kdo je Bog, da bi potem razodel njim samim, kdo so.

5 Ponuditi mladim postopne izkušnje **služenja in apostolskega prizadevanja**, ki naj jim pomaga osebno uresničiti združevanje njihovega

življenja z vero, da bi tako po zmožnostih vsakogar postali pričevalci in evangelizatorji sovrstnikom. Gre za vero, ki spodbuja in pogloblja procese humanizacije in napredovanja oseb in skupin po vzoru Jezusa Kristusa.

Socialna razsežnost ljubezni spada k vzgoji osebe, družbeno in politično zavzete za pravičnost, za gradnjo bolj pravične in bolj humane družbe z odkrivanjem polnega evangeljskega navdihnjenja (prim. K 32; SP 22). Pripadnost vedno bolj zreli veri se odpira iskrenemu služenju človeku. Ponudba in pričevanje solidarnosti dajeta verodostojnost evangeljskemu oznanilu, ker izražata bogastvo človečnosti; hkrati sta oznanilo novega življenja v Kristusu, in kažeta, da je evangelij za človeka, da Cerkev ima odločilno besedo za življenje, dostojanstvo, upanje in prihodnost človeka. Don Bosko je vzgajal mlade za moralne kreposti poštenega državljana.

B Vzgojno-kulturna razsežnost

» *Njena posebnost*

Vzgojno-kulturna razsežnost je v tesnem razmerju z razsežnostjo vzgoje za vero. **Vzgoja je prostor in posredovanje daru veselega oznanila evangelija**, sporočila, ki se uteleša v dejanski kulturi in zahteva postopne procese sprejemanja v soglasju s sposobnostjo dozorevanja vsakega mladostnika (prim. K 31). Vzgoja zahteva, da izhajajoč iz dejanskega položaja mladih, izdelamo postopke, ki jih vodijo do celostne zrelosti.

Pastoralnega pogleda ne usmerjajo izključno verska vprašanja in razmerje z vero in s Cerkvijo. Odprt je v celotno izkušnjo: prestreza vse upanje in napore rasti, odraščanje z drugimi, vključevanje v družbo in delo. Ponudba vere se po drugi strani križa s cilji človeškega dozorevanja, saj je v tem smisel verovanja. Pastoralni pogled je zato poln vzgojnih pozornosti; **urjenje vzgojne modrosti, ki jo usmerja vera.**

» *Nekatere pomembne izbire*

Skrb za vzgojno-kulturno razsežnost v pastoralnem delovanju ima v ospredju nekatere posebne dejavne vsebine:

1 Pomagati mladim pri graditvi močne identitete. V razdrobljenem svetu, zaverovanem v neposrednost, ki ga opredeljuje relativizem in pomanjkanje načel, menimo salezijanci, da vzgojno-pastoralni načrt lahko pomaga pri formiranju močnih mladih osebnosti (prim. Mt 7,24-27). Pomagajmo jim preseči težave. Zato je treba skrbeti za *zbliževanje vseh vzgojnih posegov za formiranje enotne osebnosti*. Potreben je dejanski izbor, v katerem so povezani vsi prispevki, ki se med seboj krepijo, v ubranosti z dobro razporejenimi vzgojnimi željami in razsežnostmi.

Gledajoč mlade z Jezusovimi očmi, jim pomagamo:

- ▮ da oblikujejo moralno vest in sposobnost etičnega razločevanja za motivirano in odgovorno mnenje;
- ▮ da rastejo v avtonomiji, da bi se dosledno in odgovorno spoprijeli z življenjem;
- ▮ da si pridobijo bogato dediščino vrednot/kreposti, v skladu z evangelijem (K 32);
- ▮ da se primerjajo z verodostojnimi izhodiščnimi vzori, odkritimi v vzgojiteljih, ki imajo Jezusa, dobrega pastirja, in don Boska za prvo izhodišče (prim. K 11, 21). Kakovost doživetja teh vzorov močno vpliva na pot pripadnosti Kristusu.

2 Spremljati mlade v razvoju in dozorevanju njihovega čustvenega in emotivnega sveta. To je svet, ki ga je včasih težko izraziti, čeprav je temeljnega pomena. Čustva in čuti so vodilno merilo odnosne poti in tudi etičnega vrednotenja, pogosto pa delujejo po vzporedni poti z razumskostjo. Gotovo je, da se zdi področje čustev in spolnosti vedno bolj pomembno v odnosu do oblikovanja osebnosti. Potrebno je, da pomagamo, predvsem mladostnikom, obvladovati čustva, čute, spolni nagon in živeti zaljubljenost kot izkušnjo rasti. Celostna vzgoja oseb-

Za to področje skrbimo:

- 155

- ▮ z oblikovanjem vzgojne ponudbe iz raznih programov družbenega obveščanja, za dozorevanje v evangelijski miselnosti.

4 Delati za **človeško napredovanje, humanistično in poklicno strokovnost**, da bi se mladi mogli vključiti v svet dela kot usposobljeni državljani. Strokovnost mora voditi k temu, da bo delo opravljeno z naraščajočo usposobljenostjo in z resničnim zadovoljstvom, zavedajoč se mej in spoštujoč naloge drugih ter zavedajoč se lastnega prispevka za družbeno rast.

Poleg tega je treba oblikovati *drže in trdno zgradbo v osebnosti* mladih (samospoštovanje, socializacija, sodelovanje, avtonomija, solidarnost, odgovornost, volja), ki jim dovoljujejo delovati kot svobodne osebe in jih usmerjajo v kritično razumevanje stvarnosti in v tovariško občestvo z drugimi.

5 Pomagati razglabljalati **o razumnosti lastne vere** in o prispevku krščanstva pri graditvi družbe, v kateri živimo, z gojenjem razumnega branja krščanskega sporočila:

- ▮ z vzgojo drž, ki so temeljne za odprtost do Boga (znati vstopiti vase; spoznavati se vedno bolj in boljše v lastnih zamejenostih in lastnih sposobnostih; znati se čuditi in občudovati, z vrednotenjem vsega dobrega, velikega in lepega v sebi in okrog sebe);
- ▮ s kritično in ustrezno versko formacijo, ki osvetljuje um in krepi srce;
- ▮ z odprto držo spoštovanja in pogovora med različnimi krščanskimi veroizpovedmi in drugimi religioznimi izrazi.

C Razsežnost združevalne izkušnje

» Njena posebnost

Salezijanska mladinska pastorala ocenjuje združevalno izkušnjo za eno svojih najbolj pomembnih pedagoških spoznanj. Don Bosko je cenil skupino kot vzgojno navzočnost, ki je sposobna pomnožiti dejavnosti. V mladosti, v času obiskovanja srednje šole v Chieriju, je on sam rasel v *Družbi veselja* in dobil izkušnjo skupine. Družbe, združenja in konference, vsaka na svoj način ter z lastnim zanimanjem in cilji, ki so jih sprejeli člani, so nastale na začetku oratorija, v letih 1860-1870 pa so jih sprejeli v zavodih.

Ta razsežnost je temeljna značilnost salezijanske vzgoje in evangelizacije (glej *Peto poglavje*, št. 1.3/b).

Preventivni sistem zahteva zgoščeno in svetlo okolje sodelovanja in prijateljskih odnosov, ki ga poživlja animacijska navzočnost vzgojiteljev ter pospešuje vse ustvarjalne oblike dejavnosti in združevalnega življenja, ki dejansko uvajajo v skupnostno, civilno in cerkveno prizadevanje (prim. K 35; SP 8).

» Nekaterne pomembne izbire

Razvoj te razsežnosti v opisanih okoliščinah zahteva nekatere izbire:

- 1 Ustvarjati **družinsko okolje** s primernimi in vnaprej načrtovanimi posegi, v katerem vlada pedagogika bližine, odnosov in izkazane ljubezni: to je okolje zaupanja, v katerem so vzgojne in evangelizacijske ponudbe verodostojne in sprejemljive po moči osebnih odnosov in ozračja vzajemnega veselja.
- 2 Odločati se za **skupino** kot prednostni kraj, v katerem se razvija salezijanska združevalna izkušnja: različnost skupin, odprtih vsem mladim, pravim protagonistom, ki izražajo različnost pedagoških poti, katere pestri naša pastoralna ponudba. To merilo vsebuje nadaljnje pozornosti:

- ustvarjati številne ponudbe in okolja s širokim sprejemanjem glede na razna zanimanja in pota mladih, izhajajoč iz okoliščin, v katerih živijo, spoštujoč ritem razvoja, ki jim je mogoč;
- na poseben način gojiti formativne skupine krščanskega prizadevanja, ki so krona združevalne izkušnje;
- nenehno usposablјati in formirati vzgojitelje in animatorje;
- ponuditi močne čase za sobivanje/podelitev življenja (obnove, taborjenje, srečanja) kot trenutke potrditve in ponovnega zagona skupin združevalne in krščanske pobude;
- delovanje, vzgojno učinkovitost in posege v mladinskih skupinah napraviti za predmet razglabljanja in pregleda v vzgojno-pastoralni skupnosti.

3 Vzгajati s srcem in v pospeševalnem slogu. Pospeševalni slog zahteva:

- način mišljenja, ki človeški osebi zaradi notranjih virov priznava sposobnost, da je prizadevna in odgovorna za lastne procese;
- metodo s pogledom v pozitivno, bogastvo in sposobnosti, ki jih vsak mlad človek nosi v notranjosti, s ponudbo dejavnosti za napredovanje;
- slog hoje z mladimi, ki vabi, spodbuja in z vsakim dnem pomaga rasti zaradi osvobajajočega in zanesljivega odnosa;
- končni in splošni cilj, da se vsakomur vrne veselje za polno življenje in pogum za upanje.

Pospeševanje ima dejanski obraz osebe: **animator**. On ima natančno in nenadomestljivo vlogo. Čeprav se ta vloga spreminja v raznih posebnih okoliščinah glede na vrsto skupine, jo lahko opišemo takole:

- spodbuja oblikovanje skupin in napredovanje iskanja, poglobljanja,

dejavnosti in idealov;

- ▮ s svojo usposobljenostjo in svojo izkušnjo pomaga premagati stisko skupine in plesti osebne odnose med udeleženci;
- ▮ mladim predstavlja prvine kritičnosti in poglobljanja, da bi mogli nakazati svoje predloge, svoje želje in svoje iskanje;
- ▮ spremlja posamezne člane v njihovem poteku človeške in krščanske rasti.

4 Mladinska skupina mora težiti k svojemu **družbenemu in cerkvenemu vključevanju** glede na lastno poklicno usmeritev. Salezijanska združevalna izkušnja mora v tej smeri pospeševati:

- ▮ pripravo in spremljanje, ki mladega človeka usposablja za sodelovanje v družbenem življenju, tako da sprejema lastne moralne, poklicne in družbene odgovornosti in sodeluje z vsemi, ki si prizadevajo, da bi življenje napravile bolj človeka vredno;
- ▮ dejavno vključevanje v družbo s pospeševanjem raznih združenj v službi splošnega dobrega v družbi;
- ▮ vključevanje v cerkveno skupnost in pomoč mladim za resnično ljubezen do nje, ki je občestvo vseh verujočih v Kristusa in vesoljni zakrament odrešenja.

Krajevne skupine se povezujejo v *salezijansko mladinsko gibanje* (SMG): posamezniki, skupine in mladinska združenja, ohranjajoč lastno samostojnost, se prepoznajo v salezijanski duhovnosti in pedagogiki in tako sami po sebi ali izrecno oblikujejo salezijansko mladinsko gibanje (glej *Šesto poglavje*, št. 2.5).

5 Ustvarjati **skupine mladih odraslih**, ki dopuščajo skrb za njihovo krščansko življenje in podeljevanje. To so kraji podeljevanja življenja, razločevanja Božje volje ob poslušanju Božje besede, praznovanja, molitve in sprejemanja pastoralnih nalog za razna cerkvena okolja, v katere so člani vključeni.

Mladinske skupine so prednostni kraji za poklicno razločevanje in nudijo mladim odraslim dan za dnem dragoceno izkušnjo za poglobitev vere, ki jo izpovedujejo, praznujejo, v kateri živijo in molijo (prim. *Porta Fidei* 9).

D Poklicna razsežnost

» **Njena posebnost**

Poklicno ponudbo mora vsebovati celoten proces vzgoje in evangelizacije. **Prve tri razsežnosti so osredinjene na tej poklicni, ki je zadnje obzorje naše pastorale.** Cilj je spremljati vsakega mladostnika v dejavnem iskanju njegovega lastnega poklica kot kraja njegovega odgovora na načrt zastonske in brezpogojne ljubezni, ki jo ima Bog zanj/zanjo. Poklicna razsežnost je prvi in zadnji cilj salezijanske mladinske pastorale.

» **Nekatere pomembne izbire**

- 1 Oblikovati držo razpoložljivosti in širokosrčnosti, ki mlade pripravljajo za poslušanje Božjega glasu, in jih spremljati pri oblikovanju lastnega **življenjskega načrta**. Poklicna skrb vsebuje resnično pot spremljanja temeljnih izbir njihovega življenja. Pomaga jim, da se spoprimejo z lastno zgodbo kot darom in da sprejmejo poklicno življenjsko pot.
- 2 Oblikovati **skupnosti verujočih, v kateri naj bo vidna in verodostojna izkušnja vere**: prijazne skupnosti, blizu, globoke, zavzete in odprte vsem tistim mladim, ki iščejo svojo prihodnost v življenju. Pot krščanskega življenja zahteva skupnostno (cerkveno) živahno okolje, vključujoče, sposobno podpreti izbiro vere in pomagati pri njeni razlagi v odnosu do vsakdanjega življenja: torej vzgojno okolje pomenljivih pričevalcev, ki naj bi živeli življenje kot poklic.
- 3 Odločiti se za **osebno spremljanje**, ki dovoljuje, da dozorevajo poklicne odločitve mladih na osebni način, in poskuša vsakogar doseči na

različen način, ustrezno njegovi notranji izkušnji, okoliščinam, v katerih živi, in upravičenim zahtevam skupnosti. V vzgojno-pastoralni skupnosti in v salezijskem vzgojno-pastoralnem načrtu je zato bistvena dejanska ponudba krajev in trenutkov za spremljanje, za srečanje in osebni pogovor s skupinami, z družinami, za ponotranjenje in poosebljenje (obnove, duhovne vaje itn.) in za redno duhovno vodstvo (glej *Peto poglavje*, 1.3/c).

- 4 Končno pa na vso moč zahtevati, da bo poklicna ponudba vključena v **itinerarij vzgoje za vero** kot združevalna točka za vse vzgojno in evangelizacijsko prizadevanje. Pastoralna znova najdeva – po meri svoje izrecne poklicne razsežnosti – velike vzgibe za svojo poživitev: pomaga odkriti življenje kot dar, kot »biti za«, v osvobajajočem in očarljivem upanju, ker je postavljena pred presenetljiv in veličasten Božji načrt. Ta itinerarij predpostavlja:

- ▮ poklicno razločevanje, namenjeno vsem mladim, po obdobjih in raznih okoliščinah, da bi vsakemu mladostniku pomagali odkriti Božji dar, lastne vire in dozoriti prejete darove, ki naj bi jih uporabil v širokosrčnem odgovoru na ta klic;
- ▮ poglobitev poklicne vsebine, po raznih stopnjah itinerarija vzgoje za vero, predvsem v adolescenci in mladosti, ter istočasno ponudbo izkušenj zastonskega služenja najbolj potrebnim;

“Vsa pastoralna in še posebno mladinska je korenito poklicna: poklicna razsežnost je njeno navdihovalno načelo in njen naraven izhod. Treba je torej opustiti zoževalno pojmovanje mladinske pastoralne, ki se ukvarja samo z iskanjem kandidatov za redovniško ali duhovniško življenje. Nasprotno, kakor smo rekli, poklicna pastoralna mora ustvarjati ustrezne razmere, da bi mogel vsak mlad človek odkriti, sprejeti in odgovorno slediti lastnemu poklicu. Prvi pogoj je, po don Boskovem zgledu, v ustvarjanju okolja, v katerim se živi in se prenaša pristna ‘poklicna kultura’, tj. način, kako doumeti in se spoprijeti z življenjem kot zastonj prejetim darom. To je dar za podelitev v služenju polnosti življenja za vse, presegajoč individualistično, potrošniško in relativistično miselnost kulture samouresničevanja.”

(PASCUAL CHÁVEZ, GVS 409, “PRIDITE IN BOSTE VIDELI”)

- ▮ jasno in izrecno ponudbo, s srečanji, pričevanjem, izkušnjami in obveščanji o različnih poklicih v raznih obdobjih življenja (zaroka, zakon, službeno duhovništvo, posvečeno življenje);
- ▮ globoko duhovno formacijo z uvajanjem v molitev, s poslušanjem Božje besede ter s sodelovanjem pri zakramentih, bogoslužju in marijanski pobožnosti; dejavno sodelovanje pri življenju cerkvene skupnosti v skupinah in apostolskih gibanjih, ki so prednostni kraji za krščansko in poklicno dozorevanje; priložnost za neposreden stik s kako redovno skupnostjo in izkušnjo izrecnega poklicnega razločevanja;
- ▮ osebno povabilo k izbiri poklica z zagotavljanjem skrbnega in postopnega razločevanja; na poseben način z gojitvijo poklicev salezijske karizme v njenih mnogovrstnih oblikah, z *razločevanjem in skrbjo za seme salezijskega poklica*, posvečenega ali laiškega, ki obstaja med mladimi.

Povzemimo v glavnih potezah štiri razsežnosti salezijske mladinske pastore:

Vzgoja za vero (1) ni mogoča, če ne postane vzgojno-kulturna pot (2), ki naj bi vključila razsežnost osebnih razmerij in združevanja (3); mladostnik bo le v taki okoliščini mogel odkriti in usmeriti lastno življenje k njegovi dopolnitvi (4).

Vzgojni potek (2) ostane brez dozorevanja oziroma brez antropološke resničnosti, če se ne navdihuje v ideji človeka, ki ga razsvetluje evangelizacija (1); vrh tega ne dosega lastnega cilja, če ne vključi osebe z vsemi njenimi razmerji (3) in cilja, da bi dopolnil lastno življenje po natančnem usmerjevalnem načrtu bivanja (4).

Osebna in združevalna razmerja, v katerih živimo (3), pomenijo zgolj fizično bližino, če niso na kak način vključena v polno osebno in kulturno dozorevanje (2), če niso vpletena v lasten življenjski načrt kot nenadomestljive za uresničenje samega sebe (4), in ne najdejo v evangelizaciji lastne opredelitve razmerij ljubezni (1).

Poklicna razsežnost, ki usmerja vso našo pot (4), je nerazumljiva brez odnosa do Kristusa (1), če ne vpliva na odnose, ki jih vsak ima v lastnem življenju (3), in če ne postane smisel in namen lastne vzgojne in kulturne formacije (2).

24

POVEZOVALNE IZBIRE SALEZIJSKE MLADINSKE PASTORALE

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt pospešuje rast dejavne vere s povezovalnimi vzgojnimi in pastoralnimi prizadevanji, ki so zakoreninjena v naši karizmi:

A *Pospeševanje apostolskih poklicev*

V nadaljevanju z nakazanimi prvinami v poklicni razsežnosti ima poklicno pospeševanje svojo nepogrešljivo priložnost za posege v spremljanju izbire apostolskega poklica.

Vzgojno usmerjanje podpira iskanje identitete in omogoča postopek odločanja v načrtu življenja, ki temelji in se gradi na evangeljskih vrednotah.

» *Živeti v poklicni kulturi*

Nepretrganost procesa apostolskega poklicnega pospeševanja se uresničuje po posebnem poklicnem itinerariju. V njem se pozorna skrb namenja poslušanju, razločevanju in izkušenjskemu preverjanju na področju osebne primernosti za mogoč klic k posebni posvečenosti.

Različnost ponudb v poklicnem usmerjanju mora biti dana glede na tista poklicna **znamenja, za katera se zdi, da se kažejo na poti rasti**. Enačenja mladostnika z njegovim osebnim poklicem ni treba razumeti kot točko prihoda na cilj, temveč kot izhodišče za nadaljn-

“Vsebine poklicne kulture se tičejo treh področij: antropološkega, vzgojnega in pastoralnega. Prvo področje se nanaša na način razumevanja in predstavljanja človeške osebe kot poklica; drugo podpira ponudbo vrednot, sorodnih poklicu; tretje poudarja odnos med poklicem in kulturo in dela sklepe za poklicno delo.”

(PASCUAL CHÁVEZ, GVS 409, “PRIDITE IN BOSTE VIDELI”)

jo rast v poklicni izbiri. Vrednota poklicne kulture je v tem, da pojmuje poklic v širšem pomenu, kot klic k življenju, k dostojanstvenemu delu in k raznim obveznostim in službam: je kultura, ki nekatere vodi k premišljevanju možnosti odločanja za stan duhovniškega ali posvečenega življenja.

» Poklicani k življenju in veri

»Poklic« ima začetek s klicem v življenje, nadaljuje se s klicem k veri in dospe – z raznimi odgovori – do klica k posvečenemu življenju. V tem smislu spremljamo tiste, ki po dobršem poteku rasti in dozorevanja v poklicni razsežnosti lastne osebnosti preudarjajo možnost, da jih Bog kliče k življenju z izredno posvečenostjo. Posebno pozornost dajemo naravi klica, ko gre za **duhovno pot, oblikovano kot postopno ozaveščanje o zahtevah poklica, ki zahteva spreobrnjenje in izročitev samega sebe za življenje z ljubečo predanostjo Bogu.**

Vzgojno-pastoralna skupnost med spremljanjem vseh mladih na njihovi poti človeške, krščanske in salezijanske rasti nudi tudi primerne trenutke in oblike za resno premišljevanje o možnosti za popolno darovanje njihovega življenja službi Bogu.

Duhovni voditelj, potreben v vsakem poklicnem procesu, pomaga še posebno apostolskim poklicem, da bi živeli v razločevanju poklicnih vzgibov in potrebnih lastnosti. Ta proces mlademu človeku dopušča, da se **odloči vedro in osebno, svobodno in motivirano**, medtem ko si nabira izkušnje v kaki skupnosti, kjer se oblikuje po karizmi, h kateri je poklican; pogloblja ozaveščanje in postopno prilagajanje.

» Poklicno pospeševanje v srcu salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt mora odločno ponuditi pastoralno dejavnost, sposobno vzbuditi in ugotoviti apostolske poklice s posebno posvečenostjo. **Vsak salezijanski vzgojno-pastoralni načrt mora ustrezno odgovoriti mladim, ki se resno vprašujejo o možnosti, da bi živeli salezijanski apostolski poklic.**

V ponudbah za razločevanje je pospeševanje apostolskih poklicev pozornost na postopnost ciljev in metod.

V obdobju adolescence in mladosti se pripravlja proces odločanja mladih. Je obdobje, v katerem se oblikuje človeška in krščanska identiteta in pripravljenost za iskanje in sprejemanje lastnega poklica. Je ugodno obdobje, v katerem se mladi odkrijejo kot vodilni nosilci (protagonisti), s posebnim poklicem v Cerkvi, v Družbi in v svetu: **odkritje, ki more biti izrecna ponudba.**

Ta postopnost dovoljuje, da se dosepe do sprejemanja življenja kot poklica in se ga udejanji v osebni načrtu življenja. Upoštevajoč znova intuicije in prikriti poklicni želje v predhodnih obdobjih, se preide od splošne pripravljenosti k posebni razpoložljivosti za darovanje samega sebe.

V teh raznih procesih – dozorevanja življenjskih odločitev, vodene duhovne poti, poklicnega razločevanja – je treba zagotoviti notranjo svobodo, ki pomaga k polnemu dozorevanju poklicne odločitve. Pozornost se posveča osvobajanju od mogočih kulturnih določenosti pa tudi afektivnih, družbenih in čustvenih, da bi verodostojnost vzbudila odgovoren sprejem korenite življenjske obveznosti.

“Pospeševanje poklicev za posvečeno življenje terja nekatere temeljne izbire: stanovitno molitev, izrecno oznanilo, srčno ponudbo, skrbno razločevanje in poosebljeno spremljanje. Molitev mora biti vsakdanje prizadevanje skupnosti in mora vključiti mlade, družine, laike in skupine salezijanske družine. Oznanilo zahteva ovrednotenje mnogih poklicnih priložnosti, ki se ugotovijo med celim bogoslužnim letom. Ponudba in razločevanje zahtevata tisto srčno bližino, ki vzbuja zaupanje in dopušča zaznati znamenja klica, ki jih more pokazati mlad človek. Spremljanje zahteva, da mladim pomagamo poglobiti duhovno življenje, preizkušati primerne oblike apostolata, živeti izkušnjo skupnosti, spoznati Družbo, preveriti vzgibe in vključiti silnice, ki privedejo do odločitve.”

(26. VZ, ŠT. 54)

B Misijonarsko pospeševanje in pospeševanje prostovoljstva v raznih oblikah

Razsežnost vzgoje za vero najde v misijonarskem pospeševanju in v raznih oblikah prostovoljstva nepretrganost, ki jo je treba obdržati in razviti.

“V don Boskovem oratoriju so mladi in odrasli sodelavci doživljali izkušnjo življenja in dela z njim za vzgojo in odrešenje mladih. To skupnostno ‘karizmatično življenje’, jedro salezijanske duhovnosti, osvetljuje projekt salezijanskega prostovoljstva.”

(PROSTOVOLJSTVO V SALEZIJSKEM POSLANSTVU, ŠT. 33)

Odprtost za misijonarski poklic in socialno prizadevanje za ljubezen v prostovoljstvu so zreli izrazi vzgoje za vero in evangelizacijo mladih.

Misijonarsko pospeševanje ne nastane kot samotno dejstvo, temveč v *nepretrganosti z identiteto vsakega kristjana in vsake skupnosti*, kot njihovo naravno »cvetenje«. Po drugi strani pa je koreniti in jasen izraz tiste istosti, *spodobne motivirati skupnost za apostolsko delovanje*. Poudariti je

treba dve plati, splošno značilnost in pomenljivo dogajanje: misijonarsko pospeševanje, ki utrjuje vero, in vero, ki vodi k misijonarski zavzetosti do vseh, še posebno najpotrebnejših. Zato je treba misijonarsko pospeševanje razumeti kot prvine, ki napravlja rodovitne razne razsežnosti salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta: človeške rasti osebnosti, njenega dozorevanja v veri in njenega procesa poklicnega odločanja.

» **Don Boskovo misijonarsko srce**

Don Bosko je slutil velikansko *duhovno napetost* in izredno *apostolsko moč*, ki bi jo misijonarski ideal mogel vzbuditi v njegovih fantih; slutil ju je in uporabil z gorečnostjo in modrostjo. Fantom je govoril o misijonih in misijonarjih, jih obveščal o njihovih dejavnostih in njihovih potrebah; vabil jih je k molitvi in opogumljal k sodelovanju pri misijonarskih sanjah.

Misijonarsko pospeševanje danes vodi misijonarja k izmenjavi, prostovoljstvo pa nagiba k prevzemanju poklicne vizije življenja: *je zastoj prejeti dar za podaritev v služnju vsem*.

Misijonarska kultura postaja doživeta resničnost, ko se pridobijo temeljne drže in vrednote salezijanske karizme. To so tiste vrednote, ki jih je don Bosko vsadil v svoje fante in v svoje salezijance: prednostna ljubezen do najrevnejših mladih, želja po sodelovanju pri odrešilnem Kristusovem poslanstvu in prenovi sveta.

» Naša Družba je misijonarska

Enciklika »Redemptoris Missio« predstavlja na splošno tri različne oblike evangelizacijske dejavnosti: »posebno misijonarsko dejavnost« med narodi, ki ne poznajo Kristusa; »pastoralno skrb« med zavzetimi krščanskimi skupnostmi; in »ponovno predlaganje evangelija« v sekulariziranih deželah s starodavnim krščanskim izročilom.

Razmejitev med tremi oblikami ni mogoče označiti docela jasno; zanesljivo pa se te dejavnosti ne poistijo druga z drugo, niti se med seboj ne izključujejo, kakor da bi bilo mogoče ločiti vsako od njih, neodvisno od drugih. Nasprotno, one so povezane med seboj. Poleg tega izrecno misijonarska dejavnost (*ad gentes*) pomeni tudi za druge prednost in ključen izraz celotne evangelizacije: »Brez te dejavnosti bi bila Cerkev oropana svojega temeljnega pomena in svoje vzorčne privlačnosti« (*Redemptoris Missio* 33-34).

Misijonarsko prizadevanje *ad gentes* je sestavni del salezijanske karizme. V Družbi so od začetka gojili misijonarske poklice kot najbolj žive in velikodušne izraze salezijanskega poklica. Vrh tega je danes misijonarsko pospeševanje in salezijansko misijonarsko prostovoljstvo izraz misijonarstva in duhovnosti salezijanske družbe.

Misijonar in salezijanski prostovoljec se obvezujeta za načrt življenja, ki temelji na vrednotah evangelija, v služenju ljudem v stiski: pospešujeta oznanjevanje evangelija, človekove pravice, solidarnost, pravičnost in mir.

Vrednote, ki jih brani in spodbuja misijonarsko pospeševanja in prostovoljstvo, so tiste, ki so lastne salezijanskemu duhu: nesebično služenje, skupnostni duh in oratorijski slog; medkulturnost, solidarnost kot jasna in prednostna izbira za ljudi, predvsem za revne in obrobne; kritično in odgovorno vključevanje v družbene resničnosti za graditev Božjega kraljestva.

» Misijonarski žar prihaja iz Božje skrivnosti

Za poslanstvo in prostovoljstvo je nepogrešljivo **gojiti duhovno trdno notranje življenje.** To dovoljuje v sebi in drugih odkriti navzočnost Božjega delovanja in ga oznanjati: to je duhovno življenje, ki utrjujejo zavest

evangelizacijske odgovornosti in vključevanje v dejavnost za dobro drugih. Duhovno življenje ustvarja drže služenja in zastonjskosti in daje srčnost za sanje in močne želje v dobro drugih.

Misijonarska razsežnost Cerkve je *zakoreninjena v življenju troedinega Boga*: Oče je poslal Besedo, ki nam s svojo skrivnostjo smrti in vstajenja izroča polnost življenja v daru Svetega Duha. Podeliti to sporočilo polnosti, to dobro novico, ta *euangélion* z vsemi narodi, je poslanstvo Cerkve.

Misijonarsko pospeševanje in prostovoljstvo omogočata ljudem prizadevanje in delovanje za **prihod Božjega kraljestva v razna okolja salezijanskega poslanstva**.

Misijonarska dejavnost pa v prvi vrsti ni utemeljena na človeških sposobnostih, četudi je njihova vloga pomembna. *Nosilni osebek poslanstva Cerkve je Sveti Duh*: on kliče, razsvetljuje, vodi, daje vrednost in učinkovitost. Misijonar in prostovoljec živita svoj poklic v poslušnosti delovanju Svetega Duha.

» **Prostovoljstvo je misijonarska dejavnost**

Salezijansko misijonarsko prostovoljstvo predlaga vrednote evangelija s pričevanjem nesebičnega in solidarnega služenja z vzgojo in z družbenopolitičnim prizadevanjem, ki dosega resničnosti družine, dela in kulture.

Po dosednji izkušnji obsega salezijansko prostovoljstvo v bistvu naslednja velika področja delovanja: kultura, socialno delo, prosti čas, združni razvoj, pospeševanje skupin, vzgoja za vero, formacija katehistov in pastoralnih delavcev.

Prostovoljstvo je v svojih raznih oblikah bolj kot dejanje samodejne velikodušnosti miselnost, ki dobiva pomen pričevanja velikega moralnega in socialnega pomena. Opredeljujemo ga z nekaterimi odločilnimi prvinami: apostolska notranjost, ki jo označuje »da mihi animas«; osredinjenost v Kristusu, dobrem pastirju, ki od misijonarskega prostovoljca zahteva pedagoško pastoralno držo v odnosu do naslovljencev; vzgojno prizadevanje; delo v veselju; marijanska razsežnost, ki misijonarsko in prostovoljsko dejavnost doživlja kot sodelovanje pri cerkvenem materinstvu Marije Pomčnice.

Končno je pomembno priznati **mnogovrstnost pobud in različnost izkušenj**, ki se identificirajo ali se sklicujejo na misijonarstvo salezijanske družine: srečanja in neposredne povezave z misijonarji; obveščanje o številnih misijonarskih dejavnostih (novice, publikacije, avdiovizualni prikazi, predlogi za financiranje malih projektov); gradivo za misijonarsko pospeševanje s pedagoškim čutom in didaktičnimi merili; obstoj misijonarskih skupin; vsebine za formacijo raznih skupin in krščanskih skupnosti; spoznavanje in preučevanje cerkvenih dokumentov o misijonih; udeležba na raznih misijonarskih dnevih Cerkve.

C Družbeno obveščanje

» Družbeno obveščanje zajema vse salezijanske navzočnosti

Družbeno obveščanje napolnjuje svet in daje obliko človeškemu skupnemu življenju. Od blizu se torej tiče poklica salezijanskega vzgojitelja, ki deluje na okopih napredka in evangelizacije. Potem je to značilna razsežnost salezijanske karizme (prim. K 43). **Bila je bistvena za don Boska; je zahteva za vsakega vzgojitelja in neopovedljiva v današnji Cerkvi in v svetu.**

Don Bosko je iz svoje neutrudljive dejavnosti na področju družbenega obveščanja napravil sestavno prvino svojega bitja kot vzgojitelja in apostola mladih in ljudskih slojev. Iz salezijanskega izročila smo se naučili, da družbeno obveščanje ni preprosto zbir orodij ali gmotnih sredstev za uporabo. Družbeno obveščanje *zajema namreč celotno salezijansko navzočnost*, zastavljeno v vzgojo in evangelizacijo bodisi v posebnih ustanovah bodisi z raznimi oblikami dejavnosti, ki vplivajo na narodno kulturo in na napredovanje primernih družbenih oblik. Priključimo si v spomin don Boska:

”Prosim vas in rotim torej, da ne zanemarite tega najpomembnejšega dela našega poslanstva.”

(OKROŽNICA O ŠIRJENJU DOBRIH KNJIG, 19. MARCA 1885)

» **Sporočevalci po poklicu in poslanstvu**

Kot salezijanski vzgojitelji danes bomo morali, v vsej naši raznovrstni apostolski in vzgojni dejavnosti, izraziti našo trdno voljo, da hočemo postati verodostojni sporočevalci. Sporočevalci torej *po notranjem poklicu in po vzgojnem poslanstvu*.

Naša kakovost vzgojiteljev in evangelizatorjev zahteva, da smo usposobljeni sporočevalci. Komunikacija pospešuje karizmatično občestvo in gibljivost poslanstva. Predvsem nas zanima *medosebna komunikacija* med odraslim in mladim, med laikom in redovnikom, med tistimi, ki imajo bogato izkušnjo, in onimi, ki delajo prve korake v življenju, med vsemi tistimi, ki imajo darove za podelitev. Preventivni sistem podarja vzgojno učinkovitost predvsem neposrednemu srečanju, z obrazom v obraz: je srečanje zaupanja, prijateljstva, pozornega poslušanja z zanimanjem. Treba je torej gojiti *spособnost za vodenje odnosne dinamike*: kakovost medsebojnega delovanja lahko vpliva na formacijo osebnosti – na ustvarjalen ali razdiralen način; drže in vzgojni slogi se odražajo na čustvenih stanjih in zelo pogosto določajo njihovo obnašanje.

Poglabljanje Družbe razodeva krepitev prepričanja o komunikaciji v širokem pomenu in odpira **ново, bolj urejeno dejavnost na področju družbenega obveščanja** (prim. *Salezijanski sistem družbenega obveščanja*). Iz tega, širšega vidika komunikacije, razbiramo prvi namen: občestvo in napredek človeške družbe (Egidij Viganò, GVS 302, »Družbeno obveščanje nas kliče«).

Smo na prehodni stopnji, prečkamo obdobje globoke tehnološke in kulturne revolucije, informacije in naš način njihove uporabe je v teku digitaliziranja. Vse poteka na spletu in mladi rodovi (»rojeni digitalci«, »kibernetični otroci«, »klik generacija«) so si usvojili drugačno sposobnost pristopa k tehniki in druge uporabne sposobnosti.

Tehnika je za mlade orodje, ki *osvobaja in osiromaši*; toda postavlja vzgojno nalogo: stik s tehniko je pomemben korak na *poti rasti in utrjevanja lastne identitete*. Mediji vplivajo na dozorevanje osebnosti mladih, na njihovo izbiro temeljnih vrednot, na njihovo obnašanje do Boga in človeka. Vabijo nas k razmišljanju o tem, kar naj bi bilo estetsko in moralno odlično v formaciji mladih in o njihovem vplivu na vzgojo.

» **Družbeno obveščanje v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu in v službi evangelizacije**

Napredovanje komunikacije se uresničuje tudi s sodelovanjem pri projektih, usmerjenih v ustvarjanje komunikativnih procesov, uvrščenih v salezijanski vzgojno-pastoralni načrt. Ogibamo se dajanju pozornosti samo dejavnostim in osamljenim učinkom. V vzgojno-pastoralnih načrtih in v načrtih za komunikacijo morajo biti upoštevane nekatere delovne smernice za ravnanje na tem področju:

- **Formacija za kritično in vzgojno uporabo sredstev družbenega obveščanja** (prim. 24. VZ, št. 129) **in novih tehnik.** Vzgojitelji in mladi naj razumejo spremembe, ki se dogajajo, delovanje sredstev obveščanja in kulturne spretnosti. Kritični čut, pretanjen duh, sposobnosti za samouravnavanje, gotova in učinkovita uporaba, čut za skrajno mejo, družbeni čut, avtonomija in sposobnost *reševanja problemov* niso nujno že del dote mladoletnika ali mladega človeka samo zaradi dejstva, da je rojen in je rasel med zaslonom in tipkovnico in zato, ker ju je uporabljal. Potrebna je resna usposobljenost za uporabo sredstev obveščanja na »digitalni celini«: jasnost zadanih si ciljev za vrednotenje ustvarjalnosti; pridobivanje osvobodene in kritične sposobnosti v odnosu do sporočil, za oza-veščanje o njihovem vplivu, za to, da bi se mogli izraziti z njimi, obvladujoč njihovo govorico in tehniko. Pomen medijske komunikacije se naravnost obrača k temu, kar mediji izražajo z besedami in podobami, k razlogom, »zakaj« jih uporabljamo, in k namenom sporočevalcev in sprejemalcev, ki so vključeni v komunikativni proces. Obstaja potreba torej po kritični obdelavi pojmovnih prvih znakov, ki jih ista sredstva uporabljajo.

- » Vključevanje v izdelovanje sporočil in vsebin, ki so posebno namenjene mladim,** uporabljajoč vsa sredstva, ki so nam na razpolago. Ukvarjati se z družbenim obveščanjem postaja vedno bolj vzgojna dejavnost, oblikovalka miselnosti in ustvarjalka kulture. Izziv za prihodnost bo vzgajati za nove medije, pa tudi za izvajanje *vzgojno-pastoralne dejavnosti z novimi mediji* predvsem v odnosu do novih rodov. Njegova ključna učinkovitost in njegova vedno bolj množična navzočnost napravljata iz družbenega obveščanja resnično in pravo alternativno šolo za širše sloje svetovnega prebivalstva, predvsem mladega in ljudskega (prim. 21. VZ, št. 148). Odnos med *družbenim obveščanjem in evangelizacijo*, ali če hočemo bolj natančno, uporaba izrazja in »medijev« družbenega obveščanja za evangelij in naš apostolski slog »evangeliziranja z vzgajanjem« globoko vpliva na salezijsko dejavnost. Ne gre samo za vzgojo za »medije«, tj. za kritično branje njihovih sporočil, temveč tudi za evangeliziranje z »mediji«. Tako se odpre široko področje pobud za naše didaktične, vzgojne in kulturne dejavnosti, za krščansko pospeševanje mladinskih skupin, za katehezo in za molitev.
- » Vrednotenje družbenega obveščanja kot novega področja za druženje mladih** (25. VZ, št. 47). Tehnike komunikacije spreminjajo občutek pripadnosti in način druženja, ker ustvarjajo več skupnosti, v katere so vključeni uporabniki, z napravami vedno bolj povezanimi z življenjem mladih. Ponujene in zahtevane dejavnosti so: *poslušati, prepoznati, odgovoriti, biti z, delati z*, v okolju, ki stremi za možnostmi izkušenj (tudi novih in različnih), ki dajejo vzajemno zaupanje kot protistrup za improviziranost porabništva. Ta nova okolja kot *družbena omrežja (social network)* dajejo pozornost zgodbam življenja otrok, predstavljajoč jih s pripovedovanjem o sebi in obdelovanjem doživetij, z možnostjo, da jim pomagajo pri usmerjanju in izbiranju.
- » Napredovanje in upoštevanje vseh oblik in izrazov komunikacije** (prim. 24. VZ, št. 129), kot je glasba, gledališče, kino, televizija, fotografija, stripi, multimedijske predstave in druge oblike umetnosti z jasnimi vzgojnimi in evangelizacijskimi cilji. Treba je pospeševati te komunikacijske resničnosti tako, da ne bodo le dajale vedno več prostora za svobodno izražanje in ustvarjalnost, temveč da bodo

spodbujale čut za lepoto v vseh izrazih (umetnost, glasba, poezija, literatura, ples, prizorišče). Vzgajati za lepoto pomeni vključiti vsa področja občutljivosti in čustvenosti, domišljije in ustvarjalnosti, sposobnost za izražanje slutenj in lastnih občutkov, in razumeti izražanje drugih: pospešuje se postopna obogatitev lastne izrazne dediščine in področja čustvenosti. Vzgoja za lepoto vsebuje tudi oblikovanje za razumevanje uporabe raznega izražanja: figurativnega, glasbenega in poetičnega.

2 5

SALEZIJSKO MLADINSKO GIBANJE

Gibanja ustanavljajo tisti, ki **v velikem in edinem »gibanju«** **Cerkve** živijo svojo krščansko, cerkveno, misijonarsko izkušnjo ... s pripadnostjo kaki posebni karizmi. Mladi salezijanskega mladinskega gibanja (SMG) živijo svojo cerkveno poklicanost po don Boskovi karizmi. Dejansko je gibanje od leta 2004 v *Seznamu* mednarodnih združenj vernikov (Papeški svet za laike).

Salezijansko mladinsko gibanje *ni združenje, temveč ga sestavljajo mladi, ki pripadajo raznim združenjem ali skupinam, ki jih pospešuje salezijanska mladinska pastoralna*. Ker ni združenje, ima vrata odprta za vse, kajti njegovo služenje je namenjeno Cerkvi in vsem mladim. To pa nam dejansko ne brani pričevati za Kristusa, podeljujoč si skrivnost z drugimi mladimi, ki jih povezuje ista vera, in ga oznanjati z veseljem tistim, ki ga še niso sprejeli. Salezijansko mladinsko gibanje je udeleženo pri salezijanski karizmi in je njen izraz na laiškem mladinskem področju.

Združevalna dejavnost, življenje skupin in skupno delovanje »družb« je bila skoraj samodejna izkušnja v don Boskovem življenju; seveda jo **je usmerjal od njene narave do družabnosti in prijateljstva**. Don Bosko je pod vodstvom lastnega uvida mladostne duše odkril veliko priložnost, ki jo dajejo skupine in združenja: s prilagajanjem na razne in mnoge zahteve njegovih fantov je zanje oblikoval veliko združevalnih oblik.

Mladinsko združevanje je nepogrešljivo v don Boskovem preventivnem in ljudskem načrtu; vzgojno in pastoralno področje največjega pomena za vodilno vlogo (protagonizem) mladih. Skupine in združenja raznih vrst so

torej »delo mladih«, čeprav so jih pospešili vzgojitelji, ki s svojim delovanjem spodbujajo pristen protagonizem mladih, kateremu ti pripadajo in na njim lasten način prevzemajo odgovornost vodenja.

Po mnogih skupinah in mladinskih združenjih hočemo zagotoviti kakovostno vzgojno navzočnost na novih področjih socializacije mladih in jih spodbujati k pomenljivi izkušnji cerkvenega življenja.

A *Identiteta in narava salezijanskega mladinskega gibanja*

Dve prvini identitete označujeta salezijansko mladinsko gibanje: prva je **sklicevanje na salezijansko mladinsko duhovnost in salezijansko pedagogiko**, druga pa je **povezovanje med skupinami in združenji**, da bi sodelovali z lastnim prizadevanjem za formacijo po salezijanskem vzgojno-pastoralnem predlogu.

- ▮ Salezijansko mladinsko gibanje povezuje v občestvo mlade iz različnih skupin, združenj in področij, ki jih pospešuje salezijanska mladinska duhovnost po don Boskovem vzgojno- evangelizacijskem predlogu: je mladinsko gibanje, ki se navdihuje pri don Bosku *in ni pojmovano le kot »organizacija«, temveč kot duhovno gibanje, ki ima skupno jedro evangelijskih vrednot* in ki neti apostolsko pobudo in življenjsko navdušenje. Identiteta salezijanskega mladinskega gibanja je torej salezijanska mladinska duhovnost (glej *Četrto poglavje*), predlog za svetost v rednem vsakdanjem življenju. Je svetost, ki jo je dosegel Dominik Savio, Lavra Vicuña in toliko drugih v salezijanski družini.
- ▮ *Skupine so prvi naslovljenec salezijanskega mladinskega gibanja*, v katerih se mladi srečujejo in si pomagajo na njihovi poti rasti. Treba je povezovati v eno inšpektorialno mrežo obstoječe skupine in tiste, ki nastajajo. Prva pozornost torej ne gre vrsti skupine. Salezijansko mladinsko gibanje ceni vse: od športnih do tistih z izraznimi dejavnostmi; od tistih, ki gojijo le preprosto skupno bivanje, do tistih, ki se ukvarjajo z ročnimi dejavnostmi; od tistih, ki se zaposlujejo z dejavnostmi služenja, do tistih, ki so usmerjene v molitev in izrecno seznanjanje s krščanskim in cerkvenim sporočilom; od tistih, ki so osredinjene na zanimanje, ki ga imajo mladostniki za

pomembno, do tistih, pripravljenih za merjenje z zahtevami vere; od tistih, ki so na meji med krščansko skupnostjo in okoljem, pa do tistih, ki imajo močnejši čut za cerkveno pripadnost. Ker so med njimi povezovalci, spletajo kot eno mrežo, v kateri so zaznamovani z isto vzgojo. Ta vez med skupinami se udejanji v podeljevanju salezijanskih vrednot in v usklajevanju skupnih pobud, pomembnih priložnosti za pogovor, za soočenje, za krščansko formacijo in mladinsko izražanje (prim. 23 VZ, št. 275-277). Gre torej za eno *referenčno gibanje*, v katerem vsaka skupina obdrži lastno posebnost, povezana z drugimi po mnogih skupnih prvinah.

Salezijansko mladinsko gibanje je mladinsko, vzgojno in svetovno:

Mladinsko, ker so mladi pravi nosilci vzgojnega razvoja gibanja, spremljani od njihovih vzgojiteljev, v odgovornosti, ki jim je lastna in znotraj enotnega področnega pastoralnega načrta.

Vzgojno, ker je ponujeno vsem mladim, da bi postali subjekti in protagonisti svoje človeške in krščanske rasti, z misijonarskim zagonom, odprtim za oddaljene in z voljo, da bi vplivali na področju in v civilni družbi in da bi vključevali in prispevali krajevni Cerkvi.

Svetovno, ker je, presegajoč posamezne resničnosti, razširjeno po vsem svetu v raznih kulturnih okoljih.

Obzorje salezijanskega mladinskega gibanja torej predstavljajo vsi mladi, ki se gibljejo in živijo v raznih okoljih in območjih pastoralne animacije v salezijanskih ustanovah, na raznih ravneh in z različno hitrostjo vključevanja in prizadevanja. »Srce« gibanja je nedvomno sestavljeno iz *mladih animatorjev in mladinskih voditeljev*, ki so z jasnostjo in odločnostjo prevzeli salezijansko vzgojno-evangelizacijsko ponudbo in iz svojega življenja napravljajo pričevanje za druge mlade. Naloga pospeševanja je bila predstavljena v tem poglavju (v točki 2.3 »razsežnosti združevalne izkušnje«). Mladi animatorji salezijanskega mladinskega gibanja so predmet posebne pozornosti SDB, FMA, ZSS in drugih odraslih članov salezijanske družine, ki jih vodijo in spremljajo.

B *Prednostna področja delovanja salezijanskega mladinskega gibanja*

Salezijansko mladinsko gibanje uravnava vso svojo dejavnost v blagor osebnosti mladih in njegova prednostna delovna področja so:

- ▮ vzgoja in evangelizacija s spremljanjem mladih k polnosti krščanskega življenja s pomočjo pozitivnega okolja, kjer se vdihava domačnost in zaupanje;
- ▮ združevanje in cerkveno življenje s spodbujanjem mladih k zavzetosti v življenju Cerkve z dejavnim sodelovanjem;
- ▮ apostolska prizadevnost, osebna in skupnostna, kot zastonjsko služenje drugim in s »salezijanskim branjem« vsakdanje resničnosti po evangeliju;
- ▮ družbenopolitično prizadevanje še posebno v tistih civilnih ustanovah, kjer pospešujejo pobude za mlade;
- ▮ procesi komunikacije, podeljevanja (informacije, novice, izkušnje) in tudi skupna srečanja na raznih ravneh, glede na možnosti.

C *Delovanje in vidljivost salezijanskega mladinskega gibanja*

Četudi so razmere zelo različne, so pri pospeševanju temeljni naslednji vidiki:

- ▮ Salezijansko mladinsko gibanje je vidno po *raznih skupinah za usklajevanje* na krajevni, inšpektorialni in narodni ravni ter na raznih celinah (ne glede na stopnjo razvoja in ustroja); po skupnostni *udeležbi na raznih cerkvenih shodih* škofijske, narodne ali svetovne vrste, kot je to svetovni dan mladih; po *pomenljivi navzočnosti pri civilnih ustanovah*, ki izdelujejo politiko v prid mladih. Zato je pomembno ustvariti mrežo informacij in povezav med različnimi skupinami in združenji salezijanskega mladinskega gibanja in tudi med njimi in drugimi skupinami in združenji v Cerkvi in na področju.

- Poleg zborovanj in posameznih dejavnosti vsake skupine salezijanskega mladinskega gibanja so pomembne priložnosti za skupnostno izkušnjo gibanja inšpektorialna, narodna, mednarodna in svetovna mladinska srečanja, obhajanje bogoslužja in salezijanskih praznikov ter formacija animatorjev. *Mladinska srečanja so med razpoznavnimi prvinami salezijanskega mladinskega gibanja, kot pomenljive priložnosti za komunikacijo med skupinami in za izmenjavo sporočil in vrednot salezijanske mladinske duhovnosti.*
- Člani salezijanskega mladinskega gibanja se – četudi na raznih ravneh in vsak po svojih posebnostih – identificirajo prav posebno z likom don Boska in matere Marije Mazzarello. *Potrebno je zato načrtovati salezijansko formativno ponudbo, ki bo ponudila raznim skupinam in združenjem izhodišča za njihov formacijski načrt, z vidika salezijanske družine.*
- Inšpektorija usklajeno z drugimi oblikami navzočnosti salezijanske družine, delujoče na področju, skrbi, da bo *gibanje povezano s salezijanskim vzgojno-pastoralnim načrtom*, v katerem je delegat za mladinsko pastoralo s svojo skupino priznan pobudnik celotnega salezijanskega mladinskega gibanja kot mladinskega izraza pastoralnega delovanja iste inšpektorije.

**ANIMACIJSKE STRUKTURE IN PROCESI
SALEZIJANSKE MLADINSKE PASTORALE**

**DEJAVNOSTI IN USTANOVE
SALEZIJANSKE MLADINSKE PASTORALE**

DEL

TRETJI

Za uresničitev salezijanske mladinske pastorage je potrebnih veliko raznovrstnih elementov: osebe, strukture, dejavnosti, materialni viri in programi, ki morajo biti ustrezno usmerjeni glede na cilje, vsebine in strategije vzgojno-pastoralnega načrta. Gre za to, da ob koncu tega dokumenta poskusimo izostriti konkretno obliko strukturiranja in organiziranja različnih elementov vzgojne in verske prakse, da bi zagotovili istost, skladnost s cilji načrta in celovitost. Ta tretji del je “operativni model”.

DEJAVNOSTI IN USTANOVE SALEZIJANSKE MLADINSKE PASTORALE

POGLAVJE

VII

*“Jaz sem izbral vas ...
da bi obrodili sad.”*

(Jn 15,16)

Nāše poslanstvo uresničujemo predvsem z dejavnostmi in ustanovami, v katerih lahko pospešujemo človeško in krščansko vzgojo mladih, kakor so oratoriji in mladinski center, šola in strokovni centri ter vzgojni domovi in domovi za mlade v težavah. V župnijah in misijonskih postojankah prispevamo k širjenju evangelija in k napredku ljudstva s tem, da z bogastvom svojega izvirnega poklica sodelujemo pri pastoralni delni Cerkve. S specializiranimi centri dajemo na voljo svoje pedagoško in katehetsko služenje na mladinskem področju. V domovih duhovnih vaj skrbimo za krščansko vzgojo skupin, posebno mladinskih. Posvečamo se tudi vsaki drugi dejavnosti, katere namen je rešitev mladine.”

(K 42)

Na večer tistega dne sem se zazrl v množico dečkov, ki so se zabavali. Pomislil sem na bogato žetev, ki se je pripravljala za duhovniško službo, za katero sem bil od delavcev sam, izčrpanih moči, slabega zdravja in ne da bi vedel, kje bom mogel v prihodnosti zbirati svoje dečke. Bil sem močno razburjen. Zato sem se umaknil na stran, se začel sprehajati sam in morda sem se prvič čutil ganjenega do solz. Sprehajajoč se in dvigajoč oči v nebo, sem vzkliknil: ‘Moj Bog, zakaj mi ne pokažeš kraja, na katerem hočeš, da bi zbiral te dečke? O, daj mi ga spoznati in povej mi, kaj moram storiti!’”

(SPOMINI NA ORATORIJ, DRUGO DESETLETJE 1835-1845, ŠT. 23)

Nekatera

razmišljanja o pomembnejših značilnostih ustanov in dejavnosti, v katerih se udejanja salezijanska mladinska pastoralna, kot je izražena v vzgojno-pastoralnem načrtu. Predvsem bodo predstavljene tradicionalne ustanove in bolj organizirane ustanove, kot so oratorij, mladinski center, šola, poklicno izobraževalni center, salezijanska navzočnost pri visokošolski vzgoji, župnija oziroma svetišče, ki so zaupani salezijancem, ustanove in socialne dejavnosti za ogroženo mladino. V nadaljevanju bodo predstavljene druge ustanove in dejavnosti, po katerih poskušamo prihajati naproti mladim in odgovarjati na nove izzive, katerim smo priča. Veliko izmed teh novih vzgojnih in pastoralnih navzočnosti med mladimi lahko uresničujemo tudi v tradicionalnih ustanovah in so del naporov prenove in kakovostne pastore.

1

Organska pastoralna: enost v različnosti

V mladinski pastoralni se različne dejavnosti in različni prijemi udeležujejo z enim in istim ciljem: celovit napredek mladih in njihovega sveta, tako da se premaguje delna in fragmentarna pastoralna. Ta cilj se doseže z **dejavno občestvenostjo glede velikih ciljev, glede kriterijev delovanja in glede prednostnih izbir dejavnikov, ki so v pastoralni dejavnosti**, da bi se ustvarila med njimi povezanost in medsebojni odnos.

To sodelovanje se zahteva: od nosilca, to je od mladega človeka, h kateremu so usmerjene različne ponudbe; od vzgojno-pastoralne skupnosti, ki se mora strinjati glede ciljev in smernic delovanja; in od nujnosti po dopolnjevanju med različnimi dejavnostmi, izkušnjami in pastoralnimi modeli.

Organskost salezijske mladinske pastore se uresničuje s:

- ▶ **salezijskim vzgojno-pastoralnim načrtom**, ki na različnih stopnjah določa merila, cilje in postopke, ki usmerjajo in pospešujejo znotraj vzgojno-pastoralne skupnosti sodelovanje in dejavno občestvenost med različnimi dejavnostmi, posegi in osebami;
- ▶ **usklajevanjem animiranja in vodenja pastore v inšpektoriji in ustanovah**, da bi zagotovili obveščenost in usklajenost vseh vidikov salezijskega življenja glede ciljev vzgoje in evangelizacije mladine (prim. 23. VZ, št. 240-242).

2

Različna okolja in dejavnosti

Z izrazom »*okolja*« označujemo vzgojne in pastoralne strukture, v katerih se udejanja salezijansko poslanstvo glede na določeno vzgojno-pastoralno ponudbo. Vsak izmed teh okolij ustvarja ozračje in udejanja slog, lasten odnosom znotraj vzgojno-pastoralne skupnosti. Kaka salezijanska ustanova lahko vključuje različna okolja, ki se medsebojno dopolnjujejo, da bi tako bolje izrazila salezijansko poslanstvo.

2 1

ORATORIJ–MLADINSKI CENTER

2 1 1

Izvirnost salezijanskega oratorija

Oratorij sv. Frančiška Saleškega v Valdoccu je bila prva ustaljena ustanova in prav ta je dala začetek vsem drugim ustanovam. Vzgojno okolje v oratoriju je bil don Boskov pastoralni odgovor na potrebe odrasčajoče in revne mladine v Turinu. Večini teh mladih je skupaj s katekizmom ponudil zdravo zabavo, osnovno izobrazbo in poklicno usposobljenost za življenje. Don Bosko je znal zagotoviti mladim formacijo in zavzeto krščansko življenje. To so bili zanj nujnejši vzgojni izzivi.

Don Bosko je dal osebni pečat obliki oratorija in **njegov način delovanja je postal preventivno merilo, ki se je uveljavilo v teku let:**

- od začetne ure verouka tja do *navzočnosti in udeležbe v življenju mladega*, s skrbnim spremljanjem njegovih potreb, problemov in priložnosti;
- od prazničnega oratorija za »določen čas« tja do doma za »nedoločen čas«, ki se podaljša v teden osebnih stikov in dopolnjujočih se dejavnosti;
- od poučevanja s katehetsko vsebino tja do *celovitega vzgojno-pastoralnega programa*, vzgojnega preventivnega sistema;

- ▮ od nekaterih uslug, mišljenih za mlade, tja do *družinske navzočnosti vzgojiteljev med mladimi*, pri igri in molitvi;
- ▮ od ustanove za odrasle tja do življenjske skupnosti z mladimi, z udeležbo mladine, odprto za sobivanje vseh;
- ▮ od dajanja prednosti programu tja do dajanja prednosti *osebi in medosebnim odnosom*;
- ▮ od župnije, osredinjene na bogoslužje in pobožnost, tja do *misijonskega zagona mladinske skupnosti*, ki se odpre mladim, ki niti ne poznajo niti ne najdejo v tej župniji nobene oporne točke.

Ta živahnost, tako značilna za preventivni sistem, je vzbujala v mladih željo po rasti in zorenju s prehajanjem od neposrednih zahtev po zabavi ali izobraževanju k bolj urejeni in poglobljeni vnemi za človeško in krščansko oblikovanje. Mladi, vključeni v dejavnosti, so se učili biti prvi nosilci v dejavnosti in postajati animatorji v vzgojnem okolju, da bi služili drugim tovarišem.

Don Boskov oratorij stoji na začetku celotne salezijanske ustanove in je njen vzorec. V njem se navdihujejo in razvijajo vsi različni evangelijski načrti in pristopi salezijanskega poslanstva (prim. K 40).

Zgodovinski razvoj in širjenje don Boskove ustanove nista spremenila niti navdihujočih načel niti lastne značilnosti salezijanskega oratorija. Vendar pa **nove družbenovzgojne okoliščine in pojavi, ki so zaznamovali mladinski položaj, zahtevajo posodobitev**. Porodilo se je novo pojmovanje prostega časa, to je stvarnosti, ki je vedno bolj ovrednotena v naših družbah kot prostorje, odprto za vsakršno družbeno, kulturno izkušnjo, kjer se osnujejo družbeni odnosi in osebne sposobnosti. Porodila so se nova okolja in vzgojne agencije, ki so odprte vodilni vlogi mladih.

V okoliščinah, v katerih je prosti čas mladih tako rekoč zasičen s številnimi dejavnostmi, ki jih vse pogosteje vodijo tudi civilne ustanove z obilnimi sredstvi, sprejema oratorij povpraševanje po dejavnostih s pazljivostjo oratorijskega srca, s slogom, s kakovostjo, s prepričanjem, da v teku časa in ob sodelovanju družin naše vzgojne ponudbe pripeljejo do uspeha. Salezijanski oratoriji so se znali prilagoditi na nove razmere na različne

načine, tudi tako da so privzeli različna imena. V nekaterih okoliščinah »oratorij« razumejo kot program, prazničen ali vsakdanji, namenjen predvsem otrokom (dečkom in deklicam), ki je odprt za široko množico in z načinom pristopa, ki v njihovem okolju spodbujajo preživljanje različnih oblik prostega časa in srečevanja na verski podlagi. Z besedo »**mladinski center**« merimo na ustanovo, ki je namenjena predvsem odrasčajočim in mladini, odprta vsem, ki ponuja različne predloge za celovito zorenje, v kateri prevladuje skupinska metodologija, ki vodi k človeški in krščanski zavzetosti. Besedno zvezo »oratorij–mladinski center« razumemo bodisi kot odprto oratorijsko stvarnost bodisi kot vzgojno prizadevanje za bolj zrelo mladino (prim. K 28; SP 5, 7, 11-12, 24; 21. VZ, št. 122).

Trenutno so znotraj salezijanske družbe mnoge ustanove oratoriji-mladinski centri, ki uresničujejo različne vzgojne načrte s širokim starostnim razponom naslovnikov in so sposobni prebuditi zanimanje pri mladih in jih vključiti v svoje programe. **Le-ti privzemajo mnogovrstne oblike in značilnosti glede na različna zemljepisna, verska in kulturna področja.** Obstajajo na primer nočni oratoriji, potujoče navzočnosti za mladino v stiski, območni oratoriji ali oratoriji v mestni četrti, ki so povezani med seboj z mrežo, oratoriji, ki ponujajo brezposelni mladini in mladini na obrobju šolskega sistema možnost, da si pridobijo osnovno izobrazbo ali se pripravijo na kakšno delo; nekateri iščejo celo, da bi rešili mlade, ki so se znašli v zelo tveganih družbenih razmerah.

2 1 2

Vzgojno-pastoralna skupnost oratorija-mladinskega centra

A

Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti, ki ji pripada oratorij-mladinski center

Oratorij-mladinski center je povsod organiziran kot vzgojno-pastoralna skupnost, ki jo sestavljajo mladi, animatorji, družine, sodelavci in salezijanska skupnost. **Vsi se čutijo poklicane, da bi dejavno in soodgovorno delovali glede na lastne vloge posameznikov.** Kot don Bosko s svojimi mladimi in s svojimi sodelavci v Valdoccu tako tudi iz vsakega oratorija-mladinskega centra hočemo napraviti pravi in lasten dom z jasnimi in dobro določenimi prostori, v katerih vlada družinsko ozračje in usklajen salezijanski vzgojno-pastoralni načrt ter primerno spremljanje skupin in oseb.

Oratorij-mladinski center je *prostor širokega sprejemanja*, odprt za veliko različnost otrok, odraščajočih in mladih, zlasti najrevnejših, ki razteza svoj vpliv na široko družbeno področje. Istočasno gre za vzgojno-pastoralni prostor, primeren zlasti za *sprejemanje in za posamezniku namenjeno pozornost*, poleg čisto praktičnih odnosov. Salezijanski vzgojitelj zna že od prvih srečanj dalje načenjati dialog z mladimi, da bi jih motiviral in vključeval vedno bolj, in sicer tako, da jih postopoma uvaja v *soodgovornost* pri dejavnostih in pri rasti skupine, ki ji pripadajo. Od don Boskovih časov dalje je značilno, da imajo v vzgojno-pastoralni skupnosti oratorija-mladinskega centra mladi vodilno vlogo.

Vzgojno-pastoralna skupnost v oratorijih-mladinskih centrih živi stvarnost mladih tako, da sprejme za svoj njihov nemir, težave in pričakovanje in odpre svoj prostor, da bi živel in dejavno sodelovala v njihovem svetu. S *svojo prožno in ustvarjalno dejavnostjo* je sposobna, da se prilagaja na različnost in značilno spontanost oratorijske vzgoje. Zagotovo je njena vzgojna in pastoralna navzočnost pomenljiva oporna točka v svetu mladih.

B *Nosilci vzgojno-pastoralne skupnosti oratorija-mladinskega centra*

Mladi so v središču življenja vzgojno-pastoralne skupnosti, ki ji pripada salezijanski oratorij-mladinski center, njenih izbir in predlogov. To dopušča, da se mladi prepoznajo sposobne v presojanju in sprejemanju odločitev glede vprašanj, ki se jih dotikajo in da bi v njih uspeli; da se zavedajo priložnosti, ki se jim ponujajo s to namenskostjo in da imajo dostop do potrebnih sredstev; da so vključeni v organizacijo oratorija-mladinskega centra v soglasju z vzgojnim načrtom in v spoštovanju stopenj odločitev različnih organov.

Vzgojno-pastoralna skupnost oratorija-mladinskega centra je v nenehnem nastajanju in potrebuje osebe, ki animirajo njen načrt z zbližanjem vzgojnih pobud. **Mladi animatorji**, ki so se poistili s slogom in salezijansko karizmo, privzamejo vzgojni predlog oratorija-mladinskega centra in dejavno delajo za njegovo uresničenje.

Animator je vzgojitelj, ki hodi skupaj z mladimi, ki odkriva skupaj z njim, ki si da postavljati vprašanja z njihove strani in zna z navdušenjem in prepričanjem predlagati nove cilje za osebno zorenje: za sabo ima izku-

šnjo vzgojnega procesa, ki ga spodbuja tako, *da odgovarja na poklic in življenjski načrt, ki mu daje rasti kot osebi*. Zaveda se, da je animator bodisi zunaj bodisi znotraj oratorija-mladinskega centra in da je zato vzgojitelj, ki živi predlagane vrednote. Animatorji se zavedajo, da je življenje v oratoriju-mladinskem centru večinoma odvisno od njih tako zaradi njihove vodstvene in organizacijske vloge kot zaradi dejstva, da so poklicani biti gibalo življenja v samem oratoriju. Zato jim morajo odgovorni v oratoriju-mladinskem centru namenjati posebno pozornost, spremljanje in skrb.

Služba animiranja se opravlja v slogu *prostovoljstva in zastonjskosti*; glede na razmere v okolju in glede na različne strukture lahko postanejo vloge tudi profesionalne, da bi tako oratorij-mladinski center bolje deloval in da bi namenjali boljšo pozornost mladim.

Naslovljenci oratorija-mladinskega centra in njegovega načrta niso samo mladi, ampak tudi **salezijanci**: delujoči nosilci in istočasno naslovljenci pastoralne ponudbe. Zaradi tega vsi salezijanci in ne samo tisti, ki so odgovorni, imajo lastno vlogo pri animaciji oratorija-mladinskega centra. To postavlja salezijance v položaj, da osnujejo z mladimi isti odnos kot don Bosko ter da pričujejo z bratskim občestvom in pristrčnim sprejemanjem. Redovna skupnost poleg tega ponuja izkušnjo vere in molitve, ki jo opravlja z njimi; pobude, da bi živeli skupaj procese stalne formacije; dejavno udeležbo pri pripravi, izpeljavi in preverjanju krajevnega salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta. Navzočnostim in oratorijskim ustanovam, ki jih v celoti vodijo laiki, naj bo vedno zagotovljen kot izhodišče inšpekto-rialni salezijanski vzgojno-pastoralni načrt.

Značilnost oratorijske pastorale je soodgovornost odraslih, ki skupaj z mladimi delijo okolje prijateljstva, vzgojno ponudbo za življenje ter izkušnjo družine in skupnosti. Njihova stalna navzočnost je dejavnik stabilnosti in zrelosti, pomemben za spremenljivo življenje v oratoriju-mladinskem centru. Med odraslimi so še zlasti izpostavljeni tisti, ki imajo posebne vloge pri animaciji, kot na primer **starši** in **družinski referenti** ali **člani salezijanske družine**.

Vzgojno-pastoralni predlog v oratoriju-mladinskem centru

Vzgojno-pastoralni predlog v oratoriju-mladinskem centru se uresničuje po itinerarijih, ki upoštevajo zanimanje mladih. Vsak mlad posameznik se

z izbiro med različnimi možnostmi sodelovanja, ki se mu ponudijo, lahko odpravi na pot, ki bo bolj primerna njegovemu stanju in osebni stopnji zrelosti.

Paziti je treba na nevarnost, vedno pogostejšo, da bi se dejavnost v oratoriju-mladinskem centru osredinila *le na igro, rekreacijo in kulturne dogodke*, lastne salezijanski vzgojni pastoralni. Potreben je razmislek, da bi **ponovno premislili istost oratorija-mladinskega centra in ponovno uvedli izvirno vzgojno-pastoralno metodologijo**.

A *Evangelizacija*

Predlog v oratoriju-mladinskem centru je namenjen mladostnikovi osebi s krščanskim pogledom na življenje, za katerega si prizadeva. Naš predlog vsebuje krščansko vzgojo, katere dejavno jedro je *salezijanska mladinska duhovnost*.

Naša vera v Jezusa Kristusa nas odpira za krščanski pogled na življenje, nam pripoveduje obliko življenja, ki mora animirati oratorij-mladinski center. V tem okolju bodo mladi lahko postopoma odkrili prostor, obogaten z evangelijskimi vrednotami, ki jih vodi k življenjski izkušnji v dejanskem življenju vseh dni. Ponujeni so različni itinerariji glede na starost naslovnika, postopne vzgojne poti in poosebitev vere, praznično obhajanje vere in zakramentov, vzgojo za zavzeto krščansko življenje v lastnem okolju ter glede na osebni poklic in dozorevanje lastnega življenjskega načrta v Cerkvi in družbi.

Oratorij-mladinski center **je ustanova, ki je prenosnik, ki stoji na »meji« med Cerkvijo, mestno družbo in preprostimi mladinskimi sloji**, ki zagotavlja iskanje mladih in stik z njimi. Kot mejno področje med religioznim in civilnim, med sekularnim in cerkvenim ponuja vzgojne in evangelijske odgovore na občutljive izzive in težke okoliščine, še zlasti tiste, ki se dotikajo najbolj obrobni. Gre za salezijansko okolje, ki združuje mlade s krščansko istostjo, katerega vrata so odprta vsem, ki hočejo vstopiti.

Oratorij-mladinski center je prednostni kraj za animatorje. V njem živijo svojo osebno in skupnostno vero in so odprti za služenje najbolj ubogim. Tudi otrokom in mladim je dana ista priložnost: z njihovim zgledom in pričevanjem izprašujejo družine in mlade, ki so oddaljeni od življenja Cerkve.

B Vzgoja v salezijanskem slogu

Stalno sklicevanje na valdoški oratorij v vzgojni dejavnosti salezijanskega oratorija-mladinskega centra nas vabi h **globoki enovitosti našega predloga, istočasno vzgojnega in evangelizirajočega**, in nas priganja, da bi živeli temeljne drže, ki dajejo življenje: občutljivost za vzgojo in naravnost na evangelizacijo.

Merilo »preventivnosti« spodbuja pozitivne izkušnje, daje smisel in išče odgovore na globoko hrepenenje in zanimanje mladih:

- ▮ odprtost oratorija-centra za vse mlade, *še zlasti za najbolj uboge in mlade v stiski*, ki jim ne uspe vedno vključiti se v druge ustanove in druge vzgojne ponudbe;
- ▮ spremljanje globljih in osebnih moči vsakogar, kot so: *razum, čustvo in iskanje Boga*;
- ▮ *ozrače veselja in prazničnosti*, ki spodbuja optimizem in pozitiven pogled na življenje;
- ▮ *animacija kot vzgojna izbira*, ki se jasno izrazi v dejavni navzočnosti vzgojiteljev med mladimi, v odprtosti do vseh in vsakega mladostnika posebej, v osvobajajoči moči vzgojne ljubezni, v zaupanju v osebo ter v pozitivne moči in v dobro, ki jih nosi v sebi;
- ▮ *ustvarjalnost in duh iznajdljivosti*, ki ne preneseta enoličnosti, nezanimanja in lagodnosti;
- ▮ *smisel za dolžnost in odgovornost* v dejavnih oblikah osebnega prizadevanja in služenja drugim. Oratorij-mladinski center išče nove pastoralne pristope, da bi odgovoril na neposredne potrebe velikih množic mladih, ne da bi pozabil na obvezujoče in zahtevnejše predloge za mlade, ki so dovzetni za poglobljeno formacijo.

V vzgojnem okolju, ki povezuje organiziranost, se je ustalila posebna izkušnja don Boskove pastoralne vzgoje. Ta daje torej **široko in jasno določeno ponudbo za skupine in združenja glede na potrebe mladih, okoli katerih se organizirajo**: spontane skupine, v katerih prevlada na-

ravni voditelj in takojšnje potrebe; predlagane skupine z jasnimi vzgojnimi itinerariji glede na različno zanimanje, kot so: šport, kultura, družba in politika, varstvo okolja, družbeno obveščanje, verska poglobitev, misijonska občutljivost, notranja animacija, prostovoljstvo.

C *Vzgoja, vpeta v družbo, da bi jo preoblikovala*

VPS oratorija-mladinskega centra je povezan s krajevno Cerkvijo in področjem in odprt zanju: je živa celica družbe in Cerkve, skupnost vere in življenja. Z našim nenehnim vzgojnim delom in vključevanjem mladih v te procese sodelujemo prednostno pri prenovi družbe, **od bližnjih okoliščin tja do širših okolij in ustanov.**

Zato smo pri vzgojnem delovanju posebno pozorni na:

- ▮ *občutljivost* na vse tisto, kar nas obdaja, in na premagovanje pasivne prilagodljivosti in nezanimanja;
- ▮ zmožnost *analiziranja stvarnosti in prebujanje* drž služenja in solidarnosti, tako da prebudimo pobude, ki pomagajo spoznavati kraje mladinskega neugodja v okolju;
- ▮ ovrednotenje *družine* in na prispevek, ki ji ga mladi lahko dajo;
- ▮ trenutke »*odprtih vrat*« in na *razpoložljivost prostorov* za dejavnosti na območju, v skladu s cilji centra;
- ▮ *udeležbo* v okoliščinah, ki postajajo vedno širše – mestna četrt, mesto ali država – da začnemo z dejavnim in kritičnim angažiranjem v družbenih razmerah, ki jih živimo. V odnosu do svojega območja se oratorijska skupnost zna pogovarjati tudi z ustanovami, da bi delovali v mreži.

Glede na to, da so oratoriji-mladinski centri kraji, **kjer je navzoča Cerkev**, se zahteva, da so soodgovorno vključeni v različne strukture udeležbe (župnijski pastoralni svet in/ali območja) in da opredelijo SVPN v približevanju in dialogu s škofijskimi pastoralnimi smernicami. Ker oratorij-mla-

dinski center pomeni pastoralno navzočnost v svetu mladih, so njegovi vzgojno-pastoralni programi še posebno pomenljivi: približujejo Cerkev mladim in spodbujajo njihovo evangelizacijo v skupni pastoralni dejavnosti (glej *Sedmo poglavje*, št. 2.4.4/b).

D *Izkušnja za poklicno zorenje*

V čudovito dejavnost oblikovanja osebe vstopajo v igro nekatere dinamike, ki jih vzgojno spremljanje v oratoriju-mladinskem centru mora spodbujati. **Krajevni VPN oratorija-mladinskega centra predvideva službo spremljanja za vse mlade.** Z duhovnim vodstvom, skrbnim opravljanjem molitev in pedagogiko osebnega življenjskega načrta postopno zori presojanje glede odgovornih izbir: stalna zavzetost v korist drugih, starševsko poslanstvo, zavestno opravljanje poklica, druge oblike služb in apostolskega služenja v Cerkvi. S tega vidika je pomembno spremljanje bivših oratorijskih gojencev, da bi bili odgovorno vključeni v življenje družbe in Cerkve.

V oratoriju-mladinskem centru pospešujemo *kulturo poklicanosti* v vseh izkušnjah prostovoljstva na področju sociale: pri načrtovanju počitnic, pri misijskih pobudah, pri poučevanju otrok in odrasčajoče mladine, pri solidarni podpori četrti skupnosti, pri okoljevarstvenih pobudah in drugih dejavnostih.

Animacija organske pastore oratorija-mladinskega centra

A *Glavni posegi ponudbe*

- 1 Salezijanski oratorij-mladinski center je dom, ki je odprt za odrasčajoče in mlade v četrti in na območju: je jasno opredeljen **kraj kot izhodišče**. Vzgojno okolje je sad sosledja pomenljivih srečanj zgodb in lastnih imen, kakovostnih človeških odnosov. »Oratorijsko okolje« torej ni ustvarjeno samo zato, da bi imelo odprta vrata in da bi mladim bilo vse omogočeno. Vrednota vzgojne ponudbe salezijanskega ora-

torija-mladinskega centra je spremljanje osebe, ki je subjekt procesov rasti in objekt vzgojno-pastoralnih dejanj.

- 2 Salezijanska asistenca** je resnična, čustvena in udejanjena bližina vzgojiteljev med mladimi, tudi zunaj ustaljenega kraja oratorija-mladinskega centra, v njihovih življenjskih okoljih: je salezijanski slog opogumljanja in pedagoškega posega v procesih poslanstva. Dejavna in animacijska navzočnost salezijancev in vzgojiteljev laikov med mladimi je odlična oblika vzgojne in evangelizirajoče komunikacije (24. VZ, št. 131).

- 3 Raznoverstnost ponudb, dejavnosti in izkušenj**, ki označujejo salezijsko oratorijsko pastoralo, zahteva usklajeno in vključujočo animacijo. Nekatera njena temeljna merila imajo za cilj spodbujanje *različnih dejavnostnih in formacijskih skupin* glede na leta in zanimanje, in mladinske skupine kot del salezijanskega mladinskega gibanja.

Oratorijska ponudba je *mnogoverstna in različna* (športna, razvedrilna, kulturna, socialna, okoljevarstvena) glede na pomenljivejše vidike življenjskosti in razvojne rasti mladih. Med značilnejšimi dejavnostmi oratorija-mladinskega centra sta igra in šport, tako spontan kot organiziran, dalje vse, kar se tiče kulture, glasbe, gledališča in družbenega obveščanja v njegovih različnih izrazih; sprehodi in mladinski turizem, kampi, izleti, dejavnosti, ki spodbujajo solidarnost in misijonstvo.

Pomembno je *vključiti mlade pri načrtovanju, uresničevanju in pregledovanju dejavnosti* po različnih skupinah in komisijah. Dobro je, da so vse dejavnosti jasno določene in usklajene, tako da lahko razvijajo z mladimi njihove notranje vzgojne možnosti. Vse, kar se predlaga, mora ustrezati oblikovalnim *ciljem*, ki jih predvideva salezijanski vzgojno-pastoralni načrt oratorija-mladinskega centra.

Treba je uskladiti čas, sredstva in vzgojne načine oratorija-mladinskega centra z drugimi okolji salezijanske hiše-navzočnosti.

- 4 Kakovost sistematične formacije** zahteva, da posvetimo stalen napor

vzgojni, krščanski in salezijanski kvalifikaciji oseb in sredstev. Samo s temi pogoji bodo mladi animatorji sposobni sprejeti odgovornosti. Programi šole za animatorje, kampov, tečajev, duhovnih obnov, srečanj in drugih formacijskih dejavnosti glede vzgojnih, kulturnih in pomembnih salezijanskih tem morajo ovrednotiti izkušnje samega vsakdanjega življenja.

B *Strukture udeležbe in odgovornosti*

Pri animaciji so vsi soodgovorni, a nekatere značilne vloge je treba podčrtati.

» *Krajevna animacija*

Koordinator krajevnega oratorija-mladinskega centra ne bo smel zmanjšati udeležbe in soodgovornosti drugih članov centra, ampak jih spodbujati, in sicer tako, da bo odprl same razvojne kanale. Gre za salezijanca oziroma laika, ki ima poklic, da deluje med mladimi s simpatijo in strokovnostjo; z apostolskim duhom, sposoben neposrednih in globokih odnosov s sodelavci, s spodbujajočo navzočnostjo med mladimi; z ustvarjalnim duhom in odločenostjo prenavljati predloge in izžarevati navdušenje: s skrbjo za opravilno enovitost ekipe in lastne rasti v veri.

V soglasju s salezijansko skupnostjo pospešuje salezijanski vzgojno-pastoralni načrt, izdelan, uresničen in ocenjen skupaj z vzgojno-pastoralno skupnostjo; usklajuje vzgojitelje, ki delajo v oratoriju-mladinskem centru, ter razne skupine in komisije; spodbuja svojo povezanost in svoje sodelovanje z drugimi dejavnimi močmi na območju in v krajevni Cerkvi za svet mladih; in zagotavlja umestitev oratorija-mladinskega centra v župnijsko krščansko skupnost.

Vloga **skupine animatorjev**, ki je del vzgojno-pastoralne skupnosti, je v tem, da je izhodišče za mlade poleg njihovega življenja. Vzgojitelji v oratoriju-mladinskem centru so animatorji skupine, športni trenerji, vzgojitelji umetniških laboratorijev. Delajo skupaj in sledijo neprekinjen proces formacije kot vzgojitelji.

Animacijske vloge se usklajujejo tudi po drugih telesih. Med temi je po-

membem Svet oratorija-mladinskega centra ali **Svet vzgojno-pastoralne skupnosti oratorija-mladinskega centra** (prim. 24. VZ, št. 161). Njegova sestava in delovanje sledita vzorcem in dinamičnim kriterijem, a tudi kontinuiteti glede na usmeritve, ki jih pripravi inšpektor s svojim svetom (24. VZ, št. 171).

Njegova poglavitna odgovornost je v tem, da ocenjuje in pospešuje letno pastoralno načrtovanje na osnovi glavnih zahtev mladinskega položaja in usmerjevalnih določil krajevnega salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta, da usklajuje različne vzgojne predloge združenj in skupin in da poskrbi za usklajenost in vključenost različnih pastoralnih posegov, da spodbuja salezijanska združenja, medsebojno obveščenost in usklajenost med različnimi skupinami in združenji, da ohranja živ odnos z okoljem in z vsemi tistimi, ki delujejo na področju vzgoje mladih, in sicer tako, da spodbuja primerne posege in predloge v okoliščinah obrobosti in nevarnosti. Znotraj sveta in pod njegovim nadzorom se lahko ustanovijo komisije z določenimi nalogami za posamezna področja dejavnosti.

Načrt oratorija-mladinskega centra mora pospeševati **strukture za udeležbo družin**. Zato so glede na krajevne zahteve usklajevanja v načrtu oratorija-mladinskega centra soodgovorne tudi družine, da bi se vedno zagotavljala prednostna vloga mladih.

Poleg salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta pomenijo organizacijsko prvino **statuti in/ali predpisi/pravilniki za neposredno delovanje**. V njih naj se podrobno določi, od koga je odvisna ustanova in pravna oseba centra, odgovorna oseba, ki jo imenuje zgoraj omenjena ustanova, organi, ki sodelujejo, ter osebne in skupinske pristojnosti, odnos z organi, ki sodelujejo in animirajo salezijansko ustanovo, z družinami in z družbenimi in cerkvenimi organizacijami.

» Animacija na inšpektorialni/nacionalni ravni

Inšpektorialna komisija, ki spremlja oratorije-mladinske centre, sodeluje pri animaciji inšpektorialne mladinske pastorale. Koordinator in člani te komisije zagotavljajo izdelavo, udejanjenje in vrednotenje inšpektorialnega vzgojno-pastoralnega načrta za oratorije-mladinske centre v usklajenosti s salezijanskim vzgojno-pastoralnim načrtom.

Za organsko in usklajeno animacijo v mreži je potrebno **sodelovanje med različnimi inšpektorialnimi skupinami**, kot so za oratorije-mladinske centre, za šole, za župnije, za mladinsko salezijansko gibanje, za poklicno pastoralo, za misijone in prostovoljstvo, za družbeno obveščanje. Inšpektorialna komisija za formacijo zagotavlja spremljanje mladih salezijancev, ki so za njihovo apostolsko delovanje bili določeni za vodenje in animiranje oratorija-mladinskega centra.

Za animacijo in usklajevanje takšnega okolja inšpektorialnega salezijanskega poslanstva je še zlasti pomemben *inšpektorialni urad za načrtovanje in razvoj*, da bi zagotovil podporo načrtu v dejavnem soglasju z inšpektorialno delegaturo za mladinsko pastoralo.

Na državni ravni, kjer obstajata dve ali več inšpektorialnih komisij za oratorije-mladinske centre, se morajo le-te usklajevati in delovati glede na skupaj sprejeti načrt in sodelovati v razširjenih mrežah. Delovanje oratorijev in mladinskih centrov ni omejeno na mestne četrti. Delo v mreži zahteva široko usklajenost, da bi bili navzoči na forumu, kjer se ustvarja mnenje, v svetu mladinskega dela, v organizacijah za otroke in mlade, ki vplivajo na odločitve, ki se tičejo mladinske politike (preventivna vzgoja, socialno delovanje, oblikovanje in pospeševanje prostovoljstva, sociokulturna animacija, pospeševanje vzgojnega prostega časa).

2 2

ŠOLA IN SALEZIJANSKI CENTER ZA POKLICNO USPOSABLJANJE

2 2 1

Izvirnost šole in salezijanskega centra za poklicno usposabljanje

Poklicno oblikovanje in salezijanska šola se porodita v Valdoccu, da bi odgovorila na dejanske potrebe mladih in se vključila v **široki načrt vzgoje in evangelizacije mladih, zlasti najrevnejših**. Don Bosko, ki ga žene želja, da bi svojim mladim zagotovil dostojanstvo in prihodnost, prikliče v življenje umetniške in poklicne delavnice. Istočasno pomaga mladim iskati delo in jim priskrbi pogodbe, da bi preprečil izkoriščanje. To služenje in priprava bosta obogatena s poklicem in navzočnostjo salezijanca-pomočnika.

To so začetki današnjih centrov za poklicno oblikovanje, ki pospešujejo

“Don Bosko je bil tisti, ki je poslal svoje na državne univerze in jim pozneje zaupal nalogo poučevanja celo posvetnih predmetov. Don Bosku je bila zelo jasno pred očmi enost človeka in posledično potreba po celostni vzgojni dejavnosti. Vedel je, da pastoralna dejavnost istočasno oblikuje poštene državljane in dobre kristjane. V tem smislu je videl v šoli previdnostni oblikovalni trenutek.”

(20. VZ, št. 234)

človeško, krščansko in poklicno oblikovanje mladih. Takšna ponudba odgovarja na predpostavke, sposobnosti in perspektivo mnogih tistih, ki ob koncu osnovnega oblikovanja **želijo vstopiti v svet dela**. Poklicno oblikovanje se izkaže kot učinkovito sredstvo celostnega človeškega zorenja in preventiva pred mladostniškim neugodjem, poleg tega pa še kot krščanska animacija družbene stvarnosti in razvoj podjetništva.

Don Bosko, ki je bil vedno pozoren na potrebe mladih, je razširil svoje dejavnosti tako, da je pospeševal nastanek salezijanskih šol. Dojel

je, da je **šola nujno sredstvo vzgoje**, kraj srečanja med kulturo in vero. Šolo razumemo kot prednostni *kulturni medij vzgoje*, kot odločilno ustanovo za oblikovanje osebnosti, ker izroča razumevanje sveta, človeka in zgodovine (prim. *Katoliška šola*, št. 8). Šola kot okolje se je zelo razvila v Družbi kot odgovor na zahteve samih mladih, družbe in Cerkve. Postala je neke vrste gibanje vzgojiteljev, ki so trdno zasidrani na šolskem področju.

Obstajajo tudi **centri za pred-poklicno oblikovanje**, ki vsebujejo in izvajajo različne programe: usmerjevalne programe, pouk in oblikovanje, posodabljanje, preusmerjanje, vključevanje in ponovno vključevanje v družbeno delovno okolje, pospeševanje socialnega podjetništva. Ti centri prispevajo k osebnemu uspehu vsakogar in se obračajo na širok krog naslovnikov: na mlade z obveznim izobraževanjem; na mlade in odrasle, ki iščejo zaposlitev; na mlade v stiski ali mlade, ki so opustili šolanje; na priseljence in vajence. Ti programi predvidevajo izredno močan predlog za posameznika, da bi ponovno vstopil v šolski in oblikovalni sistem oziroma da bi bil ponovno poslan v svet dela. To predpoklicno oblikovanje vsebuje več dejavnosti, da bi se osebek zavedel trenutnega delavskega stanja in da bi ga kar najbolje pripravil na seznanjenje s pristopnimi stopnjami v poklic.

Nekatere inšpektorije ponujajo **internate za fante**, ki obiskujejo šole/centre za poklicno oblikovanje. Ti internati vsebujejo bivalne prostore, ki dovoljujejo gojencu, da ves dan, tudi ponoči, ostaja v hiši. Gre za primerne okolje za študij v ozračju prijetnega sobivanja. Fante nenehno spremlja skupina vzgojiteljev. V internatih ima pomembno vlogo vzgojitelj, ki spremlja in svetuje gojencem med študijskimi urami in med razvedrilom; sedi z njimi pri obedih in jih spremlja čez dan. V nekaterih primerih se poskrbi za njihovo človeško in kulturno oblikovanje, ki pomeni podporo pri vsakodnevnem učenju. Življenje gojenca je razdeljeno med čas v šoli, čas v učilnici in čas, posvečen razvedrilu, športu in duhovnosti.

Vzgojno-pastoralna skupnost šole/salezijanskega centra za poklicno oblikovanje

A Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti šole/salezijanskega centra za poklicno oblikovanje

V obdobju na prehodu iz 20. v 21. stoletje so iskali, da bi prešli od institucionaliziranega vzgojnega vzorca k skupnostnemu vzgojnemu vzorcu, od drže, ki predpisuje vzgojo, k osebam, ki so posebej posvečene tej drži (redovniki, profesorji), k zavzetosti za dejavno udeležbo vseh, ki so vključeni v vzgojo. **Vzgojno-pastoralna skupnost je nov nosilec vzgojne odgovornosti in vzgojnega okolja.** V šolah in v salezijanskih centrih za poklicno oblikovanje *zblíževanje namenov in prepričanja* vseh članov vzgojno-pastoralne skupnosti najde svojo potrditev v uresničitvi salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta.

Priznavamo temeljno vrednost poklicnega oblikovanja in šole kot okolja, v katerem *evangelij razsvetljuje kulturo in si da od nje postavljati vprašanja*. Tako se ustvarja učinkovito povezovanje v celoto med vzgojnim procesom in procesom evangelizacije. To povezovanje v celoto pomeni pomembno vzgojno izbiro v trenutni kulturni, etični in verski raznoličnosti družbe. Trenutna družbenopolitična in kulturna stvarnost, nove usmeritve glede šolske prenovе v raznih državah in sama stvarnost znotraj šol pomenijo nove izzive in zapletene težave. **Treba je jasno določiti merila in ravnanje, da bi v soočenju s to prepleteno stvarnostjo usmerjali uresničevanje salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta.**

B *Subjekti vzgojno-pastoralne skupnosti šole/salezijanskega centra za poklicno oblikovanje*

Gojenci so prednostni vodilni nosilci oblikovalnega procesa: dejavno sodelujejo pri njegovi pripravi in uresničevanju le-tega; rastejo v sposobnosti odnosa s soudeležbo pri šolskih in formacijskih dejavnostih. Da bi šola/salezijanski center za poklicno oblikovanje odgovorila na odkrita vprašanja mladih po resni kulturni in poklicni pripravi, spodbujata med njimi tudi samo po sebi umevna vprašanja po smislu življenja. Šola/center za poklicno oblikovanje sproža procese, dejavnosti in pobude, ki bistveno odgovarjajo na takšno zaskrbljenost.

Glede na don Boskove izjave **vzgojitelji** skupaj z mladimi ustvarijo »družino«, mladinsko skupnost, kjer zanimanje in izkušnje mladih osnujejo celoten vzgojni lok. Vzgojitelji niso samo učitelji, ampak so tudi »asistenti«, ki delajo, študirajo in molijo skupaj z gojenci. Le-ti so osebe, ki so pripravljene biti z mladimi, sposobne sprejeti in nositi njihove probleme: »*Učitelji v učilnici in bratje na dvorišču*« (don Bosko).

Med vzgojitelje štejemo *učiteljsko/formacijsko osebje*, salezijance in laike, ki so celostno vključeni v vzgojno-pastoralno prizadevanje glede na salezijanski načrt in glede na poklicno usposobljenost:

- ▮ *Izbira laikov* je izraz pozorne in tehtne odločitve, ki zahteva uravnoteženost, resnost in dosleden način življenja. Laiki, ki sprejmejo z veseljem vzgojno nalogo, so odprti za vzgojno zanimanje, ki je lastno šoli ali salezijanskim centrom za poklicno oblikovanje. So poklicno usposobljeni, so pripravljene za redno posodabljanje in dejavno sodelujejo pri načrtovalnih srečanjih in preverjanjih. Njihova vzgojiteljska strokovnost poudarja medosebne odnose in je pozorna na osnovno etično razsežnost, razumljena kot osebno pričevanje, ki spodbuja ponotranjenje vrednot s strani gojencev. Učitelji/formatorji laiki prinašajo njihovo izkušnjo krščanskega življenja kot laikov, ki jo izrazijo kot omikane in poklicne osebe v življenjskih izbirah, znanju in dejavnem delovanju, celo v različnih ob- in zunajšolskih/oblikovalnih pobudah.

- Ob svojem času verni *učitelji/formatorji* pričujejo s svojo izkušnjo kot posvečene osebe, tako da spodbujajo iskanje novih načinov za vnašanje kulture in oblikovanja glede na krščanski pogled na življenje, na človeka in zgodovino.

Pomožno/administrativno osebje sodeluje pri vzgoji predvsem tako, da skrbi za okolje, za slog odnosov in učinkovito logistično in organizacijsko delovanje.

Starši, ki so neposredno odgovorni za rast njihovih otrok, so še zlasti pristojni, da se pogovarjajo z vzgojitelji/formatorji. Po kolegalnih organih so udeleženi pri življenju šole/centra za poklicno oblikovanje, kadar le-ti načrtujejo in pregledujejo vzgojni proces, in pri soudeležbi v pristojećih dejavnostih.

Don Boskov preventivni vzgojni sistem se navdihuje v družini in se uresničuje v družinskih odnosih. Je del naših šol in naših centrov za poklicno oblikovanje, ki ga predlagamo staršem kot model za odnose in za rast pri vzgoji njihovih otrok.

Vzgojno-pastoralni predlog salezijanske šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI)

Salezijanske šole in centri za poklicno oblikovanje (SUVI) sta **dve obliki sistematične formacije z lastnimi značilnostmi, a vedno v globokem odnosu**. Ne obstaja prava salezijanska šola, ki ne bi napotila k delu, in prav tako ni pravega salezijanskega centra za poklicno oblikovanje, ki ne računa z urejeno predstavitvijo kulture. Vzgojiteljeva naloga in umetnost je v tem, da misli na vsebino svojega poučevanja z vidika celostnega vzgojnega razvoja mladih, ki služi njihovi osebni rasti.

Primerno je strnjeno spomniti na nekatere bistvene poteze vzgojno-pastoralnih navad, ki napravljajo iz salezijanske šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI) *prednostno sredstvo oblikovanja*, pomemben element *pospeševanja ljudskih slojev in okolje evangelizacije z izredno učinkovitostjo*:

A *Navdihovanje ob evangeljskih vrednotah in predlog vere*

Poudarja se trenutna nujnost po prizadevanju za evangelizacijo v naših vzgojnih ustanovah. Vključujemo se v veliko telo centrov za poklicno oblikovanje (CPI) in *katoliških šol* s pedagoško dediščino, ki smo jo prejeli od sv. Janeza Boska in jo obogatili z nadaljnjim izročilom (prim. 21. VZ, št. 130).

Treba je, da vsaka vzgojna ustanova ponudi vzgojno-pastoralni predlog in ostane odprta za deljene vrednote v okoljih, ki pospešujejo odprtost in poglobitev verske in transcendentne izkušnje, in na novo premisli »evangeljsko sporočilo«, tako da se življenjsko sooči s svetom jezikov (govoric) in z vprašanji, ki si jih zastavlja kultura. Zato:

- Osnuje celotno dejavnost v luči krščanskega razumevanja stvarnosti, *katere središče je Kristus* (prim. *Katoliška šola*, št. 33).
- Usmerja *kulturne vsebine in vzgojno metodologijo* glede na razumevanje človeštva, sveta in zgodovine, ki se navdihuje v evangeliju (prim. *Katoliška šola*, št. 34).
- Pospešuje *soglasje glede vzgojno-pastoralnih vrednot*, ki so izražene zlasti v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu (prim. *Katoliška šola*, št. 66).
- Podpira katoliško identiteto s *pričevanjem* vzgojiteljev in osnovanjem *skupnosti verujočih*, ki daje zagon procesu evangelizacije (prim. *Katoliška šola*, št. 53).

B *Učinkovita in kakovostna vzgoja*

Med toliko načinov, po katerih je mogoče evangelizirati, dajemo mi salezijanci prednost tem, v katerih je bolj spoštovana skrb za vzgojo in so bolj zagotovljene potrebe po pravilnem vzgojnem procesu. Zelo na splošno je vzgoja »načrtovan« poseg (z natančnimi cilji, z določenimi vlogami, s primernimi izkušnjami) in sodelovanje naporov (VPS). S tega vidika salezijanske šole/centri za poklicno oblikovanje ponujajo kakovosten vzgojno-kulturni predlog, v katerem:

- ▮ so dinamike poučevanja/učenja združene z *dobrimi vzgojnimi temelji*;

- ▮ se neguje *nenehna in kritična pozornost* do pojavov v kulturi, v svetu dela in v družbenem obveščanju;
- ▮ se ponudi *urejen pedagoški in metodološki proces*, ki pospešuje v mladih odkrivanje lastnega življenjskega načrta;
- ▮ dozoreva človeški in evangelijski pogled na *delo*, ki ni razumljen le kot naloga, ki jo je treba opraviti v socialni organizaciji, ampak kot prednosten način komunikacije, izražanje samega sebe, samoursničitve, vedno novih medsebojnih in družbenih odnosov, osebni prispevek k izboljšanju sveta, v katerem oseba živi in deluje;
- ▮ se zagotovi nenehno posodabljanje *poklicnih usposobljenosti in salezijanske identitete* vseh članov vzgojno-pastoralne skupnosti z urejeno in načrtno stalno formacijo;
- ▮ se pospešuje primerna pedagogika in načrtovanje vzgojnega dela, tako da se skrbi za tesno povezanost *vzgojnih, učnih in pastoralnih ciljev*.

Obvezno je zagotoviti *formacijo glede na strokovnost*, kjer je mlada oseba vključena v celovit vzgojni proces, v katerem se poleg usposobljenosti za delo seznani s pravicami in dolžnosti aktivnega državljanja; okuša družbeno obnašanje, ki temelji na sodelovanju, posameznikovi odgovornosti in vzajemni pomoči; razširi lastno kulturno spoznanje; na primeren način oblikuje lastno identiteto z namenom, da bi se vključil v družbeno in civilno prepleteno stvarnost.

C *Salezijanska pedagogika*

Salezijanska šola in centri za poklicno oblikovanje (CPI) dosegajo svoje cilje z **don Boskovim vzgojnim pristopom in slogom** (21. VZ, št. 131). Izkušnje naslednjih vidikov ponudijo značilne poteze naših vzgojnih centrov:

- ▮ animirati, usmerjati in povezovati na *oratorijski* način tako, da iz ustanove nastane družina, kjer mladi najdejo »svoj dom« (K 40);
- ▮ poudarjati *osebnostni* pristop v vzgojnih odnosih, ki temelji na zupanju, dialogu in navzočnosti-asistenci vzgojiteljev med mladimi;
- ▮ privzemati *celovitost življenja mladih* tako, da vzgojitelji postanejo udeleženi pri zanimanju mladih in da se pospešujejo prostočasne dejavnosti, kot so gledališče, šport, glasba, umetnost;
- ▮ pripravljati na *odgovorno soočenje* z dejavnim državljanstvom v družinskem življenju, v civilni družbi in v cerkvenih skupnostih.

D *Vloga sociale in pozornost do najbolj ubogih*

Šolski procesi so odprti mnogovrstnim izkušnjam in jih šola/center za poklicno oblikovanje (CPI) lahko usmerja tako, da presegajo njene meje. Vzgojitelji spremljajo **vključevanje mladih v stvarnost** v sodelovanju z vzgojno/formacijskimi ustanovami in agencijami. Polna vključenost mladih v območno življenje in privzetje z njihove strani odgovornosti sta cilj celovite vzgojne poti v salezijanski šoli in v centrih za poklicno oblikovanje (CPI). Naše šole in centri za poklicno oblikovanje (CPI) dajejo svoj prispevek osnovanju bolj pravične in človeka vredne družbe. Zato:

- ▮ iščejo umestitev v *bolj ljudska okolja* in dajejo prednost *najrevnejši mladini*,
- ▮ razkrivajo *vsakršno diskriminacijo in izključevanje*,
- ▮ dajejo prednost merilu, da *spremljajo vse* in ne samo najboljše,
- ▮ pospešujejo urejeno in načrtno *socialno formacijo* njihovih članov,

- ▮ dajejo prednost *nep-ristranskemu vključevanju mladih v svet dela* in njihovega vzgojnemu spremljanju, tako da ohranjajo urejen in načrten stik s svetom podjetništva,
- ▮ postajajo centri spodbujanja in omogočanja kulture in vzgoje, da bi izboljšali okolje, tako da dajejo prednost tistim predmetom, specializacijam in programom, ki odgovarjajo na *potrebe mladih na področju*, kjer živijo (prim. 21. VZ, št. 129, 131),
- ▮ so *blizu in solidarno* pomagajo z razpoložljivostjo oseb in prostorov, s ponudbo pospeševalnih služb, ki so odprte do vseh, s sodelovanjem z drugimi vzgojnimi in socialnimi ustanovami,
- ▮ pospešujejo pomenljivo navzočnost med *nekdanjimi gojenci*, da bi se *vključili* na dejaven način in s predlogi v kulturni, vzgojni in poklicni dialog, ki potega na področju in v krajevni Cerkvi.

”Salezijanska šola naj bo ljudska po svoji namestitvi, kulturi in usmeritvah, ki jim daje prednost, in po mladih, ki jih sprejema. Organizira naj dejavnosti, koristne tamkajšnjemu ljudstvu, kakor so tečaji za poklicno in kulturno usposabljanje, opismenjevanje in dopolnilni pouk, skladi za študijske štipendije in podobne pobude.”

(SP 14)

Animacija organske pastorale v salezijanski šoli/salezijanskem centru za poklicno oblikovanje (CPI)

A Glavni posegi predloga

- 1 V salezijanskem izročilu osebe, čas, prostor, odnosi, poučevanje, študij, delo in vsaka druga dejavnost so med seboj organsko povezani in tako tudi delujejo, in to v vedrem, veselem prizadevnem ozračju: to je **vzgojno okolje**.

Treba je vzpostaviti kvalitetne *vzgojne odnose*, ki temeljijo na razumskih zahtevah, na ovrednotenju vsakdanjega življenja in na vzgojnem spremljanju. Poleg pozornosti na dolžnosti študija, raziskovanja in dela je pomembno za vzgojni način pridobiti spoštovanje in skrb za naprave, opremo in prostore, v katerih poteka šolsko/poklicno življenje kot izraz pripadnosti.

Neizbežen prostor in način v izkušnji salezijanske šole in centrov za poklicno oblikovanje (CPI) je *dvorišče*. To ni samo zemljepisni kraj, v katerem je najti sedež dejavnosti in pobud, ampak se oblikuje kot **čas za vzpostavljanje osebnih odnosov, ki se začenjajo pri animaciji, igri, športu**. Vsaka salezijanska šola/center za poklicno oblikovanje sta poklicana, da zavarujeta čas in prostor, ki sta namenjena srečevanju gojencev. Vzgojno-pastoralna skupnost zagotavlja navzočnost med mladimi v don Boskovem duhu.

- 2 Urejene vsebine posameznih predmetov** so ponujene kot znanje, ki si ga je treba pridobiti, kot resnice, ki jih je treba odkriti, kot veščine, ki jih je treba obvladati, kot odgovori na vprašanja in vrednote, ki si jih je treba usvojiti. K temu pomaga jasnost vedenja, pedagoška nastavitvev in predvsem temeljna kulturna zasnova, ki se predstavlja.

To dopušča, da smo po eni strani pozorni na oblike človeške izkušnje, ki je na dnu različnih predmetov, tako da pomagamo mladim doumeti, ceniti in privzeti *prirojene vrednote* v predstavljenih in poglobljenih dejstvih, po drugi strani pa, da je zanimanje odprto tudi za *splošno kulturo* v stiku z izrazi različnih narodov in z dediščino vrednot, ki povezujejo celotno človeštvo.

Brezpogojno je treba zavrniti tveganje, da bi znanstveno-tehnološka usmeritev postavila v ozadje ali celo izrinila na obrobje sklicevanje na osnovne vrednote, na katerih temeljijo »vedenja«. Vzgoja za vrednote, za ideale in za raziskovanje so nekateri izmed vzgojnih vidikov, ki sestavljajo ogrodje celovite vzgoje.

Glavni problem šole je njena kulturna zastavitev: njeno celovito opazovanje človeka. V vsakdanjem življenju učilnice ali laboratorija se ponuja *celovito antropološko videnje, ki se navdušuje v krščanskem humanizmu*.

Učitelji pri različnih predmetih povedejo gojence na živo in življenjsko srečanje s kulturno in poklicno dediščino v dialogu s krščanskim humanizmom. V takšni usmeritvi naj se s posebno skrbjo izberejo knjige z besedilom in didaktični material.

V salezijanski šoli centru za poklicno oblikovanje sprožajo vzgojitelji *oblikovalne programe*, bogate z vsebinami krščanskega in salezijanskega humanizma kot glavnimi temami, ki spodbujajo celovito rast mladih: *oblikovanje vesti, vzgoja za čustva in vzgoja za družbenopolitična vprašanja in še zlasti vzgoja za vero*. Menimo, da bi verska razsežnost morala biti vsebovana v skupini »vedenje«, ki sestavljajo osnovo oblikovanja otrok in mladine.

Dejansko **predmet »katoliška vera«**, pojmovan kot osnovni element vzgojnega delovanja, vstopa v šolske programe v mnogih državah. Ob misli na problematiko, ki se tiče krščanskega oblikovanja mladih, se sprožajo občasni procesi načrtovanja in preverjanja, da bi opredelili poučevanje religije kot *pomemben trenutek kulturnega oblikovanja*. Šolsko poučevanje religije mora predlagati kot predmet študija to, kar je za verujoče predmet vere. Njegov cilj je oblikovati običajno zmožnost za razumevanje religije, to je o dejstvih, ki sestavljajo versko zgodbo človeka. Tako kot pri vseh kulturnih dejstvih tudi pri verskih predlaga šola urejeno in kritično poznanje v obliki vzgojnega pogovora s ciljem, da bi vzgajala za poznanje verskega doživljanja človeštva. Gre za poučevanje, ki pomaga mladim, da bi odkrili versko razsežnost človeške resničnosti in da bi iskali poslednji smisel življenja; ki ponuja usmerjanje naproti zavestni in svobodni odločitvi za angažirano in dosledno življenje; ki predlaga pritrdilno in odprto videnje krščanskega nauka, ki pripravlja na jasno oznanilo; ki pospešuje kritičen in pritrdilen dialog z drugimi področji poznanja in drugimi religijami; ki prebudi željo po postopni vzgoji za vero v krščanski skupnosti.

- 3** Kot **učno-vzgojno metodo izberemo poosebitev predlogov in medsebojno sodelovanje**. Torej: živahno poučevanje, ki razvija v gojencih sposobnost za odkrivanje in nagiba k zorenju za ustvarjalnost in samostojno kulturno rast; interdisciplinarnost, katere različne znanosti dopolnjuječe se ponujajo prispevke; ocenjevanje razvojnega procesa gojencev, v zmožnosti učenja in raziskovanja, ne samo končnih izsledkov.

- 4 Celovita vzgoja zahteva dopolnitev šolsko-poklicnega programa **z drugimi dopolnilnimi dejavnostmi podpore in svobodnih predlogov**. Salezijanska šola/centri za poklicno oblikovanje odmerjajo veliko prostora prostočasnim dejavnostim in razvedrilu (umetnosti, rekreaciji, športu, kulturi) s težnjo, da bi postala *celodnevna šola*.

Salezijanska šola/center za poklicno oblikovanje dajeta prostor, pospešujeta in spremljata *različne skupine* (za študij in raziskovanje, za kulturo, za razvedrilo, za umetnost, za hišne službe, za prostovoljstvo, za krščansko rast, za poklicno usmerjanje, za krščansko dejavno življenje) z namenom, da v njih prepoznavata prednostno izročanje vzgoje in evangelizacije. V nekaterih šolah/centrih za poklicno oblikovanje dajejo na razpolago mladim kraje za neformalna srečevanja, manjše dvorane, glasbene sobe itn. V letnem programu se predvidi poseben čas za udeležbo pri teh dejavnostih.

Glede na značilno salezijansko izročilo posebej skrbimo za srečanja z mladimi, ki so obiskovali našo šolo/center za poklicno oblikovanje, to je z *bivšimi gojenci*, tako da iščemo primernejše načine za njihovo osebno in društveno vključevanje.

Eden izmed stebrov, na katerem sloni identiteta salezijanske šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI), je **jasna in organska artikulacija posegov, ki so odkrito evangelizacijski**. Vzgojno-pastoralni predlog je prenesen v izkušnje in dejavnosti, ki so drage salezijanskemu izročilu:

- ▮ *Kratka dnevna srečanja*, namenjena vsem ali skupinam (»beseda za dober dan«, jutranji sprejem), ki se navdihujejo v don Boskovi »besedi za lahko noč«, ki jo je imel kot življenjsko izkušnjo s fanti v Valdoccu. »Beseda za dober dan« je uvrščena v dnevni ritem kot molitev in kot modrostno življenjsko branje s ciljem, da bi si postopoma pridobili krščansko presojanje dogodkov.
- ▮ V teku šolskega/formacijskega leta gojencem in profesorjem salezijanske šole/centra za poklicno oblikovanje ponudi možnost, da živijo *izkušnje formativno-duhovnega značaja*. Te izkušnje, ponujene prednostno v bogatih časih liturgičnega leta, so ugodni trenutki za rast v veri in za preverjanje lastnega življenja v luči krščanskega sporočila.

- Zvesti temu, kar je don Bosko živel s svojimi fanti, za katere je skrbel v Valdoccu, naj vsaka šola/center za poklicno oblikovanje ponudi jasno določene trenutke za *molitev in (bogoslužna) obhajanja*. Tudi gojenci, ki pripadajo drugim krščanskim izpovedim ali drugim veram, se lahko udeležujejo takšnih trenutkov kot priložnosti za kulturno vključevanje in kot spoznavanje verskega izročila države, v kateri živijo. Evharistija in obhajanje spominov, bogoslužnih časov ali krajevnih pobožnosti so sestavni del vzgojno-pastoralnega predloga. Še zlasti je treba skrbeti za spokorno bogoslužje, ki sledi primernim koledarskim presledkom, predvideno v letnem načrtu oblikovalnih dejavnost.
- V teku šolskega/formacijskega leta se predvidijo *trenutki združevanja in praznovanja* kot priložnost za hvaležnost in vzgojo za soodgovornost in pripadnost. V pripravo in izpeljavo teh pobud se dejavno vključijo družine in razne skupine vzgojno-pastoralne skupnosti. Posebno pozornost gre dajati obhajanju salezijanskih praznikov, trenutkom, v katerih raste družinski duh in hvaležnost.

Vsi vzgojitelji naj bodo razpoložljivi za osebni pogovor; a naj bodo nekateri, ki se bodo posvetili temu služenju s posebno skrbjo. Pomembna je služba za psihično usmerjanje.

- Formacija in posodabljanje učiteljev** sta veliki priložnosti za vsako vzgojno ustanovo in za tiste, ki v njej delujejo. Potrebni sta formacija in posodabljanje naših učiteljev – ne samo glede na metodologijo in posamezen predmet –, ki usposabljata njihovo profesionalnost v salezijanski šoli, glede na oblikovalni načrt, ki *združuje vero, znanost in življenje*. Zato bi formacijski program učiteljev moral poskrbeti za

pedagoško učinkovito profesionalnost; za kvaliteten salezijanski vzgojni slog; za živeto krščansko duhovnost; za človeško bogato in sprejemajočo osebnost. V tovrstni formaciji je želeli, da bi več pozornosti namenjali *vzgojni pastoral* v značilnih dinamikah šole.

Občasno naj se načrtujejo krajevne ali inšpektorialne pobude, ki odgovarjajo na inšpektorialni načrt za oblikovanje učiteljev/formatorjev, s posebnim poudarkom na *formaciji novih učiteljev*. Tečaji, dnevi za premislek in formacijo, katerih se učitelji/formatorji salezijanske šole/centra za poklicno oblikovanje morajo udeleževati, jih naj uvedejo v program, ki predvidi poznanje don Boska in preventivnega sistema. Naj se strinjajo z vidiki, ki so neločljivo povezani z metodologijo in didaktiko, ki pripadajo salezijanskemu izročilu.

- 7 Vse sestavine in nakazani posegi, ki oblikujejo salezijanski vzgojno-pastoralni načrt (VPN) šole/centra za poklicno oblikovanje, morajo biti *vkliceni v širši in vključujoč vzgojni načrt* glede na zakonske določbe, ki so jih izdale vlade. **Pastoralno načrtovanje salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta** (VPN) izrazi in določi identiteto šole tako, da jasno izrazi evangeljske vrednote, pri katerih se le-ta navdihuje, in to tako, da jih prenese v natančne izrazne dejavnosti. VPN je merilo navdih in združevanja vseh izbir in vseh posegov (šolsko načrtovanje, izbira učiteljev in učnega gradiva, didaktičnih načrtov, meril in načinov ocenjevanja). *Razlikuje pastoralni namen, ki animira celotno vzgojno-pastoralno skupnost in je odločilna za vse sestavine in za posamezne člene šole/centra za poklicno oblikovanje.*

Naši salezijanski centri se kot vzgojne ustanove umeščajo v natančne zgodovinske in obvezujoče okoliščine, ki jih določajo državni zakoni in zarisujejo organizacijski in učni sistem, tako da običajno sprejmejo in potrdijo naš predlog šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI), naša načela in vrednote, ki dajejo značilen ton. Salezijanski vzgojno-pastoralni načrti (VPN) so naša »osebna izkaznica«. Vanje je predstavljena karizma, ki navdihuje naš vzgojni predlog (izvirne utemeljitve morajo nadaljevati in razsvetljevati danes naše delo), vzgojno metodo in prednostne izbire v danem trenutku.

Istost »naše salezijanske šole«, zapisana v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu (VPN), bo torej oblikoval splošni formacijski predlog

za vse gojence šole in posameznih razredov. Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt (VPN), ki v pastoralnem načrtovanju določi jasno izražene posege evangelizacije, je v polnem soglasju s kulturo učnega programa (splošne vzgojne in učne izbire); s širšim programom, ki predstavlja zunajšolske in organizacijske predloge, in z izvedbenim programom (formacijski programi, dejavnosti, vzgojne pobude, organizacija in upravljanje struktur, oseb in šolskih sredstev). Pastoralna dejavnost, ki ni osamljena, prežema celotno vzgojno delo.

B Udeležba in odgovornost

» Animacija na krajevni ravni

Udeležba in soodgovornost težita k ustvarjanju idealnih razmer za vedno večjo občestvenost, poenotenje in sodelovanje med različnimi sestavinami vzgojno-pastoralne skupnosti. Cilj je uresničitev vzgojno-pastoralnega načrta in rast sodelovanja med učitelji/formatorji, gojenci in starši. Te strukture se razlikujejo glede na države in glede na razne šolske zakonodaje. Zato mora vsaka inšpektorija določiti *primerne in jasne oblike organizacije, notranjega delovanja in odgovornosti šol/centrov za poklicno oblikovanje (CPI), tako da ima pred očmi naslednje dejavnike:*

- ▶ Prvič, **Svet vzgojno-pastoralne skupnosti šole/centra za poklicno oblikovanje (CPI)**, glede na določila posamezne inšpektorije, je organ, ki animira in usmerja celotno salezijansko delo z razmišljanjem, dialogom, načrtovanjem in pregledovanjem vzgojno-pastoralne dejavnosti (24. VZ, št. 160-161, 171).
- ▶ Drugič, v pristojnosti **kolegija učiteljev/zbora formatorjev** je, da načrtujejo vzgojne in učno/formacijske usmeritve v trenutkih predloga, razprave, odločitve in preverjanja v soglasju z vzgojno-pastoralnim načrtom. Vsaka šola/center za poklicno oblikovanje zagotavlja tudi sestavljenost kolegija učiteljev/zbora oblikovalcev v komisijah (ali delovnih ekipah ali skupinah) in oddelkih (ali skupinah predmetov) glede na načrtovanje in uresničevanje vzgojnih pobud.

- Končno, **pastoralna ekipa**, ki jo vodi odgovorni za pastoralo, animira evangelizacijsko dejavnost tako, da poskrbi za njeno globoko vključenost v učni in vzgojni proces. Merila za sestavo takšne ekipe se določijo na krajevni ravni. V njej naj bodo tudi nekateri gojenci.

» Animacija na inšpektorialni/državni ravni

Predvidene organizacijske strukture za šole/centre (CPI) za poklicno oblikovanje so na inšpektorialni, državni in mednarodni ravni. **Lahko so pravne osebe, ki jih priznava civilna družba.** Ta mreža sodelovanja na različnih ravneh pomeni dejavno navzočnost v šolskem sistemu in v poklicnem oblikovanju, tako da vključuje proizvodnji sistem z javnimi in privatnimi osebami za raziskovanje in razvoj poklicnega oblikovanja s socialnimi sindikalnimi združenji ter tudi z drugimi organi na državni in mednarodni ravni, ki jih zanima oblikovalni proces in aktivna politika dela.

2 3

SALEZIJSKA NAVZOČNOST PRI VISOKOŠOLSKI VZGOJI

2 3 1

Izvirnost salezijske navzočnosti pri visokošolski vzgoji

Glede na zgodovino salezijske družbe gre za **ново navzočnost**. Četudi tovrstna navzočnost sega že v leto 1934 (St. Anthony's College, Shillong, India), sta se zavest o pomembnosti vzgoje na tej stopnji in razvoj salezijske navzočnosti v tem okolju pojavila v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja, zlasti ob svetovnem pojavu množičnega pristopa srednjih in nižjih ljudskih razredov k višji izobrazbi.

Salezijska navzočnost pri višji vzgoji je rastla tako številčno kot kakovostno z začetkom razmišljanja in dela v mreži univerzitetnih ustanov, ki se je začel na pobudo vrhovnega predstojnika don Juana Edmunda Vecchia let 1997 kot služenje vrhovnega vodstva, namenjeno inšpektorijam in samim ustanovam (prim. Juan Vecchi, GVS 362, »Dokumenti in novice: Služba za salezijske univerzitetne ustanove«). Takšna služba, ponujena po Vrhovni koordinaciji SUVI-a, je pomenila voljo salezijske družbe, da bi usmerjala in opredelila razvoj tega novega načina navzočnosti med mladimi. Sad tega uresničenega procesa je bil v tem, da je salezijska

družba po spremembi 13. člena Splošnega pravilnika prepoznala, da je **navzočnost v okolju visokošolske vzgoje del njenega poslanstva**:

“Šola, centri za poklicno oblikovanje in ustanove za visokošolsko vzgojo pospešujejo celostni razvoj mladostnika s kritičnim usvajanjem in presojanjem kulture ter z vzgojo za vero, da bi krščansko preobrazili družbo”.

(SP 13; PRIM. 26. VZ, ŠT. 122)

Salezijanska navzočnost v tem okolju je danes zelo razširjena in raznovrstna stvarnost. Delujemo z vodenjem in pospeševanjem *akademskih centrov* – pod neposredno odgovornostjo salezijanske družbe ali v soodgovornosti z drugimi cerkvenimi ustanovami, po upravljanju in animiranju *kolegijev in domov za študente*, po navzočnosti številnih salezijancev, ki imajo odgovornost vodenja, poučevanja, raziskovanja ali animiranja univerzitetne pastorale v salezijanskih ustanovah za višje študije tako cerkvenega kot javnega značaja.

Razmišljanje in usmeritve salezijanske družbe glede navzočnosti pri visokošolski vzgoji se na poseben način dotikajo ustanov za višje študije, kolegijev in univerzitetnih naselij, za katere je odgovorna, kolikor so strukture, ki dovoljujejo razvoj bolj organskega in animiranega vzgojno-pastoralnega predloga, zlasti z vidika salezijanske karizme.

Salezijanske ustanove za visokošolsko izobraževanje

Z imenom Salezijanske ustanove za višjo izobrazbo (SUVI) označujemo **celoto centrov za višje in najvišje študije**, katerih naslovnik je salezijanska družba in zanje odgovorna bodisi neposredno ali posredno. Razlike glede na družbene razmere in glede na vzgojne sisteme v državah, v katerih potekajo, zagotovo povzročijo, da centri med sabo predstavljajo velike raznovrstnosti ne samo glede načina upravljanja, ampak tudi glede na podeljene akademske stopnje in na vrsto ponujenih tečajev: univerza, centri, kot so univerzitetni, politehnični, kolidž, fakultete, inštituti, višje ali specialne šole.

Na začetku SUVI-jev najdemo različne utemeljitve: zaskrbljenost, da bi

ponudili in zagotovili formacijo salezijanskim redovnikom na višji stopnji; prehod na višje poučevanje, kolikor ta pomeni naraven sad rasti in razvoja osnovnih in srednjih šol, znanih po njihovi akademski in vzgojni odličnosti; potreba po nadaljevanju spremljanja mladih v obdobju njihovega življenja, ko sprejemajo temeljne odločitve glede njihove prihodnosti, in ponuditi priložnost za vstop na univerzo tistim, ki prihajajo iz ljudskih okolij in iz sveta dela (prim. *Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo*, št. 3.19). V njihovi celoti odsevajo prepričanje, da smo z našimi centri za višje oblikovanje sposobni ponuditi družbi kakovosten kulturni predlog, ki ga obogatimo z osebami, ki so humani, poklicno usposobljeni in dejavni državljani.

Narava in namen tovrstne salezijanske navzočnosti sta bila določena od samih ustanov s postopnimi razmišljanji in delom v mreži, ki smo ga že omenili. To je omogočilo pripravo in potrditev kopice dokumentov vrhovnega predstojnika in njegovega sveta, ki so danes oporne točke za SUVI: *Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo* (Rim, 2003) in *Smernice za salezijansko navzočnost pri višji izobrazbi 2012-2016* (Rim, 2012). Medtem ko prvi dokument določi istost in naravo tovrstne navzočnosti pa drugi dokument ponudi jasne operativne smernice za razvoj ustanov v določenem obdobju.

SUVI so določene kot »Ustanove za višje študije, ki imajo **krščanski navdih, katoliški značaj in salezijansko naravo**« (*Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo*, št. 14). S tem, ko privzamejo znanstveno in akademsko izročilo, ki je lastna univerzitetni strukturi, ponujajo na tej vzgojni stopnji vrednote in duha, ki so lastni vzgojni in karizmatično salezijanski dediščini, tako da se oblikujejo kot višje vzgojne ustanove z značilno istostjo tako znotraj Cerkve kot v družbi.

Kot del Cerkve hočejo biti SUVI »krščanska navzočnost v akademskem svetu v soočenju z velikimi problemi družbe in kulture« (*Ex Corde Ecclesiae* 13); kolikor navzočnost salezijanske družbe, »značilne glede na prednostno izbiro v korist mladih iz ljudskih slojev, glede na akademsko skupnost z jasno salezijansko istostjo, glede na krščansko in salezijansko obarvan ustanovin načrt in glede namernosti, ki je vzgojno-pastoralna« (*Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo*, št. 18).

SUVI – kot salezijanske ustanove – spadajo pod inšpektorialno odgovornost, ki jih pospešuje, podpira in jim daje značilno vlogo znotraj svojega inšpektorialnega organskega načrta (ION). Vsak SUVI pomeni kvalificirano navzočnost inšpektorije v službi poslanstva in drugih vrst salezijanske navzočnosti na njenem ozemlju.

A **Akadska skupnost salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo**

“Vsak SUVI kot ustanova za višjo izobrazbo je akademska skupnost, sestavljena iz učiteljev, študentov in upravnega osebja, ki dosledno, kritično in predlagajoče pospešuje razvoj človeške osebe in kulturne dediščine družbe z raziskovanjem, poučevanjem, visokim in stalnim oblikovanjem ter z različnimi službami, ki jih ponuja krajevnim, državnim in mednarodnim skupnostim.”

(IDENTITETA SALEZIJANSKIH USTANOV ZA VIŠJO IZOBRAZBO, ŠT. 15)

» Pomembnost akademske skupnosti

Kot takšna ima lastno ustanovno, akademsko in vodstveno avtonomijo v spoštovanju poslanstva in namembnosti, ki sta ji bili zaupani od Cerkve in salezijanske družbe (prim. *Ex Corde Ecclesiae* 12; *Identiteta salezijanskih ustanov za višjo izobrazbo*, št. 21), tako kot posebno usmerjenost, določeno od inšpektorije in oblikovano v ustanovnih in zakonskih aktih.

Akademska skupnost SUVI-ja je subjekt poslanstva kot vzgojno-pastoralna skupnost v drugih okoljih in salezijanskih ustanovah. Njeni člani si odgovorno prizadevajo za izdelavo celotnega vzgojnega predloga za mlade in odgovorno ravnaajo glede potreb in pričakovanja družbe, v katero so bili vključeni.

Skupnost se oblikuje v soglasju z vrednotami krščanskega humanizma in salezijanske karizme, določenimi v ustanovnem načrtu. Kot priobčuje *Ex Corde Ecclesiae*, »je izvir njene enosti v skupnem posvečenju resnici, v istem videnju človeškega dostojanstva in konec koncev v Kristusovi osebi in njegovem sporočilu« (št. 21).

» *Subjekti akademske skupnosti*

Akademsko skupnost sestavljajo, kot določajo zadevni dokumenti, različni člani, salezijanci in laiki, ki soodgovorno sodelujejo pri doseganju ciljev ustanove. Glede na svoj cilj/namen zahteva akademska skupnost od vsakega svojega člana:

- Poistenje s karizmo in salezijansko vzgojno metodo, kot je nakazana predvsem v don Boskovem preventivnem vzgojnem sistemu.
- Pozornost na svet mladih in sposobnost vzpostavljanja odnosov z mladimi študenti.
- Poistenje in angažiranost za ustanovni načrt: to predpostavlja in zahteva od vsakega člana akademske skupnosti etično in poklicno, teoretično in praktično doslednost z vrednotami in načeli, ki jih načrt vsebuje.
- Potrebne usposobljenosti za opravljanje univerzitetnih nalog.
- Spoštovanje določenih nalog in vlog, ki so bile zaupane posameznemu članu akademske skupnosti (študenti, učitelji, vodstvo, upravno in pomožno osebje).
- Skrb za in pospeševanje okolja, v katerem je človeška oseba v središču, v katerem sta dialog in sodelovanje temelj vzgojne metode.

V luči edinega vzgojno-pastoralnega cilja vzgojitelji in vsak član akademske skupnosti zastavijo svoje osebne vrline in usposobljenosti (prim. *Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 31); toda vsakdo to stori glede na lastne pristojnosti v značilni nalogi, ki mu je bila dodeljena znotraj akademske skupnosti, katere oblika/ustroj torej zahteva od:

- ▮ **profesorjev**, ki so si pridobili zadevne poklicne, pedagoške in odnosnostne usposobljenosti, zmožne osnovati celotno njihovo akademsko dejavnost, bodisi raziskovanje bodisi poučevanje, na doslednem življenju glede na evangeljske vrednote;

- ▮ **študentov**, ki so bili usmerjeni glede lastnega človeškega in poklicnega oblikovanja, da soodgovorno sodelujejo pri kulturnih, znanstvenih in socialnih nalogah, kot jih pospešuje ustanovni načrt;
- ▮ **upravnega in pomožnega osebja**, ki sprejema svoje delo kot nujno podporo akademski dejavnosti in kot prispevek k oblikovanju študentov;
- ▮ **vodilnega osebja**, salezijancev in laikov, sposobnih določiti izzive in lastne odgovornosti univerzitetne ustanove in voditi skupnost v izdelavi in izpeljavi načrta ustanove.

Da bi učinkovito uresničil svoje poslanstvo in dosegel kakovosten cilj glede na namembnost in zastavljene cilje lastne univerzitetne istosti, katoliške in salezijanske, mora **vsak SUVI odgovorno poskrbeti za usmerjanje in razvoj osebja**, predvsem učiteljskega zbora in vodstvenega osebja. To vključuje pozorno izbiro, oblikovanje in spremljanje, da bi zagotovili poistotjenost in angažiranost glede ustanovnega načrta (prim. *Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 29).

B Načrt ustanove

Kot visokošolska ustanova mora **vsak SUVI izvajati raziskovanje, usklajevati poučevanje, širiti znanje in kulturo**. Toda vsakdo to stori »znotraj določenega načrta ustanove – značilno kulturnega in znanstvenega, pedagoško-vzgojnega in pastoralnega, organizacijskega in zavezujočega – ki odgovarjajoč na zahteve krajevne in univerzitetne stvarnosti, ustvarja in celovito izvaja v dejavnih oblikah zgoraj opisano istost« (*Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 26).

“Redovi in kongregacije zagotavljajo značilno navzočnost na univerzah in dajejo svoj prispevek z bogastvom in različnostjo svojih karizem – še zlasti z njihovo vzgojno karizmo – pri krščanskem oblikovanju učiteljev in študentov.”

(NAVZOČNOST CERKVE NA UNIVERZI IN V UNIVERZITETNI KULTURI, II, ŠT. 1)

Načrt ustanove določi način, s katerim ustanova umesti salezijansko karizmo kot odgovor na zahteve visokošolskega sistema na državni ravni in glede na razmere okolja, v katerem obstaja. Poslanstvo in krajevne okoliščine dajejo vsakemu SUVI-ju njihovo značilnost v celovitosti visokošolskih ustanov, ki obstajajo na istem območju.

Načrt poleg jasne opredelitve narave, poslanstva in ciljev ustanove natančno določi izbire in merila raziskovanja, izbire znanstvena in strokovna področja poučevanja ter metode prenašanja znanja in kulture. V povezanosti z organskim načrtom inšpektorije (ION) ovrednoti prednostne izbire na področju dejavnosti in socialna področja, ki jih je treba pospeševati v soglasju s salezijanskim poslanstvom in potrebami krajevne Cerkve, katero predstavlja z usposobljeno navzočnostjo na univerzitetnem področju.

Načrt ustanove je prava ustavna listina, ki celovito usmerja življenje ustanove.

Stvarna izpeljava in izvajanje načrta ustanove se uresničujeta postopoma s sprejetjem skupka aktov in postopkov, ki zagotovijo usmerjenost, smer, upravljanje in delovanje v skladu z značilno istostjo ustanove (*Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 28): na prvem mestu *strateški načrt in operativni načrt* za postopno uresničevanje ustanovnega načrta z določitvijo strateških usmeritev, ciljev, smernice delovanja in z identifikacijo virov; *vrednotenje ustanove in uveljavitev* sta dva postopka, ki sta namenjena zagotavljanju stalnega izboljševanja ustanove in učinkovitemu doseganju nakazanih vzgojno-pastoralnih usmeritev in smotrnosti. Končno ustanovni načrt določi *organizacijsko strukturo in normativno telo* (statuti, pravilniki), ki dajejo značilen ton univerzitetnemu življenju in kulturi ustanove.

C Vzgojno-pastoralni predlog

Kot je bilo že omenjeno, »načrt **ustanove vsakega SUVI-ja vodi jasna vzgojno-pastoralna namenskost glede na značilno salezijansko vzgojo in duhovnost**« (*Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 24). Ta namenskost se prenese v vzgojno-pastoralni predlog, ki je namenjen vsem članom akademske skupnosti, zlasti študentom, in v voljo, da bi imela vzgojne in kulturne učinke v družbi in Cerkvi (prim. *Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 24 in 31).

Vzgojno-pastoralni predlog je vsebovan v načrtu ustanove in se uresničuje po različnih načrtih in dejanjih, s katerimi ustanova udejanja svoje raziskovanje, poučevanje in služenje družbi. Predlog je utemeljen na krščanskem razumevanju osebe in se usmerja glede na vrednote salezijanskega duha in vzgoje (prim. *Ex Corde Ecclesiae* 49; *Identiteta salezijanskih ustanov za visokošolsko izobraževanje*, št. 22). V skladu s temi načeli vzgojno-pastoralni predlog pospešuje:

- ▮ pojmovanje človeške osebe, ki se navdihuje pri evangeliju, katero le-ta postavlja v središče življenja in spodbuja njeno dostojanstvo;
- ▮ nenehno iskanje resnice z raziskovanjem v luči evangelija, ki postavlja vest v službo osebe in razvoja družbe;
- ▮ videnje vzgoje, ki pripravlja osebe, sposobne kritične presoje, s celovitim razumevanjem stvarnosti kot plod interdisciplinarnosti in povezovanja znanj v celoto;
- ▮ razumevanje poklicnega življenja, ki je usmerjeno k etični vesti in odprto za odgovornost in za služenje v družbi;
- ▮ dialog med kulturo, znanostjo in vero, sposoben krščansko osvetljevati življenje in podpirati inkulturacijo evangelija.

Vzgojno-pastoralna namenskost se izraža tudi v **volji po vzgojnih in kulturnih učinkih** v družbi in v Cerkvi. Uresničuje se z zavzetostjo po poznanju družbene stvarnosti in njenega preoblikovanja, zlasti tistih vidikov, ki se dotikajo mladinskih vprašanj (prim. *Usmeritve za salezijansko navzočnost v visokošolskem izobraževanju 2012-2016*, št. 41). Stalno sklicevanja na družbene okoliščine osnuje za življenje in dejavnost ustanove preizkusno področje njenih vzgojnih predlogov in je tudi stalen izziv za njeno pomenljivost.

Takšno služenje se postopoma udejanja z znanstvenim raziskovanjem, s študijem sodobnih človeških in družbenih problemov, s kritično analizo kulture, s pospeševanjem skupnega dobrega in z družbeno pravičnostjo glede na načela socialnega nauka Cerkve ter z oblikovanjem mož in žena, sposobnih privzeti odgovorno vlogo pri služenju v Cerkvi in družbi.

D *Animacija organske pastore v salezijanskih ustanovah za visokošolsko izobraževanje*

Vzgojno-pastoralni predlog se jasno izrazi in udejanji v različnih razsežnostih življenja in dejavnosti ustanove, še zlasti na vzgojnem področju, v predlogu celovitega oblikovanja študentov, v pastoralni pozornosti in skrbi do članov skupnosti.

1 Vzgojno okolje, ključni element salezijanske vzgoje, je okolje, bogato s spodbudami in kakovostnimi odnosi med osebami. Le-to porodi zao-kroženo celoto vrednot, ki omogočijo vzgojno in pastoralno dejavnost. To v dejavni salezijanski vzgoji prispeva:

- ▮ družinsko okolje, ki ga označujeta sprejemanje in razpoložljivost za medosebna srečanja;
- ▮ človeški odnos, v katerem je očitno spoštovanje, prisrčnost in pripravljenost za pogovor;
- ▮ odsev udejanjanja predlaganih vrednot (solidarnost, pravičnost, svoboda, enakost itn.) v življenju oseb in v organiziranju ustanove;
- ▮ bogato okolje vzgojnih in izkušenjskih predlogov, ki je sposobno dajati prednost rasti oseb;
- ▮ pospeševanje in spremljanje krožkov/društev in udeležba po različnih predstavniških organih;
- ▮ dajanje na razpolago in razdeljevanje prostorov in struktur, ki dajejo prednost srečanju, pogovoru in medosebnim odnosom.

2 Predlog celovitega oblikovanja se jasno izrazi z akademsko dejavnostjo in z dopolnilnimi ponudbami, ki udejanjajo univerzitetno življenje. Kolikor se raziskovanje, poučevanje in poklicna praksa enotno uresničujejo, prispevajo pri ustvarjanju miselne strukture in pri razvoju meril, drž in usposobljenosti, ki zagotavljajo študentom celovito oblikovanje. Takšen predlog s svojo dopolnilnostjo in neokrnjenostjo omogoča štu-

dentom osebno zorenje ter kulturno, znanstveno in poklicno pripravo, ki sta potrebni za zagotavljanje celovite osebnosti in njene umestitve v družbo.

Zato celovitost, ki jo ponuja ustanovni načrt, zahteva posebno pozornost glede naslednjih sestavin:

- ▮ izdelava vzgojnega modela, ki vključuje vrednote in načela humanistično-krščanske in salezijanske vizije, teorije in metode učenja, metodologijo in potrebna didaktična sredstva;
- ▮ načrt kurikularnega modela, ki ponuja razvoj kriterijev in osnovnih človeških drž, poznanja in sposobnosti, ki so povezane s strokovnim razvojem in vrsto usposobljenosti, ki pripravijo osebo na življenje, na poklicno delo in na njeno vključitev v družbo;
- ▮ zastavitev znanstvenega in natančnega raziskovanja, kurikularnih itinerarijev in vsebin poučevanja, odprtih za vizijo, ki vsebuje transcendentalnost človeške osebe in življenja;
- ▮ interdisciplinaren dialog med različnimi akademskimi predmeti, vključno s tistimi, ki vsebujejo etični, religiozni in teološki značaj, da bi pomagal študentom pridobiti si organsko vizijo stvarnosti;
- ▮ ponudba značilnih kulikularnih predmetov, ki vsebujejo etične in religiozne vsebine na znanstveni in pedagoški ravni in imajo akademsko vrednost enako drugim predmetom v kulikularnem itinerariju.

3 Celoviti človeški razvoj, kot ga ponuja oblikovalni predlog, zahteva **pastoralno pozornost in spremljanje vsake osebe.**

Celovitost združuje neokrnjenost različnih ravni osebe in

“Pastoralna dejavnost na univerzi ponuja članom iste skupnosti priložnost za usklajevanje študija in ob akademskih dejavnostih z verskimi in moralnimi načeli. Tako se združita v eno življenje in vera.”

(EX CORDE ECCLESIAE 38)

njeno presežnost z odprtostjo Bogu. To predpostavlja osnivanje oblikovalnega in pastoralnega vzorca, ki naj:

- ▮ zagotovi usmerjanje in spremljanje osebe v povezovanju v celoto različnih ravni človeškega, krščanskega, poklicnega in socialnega razvoja;
- ▮ oznanja jasno Jezusa Kristusa in njegov evangelij, tako da spremlja tiste, ki to svobodno želijo, na njihovi poti krščanske rasti in zorenja z itinerariji, ki predvidevajo vzgojo v veri, bogoslužna opravila in obhajanje zakramentov, vključenost v izkušnjo kake verske skupine;
- ▮ omogoči pogovor in duhovno vodstvo kot sredstvi za spremljanje vsakega člana skupnosti na njegovi poti vere in za poglobitev lastnega krščanskega poklica;
- ▮ predlaga trenutke za razmišljanje o družbeni, medkulturni in medverski stvarnosti in o položaju mladih;
- ▮ ponudi oblikovalne predloge, službe in sredstva, ki so pozorni na mlade, kot odgovor na stvarnosti in izzive, ki jih predpostavlja njihov položaj kot univerzitetnih študentov;
- ▮ daje prednost udejanjanju izkušenj krščanske in solidarne zavzetosti s socialnimi službami in prostovoljstvom v korist ubogih in tistih, ki potrebujejo pomoč;
- ▮ daje na razpolago prostore in strukture, ki pospešujejo srečanje in krščansko rast: kraje, ki so odprti vsem, ki sprejemajo, ki so bratski, ki pomagajo razmišljati in moliti.

Pastorala se v salezijanskih ustanovah za visokošolsko izobrazbo dotika vseh procesov in vseh dejavnosti ustanove, in sicer tako, da jih usmerja in napravlja močne. Njena animacija zahteva primerno organizacijo z imenovanjem odgovornih, izdelavo načrtnih posegov in učinkovito opravljanje služb in struktur pastoralnega spremljanja za osebe.

2 3 3 **Strukture, ki sprejemajo študente**

Razširitev visokošolskega učnega sistema v različnih državah, mišljenega kot nujnega ne le za ekonomski in družbeni razvoj, ampak tudi za utrditev demokracije, je povzročil množičen vstop mladih iz srednjega razreda in preprostih okolij v visokošolske programe. To je s seboj prineslo porast ne samo števila in vrste visokošolskih ustanov, ampak tudi **ustanove s službami in za sprejemanje, ki so nujne, da zagotovijo vstop tudi tistim mladim, ki bivajo daleč od študijskih središč.**

Naraščajoča potreba po zagotavljanju tem mladim službo gostoljubnosti in zlasti pozitivno izkušnjo človeške, krščanske in poklicne rasti je opogumila salezijanske skupnosti, da so ustvarile razne domove za sprejemanje mladih študentov zunaj skupnosti. V skladu z visokošolskimi sistemi in z družbenoekonomskimi razmerami vsake države oziroma regije so se razvili kolegiji ali študentski domovi, bodisi kot ločene stavbe blizu študijskim centrom bodisi kot stavbe, postavljene znotraj kampusa salezijanske ustanove za visokošolsko izobrazbo ali ustanov, ki pripadajo drugim.

Univerzitetni kolegiji z razliko od tradicionalnih kolegijev, ki so bili prednostno namenjeni bivanju, so le-ti zunanji centri glede na univerzitetno stavbo, ki ponujajo študentom prostor za sprejemanje in oblikovalni načrt. Mnogi kolegiji so nastali kot rezultat prestrukturiranja salezijanske ustanove in kot odprtost za nove potrebe mladih, zlasti v mestih, ki imajo velike in tradicionalne univerzitetne ustanove. V teh primerih se je na splošno prešlo od začetne ponudbe hrane in bivanja, omogočene zaradi prestrukturiranja že obstoječih stavb, k razvoju pravih okolij, ki predlagajo človeško, krščansko, akademsko in poklicno oblikovanje.

Univerzitetni kolegiji kot od univerzitetnega kampusa ločene strukture so na splošno pridruženi

“Pogosto manjkajo ustanove za sprejemanje, spremljanje in skupno življenje, zaradi česar mnogi izmed tistih, ki so se odselili od svojih družin v mesto, ki ga ne poznajo dobro, trpijo zaradi osamljenosti. Poleg tega so v številnih primerih odnosi s profesorji omejeni in študente pogosto presenetijo problemi glede nadaljnje usmeritve, s katerimi se ne znajo soočiti.”

(NAVZOČNOST CERKVE NA UNIVERZI IN V UNIVERZITETNI KULTURI, I, ŠT. 1)

kaki salezijanski ustanovi, v kateri so že druge resničnosti (oratorij-mladinski center, šola, župnija itn.) in v to strukturo se umestijo in vključijo. V takšnih razmerah se znajdejo pod varstvom in napredovanjem salezijanske skupnosti, ki je odgovorna za ustanovo. Njeno operativno upravljanje je zaupano na splošno enemu odgovornemu salezijancu ali laiku, ki ga spremljajo drugi skrbniki in spremljevalno osebje.

Študentski domovi so stavbe, ki spadajo k isti ustanovi za visokošolsko izobraževanje, namenjene sprejemanju študentov. Navadno so znotraj kampusa in poleg ponujanja bivalnih prostorov in podpornih okolij za življenje in študij, omogočajo študentom, da doživljajo izkušnjo v kampusu, tako da na najboljši način uporabijo celoto akademskih (knjižnica, področja študija in posvetovanja) in oblikovalnih (dejavnosti in programi kulturnega, športnega, verskega in socialnega značaja) služb, ki jih daje na razpolago ustanova.

Poleg zunajkurikularnih dejavnosti, ki jih je najti znotraj univerzitetne strukture, ponujajo domovi študentom lasten program za osebno, duhovno, socialno in kulturno oblikovanje in rast, in sicer tako, da pridružijo službam, ki jih ponuja kampus, vrednoto izkušnje skupnostnega življenja in sodelovanja pri kakem projektu.

A Vzgojno-pastoralna skupnost struktur, ki sprejemajo študente

» Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti struktur, ki sprejemajo študente

Kolegiji in študentski domovi so kot salezijanske vzgojne ustanove poklicane, da pospešujejo skupnosti, v katerih naj se pripravi načrt oblikovanja in se ponudi izkušnja vzgojnega in pastoralnega spremljanja.

Vzgojno-pastoralna skupnost v tovrstnih ustanovah je sestavljena iz vseh odgovornih, salezijancev in laikov, ki imajo nalogo pri vodenju študentskega doma, in iz študentov, ki so na različnih ravneh vključeni v animacijo skupnega življenja in v doseganje njenih ciljev.

» *Subjekti vzgojno-pastoralne skupnosti v strukturah, ki sprejemajo študente*

Organizacija različnih služb, ki sprejemajo (študente), in izpeljava njene oblikovalne vloge zahtevata vključenost in soodgovornost različnih članov:

- ▮ **ravnatelj in salezijanska skupnost** sta odgovorna za vodenje in animiranje celotne dejavnosti ali univerzitetne ustanove, kot tudi strukture za sprejemanje študentov;
- ▮ **neposredni odgovorni**, salezijanec ali laik, ki v imenu skupnosti zagotavlja usmeritev in upravljanje kolegija ali študentskega doma in izpeljavo oblikovalnega predloga;
- ▮ **skrbniki in vzgojitelji**, ki se pod različnimi naslovi umestijo in spremljajo izkušnjo skupnosti kolegija oziroma študentskega doma (usmerjevalci, psihologi, upravniki, kaplani itn.);
- ▮ **študenti**, ki so poklicani, da bi bili resnični prvi nosilci njihove rasti in oblikovanja, tako da bi privzeli značilne vloge in naloge v življenju kolegija oziroma doma, vsakdo glede na svojo posebno sposobnost in zmožnost.

Izgradnja skupnosti zahteva od svojih članov skrb za primerne prostore in čas za pogovor in oblikovanje. Predvsem je treba pospeševati vključevanje študentov v življenje in animacijo kolegija oziroma doma s skupinami, posvetom in sestanki.

Salezijanska skupnost je še zlasti poklicana, da zagotavlja stalno navzočnost v prostorih in časih v življenju kolegija oziroma doma, in sicer tako, da ponudi mladim svoje pričevanje in priložnost, da živijo tistega družinskega duha, ki ga je don Bosko želel v svojih hišah.

B *Vzgojno-pastoralni predlog v kolegijih in študentskih domovih*

Kolegiji in domovi ne ponujajo študentom samo kraja sprejemanja za življenje in študij, ampak predvsem **oblikovalni predlog, ki jim dopušča rasti kot osebe, profesionalci in državljani**. Te strukture najdejo usmeri-

“Da bi odgovorili na zahteve, ki jih prebuja univerzitetna kultura, so številne krajevne Cerkve sprejele razne primerne pobude: iskanje univerzitetne pastore, ki se ne omejuje samo na mladinsko pastoralo, splošno in nerazpoznavno, ampak da začne pri dejstvu, da so mnogi mladi zelo pod vplivom univerzitetnega okolja. Tukaj je v igri njihovo srečanje s Kristusom in pričevanje kot kristjanov. Ta pastoral si posledično predlaga vzgojo in spremljanje mladih v soočenju z dejavno stvarnostjo okolij in dejavnosti, ki jih morajo obiskovati.”

(NAVZOČNOST CERKVE NA UNIVERZI IN V UNIVERZITETNI KULTURI, II, ŠT. 3)

tve v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu (VPN), v katerem je določena njihova namenskost, odgovorne osebe, vsebine, medota in časi.

Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt (VPN) je dokument, ki zbere dejavnike izkušnje življenja, sobivanja in oblikovanja, ki jih salezijanski kolegiji in študentski domovi ponujajo študentom. Kot takšen poveže v enoten predlog odgovore na potrebe mladih, zahteve, ki jih prinašajo izkušnje študija na univerzi, in vrednote salezijanske duhovnosti in vzgoje.

Njegova izdelava predpostavlja globoko poznanje položaja mladih in značilnih dinamik, ki zaznamujejo izkušnje študija na univerzi, in vključevanja v izkušnjo dela in poklica. Med temi je potrebno biti še zlasti pozoren na naslednje: prehod od družinskega in šolskega

življenja v univerzitetno okolje; potreba po osnovanju novih medosebnih odnosov in po tem, da se naučijo sobivati z drugimi osebami; prilagoditev zahtevam in načinu univerzitetnega študija; potreba po združevanju znanstvenega in poklicnega oblikovanja z lastnim življenjskim in verskim prepričanjem.

Vzgojno-pastoralni predlog, ki je v načrtu, ponuja postopek rasti, usmerjen k polni človeški zrelosti, k oblikovanju krščanskega videnja življenja in k profesionalnosti, ki je odprta za solidarnost. Zato družijo različne razsežnosti potrebne za zagotavljanje mladim izkušnjo celovitega oblikovanja. Med temi razsežnostmi so:

- ▮ človeška rast, usmerjena k polni zrelosti, ki vsebuje zmožnost voditi lastno življenje samostojno in odgovorno;
- ▮ ovrednotenje medosebnih odnosov, sobivanja in služenja drugim;
- ▮ razvoj odgovornosti pri študiju in lastnem oblikovanju;
- ▮ rast v lastni zmožnosti za razmišljanje, razpravljanje in prizadevanje pri iskanju resnice;
- ▮ razvijanje pojmovanja, da je profesionalnost odprta za solidarnost in za služenje najbolj potrebnim;
- ▮ duhovna rast po postopnem spoznavanju in izkušnji vere, ki je žive-ta tako na osebni kot skupnostni ravni;
- ▮ odiranje lastne poklicnosti in izdelava življenjskega načrta za služenje Bogu v Cerkvi in za zavzetost v družbi, ki ga živi glede na evangelijske vrednote.

C *Animacija organske pastorage v kolegijih in študentskih domovih*

Pozornost na te razsežnosti zahteva, da se študentom ponudijo trenutki in izkušnje, ki zagotavljajo polno uresničitev vzgojno-pastoralnega predlo-ga. Med temi imajo poseben pomen:

- 1 Življenjsko okolje** v ozračju sprejemanja in v duhu družine, ki daje prednost resni zavzetosti pri študiju v luči celovitega oblikovanja ose-be. V ta namen mnogi kolegiji in domovi ponujajo poleg stanovanja različne podporne prostore pri izkušnji študija in osebni rasti: kapelo, študijske sobe, računalniške sobe, televizijske sobe, telovadnice, sobe za srečanja, jedilnico, športna igrišča itn.
- 2 Kraji in časi za srečanja in bivanje z drugimi**, po katerih se naučijo živeti skupaj in deliti izkušnjo skupnosti.
- 3 Izkušnja spremljanja in osebnega usmerjanja** (poklicnega, profesio-nalnega, glede bodočega dela), ki pomaga mlademu v letih študija, da živi in povezuje v eno različne oblikovalne izkušnje.

- 4 **Program sooblikovanja** v študijskem letu, ki pospešuje osebni, družbeni in kulturni razvoj. Ponudijo se izkušnje poglobitve na kulturnem področju in v stiku z družbeno stvarnostjo, da bi oblikovali etično vest, odgovorno in solidarno, predvsem do najbolj ubogih v družbi. Takšne izkušnje vodijo v prostovoljstvo kot življenjska izbira in kot izbira za človeško in krščansko rast.
- 5 Pot oblikovanja v veri glede na vrednost salezijanske mladinske duhovnosti z **duhovnim vodstvom in s trenutki molitve**, premišljevanja ob Božji besedi in obhajanja zakramentov.

Kjer je mogoče, naj se predlog vzgojne in pastoralne animacije v kolegiju oziroma študentskem domu usklajuje s pobudami uradov in organov univerzitetne pastorale krajevne Cerkve.

2 4

ŽUPNIJA IN SVETIŠČA, ZAUPANA SALEZIJANCEM

2 4 1

Izvirnost salezijanskih župnij in svetišč

Don Boskova apostolska gorečnost za najbolj revno turinsko mladino ga je gnala, da je ustvaril **župnijo za mlade brez župnije**. Don Bosko sam je v svojem času sprejel sedem župnij. Leta 1887 je napisal pravilnik o pravičnem delovanju župnije. Dotaknil se je vsebin, ki so ga najbolj skrbele: prednostna skrb za mlade, še posebno najbolj revne, in identiteta župnika salezijanskega redovnika, ki služi v občestvu s škofom in škofijskimi duhovniki:

“Bolni, revni in mladi naj bodo deležni posebne skrbi (župnikov).”

(SKLEPI ČETRTEGA VRHOVNEGA ZBORA LETA 1886)

Po dolgih letih je 19. vrhovni zbor potrdil, da je župnija prostor »za primerno skrb za mladinsko skupnost« (19. VZ, IX, 3), in 20. VZ odločno izjavlja, da imamo »v župnijskem poslanstvu široke možnosti in ugodne razmere za izpolnitev lastnih ciljev našega poslanstva in še posebno za vzgojo mladih iz ljudskih slojev ali revnih« (20. VZ, 401). Na 21. VZ so ocenili župnijo kot ustanovo, ki nam omogoča, da se umestimo med mladimi,

da bi jih evangelizirali, in v njej lahko evangeliziramo v slogu salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta (prim. 21. VZ, 135). Vrhovni zbor potrjuje prednost mladinske pastorale in opredeljuje lastnosti salezijanske župnije (prim. 21. VZ, 136-141).

Leta 1984 je z dokončno potrditvijo *Konstitucij in Splošnega pravilnika Družbe sv. Frančiška Saleškega* župnija izrecno priznana kot eno od okolij, v katerih uresničujemo naše poslanstvo: Naše poslanstvo uresničujemo tudi v župnijah in odgovarjamo na pastoralne potrebe delnih Cerkva v tistih predelih, ki dajejo ustrezno priložnost za služenje mladim in ljudskim slojem (prim. K 42; SP 25).

Odločitev za mlade v župniji, zaupani salezijancem, ni izključna ali izključujoča, temveč prednostna. Ta prednostna odločitev je *dragocen dar za poslanstvo v vsej cerkveni skupnosti*.

Vzgojno-pastoralna skupnost salezijanskih župnij in svetišč

A *Pomen vzgojno-pastoralne skupnosti župnije in svetišča, zaupanega salezijancem*

Župnija je prednostna skupnost, v kateri Cerkev opravlja poslanstvo, ki ji ga je zaupal Jezus v dobro opredeljenem sociokulturnem okolju. V njej se vzpostavlja *velika skupnost krščenih vernikov*, »del« vesoljne Cerkve, pri delovanju škofijske pastorale. Krščanska skupnost je zgodovinski prostor, v katerem se živi občestvo; v njej verujoči najde svoj dom.

Župnija ustvarja kot **skupnost skupnosti** prostrano tkivo člo-

“Župnija je brez dvoma najpomembnejši prostor, v katerem se oblikuje in kaže krščanska skupnost. Povabljena je, da postane družinski dom, ki bratsko sprejema, v katerem se kristjani začnejo zavedati, da so Božje ljudstvo. Prav v župniji se stekajo vse človeške razlike, ki so v vesoljnosti Cerkve in se vanjo vključujejo. Po drugi strani je Cerkev tudi reden okvir, v katerem se rojeva in raste v veri. Zato ustvarja zelo primeren skupnostni prostor, v katerem naj bi poslanstvo Božje besede, ki se v njej uresničuje, bilo hkrati pouk, vzgoja in življenjska izkušnja.”

(SPLOŠNI PRAVILNIK ZA KATEHEZO, 257)

veških odnosov, ki pospešuje bratsko občestvo – »duhovnost občestva« (prim. *Novo Millennio Ineunte* 43-45).

B *Dejavniki vzgojno-pastoralne skupnosti župnije in svetišča, zaupanega salezijancem*

Vzgojno-pastoralna skupnost župnije, zaupane salezijancem, predpostavlja skupno poslanstvo, ki vključuje v soodgovornost (prim. 24. VZ, 18) pri pastoralnem načrtu kar največje število oseb. Gre za **skupnost verujočih**, ki pospešuje *pripadnost v družinskemu okolju*, sprejema zavestno, jasno in soodgovorno udeležbo raznih poklicev, karizem in poslanstva, ki se vzajemno dopolnjujejo v različnosti.

Župnija je zaupana **salezijanski redovniški skupnosti**. Ta sprejema pastoralne usmeritve škofije z bogastvom lastne pastoralne karizme; ob župniku ustvarja skupino animatorjev za župnijsko pastoralo; pospešuje razvoj in uresničevanje salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta v

župniji; v sodelovanju z župnikom in njegovo ekipo je odgovorna za duhovno formacijo in animacijo vernikov; člane salezijanske družine usmerja, da bi bili prvi sodelavci v razvoju načrta.

Redovna skupnost (prim. 21. VZ, št. 138; SP 26) je sestavni del pospeševalnega jedra salezijanske župnije in v njem ima značilno vlogo (24. VZ, št. 159): pričuje, da Bogu gre prvo mesto, očitno razodeva svoje bratsko življenje in izpolnjevanje evangeljskih svetov s svojimi trenutki molitve, srečanja in razvedrila; to pričevanje zna podeliti z laiki župnijske skupnosti. Je enota v načrtu, ki priznava razne vloge med brati. Udeležuje se

“Kadar škof povabi salezijance k pastoralni skrbi kakega področja ali dela Božjega ljudstva, z navdušenjem prevzamejo pred Cerkvijo obveznost, da bodo v polni soodgovornosti z laiki gradili skupnost bratov, povezanih v ljubezni, za poslušanje Božje besede, obhajanje Gospodove večerje in za oznanjevanje blagovesti odrešenja.”

(20. VZ, ŠT. 416)

“Salezijanska župnija priznava redovni skupnosti odgovorno in spodbujevalno vlogo.”

(21. VZ, ŠT. 138)

življenja župnije z zanimanjem za zgodbe ljudi, še posebno mladih.

Ravnatelj salezijanske skupnosti

ima posebno odgovornost v župniji, kolikor je duhovni vodja redovne skupnosti in prvi odgovorni za apostolske dejavnosti skupnosti. Skrbi za edinost in salezijansko identiteto celotne ustanove in spodbuja sobrate pri uresničevanju pastoralnega načrta župnije (prim. SP 29). Je član župnijskega pastoralnega sveta.

“Vzgojno-pastoralni načrt je bogat zbir vsebin in metod, postopkov in človekovega napredovanja ter obenem evangelijsko oznanjevanje in poglabljanje krščanskega življenja.”

(21. VZ, ŠT. 80)

Župnik, pastir skupnosti, je neposredni odgovorni za župnijsko poslanstvo, ki ga škof zaupa salezijanski družbi. Za krščansko skupnost predstavlja škofa, pa tudi salezijansko družbo. Zvest vzgojnemu in pastoralnemu poslanstvu, ima pri evangelizaciji mladih in Božjega ljudstva za vzor don Boska.

Poklican je, da sprejema, posluša, spremlja in formira župnijsko skupnost. Vodi jo, sprejemajoč odgovornost za uresničevanje pastoralnega načrta v edinosti z ravnateljem, s salezijansko skupnostjo in s pastoralnim svetom.

Župnijska skupnost pospešuje in spremlja različnost poklicev s spodbujanjem tudi **laikov, ki prevzemajo svojo pomenljivo vlogo** v evangelizacijskem poslanstvu; obenem pa se krepi na srečanjih, v *skupinah*, v *malih skupnostih* in v *gibanjih*, ki živijo z večjo zavzetostjo v korist vseh. Salezijanska župnija pospešuje cerkvene skupine s posebno pozornostjo za predloge salezijanske družine in salezijanskega mladinskega gibanja.

Mlade sprejema kot polnopravne člane vzgojno-pastoralne skupnosti.

Ta karizmatična navzočnost zagotavlja pozornost do sveta mladostnikov in mladih, ki je pozitivna in se zanima za njihov svet, za njihove skrbi, izkušnje in pričakovanje. Prednost, ki se daje mladim, označuje obliko župnijske pastore, ki je gibljiva, navdušena in s ponudbo evangelijskih idealov.

Župnijska vzgojno-pastoralna ponudba je zaupana salezijanski skupnosti

Župnija je pogreznjena v svet, ki je podvržen globokim in hitrim spremembam. Njeno poslanstvo je enotna in zapletena resničnost in zahteva vzgojno-pastoralni načrt (prim. 21. VZ, št. 140).

A Središče za evangelizacijo in vzgojo v veri

Apostolska dela so knjiga nove zaveze, ki nam bolj kakor druge pomaga razumeti ne prav lahko življenje prvih krščanskih skupnosti. V njih je napredovala in se utrjevala podelitev in širitev resnice o Jezusu Kristusu. V drugem poglavju (v. 42-46) beremo odlomek, ki zares more spremljati življenje vsake župnijske skupnosti:

»Bili so stanovitni v nauku apostolov,	Evangelizacija in kateheza
živeli so v občestvu,	Pričevanje ljubezni
dan za dnem so se zbirali v templju,	Molitev
lomili so kruh po domovih.«	Bogoslužje

Župnija, zaupana salezijanski skupnosti, daje vsem urejeno ponudbo evangelizacije in vzgoje v veri (prim. 23. VZ, št. 116-157). Pospešuje prvo oznanilo za tiste, ki so oddaljeni, in ponuja nadaljevalne in postopne poti za vzgojo v veri, predvsem za družine. Župnija je *skupnost, v kateri je mogoče preizkušati najbolj značilne vrednote salezijanske duhovnosti*: veselje vsakdanjega krščanskega življenja, upanje, ki v ljudeh in okoliščinah najde, kar je pozitivnega, in pospešuje občestvo.

Župnijska skupnosti goji človeške odnose in skrbi, da se osebe in skupine počutijo *priznane, sprejete in razumljene*. Naše cerkvene skupnosti so primerno okolje za vsakdanjo krščansko izkušnjo.

Skupnost si torej prizadeva za človeško in versko dozorevanje vseh in še posebno *slabotnih in potrebnih*: ne sprejema le tistih, ki iščejo verski pomen svojega življenja, temveč izkazuje sočutje in spremlja tiste, ki so v skušnjavi, da bi se oddaljili. Zavedajoč se tega, se župnija čuti poklicano za vse, ki se imajo za brezbrizne in neverujoče.

Župnija je misijonska in evangelizacijska skupnost in pospešuje komunikacijo krščanske izkušnje; *Božja beseda in bogoslužje* podpirata versko življenje njenih članov. Župnijska skupnost postavlja v središče skupnega življenja evharistijo in na pomenljiv način obhaja zakramente krščanskega življenja, še posebno zakrament sprave.

Župnija, izročena salezijancem, poživlja *pobožnost do Marije Pomočnice*. Don Boskovo Marijo upoštevamo kot zares dejavno navzočnost, ki nas napravlja boljše pri hoji za Kristusom; »storite, kar vam poreče« je povabilo Matere. Poleg tega nas pobožnost do Marije Pomočnice povezuje z vesoljno skupnostjo Cerkve.

B *Navzočnost Cerkve, ki je odprta in vraščena v okolje*

Župnija je obraz Cerkve. **V okolju je izhodišče, ki Cerkev napravlja vidno in družbeno vključeno v vsakdanje življenje.** Kristjani v njej živijo vero, upanje in ljubezen; poživlja jih Božja beseda in obhajanje zakramentov. Župnija je »Cerkev, ki živi med domovi svojih sinov in hčera« (*Christifideles Laici* 26).

Župnijska skupnost je pomenljivo središče raznih krščanskih skupnosti in skupin, ki so tam. Je odprta skupnostim, ki *sodeluje z drugimi župnijami in skupnostmi* in z drugimi družbenimi in vzgojnimi dejavniki, ki so na področju za človeški in verski razvoj občanov.

V prizadevanju za *dialog z raznimi kulturnimi okolji* pomaga župnija vsem razvijati vrednote, merila za vrednotenje in vzorce življenja po evangeliju, po navzočnosti, ki temelji na zaupanju (izkazanem in sprejetem).

„V župnijah prispevamo k širjenju evangelija in k napredku ljudstva s tem, da z bogastvom svojega izvirnega poklica sodelujemo pri pastoriali delne Cerkve.“

(K 42)

Župnija opravlja lastno poslanstvo v *občestvu s krajevno Cerkvijo in s škofom*, z drugimi župnijami in s škofijskimi pastoralnimi organizacijami.

C Skupnost z misijonskim pogledom

Župnija, zvesta Jezusu, verjame, da ima Božje kraljestvo revne kot svoje naslovljence in prednostne osebe. Zato mora v njeni pastoralni odsevi **evangeljska prednostna odločitev za najbolj revne**. To vključuje na prvem mestu cenjenje vere in modrosti revnih in njihovo spremljanje.

Župnija, zaupana salezijancem, sprejme kot merilo in temeljno izbiro bivanjsko **edinost evangelizacije, človeškega napredovanja in krščanske kulture**. Oznanjamo evangelij in osebo Jezusa v tesnem odnosu z zgodbo ljudi, z njihovimi vprašanji in z njihovimi možnostmi. V želji, da bi ozdravili manj človeške okoliščine, se damo voditi vrednoti človeške polnosti, ki jo ima oseba v Bogu. Razvoj župnijske evangelizacije vsebuje hkrati širjenje evangelija in napredovanje ljudstva (prim. K 42). Taka ponudba, z upoštevanjem celotne pastoralne dejavnosti kot izžarevanja evangelija, se ne konča s podeljevanjem zakramentov.

Župnijo spodbujamo, da postane prostor sprejemanja in upanja za vse, še posebno za tiste, ki so utrujeni, razlaščeni, obrobni, bolni in trpeč. Tako v tesnem dialogu in sodelovanju z ustaljenimi ustanovami področja močno pospešuje varovanje in napredovanje človekovih pravic; z njimi deli skrbi in načrte.

D Jasna odločitev za mlade in za ljudske sloje

Mladinska pastoralna v župniji bi morala biti deležna pozornosti kot razsežnost, ki opredeljuje življenje. To je poseben prispevek, ki ga salezijanci dajejo kot obogatitev poslanstva delne Cerkve (prim. K 48; SP 26). **Posebna pozornost do mladih je torej prednostna izbira mladinskega vzgona pri evangelizaciji.**

Prednostna pozornost do mladih, posebno najbolj revnih, vnaša v celotno župnijsko pastoralo *posebno obliko delovanja in značilnega vzgojnega razpoloženja*. Pospešujejo se izkušnje, ki mlade napravljajo za evangelizatorje drugih mladih. Prednostna izbira mladih vključuje tudi dolžnost za *ozaveščanje škofijske skupnosti* glede vprašanj in zahtev mladinske

pastorale. Župnija, zaupana salezijancem, lahko prispeva ponudbo vzorčnih vzgojno-pastoralnih predlogov za odnose župnij do sveta mladih.

Župnija je skupnost, ki spremlja poklicno izbiro vernih, posebno mladih. Spremljanje mladih zahteva izdaten napor. To služenje pomaga k posebljenju vere: v poslušanju Boga se krepi poklicni pomen krščanskega življenja. Župnija *usmerja in spremlja razne poklice v Cerkvi*. Mladim daje po-

sebeno poklicno ponudbo za redovno življenje, za duhovništvo in za zavzet laikat. V župnijski skupnosti pospešuje v raznih skupinah in gibanjih vztrajno molitev za poklice.

Salezijanska župnija ima ljudsko *značilnost širokega sprejemanja*. Evangelizacija ljudske kulture zahteva trajno pozornost za razne oblike, v katerih se ona izraža. Evangelizacija se oblikuje in vključuje v življenje ljudstva, z upoštevanjem njegove zgodovine, izročila in kulture, navad in njegovih korenin.

“Župnija, zaupana salezijancem, mora danes uresničiti karizmatično izkušnjo Valdocca in z njo obogatiti pastoralo krajevne Cerkve. Za to je razpoznavna po nekaterih karizmatičnih izbirah, ki jih postavlja za temelj lastnega življenja in poslanstva.”

(ANTONIO DOMENECH, GVS 396, »SMERNICE IN NAPOTKI: IDENTITETA ŽUPNIJE, ZAUPANE SALEZIJANCI«)

Organska pastoralna animacija v župniji

Poglavitni posegi ponudbe

Župnija je evangelizacijska skupnost: prvo oznanilo prinaša tistim, ki so daleč, in jih katehizira, srečujoč se z njimi tam, kjer so. Zdi se primerno, da povzamemo **nekatera načela, ki se navdihujejo pri krščanskem katehumenatu** kot pedagoške prvine in temelj za vzgojo v veri. Katehumenat poskuša evangelizirati na štirih poglavitnih področjih rasti v veri, ki so v izkušnji Cerkve (prim. *Spolšni pravilnik za katehezo* 147): osebna razsež-

nost, skupnostna razsežnost, liturgična razsežnost in razsežnost naloge za evangelizacijo. Te štiri razsežnosti lahko pomagajo pri pravilnem načrtovanju posegov pri mladih, z zagotavljanjem popolnosti in celovitosti krščanske izkušnje.

- 1 Župnija **pripravi in predloži postopne in različne itinerarije za vzgojo v veri**, posebno za mlade in družine, ne da bi katehezo spremenila samo v pripravo na zakramente (prim. 23. VZ, št. 116-117). Ti postopki uvajajo družine v vzgojo v veri njihovih otrok, vzpostavljajo krstno katehezo in odpirajo pot vzgoje v veri za zaročence, ki bi mogli zatem prerasti v skupine družin.

Kateheza mora v vseh svojih oblikah izročati *primeren in posedanjen povzetek* krščanskega sporočila, predvsem pa vključiti osebno izkušnjo v postopek dozorevanja in rasti. Poskuša spodbujati in spremljati rastoče prizadevanje za krščansko življenje.

Uvajanje v krščanstvo temelji na izkušnji, na odnosih s skupnostjo in na pričevanju življenja. Zato salezijancem izročena župnija ponuja mnoge pastoralne postopke in pobude, ki s svežino in ustvarjalnostjo omogočajo osebno srečanje z Jezusom Kristusom. Nujno je v krščanske skupnosti uvajati pomenljive izkušnje, ki spremljajo tistega, ki je v iskanju vere, v njegovih različnih trenutkih, kot so: poslušanje in razumevanje Božje besede (tečaji za uvajanje v Sveto pismo, pridiganje, lectio divina); izkušnja osebne in podeljene molitve (šole molitve); udeležba pri bogoslužnem obhajanju evharistije in zakramentov; poglobljanje vere; vrednotenje bogastva ljudskih pobožnosti; izkušnja misijonske mladinske pastorale v podeželskih in mestnih okoljih. Vse to moramo spremljati z razmišljanjem, globoko komunikacijo, molkom in premišljevanjem.

- 2 Druga dejavnost župnije je spodbujanje cerkvene pripadnosti v skupinah. V ta namen podpira **gibanja, mladinske skupine** in – med drugim – **skupine salezijanske družine**. Med temi skupinami se zahteva koordinacija s salezijanskim mladinskim gibanjem in ponudba salezijanske mladinske duhovnosti. Izkušnja skupine bi morala biti sposobna uvajati v odprte in združevalne krščanske skupnosti.

3 Župnija je skupnost, ki doživlja bogoslužje in zakramente: pripravlja na obhajanje z občutkom in lepoto. Skrbi za to, da je bogoslužje bližje življenju, poskuša uporabljati razumljivo in dostopno govorico, izraženo preprosto s pesmimi, gibi, zgodbami, pričevanji in simboli. Da bi obhajanje bilo živo, je pomembno poživiti dejavno sodelovanje vseh pri njegovi pripravi in izvedbi.

4 Spodbujajoč rast dejavne vere, vzgaja župnija v **družbeni razsežnosti ljubezni** za graditev kulture solidarnosti. Tako priznava in spodbuja prizadevanje članov župnijske skupnosti, vključenih v družbeno in karitativno dejavnost, v civilno in politično življenje. Podpira napredovanje, formacijo in spremljanje solidarnega in misijonskega prstovoljstva.

V cerkveni skupnosti, ki sodeluje z drugimi silami na področju v blagor revnih, mora biti vidno v pristnih dejanjih obnašanja *trezno in odprto življenje za velikodušnost in solidarnost*, v dejanjih, ki izražajo vrednote Božjega kraljestva. Naj se da prednost gestam solidarnosti, ki se izražajo v trajnih dejavnostih.

5 Župnijska skupnost naj postane središče za formacijo laikov, prožnih in zavzetih in predvsem pastoralnih animatorjev mladih. Prednostna naloga za prihodnost cerkvene skupnosti je **razvijanje programov za formacijo, primernih za vse dejavnike**, posebno za tiste z vzgojno odgovornostjo: katehiste, odrasle (ali zrele mlade) in verujoče, ki so pripravljeni animirati skupine. Ustvarjalna in prožna metodologija ne more biti zares rodovitna, če je ne izvajajo usposobljeni katehisti.

Vse to zahteva od župnijske skupnosti, salezijancev in laikov, *prostor in čas za razčlenitev in poglobitev* pastoralne dejavnosti v blagor mladih in mladostnikov.

B *Strukture sodelovanja in odgovornosti*

» *Animacija krajevne župnijske skupnosti*

Župnijski zbor in skupine so pripomočki za občestvo in sodelovanje laikov v življenju skupnosti in trenutki soodgovornosti. Krepijo njihovo identiteto s pripravo in uresničenjem salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta župnije.

Župnijska pastoral se poleg tega oblikuje v *enotnem in razčlenjenem* vzgojno-pastoralnem načrtu. Z njim župnija predlaga učinkovito soodgovornost v pastoralnem poslanstvu *poučevanja, posvečevanja in vodenja* vseh. Župnijske strukture krepijo občestvo med vsemi ter osredinjenje in dopolnjevanje vseh posegov in struktur okrog vzgojno-pastoralnega načrta.

Župnijski svet je pastoralna skupina posvetovalnega in dejavnega značaja (prim. *Zakonik cerkvenega prava*, kan. 536); predstavlja razne skupine in področja župnije. V skladu z nalogami, ki jih predvideva Zakonik cerkvenega prava, in vodilnimi smernicami krajevne Cerkve ima vlogo, ki jo 24. VZ dodeljuje svetu vzgojno-pastoralne skupnosti in ustanove (prim. 24. VZ, št. 160, 171). Gre za potrebno skupino za pospeševanje pastore v župniji. Vodi jo župnik in jo spodbuja ter spremlja skupaj z drugimi salezijanci skupnosti. Skupino sestavljajo duhovniki, ki delujejo v župniji, predstavniki raznih področij župnijskega življenja in drugi člani, ki jih župnik svobodno imenuje. [V Sloveniji je imenovanje članov v župnijski pastoralni svet v pristojnosti krajevnega ordinarija – op. prevajalca.]

Njegove dolžnosti opredeljuje statut in so predvsem naslednje: razčleniti župnijsko resničnost in resničnost naslovlencev, da bi dali evangelijski odgovor na izzive, ki iz njih izhajajo; župnijskemu zboru predstaviti salezijanski vzgojno-pastoralni načrt in ga uresničevati ter občasno preverjati; pregledati in potrditi redni proračun župnije; skrbeti za formacijo župnijskih pastoralnih dejavnikov.

Komisije in delovne skupine so ekipe, ki v skladu s salezijanskim vzgojno-pastoralnim načrtom spodbujajo razne področne dejavnosti. Med temi je posebno pomembna *komisija ali pospeševalna skupina mladinske*

pastorale, ki jo vodi župnijski vikar ali salezijanec/laik, odgovoren za oratorij oz. mladinski center (prim. 20. VZ, št. 432).

Predpisana je gospodarska komisija župnije. Njen sestav ustreza merilom strokovnosti in upravne učinkovitosti. Njena pravna vloga je zgolj svetovalna: župniku svetuje pri upravljanju župnijskega premoženja. Predsednik gospodarske komisije je po pravu župnik kot resničen pastir (prim. *Zakonik cerkvenega prava*, kan. 515, 519) določene skupnosti vernikov. Župnik je odgovoren ne le z vidika zakramentov, bogoslužja, kateheze in dobredelne dejavnosti, temveč tudi pod upravnim vidikom: dejansko je zakonit predstavnik (prim. *Zakonik cerkvenega prava*, kan. 532) in edini upravitelj (prim. *Zakonik cerkvenega prava*, kan. 1279) v kanonični ureditvi.

Ima svoj statut, ki določa njeno naravo, lastnosti, cilje, sestavo, naloge, delovanje članov, vzorce delovanja, odnos do župnijskega sveta in trajanje mandata.

Kadar je župnija navzoča na področju skupaj z drugimi salezijanskimi ustanovami (oratorij–mladinski center, šola, socialno delo, dom, skupnost), pospešuje dialog z njimi in **posebno sodelovanje za enotno pastoralo znotraj istega poslanstva**. V odnosu do oratorija–mladinskega centra je poklicana k podobnemu pastoralnemu načrtu na področju in v delni Cerkvi, izhajajoč iz različnih odgovornosti dveh ustanov. Medsebojni odnosi dejansko narekujejo enotnost pastoralne dejavnosti, različnost načrtov pa nam omogoča boljše odgovoriti na nemalo posebnih okoliščin Družbe: oratorij–mladinski center v salezijanski župniji; oratorij–mladinski center v župniji pod škofijsko upravo; oratorij–mladinski center v zelo razčlenjenih dejavnostih.

Svet oratorija–mladinskega centra je v celoti ali po strokovnih predstavnikih navzoč v župnijskem pastoralnem svetu, za zagotovilo enotnosti evangelizacijske dejavnosti. V raznih inšpektorijah je bilo uzakonjeno, da naj bo odgovoren za oratorij–mladinski center kaplan kot župnikov namestnik za mladinsko pastoralno.

» Animacija na inšpektorialni / državni ravni

Župnika imenuje [izbere – op. prevajalca] inšpektor in ga predlaga krajevemu ordinariju za delovanje in služenje krajevni Cerkvi, v občestvu s škofom, duhovniki in drugimi župnijami. Župnik sodeluje z drugimi župnijami

inšpektorije in z inšpektorialnim delegatom za mladinsko pastoralo. Navodila 19. in izrednega vrhovnega zbora (20. VZ, št. 441) zahtevajo, da naj se v vseh inšpektorijah pospešuje **usklajevanje med župnijami**.

Župnije so odvisne od škofije, v katerih so, toda salezijanski družbi so zaupane, da bi odgovorile na pastoralne zahteve delnih Cerkva (SP 25). Salezijanska župnija zaradi svoje pripadnosti delni Cerkvi vključuje v svoj salezijanski vzgojno-pastoralni načrt pastoralne smernice škofije in tiste, ki so del salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta.

Inšpektorialna komisija, ki jo vodi koordinator, bo zagotavljala inšpektorialno spremljanje in podporo župnijskim skupnostim pri udeležanju salezijanskega župnijskega vzgojno-pastoralnega načrta. Koordinator in tudi komisija sta del organov animacije inšpektorialne mladinske pastorale.

Koordinator in člani komisije imajo naslednje naloge:

- ▮ ozaveščati salezijanske skupnosti, da bi posvečale večjo pozornost župnijskim resničnostim tam, kjer so;
- ▮ pospeševati razmišljanje in poglobljanje salezijanske identitete župnije v odnosu do cerkvenih in družbenih okoliščin področja;
- ▮ odgovoriti na pastoralne izzive Cerkve v javnih cerkvah in svetiščih, ki so v inšpektorialnih ustanovah;
- ▮ zagotoviti izdelavo, uresničevanje in vrednotenje salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta župnij in svetišč in ponuditi župnijskim skupnostim cilje in smernice, ki vodijo k življenju salezijanske identitete;
- ▮ pospeševati komunikacijo in sodelovanje med raznimi župnijami inšpektorije;
- ▮ podpirati trajno formacijo salezijancev in laikov, odgovornih v župnijski pastorali, s srečanji in načrtovanimi tečaji;
- ▮ občasno sklicevati dneve ali srečanja župnikov, pastoralnih svetov, katehistov, skupin karitas, apostolata za pospeševanje zdravlja in mladinske pastorale.

Zahteva se **sodelovanje z drugimi inšpektorialnimi komisijami**: oratorija–mladinskega centra, salezijanskega mladinskega gibanja, poklicnega pospeševanja, misijonskega pospeševanja in družbenega obveščanja. Inšpektorialna komisija za formacijo zagotavlja formativno spremljanje za študente teologije, posebno diakone, pri opravljanju njihovega poslanstva. Naj bodo vključeni v dejansko opravljanje župnijskega poslanstva.

Potek in delo inšpektorialnega usklajevanja je podprto s prizadevanjem za **narodno animacijo in koordinacijo**, upoštevajoč okoliščine in razmere. Njena vloga je predvsem ta, da pospešuje razmišljanje in poglobljanje salezijanske identitete župnije z razvojem in posodabljanjem vzgojno-pastoralne ponudbe. Prizadevala si bo torej za omogočanje komunikacije med inšpektorijami, da bi si podelile izkušnje in izzive. V raznih okoljih Družbe imajo splošno prakso, da pospešujejo usposabljanje in formacijo župnikov z narodnim organiziranjem (formacija, duhovne vaje, tečaji za strokovno usposabljanje). Poleg tega je mogoče na tej ravni sklicevati srečanja za narodno razglabljanje, zavedajoč se različnosti skupin, ki sodelujejo v naših župnijah (katehisti, pastoralni sveti, mladinski animatorji, odbori, skupine).

2 5

USTANOVE – SOCIALNE SLUŽBE ZA MLADE V STISKI

2 5 1

Izvirnost ustanov in služb za mlade v stiski

Don Bosko je na cestah Turina videl potrebo mladih v nevarnosti in je odgovoril na njihovo revščino z odpiranjem novih obzorij pastoralnega služenja. Komaj je stopil v Konvikt, že mu je don Cafasso zaupal nalogo obiskovati zapore, v katerih je prvokrat zaznal vznemirljivo in nesrečno stanje mnogih mladih jetnikov. Stik z mladimi v zaporu ga je ganil in vznemiril, a ga je spodbudil tudi k dejavnemu razmišljanju.

Počutil se je od Boga poslanega, da bi odgovoril na klic revnih mladih, in je doumel, da je bilo še bolj pomembno kot neposredno odgovoriti na njihovo slabo stanje, **prehiteti vzroke s celostno vzgojno ponudbo**. Zato je hotel najprej zbirati okrog sebe mlade, sirote in zapuščene, ki so prihajali v mesto Turin iščoč delo, ne da bi njihovi starši mogli ali hoteli skrbeti zanje.

“Z don Boskom znova potrjujemo prednostno skrb za ubogo, zapuščeno in ogroženo mladino, ki je najbolj potrebna ljubezni in oznanjevanja evangelija, in delujemo posebno v krajih najhujše revščine.”

(K 26)

Z don Boskovo misijonarsko gorečnostjo srečujemo otroke, mladostnike in mlade, ki živijo v stanju družbene izključenosti. Ta izraz razumemo onstran zgolj ekonomskega pomena, na katerega se naša tradicionalni pojem revščine, kajti vsebuje tudi omejitev dostopa do izobrazbe, kulture, stanovanja, dela, neuspelo priznanje in doseganje človeškega dostojanstva in prepoved opravljanja

državljskih pravic. Mi verjamemo, da je najbolj učinkovit odgovor na te težave preventivna dejavnost v njenih mnogoterih oblikah.

Odločitev za mlade, revne, zapuščene in v nevarnosti vedno obstaja v srcu življenja salezijanske družine od don Boska do danes: **od tu velika raznolikost načrtov, služb in struktur za najrevnejše mlade**, z izbiro vzgoje, ki se navdihuje v preventivnem salezijanskem merilu.

Priganjani od ugotovitve naraščajoče družbene izključenosti, priznavamo potrebo, da bi zagotovili izvajanje *don Boskovega vzgojnega sistema*, da bi mladi presegli nelagodje obrobnosti, sprejeli možnosti etične vzgoje in osebnega napredovanja v družbenopolitičnem prizadevanju in v dejavnem državljanstvu, skrbeli za vzgojo in obrambo pravic mladoletnih, za boj proti nepravici in za graditev miru.

Revščina in izključenost rasteta z vsakim dnem in dosegata tragično razsežnost: gre za revščino, ki rani posameznike in skupnost, predvsem mlade, vse do tja, da postane globalna in strukturalna resničnost življenja. Naš vzor je usmiljeni Samarijan, srce, »ki vidi« in ki rešuje.

Okoliščine revščine in izključenosti imajo močan družbeni vpliv in na žalost težijo k nadaljevanju. Mi ne moremo ostati neprizadeti pred vsem tem: resničnost nas priganja in obvezuje, da udejanjimo *neposredne odgovore*, kratko in srednjeročno (prim. 21. VZ, št. 158; 22. VZ, št. 6, 72; 23. VZ, št. 203-214), take, ki bodo, premagujoč nepravico in družbene razlike, dali mladim nove priložnosti za pozitivno graditev življenja in se odgovorno vključiti v družbo.

Veliko teh ustanov in služb kaže **nov salezijanski pedagoški vzorec** in zato zahtevajo strokovno usposobljenost, specializirane programe in sodelovanje z verskimi in civilnimi ustanovami. Pogled na celoto nam daje naslednji seznam:

- ▮ Ustanove za otroke ulice: šole – dom, dnevni centri ali družinski domovi. Skupaj s temi bivanjske zmogljivosti za mlade brez strehe. Obstajajo usposobljene strukture za begunce in ubežnike, za otroke, ki se klatijo ali živijo po cestah, na robovih mest, za otroke »od nikogar«, zapuščene ali sirote.
- ▮ Službe za mlade s posebnimi potrebami: za mladostnike, ki so potrebni varstva, in kazensko odgovorne; za zadržane; za otroke-vojake; za izkoriščane otroke od spolnega turizma in od zlorab; za mlade s posebnimi fizičnimi in umskimi vzgojnimi potrebami.
- ▮ Pozornost do priseljencev: alfabeticizacija; psiho-pedagoška in šolska podpora; pravno svetovanje za ureditev njihovih primerov; prispevki za socialne in strokovne pristojnosti; sodelovanje in vključenost v okolje.
- ▮ Sprejem in spremljanje za ponovno vključevanje in rehabilitacijo: odvisniki od mamil, mladostniki z vedenjskimi težavami, bolniki z aidsom.
- ▮ Alternativne vzgojne službe za soočenje z učnimi težavami: vzgojno-socialni projekti; poklicne delavnice in prezaposlovanje; razredi v podporo in učno okrepitev; poklicno-družbene delavnice; tečaji za formacijo brezposelnih; programi za vzgojno dopolnitev.
- ▮ Navzočnosti za vključevanje v ljudska okolja in za kulturne dejavnosti v obrobni okoljih; pobude za sprejemanje in spremljanje tistih, ki so žrtve nasilja, vojne in verskih prenapetosti.
- ▮ Središča za pozornost in podporo družini pri njenem vzgojnem oporilu; službe, ki se obračajo na tiste mlade, ki trpijo, ker izhajajo iz motenih družin, iz družin brez doma ali z neprimernim stanovanjem.

- Posebne službe za napredovanje žensk: alfabeticizacija, odgovorno materinstvo, vzgoja za zdravje in higieno.

Sprejemanje karizmatične prednostne izbire v blagor najrevnejših in potrebnih je **povezovalna celostna animacija salezijanske družine**. V inšpektorialnem salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu zagotavlja to prizadevanje v vseh naših ustanovah in v vseh naših navzočnostih. Posebna značilnost vse salezijanske mladinske pastore je: prehiteti in se lotiti posebnih okoliščin in potreb mladih v vsakem okolju, še posebno v ustanovah in posebnih službah, ki so pozorne na revščino in družbeno izključitev.

Vzgojno-pastoralna skupnost v socialnih ustanovah

A Pomembnost vzgojno-pastoralne skupnosti v socialni ustanovi

Don Bosko je z oratorijem ponudil zapuščenim mladim pristno družino, v kateri so mogli rasti in se pripravljati na življenje; zato je presodil, da je pomembna skupnostna izkušnja.

Vzgojno-pastoralna skupnost v ustanovah in v službah, ki odgovarjajo na slabo počutje mladih, ima posebne lastnosti oblikovanja in rasti. Izkušnja Družbe je v zadnjih letih sprejela nekatera merila, ki jih je treba upoštevati, da bi okrepili to temeljno prizadevanje. Ta celostna vzgojna služba je **pristna misijonska izbira sprejemanja in družinske navzočnosti med mladimi, ki živijo v stanju stiske**. Služba je pozorna na mlado osebnost, jo spremlja v njenem vključevanju v skupnost kot nosilko pravic, ki se zavzema za pravičnost in za prenovu družbe s pospeševanjem kulture solidarnosti po vrednotah, ki se navdihujejo v socialnem nauku Cerkve (prim. K 33).

B Nosilci vzgojno-pastoralne skupnosti v socialni ustanovi

Vzgojitelji živijo z mladimi v odnosu bližine in prijateljstva, v družinskem duhu in prijetni salezijanski navzočnosti (ljubeznivost). Za revne mlade ne

le delajo, temveč to počnejo v solidarnosti in v občestvu z njimi: gre za izkušnjo tesne in prožne medsebojne odnosnosti, ki temelji na vzgojni zavezi dogovora in na medsebojnem soglasju.

Skupina vzgojiteljev je prva odgovorna za izdelavo, uresničenje in vrednotenje krajevnega salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta. Odgovornost vzgojiteljev in mladih pri načrtu je prvinska lastnost salezijanske pedagogike. Ta skupnostna izkušnja tako postane **izkušnjska šola za same mlade**. Oni prepoznajo sami sebe kot vzgojitelje drugih prijateljev, s katerimi podeljujejo isti potek celostnega dozorevanja, ki jih postopno pripravlja na bodoče vloge vzgojnega služenja v isti ustanovi, v njihovih družinah in v družbi.

Da bi uresničili kakovostno vzgojno-pastoralno dejanje, niso dovolj uvidi, osebna izkušnja in osebna dobra volja. Od vzgojiteljev se zahtevajo *naslednje razpoložljivosti*:

- ▮ Zagotoviti v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu spretnosti in posege, ki nenehno poglobljajo *vzgibe in vrednote*, ki vodijo vsakega vzgojitelja k temeljnim izbiram.
- ▮ Imeti potrebno *znanje* za uresničenje načrta s strokovno izvedenostjo in kakovostjo v spopadu z zapletenostjo okoliščin.
- ▮ Zagotoviti *strokovnost* na temelju poklica, toliko bolj za vzgojitelje v skupnosti, ki se posveča tej službi; izvedeni v vzgoji in človečnosti.
- ▮ Gojiti *globoko poznanje mladinske resničnosti* in kulturnih procesov, ki se rojevajo v svetu izključenosti in družbene obrobnosti.
- ▮ Poglobiti študij preventivnega sistema, da bi ga posodobili v okoliščinah vsakdanjega življenja s *trajno formacijo* v socialni razsežnosti ljubezni.
- ▮ Prevzeti izhodišča *družbenega nauka* Cerkve in človekovih pravic.
- ▮ Učinkovito voditi skozi dolge *procese vzgoje in ponovnega vključevanja*, zagotavljajoč istočasno sposobnost za organizacijo in upravljanje, kakor tudi za raziskovanje in iskanje obnovljivih zalog.

Dejavno poseganje vzgojiteljev in mladih v vsakdanjem življenju zahteva sodelovanje **usposobljenih izvedencev**: sociologov, psihologov, zdravnikov, advokatov, pedagogov in socialnih delavcev. V teh ustanovah se razvijajo najboljše oblike prostovoljstva. Povezovanje in redni medsebojni odnosi z **družinskimi referenti** in **drugimi ustanovami področja ali združenji**, ki delujejo na istem polju, so prav tako nujno potrebni.

Sožitje z mladimi v pomanjkljivih in krhkih bivanjskih okoliščinah kliče **salezijance in laike** k *osebnemu in skupnemu spreobrnjenju*. Okoliščine stiske in mnoge oblike trpljenja, krhkosti, neudobja in izkoriščanja postavljajo vprašanja salezijskemu vzgojitelju, njegovemu življenju, njegovim rednim dejavnostim o globokem pomenu gest, ki jih ima pogosto za samo po sebi umevne. Ti obrazi in zgodbe spodbujajo k dejanskosti in neposrednosti, izvedenosti in gorečnosti, načrtovanju in postopnosti, duhovnosti in upanju.

Salezijanci dajejo resno pričevanje prijateljske in vzgojne navzočnosti med mladimi: spremljajo jih z globoko vero v Boga Očeta, ki hoče, »da bi imeli življenje in ga imeli v obilju« (Jn 10,10), medtem ko si pridobivajo vedno globlje spoznavanje družbene resničnosti in njenega delovanja. Laiški vzgojitelji pa so za mlade najbližji vzorec odgovornega življenja ob družinskem jedru, zavzeti s strokovno kakovostjo v njihovih vzgojnih posegih in pričevalci življenja, ki ga navdihuje Kristusov evangelij.

Vzgojno-pastoralna ponudba socialnih ustanov

Posebni vzgojno-pastoralni načrt za te ustanove in socialne službe v blagor mladih v stiski **oriše identiteto predloga in usmerja službo vzgojiteljev** glede zahtev strokovne kakovosti in poklicne vesti, ki jih predvideva salezijski pedagoški vzorec.

A Evangelizacijski navdih

Naše vzgojno prizadevanje se docela navdihuje v evangeliju in je usmerjeno k odpiranju mladih Kristusu, tistemu, ki je hodil »iz kraja v kraj ter delal dobra dela« (Apd 10,38). V teh dejanjih in službah včasih *posegi brez obotavljanja odgovorijo na prednostne potrebe* za preživetje (hrana,

voda, zdravniška nega, zavetišče v družinskem ozračju), da bi mladi mogli rasti v samostojnosti in premagati razmere odvisnosti. Ko je dosežen prvi cilj, se jim poskuša zagotoviti vse druge vire, ki jih potrebujejo, da bi živeli v dostojanstvu in gotovosti. Don Boskov obrazec »pošteni državljani in dobri kristjani« hoče reči: odgovoriti na vse potrebe zapuščenih mladih v smeri počlovečenja.

Pričevanje vzgojiteljev in vzgojno-pastoralne skupnosti, prijetno družinsko okolje, obramba in pospeševanje osebnega dostojanstva in njegovih vrednot so prva oblika **oznanila in prvo uresničenje Kristusovega odrešenja**; to je osvoboditev in polnost življenja.

Gre za vzgojno dejavnost, ki z mladimi podeli predlog notranje rasti s posebno pozornostjo na *versko razsežnost osebe, temeljni dejavnik humanizacije in preventive*, trdna opora upanja za mlade, ki hudo trpijo žalostne posledice revščine in družbene izključenosti.

Evangelizacija za nas vsebuje bližino in podelitev, humanizacijo in predlog. Gre za pot, ki je, kljub temu da tudi ko ne dospe do krščanske ponudbe za vse z isto močjo, prva in pristna oblika evangelizacije, kajti kakor Jezus se poglobi v resničnost, da bi jo počlovečila in povabila vse k hoji za njim.

Zato mora vsaka vzgojna skupnost v salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu ponuditi mladim izkušnje in pota, ki prebujajo v njih razsežnost duhovnega življenja in jim pomagajo odkriti Jezusa Kristusa kot njihovega odrešenika (prim. 26. VZ, št. 105-106). **Ta ponudba evangelizacije se mora popolnoma vključiti v vzgojni proces** s preprostimi pedagoškimi itinerariji, ki so poosebljeni, postopni in tesno povezani z vsakdanjim življenjem.

“Po skrivnostnih poteh Duha, ki deluje v srcih vseh ljudi in še posebno najrevnejših in potrebnih, verjamemo, se v tem osebnem odnosu z Bogom skrivajo nepričakovane moči za graditev osebnosti in za njeno celostno formacijo.”

(JUAN VECCHI, GVS 359, »NOVA UBOŠTVA, SALEZIJANSKO POSLANSTVO IN POMENLJIVOST«)

Religiozno prebujanje je treba varovati in razvijati *s potrpežljivostjo in vztrajnostjo*, tako da priplava na površje pozitivno, ki je v mladih, zavest njihovega dostojanstva in njihova volja po poboljšanju. Posebne oblike za podporo in dejavnosti, ki jih uresničujemo z mladimi, so naslednje: omogočati odpiranje vprašanj o smislu življenja (kakšen smisel ima moje življenje, kakšna osebnost hočem postati); biti navzoči pri praznovanjih in pomembnih dogodkih njihovega družinskega, družbenega in verskega življenja; ponuditi vrednote, ki usmerjajo k religioznemu iskanju in omogočajo odprtost za vero; predstaviti krščanski humanizem Jezusovega evangelija kot dobro novico; povabiti jih, da bi se čutili sprejete od krščanske skupnosti in njeni člani; predlagati preproste in kakovostne verske izkušnje in prevzemanje postopnega prizadevanja.

B *Celostna in organska vzgojna ponudba*

Pomembno je pomagati – s procesi »identifikacije« – pri obnovitvi in pohenjenju notranjega sveta. V času razdrobljenosti je mogoče priti do notranje enotnosti samo **z življenjskim stikom z osebami in ustanovami z močno identiteto**, ki spoštujejo različnost in osvobajajo. Zato vzgajamo s prepričevanjem in motivacijo, v posebljenih odnosih, ki izražajo sprejemanje in dialog, spoštovanje in brezpogojno sprejemanje. Vsak vzgojitelj je pozitiven vzor za identifikacijo in izhodišče v procesu osebne rasti mladih. Skratka, navzočnost med mladimi postavlja vprašanja in vzbuja zanimanje.

“Revščina in obrobnost nista zgolj ekonomska pojava, temveč sta izraz resničnosti, ki zadeva vest posameznikov in izziva miselnost družbe. Zato je vzgoja temeljna prvina za njeno preventivo in preseganje ter tudi prav poseben in izviren prispevek, ki ga moremo dati kot salezijanci.”

(JUAN VECCHI, GVS 359, »NOVA UBOŠTVA, SALEZIJANSKO POSLANSTVO IN POMENLJIVOST«)

To okolje potrebuje družinsko skupnostno animacijo. V njegovem jedru imajo salezijanci in laiški vzgojitelji neodpovedljivo vlogo. Mladi v okoliščinah stiske, katerih večina ima neustrezne izkušnje v družinskem okolju, čutijo potrebo po družinskem okolju, kjer bi mogli najti ugodne razmere za obnove in ustrezno usmerjanje last-

nega življenja. Poleg tega **ponudba družinskega okolja** z možnostjo, da bi živel s pozitivnimi odraslimi dejavniki, podira pregrade nezaupanja in prebujajo željo po vzgoji.

Bistvena prvina je razvoj **kritične zavesti v odnosu do samega sebe in do lastnega okolja**, s prenovljenimi merili za analizo. Tehnične in kulturne sposobnosti in predvsem *usvojitev delovnih navad* so pomemben korak za vključevanje mladih v družinsko, delovno in družbeno življenje.

Ta celotna formacija, ki se razprostira čez vse *izkušnje življenja mladih in vse razsežnosti njihove osebnosti*, bo trajno in redno vrednotila njihove vire, da bi postajali vedno bolj odgovorni za lastno življenje. Naša vzgojna ponudba ima za cilj vsakega mladega, ki je poklican, da bi rasel v vse razsežnosti življenja: v osebno, družinsko, družbeno in kulturno, okoljsko, družbenopolitično in etično-religiozno razsežnost.

C *Izbira preventivnega merila*

Preventiva je vzgojna metoda, ki si postavlja za cilj ozdraviti neugodje s prehitovanjem **negativnih učinkov**. Je tudi **urejena družbena dejavnost**, ki se ne spremeni v trenutno pomoč, temveč zdravi obrobno in njene vzroke. Ne gre le za zgolj vzgojno dejavnost, namenjeno osebam, temveč gre tudi za zorenje nove družbene miselnosti na kulturni in politični ravni za skupni blagor in za človekove pravice.

“Vzgojna moč preventivnega sistema se kaže tudi v sposobnosti ponovne vključitve izgubljenih mladih, ki ohranijo občutljivost za dobro.”

(22. VZ, ŠT. 72)

Naša vzgojna ponudba, ki je v mnogih okoliščinah zasilne narave, vključuje spremljanje in družbeno zaščito. Preventivno merilo zagotavlja pedagoško osnovo za obnovitev dostojanstvenega življenja, z izogibanjem poslabšanja. Temeljno je **pedagoško spremljanje** mladih med njihovim procesom rasti, z namenom, da bi postali samostojne osebe, sposobne odgovorno upravljati lastno življenje.

Včasih osebne razmere mladih zahtevajo ustanove in usposobljene službe za *ponovno vključitev in prevzgojo*. Don Bosko ima sistem, ki je med najbolj primernimi za prevzgojo mladih, ki so zašli v prestopništvo ali so hudo obrobni. Sodobna pedagogika ocenjuje »udarno žilavost« kot sposobnost kake osebe ali skupine, da napreduje naproti prihodnosti, izhajajoč iz poraznih dogodkov ali iz zapletenih življenjskih razmer s hudimi poškodbami.

Salezijanski načrt ponuja pedagogiko skupine kot izkušnjo, da bi se naučili živeti v odnosu in naravnem dialogu med avtonomijo in soodvisnostjo. Za te mlade, ki so nagnjeni, da bi postali »čredniki« in se dali vleči od skupine, ki jim daje zavetje, je skupina zelo pomemben dejavnik za ves vzgojni proces in za prenovitev lastne osebnosti.

D Družbena in politična razsežnost

Salezijanski odgovor na obrobnost in mladinsko izključitev ima zagotovo tudi *družbeno in politično razsežnost*. Salezijanske ustanove in njihove službe pospešujejo kulturo drugega, treznosti, miru in pravičnosti kot pozornosti na pravice vseh, da bi živeli dostojanstveno.

“Pomagajmo ustvarjati novo miselnost in novo kulturo, ki bo spodbujala spremembe, merila in vizije z gestami in dejanji ... Gre za spodbujanje kulture drugega, treznosti ... razpoložljivosti, da bi zastonj delili med seboj, pravičnosti, ki jo razumemo kot pozornost do pravice vseh do dostojanstva življenja. Naravnost, gre za vključevanje oseb in ustanov v delovanje široke preventive, sprejemanja in podpore tistim, ki jo potrebujejo.”

(JUAN VECCHI, GVS 359, »NOVA UBOŠTVA, SALEZIJANSKO POSLANSTVO IN POMENLJIVOST«)

Vzgojna dejavnost v teh ustanovah in službah pripravlja mlade in jim pomaga, da se trudijo v svojem okolju. Obenem pospešuje **spreminjanje miselnosti, ko sodeluje pri preoblikovanju družbene resničnosti**. Treba se je boriti proti revščini in družbeni izključitvi; to je izziv za vse. Stalno razmišljanje o revščini in obrobnosti, o njunem vplivu na mladinski svet, še posebno na družino, vsebuje tudi redno sodelovanje med raznimi vzgojnimi ustanovami, ki obstajajo na področju. Naša karizma zahteva od

nas, da pozorno dojemamo kulturne vrste mladine, revnih in manjšin, da bi prispevali k oblikovanju novega človeštva tudi na obrobjih zgodovine.

Zahteva se nenehno analiziranje krajevnega družbenega okolja, ki vedno bolj natančno nakazuje izzive salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta in predlaga ustrezne primerne procese in posebne posege. Raste zavest o *sodelovanju v mreži* z drugimi ustanovami pri izdelovanju vzgojnih, družinskih, mladinskih, mestnih in drugih politik, sposobnih preventivno prehiteti in preseči strukturalne vzroke težav. Treba je okrepiti navzočnost inšpektorij pri pristojnih civilnih organizmih za spremljanje razvoja družbeno mladinske politike in poseganje v razpravo pred zakonskimi odločitvami.

Vsaka vzgojno-pastoralna skupnost je vključena v Cerkev in v družbeno okolje, kjer uresničuje svoj načrt. **Želimo pospeševati kulturo solidarnosti v skladu z Jezusovim evangelijem.** Načrt pastoralne pozornosti do otroštva, mladostništva in mladosti v stiski pomaga udejanjati sodelovanje in osvobajajočo prizadevnost za pravičnost in mir (prim. K 33). Z vključevanjem vseh odgovornih postaja preroški glas za graditev človeka vredne družbe.

Organska pastoralna animacija v socialni ustanovi

Prednostni posegi ponudbe

- 1 Odgovor na nove oblike mladinske revščine je treba dati v vseh ustanovah in službah inšpektorije. **Sodelovanje in dopolnjevanje raznih salezijanskih ustanov**, navzočih na področju, in prispevek enotnega načrta za mladinsko napredovanje in vzgojo pomnožijo moči in vsako dejavnost napravljajo bolj učinkovito. V inšpektorialnih in krajevnih načrtih je treba namenjati pozornost oblikam mladinske krize ter različnim oblikam revščine in družbene izključitve; naj se določijo cilji in najbolj ustrezne vzgojne ponudbe za njihovo prehitevanje in premagovanje. Zelo primerna je postavitve *mreže za informacijo o načrtih, navzočnostih, programih in dejavnostih*.
- 2 Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt ustanove, ki se izrecno posveča socialni službi za mlade v stiski, predvideva politiko in ravnanje za postopno napredovanje **pozornosti in spremljanja**:

- *Približati se, zanimati se in spoznavati položaj mladih*, podeljujoč si njihovo zanimanje v njihovem svetu in njihovem življenjskem okolju, ter jih od začetka brezpogojno sprejemati.

- Uresničevati primerne posege za osebno *prenovitev / ponovno vključitev mladih* in jim pomagati k ozaveščanju, da bi jim nato omogočili, da popravijo lastno življenje in ga peljejo v pozitivno smer (z gojitvijo ustreznih drž in zdravega odnosa do samega sebe in do drugih).

- Spoznavati njihov religiozni svet, da bi jim omogočali izkušnje, ki bi od začetka spodbujale rast njihove duhovne razsežnosti in jim pomagale osebno sprejemati *vzgojne, verske in evangeljske vrednote*.

- Pomagati jim odkriti in izkušati *ljubeznivo in očetovsko Božjo bližino* v lastnem življenju, z ustvarjanjem razmer za potrpežljiv, zaupen in prijateljski osebni pogovor.

- Spodbujati *majhna prizadevanja*, da bi napredovali do večjih odgovornosti. Samo sodelovanje mladih v dejavnostih in praznovanjih na njihovem področju s skupinskimi in prijateljskimi izkušnjami jih postopno pripelje do bolj stanovitnih nalog.

3 Preventiva, kakor smo videli, ni le metoda za zdravljenje težav in prehitovanje njihovih posledic, temveč pomeni tudi ustvarjanje ustreznih razmer, da bi mladostnik razvijal vse svoje zmogljivosti. Treba je **pospeševati odprta okolja, ki ponujajo širok obseg možnosti in pobud**, še posebno dejavnosti za socializacijo, katerih govorico mladi poznajo, kot so: glasba, gledališče, šport, umetnost, izleti v naravo ter nova tehnika za informacijo in komunikacijo (TIK), s katerimi je vsak ovrednoten v njegovih kakovostih. To so pomenljiva sredstva za ponovno vključevanje in preventivno dejavnost, ki v celotnem načrtu podpirajo osebno vzgojno spremljanje vsakega mladostnika.

4 Boj proti družbenemu izključevanju mora načrtovati strnitev moči, sposobnih združiti v isti smeri prispevke raznih družbenih dejavnikov: četrti ali okrožnega področja; ustanov, zavodov in skupin; medčloveško sodelovanje, kjer se ugotavljajo pojavi izključevanja in krizni primeri. Gre

za to, da v družbi pospešujemo dozorevanje nove miselnosti, kulture solidarnosti in poseganja, v sodelovanju z drugimi dejavniki, na področje vzgojne in družinske politike, ki otežuje življenje in položaj mladih.

B *Strukture sodelovanja in odgovornosti*

» *Amimacija na krajevni ravni*

Da bi se uprli hitrosti, s katero se v naših družbah uresničujejo temeljne spremembe, se mora celotna vzgojno-pastoralna skupnost truditi z drznostjo in iskati učinkovite odgovore na razmere mladinske revščine naših okolij in našega področja, za izvajanje **hitrih potokeov usklajevanja v uresničevanju posebnih načrtov**.

Pozornost do mladih v stiski se mora razvijati v vsaki skupnosti in ustanovi inšpektorije, z ugotavljanjem kulture in miselnosti, ki ju je spodbudil salezijanski vzgojno-pastoralni načrt. **Izdelava krajevnega salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta bo morala vključiti kazalnike te občutljivosti:** odprtost ustanove okolju in svetu mladih; krepitev organske načrtovalne miselnosti po merilih in zahtevah vzgojno-pastoralnega dela za najbolj revne; pozornost do prožnosti in lastne metodologije ustanove, tako da se izogiba vsaki obliki izključevanja; navzočnost, sodelovanje in vključevanje mladih v stiski v dejavnosti in skupine; kakovost vzgojnih postopkov in programov, tako kot jih zahteva položaj uporabnikov.

Posebne ustanove, ki so namenjene pastoralni pozornosti mladih v stiski, so si pridobile veliko število meril in posegov, po katerih se identificira upravljanje. Kot za vsako salezijansko ustanovo se zahteva vzgojno-pastoralna navzočnost z urejenim *vodenjem in upravo* takih ekonomskih sredstev.

Skrbeti je treba za **vzdrževanje samega načrta**, kar se tiče človeških, upravnih, pedagoških in finančnih virov. Pomembno je pravno svetovanje na vseh področjih, z najbolj primernimi sredstvi. Ta slednji vidik naj se pogloblja v sodelovanju z ustanovami in službami inšpektorije in z ustanovami, ki obstajajo na področju.

V strukturah in animacijskih organizmih so navzoči mladi kot dejavni subjekti lastne formacije, s pogledom na njihovo družbeno in družinsko vključevanje.

» Animacija na inšpektorialni / državni ravni

V inšpektorijah se krepi občutljivost in zaskrbljenost, razmišljanje in prizadevanje za svet mladinskega izključevanja. Ta resničnost ni več le osamljen pojav, ki bi ga zaznala le kaka posebna ustanova ali ga poživiljale samo osebne pobude. **Pozornost do oddaljenih postaja »institucionalna občutljivost«, izražena v inšpektorialnem salezijanskem vzgojno-pastoralnem načrtu**, s katerim se v vsaki vzgojno-pastoralni skupnosti pospešuje posebna pozornost dejavnikom revščine in izključevanja in se usmerjajo posebne službe v pomoč mladim v stiski. Salezijanski vzgojno-pastoralni načrt v skladu z njegovimi izbirami, politiko in ravnanjem v korist najrevnejših usmerja organsko animacijo v mrežo, s sodelovanjem na vseh ravneh, s salezijansko družino in z drugimi cerkvenimi in civilnimi organi.

Prednostna merila, ki vodijo dejavnosti inšpektorialne animacije, pospešujejo vidike formacije in organske pastoralne animacije:

- ▮ *Socialna in politična formacija* salezijanskih vzgojiteljev, redovnikov in laikov in vzgojno-pastoralne skupnosti se izvaja tako, da doumejo zapleteno resničnost revščine in izključenosti, v katerih so mladi, da bi načrtali postopke, ustrezne naslovljencem in vzgojiteljem (posvečenim in laikom ter skrbniškim oz. družinskim referentom).
- ▮ *Samo z rednim raziskovanjem in preverjanjem* je mogoče okrepiti delo, ki se opravlja; načrtovanje postopkov in njihovo vrednotenje ter novo predvidevanje bodo postala sredstva za vedno večjo kakovost.

Inšpektorialni koordinator ustanov in služb za mlade v stiski je član inšpektorialne skupine za salezijansko mladinsko pastoralo. V nekaterih inšpektorijah / narodih imajo inšpektorialno oziroma naro-

dno komisijo, ki spremlja inšpektorijo pri razvoju te salezijanske dejavnosti: prednostna karizmatična izbira za celotno poslanstvo. V nekaterih narodnih okoljih je to koordinacijo prevzela salezijanska civilna struktura (združenje, federacija ali kaka druga), ki načrtuje in udejanja delovanje v pomoč mladostnim in mladim, še posebno v pomoč tistim, ki so v položaju potisnjenosti ob rob, težave ali družbene izključenosti.

Pri animaciji in koordinaciji tega okolja je posebno pomemben **inšpektorialni urad za načrtovanje in razvoj**. Ta urad pomaga inšpektoriji, da premišljeno načrtuje svojo dejavnost za razvoj in išče sredstva za financiranje projektov. Zelo pomembno je povezovalno delo teh uradov z inšpektorialnim delegatom za mladinsko pastoralo, da bi se zagotovilo vključevanje projektov v inšpektorialni salezijanski vzgojno-pastoralni načrt, in obenem urejeno načrtovanje ter zahtevno preverjanje ciljev krajevnega salezijanskega pastoralnega načrta.

2 6

DRUGE USTANOVE IN SLUŽBE V RAZNIH OKOLJIH

V salezijanskem svetu so se oblikovale **nove resničnosti in mladinska združenja**. To so *vzgojne dejavnosti, službe ali ustanove*, ki odgovarjajo na nove mladinske nujne potrebe in dajejo ustrezne odgovore na vprašanja edukacije in vzgoje v veri. Med temi so programi za *poklicno animacijo* (aspirantat, skupnost s poklicno ponudbo in centri za sprejemanje poklicev). Obstajajo tudi usposobljene službe za *krščansko formacijo* in duhovno animacijo (hiše duhovnosti in duhovnih obnov; centri za pastoralno in katehetsko formacijo); združenja in službe za animacijo prostega časa, kot so šole za področje *prostega časa* ter družbeno in kulturno animacijo, šport, turizem, glasba in gledališče. So še druge dejavnosti na področju sredstev obveščanja, s katerimi je salezijanska ponudba v družbenem tkivu, skupaj z misijonsko animacijo in animacijo dikasterijev za družbeno obveščanje in misijone.

Te nove navzočnosti so projekti, bolj kot strukture, odgovarjajo in se prilagajajo spreminjajočim se okoliščinam in potrebam s svobodo dejavnosti in pobude. Uporabljajo komunikacijo z naravnim okoljem mladih, neodvisno od ustaljenosti kakega fizičnega okolja. Vanje je sorazmerno lažje

vključiti same mlade, zavedajoč se, da je pot, ki jo gre prehoditi skupaj, v njihovih rokah. So torej **izraz nove oblike navzočnosti v svetu mladih in učinkovita sredstva za odgovor na nove vzgojne in evangelizacijske potrebe**. Ti projekti dajejo priložnost za pastoralno dejavnost v sinergiji z drugimi skupinami salezijanske družine.

Ta nova prostranstva in vzgojne oblike pa so izpostavljeni *nevarnostim, ki lahko zmanjšajo njihovo vzgojno in evangelizacijsko učinkovitost*: individualizem pri vodenju, slabotno in malo opredeljena identiteta, začasnost v uresničevanju in nestalnost projekta; vse to otežuje nepretrganost vzgojnih postopkov. Primerno je torej upoštevati nekatere pogoje in usmerjevalna merila, ki bi jih lahko uskladili s tradicionalnimi navzočnostmi znotraj inšpektorialnega načrta. Podajmo nekatera:

- Odpiranje za nujno merilo razločevanja in prenavljanja: vsaka dejavnost in ustanova je »za mlade dom, ki sprejema, župnija, ki evangelizira, šola, ki uvaja v življenje, in dvorišče za prijateljske stike in za življenje v veselju« (K 40).
- Jasnost vzgojnih in pastoralnih ciljev (prim. K 41).
- Skupnostno uresničevanje; vzgojno-pastoralna skupnost je vedno nosilec poslanstva (prim. K 44).
- Vključitev v inšpektorialni načrt s trajnim medsebojnim vplivom in sodelovanjem med raznimi ustanovami ter vzgojno-pastoralnimi službami inšpektorije (prim. K 58).

A *Izkušnje ali službe animacije in poklicnega usmerjanja*

Z naporom iskanja novih poti poklicne animacije so nastale in so se okrepile **izkušnje ali službe animacije in poklicnega usmerjanja (skupnost, ki sprejema, skupnost s ponudbo, centri za poklicno usmerjanje)**. Mladim omogočajo dejansko izkušnjo življenja in salezijanskega poslanstva in podelitev le-teh v določenih obdobjih, z rednim poglobljanjem poklicnosti s skrbnim in neposrednim spremljanjem.

Pomembno je, da te dejavnosti zagotovijo:

- *navzočnost salezijanske skupnosti*, ki je odprta in sprejemajoča, ki daje pomenljivo poklicno pričevanje za mlade;
- *izkušnjo bratskega življenja in salezijanskega poslanstva*;
- *redno spremljanje* procesa poklicnega zorenja vsakogar;
- tesno povezanost in *sodelovanje z drugimi skupnostmi* inšpektorije v odgovornosti za poklicno animacijo po inšpektorialnem načrtu;
- sodelovanje s centri za poklicno pastoralo v *delni Cerkvi* in v drugih redovnih družbah.

B *Strokovne službe za krščansko formacijo in duhovno animacijo*

V zadnjih desetletjih so v Družbi nastale razne pobude in službe za krščansko formacijo in za vzgojo v duhovnosti: **izkušnje duhovnih obnov, šole molitve, hiše duhovnosti, centri za pastoralno in katehetsko formacijo**. Te službe so nova oblika salezijanske navzočnosti med mladimi, vedno bolj potrebna in nujna.

Primerno je, da se *hiše duhovnosti in duhovni obnov, kakor tudi centri za pastoralno in katehetsko formacijo* oblikujejo po naslednjih razsežnostih:

- Zagotoviti *navzočnost skupine SDB* in drugih članov salezijanske družine. Organizirati te hiše ne samo kot kraje gostoljubnosti, temveč naj skupnost ali skupina oseb, ki sprejema, tudi spremlja in z mladimi podeli isto duhovno izkušnjo.
- Ponuditi *jasen program* poglobljanja in duhovne pedagogike z raznimi predlogi in stopnjami glede na potrebe raznih skupin in naslovljencev; presegajoč preprosto ponudbo osamljenih pobud, predstaviti določeno pot uvajanja in duhovnega poglobljanja.
- Dati posebno pomembnost *pedagogiki molitve* in poslušanja Božje besede; ponuditi izkušnje prejemanja zakramentov v skladu z vrednotami salezijanske mladinske duhovnosti; gojiti predvsem vi-

dik uvajanja in spremljanja, da bi mladim pomagali priti do pristne in osebno doživete izkušnje.

- ▮ Ponuditi vsem mladim možnost za *osebni pogovor* s kakim salezijancem ali animatorjem med srečanjem, ali redno spremljanje.
- ▮ Vedno razviti *poklicno tematiko* in pomagati mladim, da bi lastno življenje postavili pred Gospoda in pred njegov načrt odrešenja.

So še *druge pastoralne službe*, ki so na voljo zunaj salezijanske navzočnosti, bodisi v delni Cerkvi (kot na primer prizadevanje SDB v škofijski poklicni pastoralni, ali v nesalezijanskih mladinskih gibanjih) bodisi tudi v krajih, kjer ni salezijancev (kot na primer formacije vzgojiteljev področja). Te pastoralne službe so prevzete v soglasju z inšpektorjem in v skladu z inšpektorialnim salezijanskim vzgojnim načrtom.

C *Službe za animacijo prostega časa*

Dejavnosti prostega časa, šport, turizem, kultura, glasba, ples in gledališče, so resničnosti druženja za mnoge mlade, ki iščejo v njih zadovoljitev lastnega značilnega zanimanja. Obstajajo v vseh naših ustanovah. Ta vzgojna ponudba je danes upoštevana kot velika *družbena vrednost in preventivna pomembnost*. Je nov način oblikovanja oratorijskega okolja, ki ga je obudil don Bosko v Valdoccu, kjer je bilo zanj dvorišče priljubljen kraj za vzgojno-pastoralno dejavnost.

V salezijanskem svetu je velika pestrost skupin in združenj s pobudami, ki razvijajo salezijansko vzgojno-pastoralno ponudbo v raznih okoljih z mnogimi načini delovanja, organizacijskimi oblikami in številom udeležencev.

V vseh moremo razbrati skupne prvine, ki opredeljujejo identiteto: *skupina in združevalna izkušnja* kot prednostna in bistvena vzgojna izbira za zorenje celostne človečnosti; *dejavna navzočnost v okolju* z vzgojno ponudbo brez porabniških pogojevanj; *animacija; sodelovanje in vodilna vloga* samih mladih.

» Salezijanski vzgojni šport

Pospeševanje športnih dejavnosti v salezijanskih ustanovah je živa resničnost, ki se uresničuje v raznih oblikah urejanja in organiziranja. Šport je v salezijanskem vzgojnem sistemu priznan kot vrednota, dejavnost za vsa obdobja in okolja.

Pozorno spremljanje *salezijanskega vzgojnega športa* nam omogoča poiskati nekatere sestavine, ki se – v različni meri in glede na mnogovrstna uresničenja – kažejo kot značilne:

“Cerkev ceni in se trudi prepojit s svojim duhom ter oplemenititi druga sredstva, ki pripadajo skupni človeški dediščini in ki so posebno primerna za moralno izpopolnjevanje ter človeško oblikovanje, kot so sredstva družbenega obveščanja, množina družb kulturnega in športnega značaja, mladinskih združenj in na prvem mestu šole.”

(GRAVISSIMUM EDUCATIONIS 4; PRIM. GAUDIUM ET SPES 61)

- ▮ *Ljudski šport*, daleč od športa za izbrane, do katerega ima vsak pravico in mogoč dostop.
- ▮ *Počlovečujoči šport*, ki povečuje možnost za rast mladih; ki daje prednost – s pospeševanjem »čiste igre« - medosebnim odnosom in vzajemnemu spoštovanju; ki omogoča srečevanje med mladimi in odraslimi bolj spontano kot drugi vzgojni trenutki, bolj kot predavalnica ali delavnica.
- ▮ *Preventivni šport*, oziroma šport, ki pospešuje oblikovanje zdravih življenjskih stilov in raje vključuje tiste otroke in mlade, ki so v stiski: zaradi dobe, zaradi področja, v katerem živijo, zaradi družinskih okoliščin, zaradi slabega šolskega uspeha.
- ▮ *Šport z razvedrilno razsežnostjo*: ne da bi prezirali tekmovalnost v njenih primernih mejah, se pospešuje športni duh v okoliščinah uspeha ali neuspeha ter sprejema in sklicuje zaradi istih ciljev vse člane skupine, tudi manj nadarjene.

- *Šport, vključen v široki vzgojno-pastoralni načrt, ki združuje skupino oseb, ki stremijo za skupnimi cilji. Da bi to bilo mogoče, so bistvenega pomena formacija in spremljanje športnih animatorjev.*
- *Urejen in organiziran šport, usklajen v vzgojno-pastoralnem načrtu s člani vzgojnega mladinskega okolja: s športnimi animatorji, s sodelavci in s starši.*

» **Mnogotere oblike umetnosti (glasba, petje, ples, gledališče)**

Od začetka je salezijanski oratorij v svoje cilje in lastne značilnosti sprejel glasbo in gledališče kot **vrednote, ki jih zahtevajo mladi iz potrebe po izražanju**. Kot don Bosko tako tudi danes salezijanske ustanove izvajajo te dejavnosti s predlaganjem gledališča in glasbe kot umetnosti, ki sta dostopni mladim, in kot sredstva za komunikacijo pozitivnih sporočil.

Priznavajoč njihovo veliko vzgojno vrednost, jih salezijanske ustanove pospešujejo z upoštevanjem naslednjih vidikov:

- *Imajo lastno in edinstveno sposobnost, da se približajo resničnosti in jo razlagajo z uporabo govorice in estetskih simbolov. Odkrivajo ideje, občutja in čustva ter poudarjajo temeljne vidike človeške izkušnje, ki bi bili težko razumljivi v drugih oblikah.*
- *Dajejo edinstven prispevek k razvoju intelektualnih, ustvarjalnih in izraznih sposobnosti, usposabljaajo mlade za koncentracijo, disciplino in vztrajnost.*
- *Ustvarjajo prednostno okolje za medosebne odnose: z njihovimi različnimi predstavami ustvarjajo prostor za druženje in sodelovanje in so razvedrilni.*
- *So prednostno sredstvo za evangelizacijo, oznanjevanje in izražanje veselega oznanila. Glasba in umetnost pospešujeta skrb za prostor praznovanja in za njegovo prazničnost.*

- Imajo *estetsko in etično vrednost*: gledalca pritegnejo k razmišljanju, k občudovanju, h kritični sposobnosti in k prožnosti mišljenja. Za to je bila salezijanska pedagogika vedno pozorna na te pobude, dobro se zavedajoč, da je v mnoga okolja mogoče vstopiti samo z neformalnimi dejavnostmi.

ANIMACIJSKE STRUKTURE IN PROCESI SALEZIJANSKE MLADINSKE PASTORALE

POGLAVJE

VIII

*“Med vami sem kakor
tisti, ki streže.”*

(Lk 22,27)

Apostolsko poslanstvo, ki nam ga zaupa Cerkev, sprejemajo in uresničujejo predvsem inšpektorialne in krajevne skupnosti. Člani imajo med seboj dopolnjujoče se vloge, z nalogami, ki so vse pomembne. Oni se tega zavedajo: povezanost in bratska soodgovornost omogočata doseganje pastoralnih ciljev. Inšpektor in ravnatelj kot animatorja dialoga in sodelležbe vodita pastoralno razločevanje skupnosti, da bi družno in zvesto stopala po poti uresničevanja apostolskega načrta.”

(K 44)

Korist od tega malega pravilnika je bila zelo velika: vsak je vedel, kaj mora storiti, in ker sem navadno določil, da je vsak bil odgovoren za svojo službo, je vsak skrbel, da bi spoznal in izpolnjeval svoj del.”

(SPOMINI, TRETJE DESETLETJE, ŠT. 6)

Animacija

in koordinacija pastorage poteka na različnih ravneh: krajevni, inšpektorialni, regijski in svetovni. Za izdelavo pastoralnega načrta, s katerim meri naloge, VPS izbira primerna orodja in določa konkretne korake, da ne bi bilo zmede. Za izdelavo VPN tako predlagamo konkreten oris.

1

Celostna in razčlenjena mladinska pastoralala

Pastoralno delovanje je sestavni del Cerkve in ga živimo ter uresničujemo v skupnosti: »apostolsko poslanstvo, ki nam ga zaupa Cerkev, sprejemajo in uresničujejo predvsem inšpektorialne in krajevne skupnosti« (K 44). Inšpektorija je osnovna struktura, kjer salezijanska družba na določenem ozemlju ureja in animira življenje skupnosti in uresničuje poslanstvo. **Inšpektorialna skupnost skrbi za enotnost med različnimi krajevnimi skupnostmi, za povezovanje z drugimi inšpektorijami ter s celotno salezijansko družbo in s Cerkvijo.**

Pastoralno delovanje vsake krajevne skupnosti ima svoj izvir v tem dogovoru in je organizirano v kontekstu življenja in apostolskega načrta inšpektorije (prim. K 157). *Pastoralno delovanje krajevne skupnosti ima svoje izhodišče* v treh stvareh: življenje in delovanje krajevne Cerkve, položaj in možnosti inšpektorije ter stanje mladih in ljudi v kraju, kjer deluje.

Usmeritve in pastoralne odločitve, ki so sad pozorne ocenitve položaja, so orodja, s katerimi z gorečo ljubeznijo in pastoralno modrostjo odgovorjamo na izzive in pričakovanje mladih.

1 1

NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE MLADINSKE PASTORALE

A *Raven vodenja in animacije inšpektorije*

Ureditev in delovanje inšpektorije, ki je zaupano inšpektorju in njegovemu svetu, je nakazano v *Konstitucijah Družbe sv. Frančiška Saleškega* (prim. K 161-169). **Vendar vsaka inšpektorija svoje poslanstvo na določenem ozemlju vzpostavi na svoj način.**

Vedno večja *zapletenost položaja*, v katerem so ljudje, in *pluralnost okolja*, v katerem delujemo, nas opominjata, da moramo biti pozorni na Božji

klic, ki nas vabi, da delujemo v različnih stvarnostih. Inšpektorialna skupnost je skupaj s krajevnimi skupnostmi, posameznimi sobrati in laiki poklicana, da se sooči s položajem mladine, h kateri nas pošilja Bog. V pastoralnem in vzgojnem spremljanju nam refleksija in razločevanje pomagata priti do nekaterih ključnih izzivov. Obvezujeta nas, da smo osredinjeni na nekatere temeljne možnosti in da pospešujemo načrtovanje našega pastoralnega delovanja.

Kot bomo videli v nadaljevanju, so izbire in usmeritve odvisne od položaja in razvoja nekaterih inšpektorij. V **Organskem načrtu inšpektorije (ONI)** so te že določene in nakazane. To je temeljni referenčni okvir za vodenje in animacijo inšpektorije. Druga orodja, ki vključujejo npr. življenje in dejavnost ljudi v pastoralnem delovanju pa so formacija salezijancev in laikov, ki sodelujejo pri poslanstvu. Krajevne skupnosti morajo imeti pri načrtovanju življenja skupnosti in razvoju poslanstva ONI vedno pred očmi.

Za izvajanje pastore je temeljno, da poznamo možnosti inšpektorije, ki so navedene v **Vzgojno-pastoralnem načrtu inšpektorije (VPN)**. Le-ta vključuje glavne odločitve in nakazuje usmeritve za razvoj mladinske pastore v *vseh ustanovah inšpektorije*, ne glede na področja ali delna področja pastore (prim. *Slovar*).

V inšpektoriji je za animacijo in vodenje pastore prvi odgovoren inšpektor s svojim svetom (prim. K 161). Inšpektorju in njegovemu svetu pripada temeljna funkcija vodenja življenja in pastoralnega delovanja inšpektorije, kakor določa VPN: usmerjati in kazati glede na razmere in na cilje, ki se želijo doseči; prednostne naloge, ki bodo izvajane; načini ravnanja, ki se uporabljajo, in razpoložljiva sredstva. Inšpektorialni svet je torej telo, *ki razmišlja in sprejema pastoralne določitve*. Znotraj njega ima neposredno vlogo delegat za mladinsko pastore, kolikor je sam animator in pospeševalec odločitev in usmeritev znotraj inšpektorije.

Odločitve in usmeritve inšpektorije so namenjene razvoju in organiziranosti struktur, ki podpirajo in spremljajo delovanje krajevnih skupnosti. Te animacijske strukture in službe so izhodišče in podporni steber za redno pastoralno delovanje skupnosti in krajevnih ustanov, kakor tudi pri njihovem nenehnem obnavljanju. Na vsakem področju in delnem področju pastoralne animacije je potrebna stalna refleksija pastoralne dejavnosti.

B *Raven skupnosti in krajevnih ustanov*

Skupnosti in ustanove morajo na krajevni ravni odgovoriti na dva glavna izziva. Najprej je tu vedno večje število *raznovrstnih situacij in potreb, ki bi se jim morali posvetiti*. Drugič, zapleteni procesi, ki *zahtevajo, da smo v odnosu do ljudi vzgojno in pastoralno bolj pozorni*. V obeh primerih se lahko v naših skupnostih izzove nagnjenje k večji razdrobljenosti in pomanjkanju enotnosti. Soočeni s temi nevarnostmi se od salezijanskih skupnosti in članov krajevnih VPS zahteva, da **spremenimo način razmišljanja in pastoralnega delovanja**.

Podobno kot inšpektorialna skupnost je tudi krajevna skupnost poklicana, da živi in deluje z *jasnim načrtovanjskim razmišljanjem*. To je miselnost, ki je sposobna opredeliti prednostna področja delovanja in sprejeti temeljne odločitve, ki morajo voditi življenje posameznikov in razvoj delovanja raznih delov ustanov.

Glavne izhodiščne točke za uresničevanje pastorale najdemo v **lokalnem VPN**. VPN opredeljuje *smernice za razvijanje mladinske pastorale* v vseh delih in področjih delovanja. VPN skrbi za celovitost in ustreznost štirih razsežnosti, ki sestavljajo vzgojno ponudbo salezijanske pastorale (glej VI. poglavje). Ravnatelj in njegov svet sta prva *odgovorna za vodenje in animacijo pastorale ustanove*. Njihova glavna odgovornost je koordinacija in organizacija mladinske pastorale. Pospešujejo procese vključevanja posameznikov, določajo prednostne naloge, določajo sredstva in poživljajo refleksijo.

Poglavitna naloga ravnatelja in njegovega sveta je načrtovanje refleksije in pastoralnega delovanja. Prvi in neposredni animator, tisti, ki koordinira mladinsko pastoralo na lokalni ravni, je krajevni koordinator. V povezanosti s krajevnimi strukturami in organizacijami spodbuja celovitost in razčlenitev.

1 2

**POSEBEN NAČIN RAZVOJA APOSTOLSKEGA DELOVANJA:
PASTORALNA ANIMACIJA**

Značilnost salezijanske mladinske pastore je v najglobljem smislu animacija: »dati dušo«. Zatorej salezijanska animacija ni samo tehnično in službeno delovanje: je **duhovna, apostolska, pedagoška** in ima svoj izvir v pastoralni ljubezni. Animirati je *veliko več kot le voditi, upravljati ter organizirati dejavnosti in področja*. Človeške sposobnosti in spretnosti, ki so potrebne za opravljanje nalog, se ne zanemarjajo, še več se jih predpostavlja. Vendar je pomembno, da ima pastoralna občutljivost prednost pred učinkovitostjo struktur.

Animacija je oblika kontemplacije, mišljenja, čutenja in delovanja. Značilna je za tiste, ki so prevzeli posebno odgovornost vodenja, in za tiste, ki so, četudi nimajo te vloge, vključeni v pastoralno delo za mlade.

A**Značilnosti salezijanske animacije**

Poseben način uresničevanja pastore smo prejeli od don Boska. Je poseben *slog navzočnosti v spremljanju mladih in sodelavcev*, kar je don

Bosko izvajal tako, da je živel poslanstvo, ki mu ga je zaupal Bog. Ta posebni slog se izvaja in se bogati z njegovo uporabo v različnih kontekstih in okoliščinah.

Animacija v Salezijanski mladinski pastoralni vsebuje najprej **vključevanje oseb, odnosov in procesov**: Za to predvideva:

- Vključevanje čim večjega števila ljudi; v prvi vrsti salezijancev, pa tudi vseh tistih, ki so udeleženi v vzgojni in pastoralni dejavnosti.
- Motiviranost in poglobitev v poistenosti z vrednotami, kriteriji in cilji salezijanske mladinske pastore.
- Nenehno spremstvo, ki pomaga ustvariti neprekinjeno enotnost in celovito povezanost procesov salezijanske pastore.
- Spodbujanje in uresničitev procesov, ki vplivajo na življenje in rast mladih.
- Enotnost in občestvenost pri skupnih projektih.
- Pozornost spodbujanja informiranja in komunikacije, da se pospešujejo sodelovanje, ustvarjalnost in pripadnost.
- Nujnost nenehne refleksije o položaju mladih in o pastoralni dejavnosti, da bo odgovarjala na njihovo pričakovanje.

B *Načela in merila pri animaciji procesov in struktur*

» Povezava z organi oblasti in koordinacijskimi organi

Za pospeševanje **tesnega sodelovanja med različnimi ustanovami in službami** ter da bi dosegli več enotnosti, je treba:

- ▮ zagotoviti v ONI glede *odločitev animacije in vodenja v inšpektoriji*, da bodo le-te vodile k zblževanju in jasnosti;

- ohraniti jasno zavest, da je *VPN del svetovnega salezijanskega pastoralnega delovanja*; štiri dimenzije so v različnih področjih ustanove integrirane in se med seboj dopolnjujejo;
- *zagotoviti koordinacijo in sodelovanje* med različnimi deli inšpekitorialne animacije (poklicna, salezijanska družina, ekonomija, področja mladinske pastorale in družbenega obveščanja), saj le tako lahko v skladu s cilji VPN zagotavlja enotnost pastoralnega delovanja;
- sistematično izvajati *refleksijo* in soočati realnost z zastavljenimi cilji: stalen proces učenja, refleksije, odločitev, načrtovanja in preveritve;
- namesto da organizira, naj podpira delovanja salezijanskih redovnih skupnosti in VPS; s tem spodbuja širše *sodelovanje in soodgovornost* (čut za skupnost, timsko delo, ustrezno in zadostno informiranje).

» **Vključevanje skupnosti, sobratov in VPS**

Namen animacije je stalno prebujati in ohranjati živo soodgovornost. **Vsi sobratje so skupaj z laiki znotraj VPS vključeni v preučevanje in izdelavo meril za pastoralne odločitve, kakor tudi za samo izvedbo.** Namesto velikega števila aktivnosti naj imajo prednost smernice, navodila in informacije, ki spremljajo skupnosti in uresničitev njihovih odgovornosti. Strateški dejavniki tako postanejo:

- zagotoviti številčno in kakovostno trdnost krajevnih skupnosti (prim. 24. VZ št. 173-174);
- pozorno in sistematično *spremljati* skupnosti in odgovorne za različna področja pastorale, še posebno tiste, ki se pri svojem poslanstvu animacije srečujejo z večjimi težavami;
- skrbeti za *obveščanje in izmenjavo* med skupnostmi in pastoralnimi delavci;

- ▮ pospeševati *pripadnost*, ponotranjenje skupnih ciljev in kriterijev, sodelovanje in medsebojna obogatitev;
- ▮ na poseben način skrbeti za *posebne trenutke incidence* pri pastoralni animaciji, kot je proces izdelave in preverbe krajevnega VPN, določitev pastoralnih nalog in odgovornosti znotraj vzgojno-pastoralne animacijske skupine, načrtovanje oblikovanja pastoralnih delavcev itn.

» Formacija za poslanstvo

Odgovor na Božji klic v služenju mladim pomeni pritrditev procesom oblikovanja, s katerimi v luči salezijanske karizme krepimo pastoralno miselnost in držo. Pastoralno oblikovanje zahteva **spremljanje salezijancev in laikov, da tako poglobijo svojo vzgojno poklicanost ter izpopolnijo sposobnost delovanja**. Zaradi tega je treba poleg študija modela salezijanske mladinske pastorale, ki je predstavljen v »referenčnem okvirju« salezijanske mladinske pastorale, ponuditi procese refleksije in pastoralnega mentorstva.

Kompleksna situacija današnjega časa nas zavezuje **k skupnim programom usposabljanj: salezijancev, laikov, mladih sodelavcev in članov salezijanske družine** (prim. 24. VZ, št. 138–146). Nekaj pomembnih področij:

- ▮ V *začetni fazi oblikovanja salezijancev* je treba podpreti sistematično in dosledno oblikovanje salezijancev. S postopnim in sistematičnim študijem modela salezijanske mladinske pastorale in vodeno pastoralno prakso, ki mladim sobratom pomaga prevzeti razmišljanje enotne pastorale in način animacije ter načrtovalno metodologijo. Zato je treba zagotoviti postopno uvajanje v salezijansko mladinsko pastoralo »na terenu«, z dobro prakso in kakovostnim spremljanjem. Formacija naj bi pomagala združevati pastoralno delovanje z refleksijo, saj le tako lahko premagujemo improvizacijo, površnost, razdeljenost in posplošenje.
- ▮ *Posebno usposabljanje* naj bo namenjeno učiteljem, animatorjem, trenerjem, socialnim delavcem in katehetom, da bodo usposobljeni kot vzgojitelji in pastirji. Za različna področja salezijanske mladinske pastorale (inšpektorialni načrt formacije oseb, kakor je zapisan

v ONI) naj se predvidi posebna priprava osebja; posebna skrb naj velja področju pastoralnih in vzgojnih ved s teoretično, praktično in izkušnjsko specializacijo.

- Pozorni moramo biti na vedno večje povpraševanje mladih po *duhovnem spremljanju*. Ta potreba zahteva od nas, da zagotovimo programe usposabljanje, ki bodo salezijance in laiške sodelavce pripravili na to, da bodo kot pastirji in vzgojitelji usposobljeni razločevanja in vodenja.
- Okrepiti je treba *trajno formacijo*, tako da okrepimo kvaliteto kulturne dejavnosti ter pastoralo salezijancev in laikov. Vse to naj vodi v obnovljeno vnemo za kulturno dejavnost, študij in profesionalnost. Poglobiti je treba salezijansko mladinsko duhovnost tako, da jo lahko živimo, ponudimo in podelimo z drugimi (24. VZ, št. 239-241, 257). Oceniti je treba trenutke skupnostnega življenja, saj v vsakdanjem življenju poteka redna trajna formacija.

2

Krajevna animacija in koordinacija

2 1

SALEZIJSKA SKUPNOST JE TISTA, KI ANIMIRA SALEZIJSKO USTANOVO

Dejanska vloga salezijancev je različna glede na število sobratov in njihovih vlog. Inšpektorjeva naloga je, da s svojim svetom določi konkretne načine uresničevanja VPS (prim. 24. VZ, št. 169). Tukaj je nekaj ključnih nalog te animacije:

A

Skupnost SDB

Redovna skupnost (SDB), ki živi, ohranja, pogloblja in nenehno razvija don Boskovo karizmo, ima v odnosu do VPS posebno animacijsko vlogo. Duhovna dediščina redovne skupnosti, vzgojna praksa, njeni bratski

odnosi in čut soodgovornosti za poslanstvo v vsakem primeru so *model – izhodišča za pastoralno identiteto animacijskega jedra* (prim. K 47; SP 5). Zato je salezijanska skupnost poklicana da:

- ▶ *Pričuje z redovnim življenjem* tako, da na prvo mesto v življenju postavi Boga. Popolnoma se posveti vzgojnemu in evangelijskemu poslanstvu, pričuje s svojim veselim življenjem in skrbi za razvoj salezijanskega poklica v mladih in sodelavcih. Apostolski prispevek mnogih mladih salezijancev je v tem, da so »bližje novim rodovom, zmožni so poživljati in navduševati ter so dovzetni za nove rešitve« (K 46). Življenje vsakogar, ki je dosegel visoko starost, zaradi ljubeče Božje zvestobe postaja dar in razodevanje zrelih elementov njegovega poklica. Starejši in bolan sobrat se vedno bolj zaveda, da ima še vedno neko poslanstvo, saj se njegovo misijonsko delovanje še ni izčrpalo. Pričuje, da zunaj Kristusa v osebni življenju in življenju z drugimi ni prave vrednosti, veselja.
- ▶ *Zagotavlja karizmatičnost salezijanske identitete* z našo bližnjo in pomenljivo navzočnostjo med mladimi in osebnim stikom. Skrb za celovitost VPN v vseh dejavnostih; skupna vizija salezijanske navzočnosti, tako da pospešujemo medsebojno povezovanje in sodelovanje med različnimi ustanovami, ki ga sestavljajo.
- ▶ *Je središče občestva in udeležbe*, ki laike v don Boskovem duhu in poslanstvu poziva k udeležbi ter zvesto sodeluje z različnimi obstoječimi in sodelujočimi udi.

“Način odnosa, na katerega se meri in ki mora težiti k temu, da uresniči v inšpektorialnih načrtih ponovno umestitev in zmanjšanje, je način, po katerem je salezijanska skupnost navzoča v zadostnem številu in kakovosti, da skupaj z nekaterimi laiki animira načrt in vzgojno skupnost.”

(JUAN VECCHI, GVS 363, »IZVEDENCI, PRIČEVALCI IN MOJSTRI OBČESTVA«)

- ▶ *Je v prvi vrsti odgovorna za duhovno*, salezijansko in poklicno, formacijo, tako da je aktivno vključena v procese usposabljanja (prim. 24. VZ, št. 159).

Prevzem te animacijske vloge zahteva, da salezijanska skupnost znova razume **lastno stvarnost ter vlogo redovne skupnosti v VPS in**

vzgojno-pastoralnem procesu. V preteklosti je salezijanska skupnost skoraj izključno prevzela odgovornost za okolje in vzgojno dejavnost, medtem ko so laiki pomagali glede na potrebe. Danes je poklicana, da povabi laike in jim dodeli njihovo odgovornost ter da prevzame svojo posebno nalogo znotraj VPS.

Kultura ljudi (laikov, mladih), njihova občutljivost, način razmišljanja in dojemanja življenja vsebujejo potencial in so ključnega pomena za to, da se na nov način interpretira evangelij.

Salezijanska skupnost, ki se vedno bolj zaveda tega novega načina delovanja, kot pomemben del animacijskega jedra VPS prevzema svojo posebno odgovornost.

B *Ravnatelj SDB*

Za pastoralno animacijo ustanov in dejavnosti, po katerih se v določenem kraju uresničuje salezijansko poslanstvo, je predvsem odgovorna krajevna salezijanska skupnost in v prvi vrsti **ravnatelj s svojim svetom**.

Ravnatelj SDB, kot prvi odgovorni za VPS, *animira animatorje in je v službi skupne enotnosti ustanove:*

- ▮ v dogovoru z inšpektorjem in v soglasju z inšpektorialnim načrtom skrbi za karizmatično identiteto VPN;
- ▮ pospešuje procese formacije;
- ▮ skrbi, da se v vsaki dejavnosti in ustanovi udejanja celovitost in enotnost salezijanske pastoralne;
- ▮ uveljavlja kriterije za sklicanje in usposabljanje laikov, glede na odgovornosti vključuje predvsem

“Krščanski laik je torej član Cerkve v srcu sveta in član sveta v srcu Cerkve.”

(KONFERENCA PUEBLA 103)

svet VPS in/ali ustanove; ohranja povezanost med salezijansko skupnostjo in VPS (prim. 24. VZ, št. 172).

C *Svet skupnosti*

Svet skupnosti pomaga in sodeluje z ravnateljem SDB kot tistim, ki je prvi odgovoren za VPS. Ko želimo natančno opredeliti potrebno povezavo med svetom skupnosti in drugimi telesi znotraj VPS, je poleg vsega, kar je zapisano v *Konstitucijah in Pravilniku Družbe sv. Frančiška Saleškega*, treba upoštevati nekatera posebna merila:

- ▮ kot člani biti kakovostno udeleženi v VPS ter neposredno in dejavno sodelovati v procesih refleksije in odločanja;
- ▮ sprejeti za svoje odločitve, ki se neposredno tičejo salezijanske identitete, formacije in sopolikčnosti laikov;
- ▮ vedno spodbujati ustrezno izmenjavo informacij med skupnostjo in telesi VPS; spodbujati dialog in spoštovanje odgovornosti med člani.

D *Svet VPS in/ali ustanove*

Svet VPS in/ali ustanove je **telo, ki animira in koordinira salezijansko ustanovo z refleksijo, dialogom, načrtovanjem in analizo vzgojno-pastoralne dejavnosti** (prim. 24. VZ, št. 160-161, 171). Njegova naloga je, da na področju, kjer zraste salezijanska ustanova ali kjer v kompleksnih ustanovah na različnih področjih deluje več VPS, pospešuje koordinacijo. Cilj tega je večja enotnost salezijanskega delovanja. Če obstaja samo ena VPS, torej obstaja samo en svet VPS, ki sovpada s svetom ustanove. Če pa obstaja toliko VPS, kot je področij dejavnosti, pa ima vsaka od njih lasten svet in obstaja svet ustanove, ki je sestavljen iz predstavnikov VPS. Svet VPS se ne more nadomestiti in ga ne prekrivajo druga različna telesa VPS z odločitvami, za katere niso pristojna. To naj bi kvečjemu pomagalo k temu, da:

- se gleda na celovitost projekta kot konkretno obzorje načrtovanja in dejavnosti različnih delnih področij;
- se čuti soodgovornega za pripravo, izvedbo in preverjanje;
- se pokaže dobra volja za občestvo in služenje skupnim potrebam;
- je pozoren za skupne potrebe in zahteve mladine;
- se spodbujata medsebojno povezovanje in sodelovanje, predvsem na splošnih aktivnostih, kot je npr. usposabljanje vzgojiteljev;
- se ohranjata občestvenost in sodelovanje z različnimi skupinami salezijanske družine, ki delujejo na kakem področju.

Pristojnost za določitev meril za sestavo in določitev kompetenc, ravni odgovornosti in za povezavo s svetom krajevne salezijanske skupnosti ima inšpektor s svojim svetom (prim. 24. VZ, št. 171).

E *Krajevni koordinator mladinske pastorale z ekipo*

Poleg posameznikov, ki so odgovorni za razna področja, ki sestavljajo ustanovo, je glede na potrebe mogoče za pastoralno animacijo na krajevni ravni uvesti krajevnega koordinatorja za salezijansko mladinsko pastoralo, ki ima svojo ekipo. Poleg tega obstaja možnost, da tam, kjer to prepletenost dela zahteva, ima vsako pastoralno področje ali del pastoralne animacije v ustanovi svojega koordinatorja.

Krajevni koordinator s svojo ekipo načrtuje, organizira in koordinira pastoralno delovanje ustanove. Vse to počne v skladu s smernicami, ki so predlagane v krajevnem VPN, ter v skladu z merili sveta VPS in/ali ustanove, vendar vedno v tesnem stiku z ravnateljem. Ta vloga zahteva sposobnost vzpostavljanja odnosov in koordinacije. V praksi se izvajajo naslednja opravila:

- s svetom VPS sodeluje pri procesu izdelave, izvedbe in preveritve krajevnega VPN ter skrbi, da so *osnovni elementi salezijanske mladinske pastorale* vedno upoštevani;

- s konkretnim načrtovanjem za različne dele pastoralnega delovanja ustanove, za katere je odgovoren, usklajuje izvajanje *krajevnega VPN*;
- skrbi za *koordinacijo in celovitost* različnih vzgojno-pastoralnih aktivnosti ter zagotavlja njihovo dopolnjevanje in njihovo usmeritev k vzgoji za vero;
- v skladu s smernicami načrta inšpektorije pospešuje pobude *usposabljanja pastoralnih delavcev*;
- zagotavlja pogovor in *sodelovanje salezijanske ustanove s pastoro krajevnega cerkve* in z drugimi vzgojnimi ustanovami na njihovem področju.

Glede na prakso inšpektorije je za imenovanje krajevnega koordinatorskega, salezianca ali laika, pristojen inšpektor ali ravnatelj. Če je to laik, je treba določiti njegov odnos s salezijansko skupnostjo.

F *Druga telesa ter vloge animacije in vodenja VPS*

Udeležba in soodgovornost zahtevata, da se v VPS jasno določijo razna telesa animacije, vodenja in koordinacije. To so **ekipe, ki se v skladu z VPS in z lastnimi močmi sestavijo glede na potrebe**. Pri opredelitvi njihove sestave je pomembno, da jih sestavljajo salezijanci in laiki:

- dopolnjevanje raznih vlog in funkcij v VPS;
- njihovo sklicevanje na VPN, od katerega morajo prevzeti antropološka in religiozna obzorja, vzgojni pogled na stvarnost, slog navzočnosti med mladimi, cilje in metode ter strategije, ki naj jih dosežejo; kazalniki za njihovo rast v vlogi salezijanskih vzgojiteljev (osebna zrelost, vzgojne sposobnosti, salezijanska identiteta, pričevanje, ki se navdihuje v krščanskih vrednotah), po vseživljenjskem procesu osebne in skupnostne formacije;
- aktivna navzočnost med mladimi, da jim pomagajo postati skupi-

na, spremljanje v procesu osebnostne in krščanske rasti ter spodbujanje odprtosti v vzgojno kulturnem in cerkvenem okolju.

V vsaki ustanovi naj se v soglasju z inšpektorjem in njegovim svetom opredelijo področja, ki so zaupana in za katere so odgovorni laiki, obseg odločanja, razmerja med različnimi telesi in oblikami soodgovornosti s salezijansko skupnostjo in inšpektorijo (24. VZ, št. 125; 169).

2 2

DRUGE OBLIKE ANIMACIJE VPS V SALEZIJSKIH USTANOVAH

A *Salezijanske ustanove, ki jih upravljajo laiki ob navzočnosti skupnosti*

Salezijanska skupnost, kadar je zelo majhna, v ustanovah, kjer glavne odgovornosti prevzemajo laiki, zagotavlja salezijansko identiteto in koordinacijo z inšpektorijo. Pri tem inšpektorija sama zagotavlja svojo pomoč (26. VZ, št. 120). Salezijanska skupnost vključuje salezijanca v naloge pastoralne animacije, formacijo in spremljanje vzgojiteljev; skrbi za izbor in formacijo laičkih sodelavcev glede na merila, ki jih je postavil 24. VZ, št. 164, ter, kolikor je mogoče, vključuje člane salezijanske družine.

B *Ustanove, ki jih znotraj salezijanskega inšpektorialnega načrta upravljajo laiki*

Da kako dejavnost ali ustanovo, ki jo upravljajo laiki, štejemo kot del inšpektorialnega načrta, morata biti izpolnjena dva nepogrešljiva pogoja: uresničena morajo biti merila identitete, občestvenosti in pomenljivosti salezijanskega delovanja, spremljati pa ga mora inšpektor in njegov svet (24. VZ, št. 180; 26. VZ, št. 120).

Inšpektorija v vsej odgovornosti, po analogiji VPS, kjer je navzoča salezijanska skupnost, tem ustanovam in njihovim VPS nudi trenutke animacije in vodenje:

- obisk inšpektorja;
- preveritev krajevnega VPN;
- povezovanje laiškega ravnatelja ustanove z inšpektorjem;
- občasna udeležba inšpektorialnega delegata v svetu VPS;
- ustanovitev sveta VPS;
- skupaj z laiki organizira resen itinerarij oblikovanja v salezijanski identiteti;
- skrb za laike, ki imajo vlogo animatorjev in prevzemajo odgovornosti v VPS;
- stalno povezovanje z bližnjo salezijansko skupnostjo ali s centrom inšpektorialne animacije, še posebno za karizmatično ali pastoralno služenje (24. VZ, št. 181).

3

Inšpektorialna animacija in koordinacija

3 1

INŠPEKTOR IN NJEGOV SVET

Določene so tri ravni odgovornosti v služenju inšpektorialne pastoralne animacije, ki se razlikujejo, vendar so neločljive:

- **Raven vodenja:** inšpektor s svojim svetom je prvi odgovoren za animacijo in pastoralno vodenje inšpektorije, zato sprejema temeljne odločitve (prim. K 161).

- **Raven enotnosti in pastoralne usmerjenosti:** inšpektorialni delegat s svojo ekipo skrbi za enotnost pastoralnega delovanja v inšpektoriji in njeno usmeritev glede na VPN inšpektorije (prim. 23. VZ, št. 244).
- **Raven delovne koordinacije:** komisije, inšpektorialni uradi in konzulte skrbijo za koordinacijo dejavnosti na raznih področjih in delnih področjih pastoralne animacije, glede na različne razsežnosti VPN (prim. 26. VZ, št. 113).

Te tri ravni se med seboj dopolnjujejo in sodelujejo ter tako še posebno na drugi ravni odločno zagotavljajo salezijansko identiteto pastoralnega delovanja.

3 2

INŠPEKTORIALNI DELEGAT ZA MLADINSKO PASTORALO IN NJEGOVA EKIPA

A *Delegat za mladinsko pastoralo*

Inšpektor »imenuje delegata za mladinsko pastoralo. Ta oblikuje ekipo, ki naj zagotovi, da se pobude približajo cilju vzgoje za vero in omogočajo operativno komunikacijo med inšpektorijami« (23. VZ, št. 244).

Je inšpektorjev delegat in deluje v soglasju z njim in njegovim svetom.

Njegovi prvi naslovniki so sobratje, salezijanske skupnosti in VPS. Njegova naloga niso posamezne pobude ali samo eno področje, temveč je on tisti, ki v inšpektoriji zagotavlja celovitost pastoralne, tako da je pozoren na vse razsežnosti. Običajno pastoralni animaciji inšpektorije posveča poln delovni čas. Primerno je, da je član inšpektorialnega sveta, kjer navadno predstavi pogled v prihodnost in pastoralne težave. Njegova opravila so naslednja:

- pomaga inšpektorju in njegovemu svetu *pri pripravi VPN*, navodil in skupnih pastoralnih smernic;
- usklajuje *kolegialno delovanje inšpektorialne ekipe* za mladinsko

pastoralo in vsakemu članu pomaga pri izpeljavi njegovih nalog;

- spremlja krajevne skupnosti v njihovem pastoralnem načrtovanju, izvajanju in preverjanju; pri tem v različnih okoljih skrbi za razvoj štirih razsežnosti VPN;*
- komunicira s sodelavci z namenom, da *usmerja njihovo delovanje* v smeri enotnosti VPN;
- vodi *pobude*, ki potekajo *med različnimi skupnostmi* in so predlagane v VPN;
- skrbi za izvedbo *organskega načrta vzgojno-pastoralne formacije* za sobrate, laiške sodelavce in mlade animatorje;
- vzdržuje reden *odnos s člani salezijanske družine*, ki delajo v inšpektoriji, s *krajevno Cerkvijo* in z *dikasterijem za mladinsko pastoralo*.

B

Inšpektorialna komisija za mladinsko pastoralo

Inšpektorialna komisija za mladinsko pastoralo pri izvedbi svojih opravil neposredno sodeluje z delegatom. **Pomembno je, da so v ekipi predstavniki, ki so v inšpektoriji odgovorni za področja, in morda tudi predstavniki za dele inšpektorialne pastoralne animacije.** Le tako bodo skupaj lahko zagotavljali usklajenost in enotnost programov ter procesov, ki jih animira inšpektorija in skupnost. Pomembno je, da obstaja sodelovanje tudi z odgovornimi za poklicno pastoralo ter delegatom za misijonsko animacijo in družbeno obveščanje. Med nalogami ekipe so:

- sodelovanje* z delegatom pri njegovih opravilih;
- pospeševanje* v ustanovah in področjih pastoralne animacije inšpektorije navzočnosti in medsebojne povezanosti štirih razsežnosti VPN;
- usmerjanje* v pastoralnih izzivih skupnosti k interdisciplinarni viziji in jim pomagati k skupnemu odgovoru na te izzive.

Za člane ekipe to pomeni: posebna teoretična in praktična priprava; čas za razmislek in pogovor; sposobnost stika, usklajevanja, motivacije; zelo konkreten načrt dela, ki temelji na VPN in je v skladu s prednostnimi nalogami inšpektorja in njegovega sveta.

C *Odgovorni na inšpektorialni ravni za področja in dele pastoralne animacije ter njihove ekipe*

Za spremljanje in animacijo področij in delov animacije mladinske pastoralne v inšpektoriji imenuje inšpektor **odgovornega, ki mu običajno pomaga ekipa**.

Naloge odgovornih za dele animacije so:

- ▮ *pomagati* VPS teh področij in delov pastoralne animacije tako, da bodo glede na VPN in načrt dela delegata za mladinsko pastoralo ter njegove ekipe konkretizirali inšpektorialne smernice mladinske pastoralne;
- ▮ *študirati in premišljevali* o vzgojno-pastoralnih ciljih, stvarnosti, problemih in vizijah.

Pomembno je, da so razni odgovorni za področja in dele pastoralne animacije v inšpektoriji *sistematično koordinirani med seboj* z animacijo inšpektorialnega delegata za mladinsko pastoralo; člani ekipe imajo skupno vizijo in si usklajeno prizadevajo za izpeljavo VPN in načrtovanje inšpektorije; da v vsej inšpektoriji zagotavljajo celostno enovitost mladinske pastoralne.

4

Animacija in koordinacija med inšpektorijami

V službi načrtovanja in pastoralne animacije skupine inšpektorij nastajajo telesa, ki omogočajo **medsebojno povezanost in koordinacijo**. To so medinšpektorialne ekipe mladinske pastore, nacionalni ali regionalni predstavniki ter nacionalni centri za mladinsko pastoralo. Inšpektorji inšpektorij ali regije predlagajo ta telesa ali ekipe in jih usmerjajo. Vsekakor tesno sodelujejo z dikasterijem za mladinsko pastoralo.

Resničnosti so različne, vendar se lahko določijo skupna merila:

- ▮ na tej ravni ponuditi koordinacijo, ki odgovarja na zapleteno in splošno mladinsko problematiko;
- ▮ v inšpektorijah razviti bolj odprto in splošno razmišljanje, pospeševati solidarnost in medsebojno izmenjavo darov na področju mladinske pastore na način, da se olajša kroženje izkušenj in pastoralnih modelov;
- ▮ ker je to podporna služba, pomožna animacija in usklajevanje, ne sme prevzeti nalog, ki jih pri načrtovanju lahko in morajo prevzemati drugi subjekti;
- ▮ prednostna naloga vzgoje v veri, ki velja za programe in vzgojne dejavnosti, velja tudi za organizacijo animacijskih struktur (prim. 23. VZ, št. 245);
- ▮ vsa usklajevalna telesa je treba urediti tako, da so zelo prožna, dopolnjujoča se in celovita ter da preprečujejo razdeljenost in centralistično birokracijo.

Inšpektorialni delegati za mladinsko pastoralo iz raznih inšpektorij ene regije ali skupine inšpektorij (*nacionalni ali regionalni delegati, medinšpektorialne ekipe za mladinsko pastoralo*) se sistematično srečujejo:

- skupaj razmišljajo o mladih v današnjem času in o izzivih, s katerimi se srečujejo v inšpektorijah; vse to počnejo z vidika priprave *skupnih meril in usmeritev* za pastoralno animacijo na nacionalni ravni ali določenem območju;
- usklajujejo *sodelovanje med inšpektorijami* pri nekaterih skupnih ciljih, kot je formacija vzgojiteljev in animatorjev;
- *pospešujejo medsebojno izmenjavo* izkušenj, gradiva, pobud in predlogov;
- usmerjajo *obliko prožnostne in povezovalne navzočnosti* ter delovanja v Cerkvi in na nacionalnem področju ali v regiji.

Poleg nacionalnih in regionalnih predstavnikov ali medinšpektorilanih ekip za mladinsko pastoralo se lahko ustanovijo tudi **nacionalni ali regionalni centri za mladinsko pastoralo**, organi refleksije in animacije, ustanovljeni od konference ali skupine inšpektorij, v službi mladinske pastore kake regije ali dežele:

- pospešujejo in razvijajo *študije in raziskave* glede aktualnih problemov salezijske mladinske pastore;
- zbirajo in primerjajo pomenljive *salezijske in cerkvene izkušnje* v mladinski pastoral;
- *ponujajo in objavljajo* ta razmišljanja in izkušnje;
- so v *službi inšpektorij in krajevne Cerkve* pri animaciji načrtovanja in priprave programov, predvsem za formacijo sodelavcev v mladinski pastoral;
- ravnaajo v skladu s *prednostnimi nalogami družbe*, dikasterija za mladinsko pastoralo, konference inšpektorij in inšpektorialnih delegatov.

5

Animacija in koordinacija na svetovni ravni

Službe, dejavnosti, pobude in ustanove, ki imajo za cilj vzgojo in evangelizacijo mladih, bodo našle stično točko v **dikasteriju za mladinsko pastoralo**, ki je sestavljen iz vrhovnega svetovalca za mladinsko pastoralo in njegove ekipe.

V *Konstitucijah Družbe sv. Frančiška Saleškega* v čl. 136 je zapisano, da je njegova vloga animacija in usmerjanje vzgojnega delovanja in pomoč inšpektorijam. To pomeni:

- Pomaga pri napredovanju, motivira, daje čutiti celostnost delovanja, skrbi za kulturno in duhovno poglobljanje, v ciljih in vsebinah pospešuje vzgojno usmeritev programov ter metodološko spremljanje, spodbuja premislek glede meril, nujnih stvari in izmenjave izkušenj.
- Podpira vključevanje salezijske mladinske pastore v delovanje Cerkve, tako da sprejemamo njena navodila, napotke in ji ponudimo naš specifični prispevek.
- Pod pokroviteljstvom vrhovnega sveta pri pripravi orisa splošnega načrta vrhovnega predstojnika in njegovega sveta daje prispevek z vidika pastore in mladine; z drugimi dikasteriji, kot so formacija, misijoni, družbeno obveščanje in salezijska družina, ohranja dobre medsebojne odnose in se z njimi dopolnjuje.
- Sodeluje z regijami ter glede na razmere in potrebe pomaga pri zedinjenju in organizaciji dogodkov v raznih inšpektorijah.

Primarni naslovljenci njegove službe animatorja so:

- ▮ inšpektorji in njihovi sveti;
- ▮ inšpektorialni delegati za mladinsko pastoralo, njihove ekipe in odgovorni za delna področja;
- ▮ druga animacijska telesa na regijski ravni.

6

Pastoralno načrtovanje

6 1

RAZLIČNE STOPNJE NAČRTOVANJA V INŠPEKTORIJI IN V KRAJEVNI SKUPNOSTI

Pastoralno načrtovanje dopušča različne stopnje realizacije, z različnimi procesi in dokumenti. Pred vami je **metodološki predlog, kjer so predstavljena nekatera orodja za načrtovanje mladinske pastorale.**

KONTEKST

RAVEN SALEZIJSKE DRUŽBE

»Referečni okvir« za
salezijsko mladinsko
pastoralo

Druge smernice in potrebe
v Družbi in Cerkvi

INŠPEKTORIALNA RAVEN

Organski načrt inšpektorije (ONI)
(daljše ali krajše obdobje)

Drugi projekti, načrti,
inšpektorialne vsebine
(formacija, laiki,
poklici in drugo)

Načrtovanje inšpektorialne
animacije
(letno)

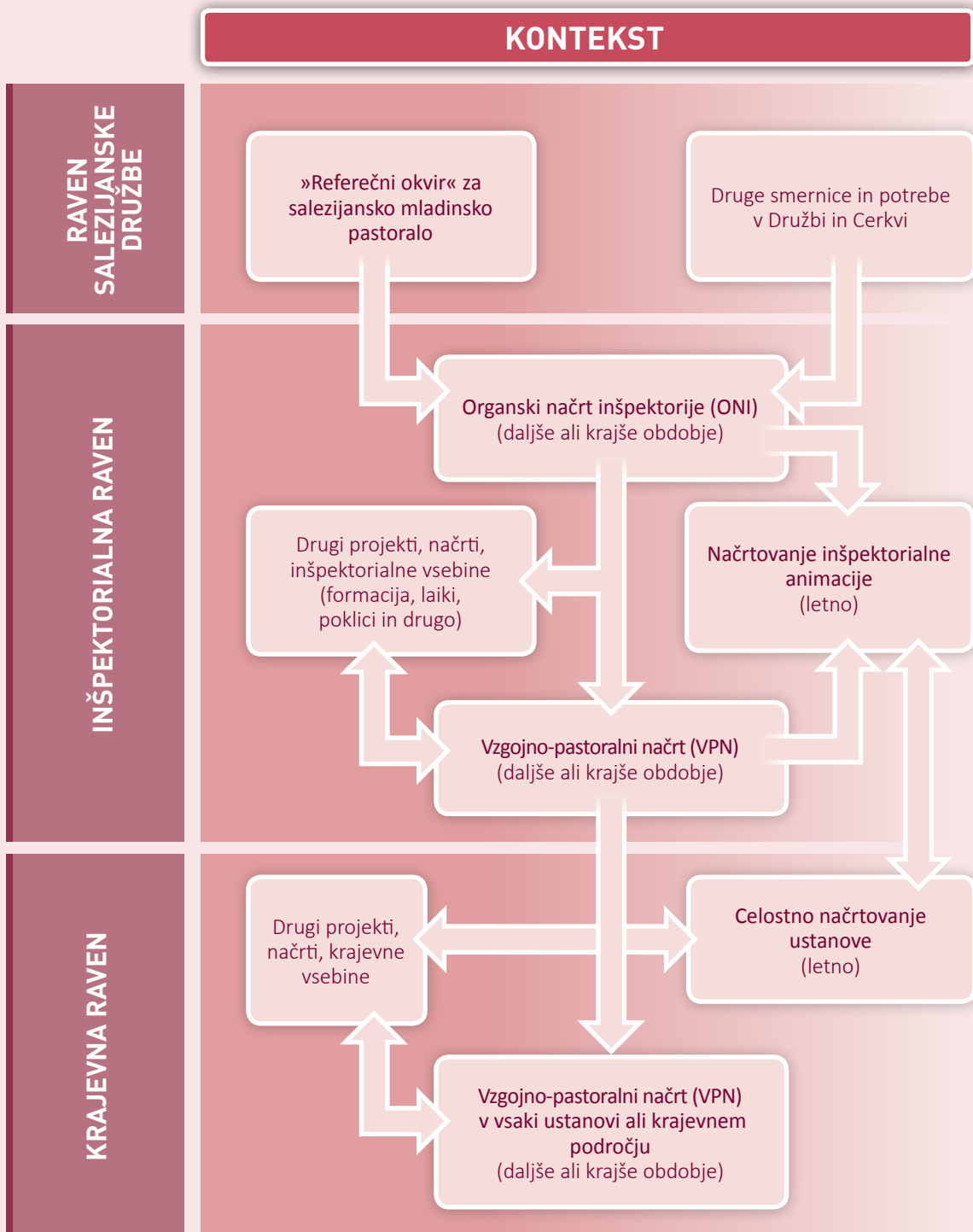
Vzgojno-pastoralni načrt (VPN)
(daljše ali krajše obdobje)

KRAJEVNA RAVEN

Drugi projekti,
načrti, krajevne
vsebine

Celostno načrtovanje
ustanove
(letno)

Vzgojno-pastoralni načrt (VPN)
v vsaki ustanovi ali krajevnem
področju
(daljše ali krajše obdobje)

Čeprav se v nekaterih stvareh prekrivajo in so uporabni, so v različnih dokumentih **konceptualne in aplikativne razlike**. Ni jih tako preprosto postaviti eno poleg drugega, vendar druga na drugo krožno vplivajo in se podpirajo.

»Referenčni okvir« za salezijansko mladinsko pastoralo skupaj z *drugimi dokumenti Družbe in Cerkve* opredeljuje niz navodil, smernic in ciljev, ki so daljnosežno naravnana. V skladu z njimi se giblje salezijanska mladinska pastoralna in pastoralna cerkve.

Ta besedila navdihujejo celotno Družbo. Te izhodiščne točke so predlog za daljše časovno pastoralno obdobje in za široko področje delovanja.

Inšpektorialni načrti, kot je *organski načrt inšpektorije (ONI)*, *vzgojno-pastoralni načrt (VPN)* in krajevni načrti, kot so krajevni *vzgojno-pastoralni načrt*, so bolj operativne in kontekstne narave, četudi se držijo splošnih smernic. Ti dokumenti bolj natančno opišejo usmeritve Družbe in Cerkve in jih konkretizirajo. Naloga tistega, ki načrtuje, je, da stvar obdela in razčleni.

Primerno je, da opozorimo na preprostost projektov in njihovo načrtovanje. Besedila naj bodo *lahka, jasno razčlenjena in praktična za uporabo*. Zaželeno je, da so besedila kratka, saj imajo tako značaj stvarnega in odgovarjajo na dejanske prednostne naloge. Pri tem je treba paziti, da ti dokumenti ne postanejo »shranjevalniki« za obsežna razmišljanja ali obilna izhodiščna besedila. Poudarjena razločnost dovoljuje hitro razumevanje strukture dokumenta.

Načrtovalna miselnost ne odgovarja samo na potrebe po dobri organizaciji in po načrtovanju. **Načrtovanje je izraz razločevanja**; je pričevanje tistega, ki posluša znamenja časov, opazuje in preučuje z Božjim pogledom. Prepričani smo, da pastoralno načrtovanje ne nastaja za mizo, temveč se hrani iz globokega in resnega razločevanja v Svetem duhu, ki je duša in izvir navdih za vsako poslanstvo v Cerkvi. Zatorej moramo imeti v mislih vedno oboje: razločevanje in načrtovanje.

Obstajajo osebni in skupnostni načini razločevanja (»videti, soditi, delovati«, »Božji klic, trenutki in smernice delovanja«, »pregled življenja«), ki zahtevajo zelo skrbno preiščena stanja in drže. To so načini, ki

pomagajo brati in interpretirati pastoralno resničnost v luči Božje besede. Uporabo le-tega velja preveriti glede na okoliščine in ozadja.

6 2

KAZALNIKI, KI DOLOČAJO VRSTO DOKUMENTA

A “Referenčni okvir” za salezijsko mladinsko pastoralo

Je **organska sinteza salezijske mladinske pastorale**. Orodje za razmislek, načrtovanje, pripravo in vrednotenje salezijske mladinske pastorale. Predstavlja nabor značilnosti, ki predstavljajo pastoralno delovanje salezijske družbe. Kaže smer, ki naj bi ji sledili v udejanjenju salezijskega poslanstva. Odgovarja na vprašanja, kot so: Kdo smo? Kaj želimo? Kam hočemo priti? Kaj ponujamo?

Dokument “referenčni okvir” **v odnosu do Cerkve in družbe določa ustavne elemente pastoralnega delovanja Družbe.**

Ko dokument poznamo in smo se o njem pogovorili v VPS, postane temeljno izhodišče, ki določa pripadnost, skupno prizadevanje, spodbuja najboljše človeške vire z njihovo ustrezno usposobljenostjo, pospešuje okolje sodelovanja in soodgovornosti.

B Organski načrt inšpektorije

Je **strateški načrt animacije in vodenja, ki ureja razvoj in trajnost odločitev v inšpektoriji** (prim. 25. VZ, št. 82). Je priročno orodje, katerega naloga je, da do določenega cilja pripelje usklajevanje vzgojnih in pastoralnih virov kake inšpektorije. Ta predlog ni tog okvir. ONI upošteva pogloblitve vidike: *pozorno opazovanje* položaja, v katerem je treba ukrepati; *centralne izbire*, ki morajo voditi razvoj inšpektorije; *prednostna področja delovanja* v prihodnjih letih; *delovna merila*, ki usmerjajo razne projekte; splošne smernice za *pripravo oseb ter za ekonomski in strukturni razvoj*.

25. VZ je nakazal, kdo je osebek ONI: “Inšpektorialna skupnost po svojih organih v naslednjih treh letih preučuje, izdelava in preverja organski inšpektorialni načrt” (25. VZ, št. 82). Inšpektor s svojim svetom, ki mu

pomaga delovna ekipa (25. VZ, št. 84), vodi in usmerja proces preučevanja, priprave in preveritve ONI. Tako vzbudi zanimanje v skupnostih in še posebno pri ravnateljih. V luči K 1,2,171 in SP 3,167 se zdi primerno, da so temeljne smernice in odločitve ONI dobro premišljene in potrjene od inšpektorialnega zbora.

Ti institucionalni elementi se morajo (dolgoročno ali srednjeročno) uresničiti na različnih *načrtih ali operativnih projektih*, glede na pomembna delna področja življenja inšpektorije: načrt formacije; načrt laiki; letni proračun in zaključni račun; načrti krajevnih skupnosti. **Med temi načrti bi morali z vidika poslanstva najbolj razviti VPN, sklicujoč se na delno področje vzgojno-pastoralnega delovanja.** Navedeni načrti ne koordinirajo dodatnih procesov v VPN, vendar ga usposablajo in razvijajo pomembne vidike.

Naloge ONI in VPN inšpektorije se od drugih dokumentov, še zlasti od Inšpektorialnega pravilnika, katerega nastanek besedila je zaupan inšpektorialnemu zboru (K 171), že po svoji zunanosti zelo razlikujejo. Ta pravilnik vsebuje posebne odločbe o stvareh, ki so preložene na inšpektorialno raven. ONI in VPN inšpektorije so že po svoji naravi, namenu in vsebini razlikujejo od Inšpektorialnega pravilnika. Imajo lastnosti načrtovanja, programiranja: so dokumenti sami zase in niso del Inšpektorialnega pravilnika.

C Vzgojno-pastoralni načrt

To je splošen akcijski načrt, ki vodi izvajanje vzgojno-pastoralne poti v določenem kontekstu inšpektorije in krajevnih skupnosti in vse pobude usmerja k evangelizaciji (prim. SP 4; prim. 26. VZ, št. 39). Odgovarja na vprašanje: Kaj in kako narediti, da bi prišli do predvidenega cilja?

VPN je v primerjavi z »Referenčnim okvirom« bolj konkreten. Glede na razmere, v katerih deluje inšpektorija, velja za »dolgoročno in srednjeročno« obdobje. Namene in cilje, ki jih predlaga, področje ukrepanja, ki ga nakazuje, delovne smernice, ki jih izbira, kažejo na delovni proces, ki ga je treba prehoditi.

Konstitucije Družbe sv. Frančiška Saleškega se v splošnem smislu sklicujejo na ta apostolski načrt (K 31; 44), čemur ustreza tudi nekaj členov Pravilnika (SP, 4-10; 184). Torej med VPN inšpektorije in VPN kake ustanove obstaja vzajemnost:

- ▮ *VPN inšpektorije* opredeljuje tri- do petletni proces v inšpektoriji. Kaže cilje, strategije in smernice vzgojno-pastoralnega delovanja, ki usmerjajo pastoralno delovanje v vseh skupnostih in ustanovah. Kot izhodiščna točka služi pri načrtovanju in preveritvi vzgojno-pastoralnega delovanja v določenem obdobju. Je izhodišče za pripravo VPN vsake ustanove ali krajevnega področja.
- ▮ *VPN vsake ustanove ali krajevnega področja* se glede na krajevne resničnosti prilagodi VPN-ju inšpektorije. Je operativni načrt v vsaki ustanovi (samo eno področje) ter za vsako področje (prepletena ustanova). V tem slednjem primeru, kjer VPN salezijske ustanove zaobjema **dve ali več področij** le-ta postane pomembno orodje za medsebojno zbliževanje in enotnost ciljev in smernic skupnega delovanja ustanove. Odgovarja na dva temeljna vidika:
 - *koordinacija vseh področij, in kadar je to primerno, delnih področij pastoralne animacije v ustanovi, posledično z merili, metodološkimi možnostmi, organizacijskimi in strukturnimi smernicami;*
 - *izbor, ustanovitev, formacija in delovanje VPS na raznih področjih.*

Vsi strukturni elementi (prostor, vzgojna in pastoralna ponudba, čas, urniki, koledarji) in personalni elementi (osebni in kolegijska telesa) so urejeni za doseg ciljev v triletnem obdobju. Soodgovornost za izpeljavo naloge prevzemajo vsi člani VPN (prim. 23. VZ, št. 243), vendar na poseben način spremlja njegov svet.

23. VZ je predlagal, da vsaka inšpektorija pri pregledu inšpektorialnega VPN med drugimi vidiki pot vere prenese **v konkretne itinerarije, ki so primerni za naslovnike in danosti, v katerih deluje** (prim. 23. VZ, št. 230). To so: pot vere, vzgojno-poklicne poti in uvajanje mladih v krščanstvo. Itinerarij je urejeno zaporedje stopenj in vzgojnih trenutkov (z načini in časom za izvedbo, s svojimi sredstvi in lastnim osebjem), s katerim lahko dosežemo v VPN zastavljene cilje. Itinerarij nam pomaga, da je načrt izvedljiv, da ga izpeljemo v doglednem času in ga prilagodimo različnim naslovnikom. V itinerariju cilji postanejo gibanje, ki pospešuje napredek, metode se uresničujejo v nizu ukrepov in izkušenj, ki si sledijo postopno (glej IV. poglavje, št. 3.2).

D *Različne ravni udejanjanja VPN*

Poklicani smo, da v itinerarijih in načrtih prenesemo ter razvijemo VPN. Med njimi je treba poudariti: *načrt inšpektorialne animacije* in *splošni načrt ustanove*. Za isto stvar nekatere inšpektorije uporabljajo tudi drugačna poimenovanja.

Načrt inšpektorialne animacije je prilagoditev ONI in VNP inšpektorije za eno leto, ki naj ima naslednjo shemo (približno):

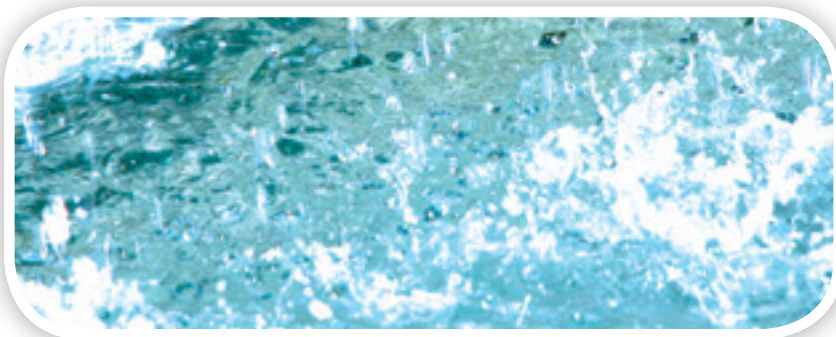
- ▮ glavni cilj v letu, ki je izhodiščni okvir, obzorje, znotraj katerega inšpektorialni svet razvija načrt animacije;
- ▮ posebni cilji za vsako pastoralno področje ali delna področja inšpektorialne animacije; predstavljajo odklon od splošnega cilja in so označeni kot cilji, ki jih želimo doseči, točke, kamor želimo priti; nanje skozi vse leto osredinjamo naše moči;
- ▮ procesi in posegi za animacijo in usklajevanje pastoralnih podro-

čij in delnih področij inšpektorialne animacije s tem, da natančno opredelimo vključene osebe, posebne naloge in časovnico:

- skupnost in formacija,
 - vzgojno-pastoralno poslanstvo,
 - salezijanska družina,
 - družbeno obveščanje,
 - ekonomija,
 - drugo;
- ▮ metode vrednotenja za učinkovito preverjanje doseganja predvidenih rezultatov;
 - ▮ shema inšpektorije, to je grafični prikaz celotne organizacijske strukture inšpektorije;
 - ▮ inšpektorialni koledar z vsemi inšpektorialnimi dogodki v letu.

Z letnim načrtom se zariše postopni proces, ki ONI in VPN inšpektorije napravi operativnega. Zraven spada tudi sistematična preveritev izvedbe VPN vsake ustanove. Načrt se naredi vsako leto. V vsaki ustanovi v inšpektoriji naj se ga uporabi kot izhodišče za izdelavo splošnega načrta vsake ustanove.

Splošni načrt ustanove je letna prilagoditev VPN ustanove (ali, kjer je primerno, posamezni VPN različnih področij ali delnih področij pastoralne animacije znotraj kake ustanove). Shema je približno takšna:

- splošni cilj v letu, ki je referenčni okvir, obzorje, znotraj katerega inšpektorija razvija načrt animacije;
- posebni cilji za vsako področje in morebiti delna področja pastoralne animacije v ustanovi; predstavljajo odklon od splošnega cilja in so označeni kot cilj, ki ga želimo doseči; točke, kamor želimo priti; nanje skozi vse leto usmerjamo naše moči;
- procesi in posegi VPS raznih področij in morebiti delnih pastoralnih področij, glede na razsežnosti VPN z natančno opredelitvijo vključenih oseb, posebnih nalog in časovnice;
- načini vrednotenja za učinkovito preverjanje predvidenih rezultatov;
- shema ustanove, to je grafični prikaz animacijskih in vodstvenih teles z informacijami o storitvah, urnikih in delovanju:
 - za celotno ustanovo;
 - specifični za vsako področje ali delno področje pastoralne animacije;
- koledar z vsemi dogodki v letu.

6 3

METODOLOŠKE SMERNICE ZA IZDELAVO IN PREVERITEV VPN

A Stopnje izdelave VPN: dinamični predlog

Ta načrt želi biti v trajnem procesu uresničljiv in učinkovit. Izhaja iz začetnega položaja in z uresničljivimi cilji nadaljuje do zastavljenega končnega cilja. Narejen mora biti v več stopnjah. **VPN začrta pot, ki ima tri stopnje in se postopoma prevzemajo, razvijajo, poglobljajo.** V teh hitro se spreminjajočih časih pušča dovolj prostora za spremembo vzgojnih načrtov.

V tem procesu izdelave se mora *VPN nenehno primerjati z »izhodiščem«*. Tu mislimo na osvetljeno analizo stanja in preučevanje glavnih izzivov, kakor in predvsem pri prikazu ciljev, ki morajo usmerjati pastoralno delovanje v smeri ciljev, ki so zapisani v samem dokumentu »izhodišča«.

» Faza analize

- 1 *Pozorno opazovanje, poznanje položaja kraja in značaj mladih, ki tam prebivajo: osebe, položaj, viri, problemi, trendi, možnosti. Tega po-*

stopka ni mogoče izpeljati enkrat za vselej. To prizadevanje zahteva sposobnost povezovanja starih podatkov z novimi dognanji. Poživiti je treba komunikacijo, izkušnje udeležbe, vzgojne mreže in čut soodgovornosti.

- 2 *Vzgojno-pastoralna interpretacija stanja*: poskušati bolje razumeti stvarnost, »razburkati morje«, vse z željo, da bi jo prenovili in jo na vsak način izboljšali. Treba je objektivno videti resničnost. Ogibajmo se prehitrih pozitivnih in še večkrat negativnih sodb. Interpretacija naj poteka v luči temeljnih elementov salezijanskega poslanstva in preventivnega vzgojnega sistema.
- 3 Določiti je treba vizijo z *dobro opredeljenimi možnostmi* (največ štiri ali pet). V primeru *VPN inšpektorije* te možnosti veljajo za vse naše navzočnosti in za vsa področja; v primeru *krajevnega VPN* velja za krajevno področje. V vsakem primeru je pomembno, da te dobro opredeljene možnosti zrastejo iz analize stanja in glede na vzgojno-pastoralne potrebe.

» Faza operativnega načrta

- 1 Dobro opredeljene možnosti je treba prenesti v *splošne cilje*, ki bodo za nas bolj pomembni, nujni in mogoči. Ti cilji merijo na jasne predloge, pri čemer moramo upoštevati osebe VPS in lastno dinamiko *štirih razsežnosti mladinske pastorale*.
- 2 Predlagati nekatere *procese*, po katerih lahko splošne cilje prenesemo v prakso in tako postanejo izvedljivi.
- 3 Konkretizirati operativno učinkovitost: to pomeni, da morajo biti *posegi natančni, postopni in preverljivi*. V teh posegih pa naj se natančno določi: skupina naslovnikov (*komu?*); odgovornost oseb ali ekip (*kdo?*); razporeditev sredstev in časovni načrt (*kako in kdaj?*).

» Faza evalvacije načrta in preoblikovanje

Evalvacija projekta omogoča objektivno meritev vpliva v stvarnosti. V luči predlaganih ciljev se ovrednoti rezultat. Ta faza odkrije nove možnosti ali potrebe, ki so se pojavile, in spoznava nove korake, ki bi jih bilo treba narediti.

Za celovito evalvacijo VPN ne smemo pozabiti na nekaj elementov:

- ▮ vključiti razne *osebe, skupine in zainteresirane ekipe*. Subjekti preveritve VPN inšpektorije so inšpektorialni zbor, inšpektor s svojim svetom in inšpektorialna ekipa za mladinsko pastoralo;
- ▮ ustvarjanje *pravega vzgojno-pastoralnega procesa*; ne smemo se ustaviti samo pri preučevanju rezultatov in izdelkov; treba je namreč poživiti procese, ki pomagajo k večji osebnostni in skupinski zrelosti, ter spodbujati in motivirati za izboljšanje rezultatov;
- ▮ uporabiti je treba *natančne in merljive kazalnike*, v luči katerih lahko vrednotimo rezultate in poznamo pot, kako so bili doseženi; preizkus in napaka so del tega procesa; iz napake, ki jo ovrednotimo, se lahko kaj naučimo, medtem ko nas napaka, ki jo spregledamo, lahko vodi v obup in stagnacijo;
- ▮ pozorni moramo biti na *analizo vzrokov* – *osebne, strukturne, organizacijske* – ki so pomagale ali ovirale proces; pomembno je prilagajanje ciljev novim razmeram in možnostim.

B *Temeljni kriteriji za izdelavo in preoblikovanje VPN*

Kot smo že zapisali, glavni namen priprave VPN ni izdelava novega dokumenta, ki bi ga delavci dobili v roke, da bi ga poznali in izpeljali, temveč je pomagati VPS, da bi delovala s skupno miselnostjo, jasnimi cilji in merili. Gre za načrtovalno razmišljanje, kjer smo vsi soodgovorni.

Pri VPN je bolj kot besedilo **pomemben miselni proces in vključevanje skupnosti, pojasnjevanje stvari in identifikacija z njim**. Teži k temu, da VPS pomaga k delovnemu povezovanju in tako preprečuje razpršenost delovanja.

Temeljnega pomena je *skupaj prehojena pot in metodologija*. Ne gre pozabiti treh kriterijev:

a) Stalno razločevanje s pristno in pogumno kvaliteto prerokovanja.

Pastoralno načrtovanje ni samo tehnična stvar. Tudi ne preprosto duhovnodejanje, temveč je mediacija. Kdor izdela, izvede in vrednoti VPN, v njem mora dozorevati nenehno razločevanje ob poslušanju Božjega načrta. Gospod je, ki nam kaže pot in nam ponuja izhodišče: *fokus na resničnost časa in zgodovine* (izogibanje predlogom, ki bi bili v danih razmerah abstraktne in tuje); *v središču je oseba, mlad človek*; pozornost na *celostnost salezijanske vzgojno-pastoralne ponudbe* (štiri dimenzije); stalni elementi naše *vzgojno-pastoralne prakse* – Preventivni sistem in salezijanska mladinska duhovnost.

Ko se soočamo z vzgojno-pastoralnimi izzivi, je nujno, da se izogibamo dvema držama, ki ovirata salezijansko poslanstvo: prvič, da bi ukoreninili statičen, tog in anonimen način načrtovanja; drugič, da bi projekt mladinske pastore izenačili z drugimi komercialnimi, ekonomskimi in političnimi projekti. To bi pomenilo izdajstvo vzgojno-pastoralne duše VPN, njegovo evangeljsko naravo, ki mlademu človeku v Kristusu ponuja odrešenje.

b) Kolegialnost: družna udeležba vseh članov VPS, ki so vključeni v projekt. Jasno naj bodo predstavljeni razlogi, cilji in pot. Pospešuje naj se jasen in napreden dialog, kjer se preučujejo težave in stanje družbe. Vedno je treba vrednotiti prispevke vseh članov. Tako se ustvarja prava delovna ekipa, ki je sposobna animirati dolge in zapletene procese.

Vsak pravi vzgojno-pastoralni projekt je rezultat *skupnega dela in sodelovanja*. VPN inšpektorije vključuje vse skupnosti in ustanove v inšpektoriji. Za lokalni VPN je VPS subjekt, ki ga izdela, izpelje in preveri.

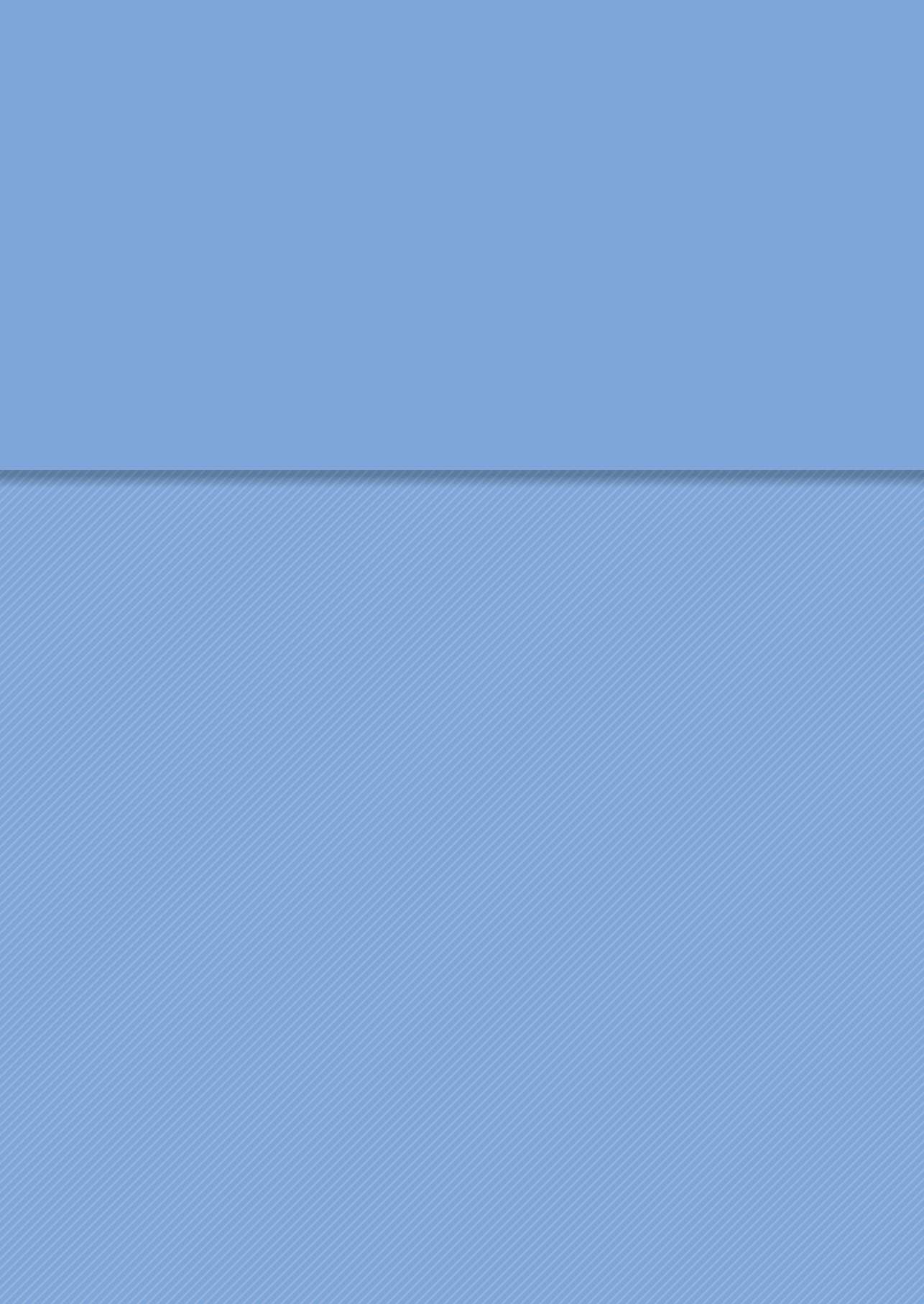
Treba je na poseben način spodbuditi člane salezijanske družine, ki delajo na istem področju (prim. 24. VZ, št. 125): na ravni inšpektorije s srečanji inšpektorialnih teles (inšpektorialne ekipe za mladinsko pastoralo in/ali inšpektorialnega sveta) s predstavniki raznih skupin salezijanske družine v inšpektoriji; na krajevni ravni z dialogom med lokalno konzulto salezijanske družine, salezijansko skupnostjo in svetom VPS.

Da bi vzbudili zanimanje in vključili vso VPS v ta proces, je koristno, če se ustvari animacijska skupina, ki izziva in motivira ter pomaga premagovati ovire. Navaja metodološke smernice, ki spodbujajo vključevanje vseh skupin in teles VPS v skladu z njihovimi pristojnostmi in možnostmi; ponudi elemente in besedila za razmislek in študij; povzema in oblikuje sklepne točke ter jih znova predlaga skupini. Ta skupina je na inšpektorialni ravni lahko ekipa za mladinsko pastoralo, razširjena s kompetentnimi in usposobljenimi osebami. Na krajevni ravni je to lahko svet VPS ali pastoralna ekipa.

c) Komunikacija: gre za izmenjavo smernic načrtovanja tistih, ki so subjekti in agenti v projektu. Skupaj s to držo odprtosti je vse od začetka nujna tudi jasna opredelitev različnih *ravni udeležbe* (pogovor, odločanje, izvedba) in kdo je odgovoren. V tem procesu v don Boskovem duhu v poslanstvu salezijanci in laiki živimo izkušnjo občestva. Vsi člani VPS prehodijo pot razločevanja, tako da so aktivno vključeni pri iskanju ciljev in smernic delovanja VPN (24. VZ, št. 119-120).

Kompleksnost organizacije ne bi smela zasenčiti vzgojnega in pastoralnega duha, ki ga podpira. Vsaka dejavnost je del celote. Iz nje naj bi bila razvidna vzgoja mladih za življenje in srečanje z živim Bogom.

Pomagati pri načrtovanju, izvedbi ter biti sposobni ponovnega pregleda in sprememb ni ne površnost in ne kompliciranje. Prej kot to je znamenje privzgojene zrelosti, posebnega služenja, ki je v nenehni komunikaciji za spodbujanje življenja v spreminjajoči se družbi. Je sposobnost realizma, ljubezni in spoštovanja do mladih. **Je udejanjenje vzgojne skladnosti, sad pedagoške poti, ki na dolgi rok med vsemi človeškimi dejanji obrodí največ sadov.**

EPILOG

Salezijanski duh ima svoj vzor in svoj izvir v srcu samega Kristusa, Očetovega apostola. Pri branju evangelija smo bolj pozorni na nekatere poteze Gospodove podobe: na hvaležnost Očetu za dar Božjega poklica slehernemu človeku; na ljubezen, ki je prednostno namenjena malim in ubogim; na vnemo pri oznanjevanju, ozdravljanju in odreševanju, ker ga k temu sili prihajajoče Kraljestvo; na ljubečo skrb Dobrega pastirja, ki osvaja s krotkostjo in darovanjem samega sebe; in na željo, da bi zbral učence v edinost bratskega občestva.”

(KONSTITUCIJE DRUŽBE SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA 11).

MOLITEV K SV. JANEZU BOSKU

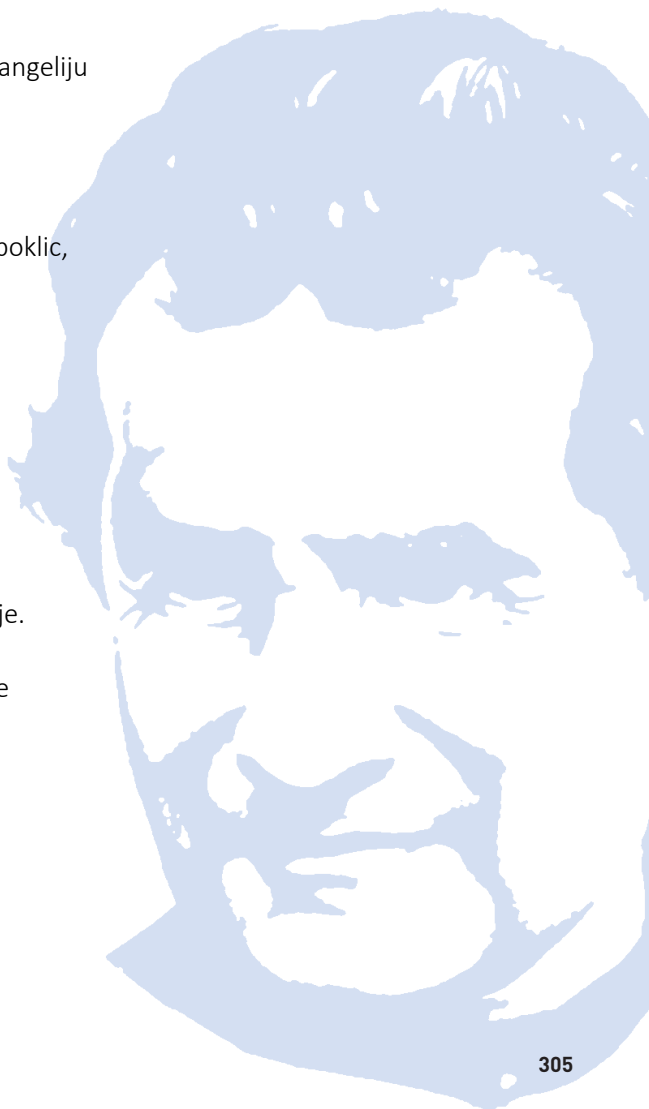
Sveti Janez Bosko,

oče in učitelj mladine!
Sprejemljiv za darove Svetega Duha
in odprt za razmere svojega časa,
si bil za mlade, zlasti male in uboge,
znamenje prednostne Božje ljubezni.

Bodi naš vodnik
na poti prijateljstva z Jezusom,
da bomo v njem in njegovem evangeliju
našli smisel svojega življenja
in izvir prave sreče.

Pomagaj nam,
da bomo velikodušno opravljali poklic,
ki smo ga prejeli od Boga,
da bomo v vsakdanjem življenju
ustvarjali občestvo
in v povezanosti z vso Cerkvijo
navdušeno sodelovali
pri graditvi civilizacije ljubezni.

Izprosi nam milost vztrajnosti,
da bomo v duhu blagrov
živeli dosledno krščansko življenje.
Daj, da se bomo
pod vodstvom Marije Pomočnice
nekoč mogli srečati s teboj
v veliki nebeški družini. Amen.

RAZLAGA IKON

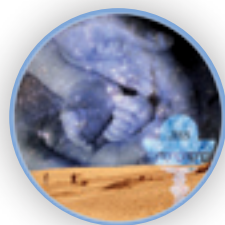
» 1. IKONA

V prizoru Jezusa z apostoli stopi v ospredje prizor Jezusa z množicami: življenje je sestavljeno iz srečanj. Gospod se nam predstavi kot pastir. Tu je mladenič v salezijanskem poslanstvu. Ta ovca je našla nekoga, ki je ne prezira. Povabilo: biti z Jezusom, da bi od njega črpali Božjo ljubezen, njegovo sočutje. Lepa beseda, kot čudež, kot rdeča nit. To kar ponuja je v prvi vrsti sočutje. Njegov pogled zbira vse, ki so utrujeni, izgubljeni, vse njihove težave (čreda spodaj). Njegovo življenje je podarjeno za blaginjo črede, njegove izgovorjene besede za spremljanje. Zanj je pomembna najprej oseba, notranje zdravje srca. Prva stvar, ki se jo apostoli naučijo od Jezusa, je ta, da so preprosto, po Božje, ganjeni. Globoka pretresenost srca: je Božje čustvo in globoko salezijansko. Ta ganjenost je pravi odgovor, ki se tako kot štirje letni časi (štiri drevesa spodaj) nikoli ne konča. Živimo življenje in kulturo mladih, da oni ne bi bili oropani našega usmiljenja.

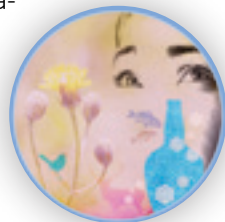
» 2. IKONA

Jezus moli za svoje učence in za vse tiste, ki naj bi ob vsakem času in v vseh krajih (zvezdnato nebo) verovali vanj. On torej molil tudi za vse ljudi današnjega časa, tudi za naše mlade. Molil je za utrujene ljudi v puščavi, ki so hodili pod soncem, brez smernic, katerih obraz je bil ožgan zaradi navora, bolečine, utrujenosti ... Molil je za ljudi, ki ga iščejo, ker mu želijo prisluhniti; za mlade, ki iščejo resnični mir, ki potrebujejo besede odrešenja, večne besede, besede, ki ostanejo ... in ki hodijo Gospodu naproti (kelih, ki je med nebom in zemljo). Božje dlani se razprostirajo, da bi zbrale in ohrabile izgubljene otroke. Na nas je, da vzdržujemo to upanje tako, da jim omogočamo izkušnjo delovanja Božje previdnosti. Bog je vrtinec občestva, ki nas žene drugega proti drugemu.

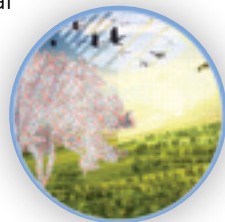
» 3. IKONA

Jezus gre skozi samarijansko vas. Je tujec med ljudmi, ki pripadajo drugačnemu izročilu in veroizpovedi. V tej njegovi svobodni hoji se rodi žeja in on sam ponudi vrč vode. Jezus doseže ženinino globoko žejo tako, da ji ponudi »nekaj več« lepote, dobrote, življenja, pomladi: »Dal ti bom vode, ki bo postala izvir vode, ki teče.« Dejstvo je, da je Bog že od začetka časa neizčrpen vir življenja. Po njem so bile ustvarjene živalske vrste na zemlji (jelen), v morju (riba) in v zraku (ptič). Jezus daje Samarijanki možnost, da se zopet združi z izvirom in sama postane izvir. Prelepa podoba. Samarijanka, ki ima svetle oči, iz katerih sije veselje, jasnost in dobrota. Svoje žeje ne pomiri s pitjem do nasičenosti, temveč tako, da pogasi žejo drugih. Zasveti tako, da razsvetljuje druge; prejema veselje s tem, da jo daruje. Postati izvir je prelep načrt življenja za vsakega oznanjevalca evangelija. Pomeni preplaviti in razširiti upanje, sprejetost in ljubezen.

» 4. IKONA

Nobena beseda v vseh jezikih dovolj tehtno ne povzema vsega, kar popolnoma navdihuje človeško bitje; to je beseda »življenje«. »Življenje« pomeni vsota vseh zelenih dobrin in hkrati tisto, kar jih napravi mogoče, dosegljive in trajne. Ali ni zgodba mladih zaznamovana z iskanjem česa in koga, ki je sposoben zagotoviti življenje? Vendar kakšno življenje? Življenje v »izobilju« Boga, ki presega vse mogoče navdihe človeškega srca, ki se lahko rodijo v človekovem srcu; kakor sončni zahod razsvetljuje polja. Življenje je prostor v Božjih rokah ali pa kot vrabec, ki gnezdi med cvetočimi vejami drevesa. Novo življenje žari na vseh področjih izkušnje mladih: v družini, v šoli, pri delu, med vsakodnevnimi dejavnostmi in v prostem času. Cveteti začne tu, sedaj. Znamenje njegove navzočnosti in rasti je pastoralna ljubezen. Velika truma salezijanskih vzgojiteljev se v vsakdanjem življenju z velikodušnostjo, ustvarjalnostjo in svojimi sposobnostmi žrtvuje v korist življenja novih generacij.

» 5. IKONA

Jezus se pridruži dvema neutolažljivima učencema na poti v Emavs. V vsakem kotičku sveta prepozna svoje otroke. Spremlja jih, »stopa jim ob strani« ... Gospod nas doseže v naših vsakodnevnih prigodah popotnikov. Spreminja naše srce, pogled, pot. Don Bosko: koliko jih je imelo možnost, da so okusili bogastvo srečanja, ki je spremenilo njihovo življenje. Gospod tudi od nas salezijancev vzgojiteljev zahteva pogum, da se odpravimo na pot, da smo na potovanju spremljevalci. In to ne samo potovanju navzven (sedijo na poti), temveč tudi v notranjem potovanju (poslušanje). Vsaka salezijanska navzočnost se križa z mladimi tega sveta. Želimo si, sanjamo, da bi bila salezijanska ustanova njihova družina. Zato je potrebna vzgojno-pastoralna skupnost (VPS), kjer je vsak poklican po imenu in kjer velja predvsem kakovost človeških odnosov.

» 6. IKONA

Kristus je oblekel naša oblačila: bolečino in človeško veselje, lakoto, žejo, utrujenost, upanja in razočaranja, vse naše stiske, vse do smrti. On nam je dal svoja »oblačila«, dar novega bivanja: »obleči novega človeka, ki je ustvarjen po Bogu«. Prej kot osebna odločitev je uresničitev novega človeka Božje delo. Vendar je potrebno načrtno delo, da se izroča živa vera. Vzgojno-pastoralni načrt je samo eno orodje v pastoralni in ustrezni za dvema glavnima ciljema (počlovečiti in vzgojiti mlade v veri). Po štirih dimenzijah, ki dopolnjujejo in bogatijo celotno osebo, ki ji pomagajo se preroditi od znotraj, kakor cvetni venec skupaj z listi sestavlja en sam cvet. Vsak mlad človek (vseh starosti in položaja) ima v sebi zakladnico svetlobe, notranje sonce, ki je naša podoba in bogopodobnost. Salezijanska mladinska pastorala ni nič drugega kot veselje (lep nasmeh mladih!), da bi osvobodili vso luč vstalega Kristusa.

» 7. IKONA

»Jaz sem vas izbral.« Ta poziv je natančno to, kar zagotavlja apostolsko učinkovitost in rodovitnost našega služenja. Smo potrpežljivi in zaupljivi kmetje, vendar moramo preučiti, kje in kako bomo pridelali največ sadov. Bog kot nihče drug skrbi za to posejano polje, za ta naš mali vrt, ki je naše delo. On dela, obrezuje, vsak dan na sebi čutimo njegove dlani. Pogled je na rodovitnosti; ne dati življenje pomeni umreti. Drevo naših apostolskih dejavnosti se vedno znova obnavlja; življenje se množi.

Seme gre tja, kamor piha veter, daleč stran od vika in hrupa ter se vsaja v brazde zgodovine in narodov. Tako se rodijo nove vzgojne in pastoralne navzočnosti, saj salezijansko poslanstvo vsebuje veliko več energije, svetlobe in Božjega semena, kakor se zdi na prvi pogled. Vse je vulkan življenja: popek se spremeni v cvet, cvet v sadež, sadež v seme.

» 8. IKONA

»Kot tisti, ki streže.« Služiti: sladka in hkrati zelo zahtevna beseda. V teh vrsticah najdemo pravo, konkretno in realno podobo animacije in koordinacije pastoralnega delovanja. Soodgovornost se zelo konkretno izraža v občestvenosti; dopušča krepitev duhovnega razločevanja, poslušanje drug drugega, medsebojno podelitev mnenj, vzajemno pričevanje, vse dokler ne dozori do usklajenega in enotnega predloga pastore glede na odgovornost vsakega posameznika. Vzgojno–pastoralna dejavnost ni sestavljena iz neusklajenih pobud, temveč je vse sestavni del razčlenjenega načrta, za katerimi stojijo ustrezne odločitve in izobraževalni procesi. Salezijanska mladinska pastorela se z vsemi močmi trudi in s svojim dinamizmom spremlja modele animacije.

SLOVAR

» **ANIMACIJSKO JEDRO:** je skupina ljudi, ki se istijo s poslanstvom, vzgojnim sistemom in salezijansko duhovnostjo. Prevzemajo nalogo, da sklicujejo, motivirajo in vključujejo vse tiste, ki so zainteresirani za kako ustanovo, da bi skupaj z njimi sestavljali vzgojno skupnost in izpeljali projekt vzgoje in evangelizacije mladih. Redovna skupnost, ki je porok karizme (prim. 25. VZ, št. 78-81), animacijskega jedra ne sme izčrpati, temveč je del njega. V resnici se mora animacijsko jedro razširiti navzven ter vključiti na različne načine vse tiste, ki želijo delati v salezijanski ustanovi. To animacijsko jedro, ki ni vodstveno telo, je edinstveno za celotno ustanovo, vendar lahko sovпада s svetom ustanove ali/in svetom VPS, glede na prepletenost ustanove ali različna področja delovanja.

» **DELNO PODROČJE PASTORALNE ANIMACIJE:** nanaša se na številne dejavnosti ali vzgojno-pastoralna okolja, ki obstajajo v zgoraj opisanih tradicionalnih ustanovah in področjih. Če povzamemo: animacija duhovnih poklicev; misijonska animacija in prostovoljstvo v različnih oblikah; pomembni predlogi mladinske pastorale, ki se dotikajo družbenega obveščanja. Poleg tega salezijansko poslanstvo poteka tudi znotraj drugih pomembnih resničnosti, kot je salezijansko mladinsko gibanje in razna specifična področja delovanja na lokalni ravni ali v inšpektoriji, kakor je zapisano v VI. poglavju. To so službe krščanskega oblikovanja, duhovne animacije ali združenja in ustanove za prostočasne dejavnosti.

» **DIKASTERIJ** (K 133, SP 107): dikasteriji so skupine animacijskih služb za vsa področja, v katera je razdeljeno vodenje Vrhovne družbe don Bosko. Za vsak dikasterij je pristojen svetovalec, ki opravlja službo voditelja dikasterija.

» **INŠPEKTORIALNI PRAVILNIK** (prim. K 171): normativno besedilo, za pripravo in preveritev katerega je odgovoren inšpektorialni zbor. Glavni namen tega pravilnika je, da s svojimi posebnimi pravili spodbuja in zagotavlja v vsaki ustanovi znotraj inšpektorialne skupnosti salezijansko karizmo.

» **NAČRTOVANJE INŠPEKTORIALNE ANIMACIJE:** je vsakoletna prilagoditev inšpektorialnega VPN, ki ga v sodelovanju z ustanovami vsako leto izdela inšpektorialni svet. V inšpektoriji služi kot izhodišče za pripravo splošnih letnih načrtov v ustanovah.

» **ORGANSKI NAČRT INŠPEKTORIJE (ONI):** je strateški načrt animacije in vodenja, ki usmerja razvoj in kontinuiteto odločitev v inšpektoriji (prim. 25. VZ, št. 82-84). Je priročno orodje, katerega glavni namen je usmerjanje vzgojnih in pastoralnih virov določene inšpektorije k cilju. Poleg tega je izhodišče za vse projekte ter načrtovanja v skupnostih in ustanovah.

» **PASTORALNO PODROČJE ali DELNO PODROČJE DEJAVNOSTI:** nanaša se na vzgojne in pastoralne strukture, v katerih glede na posebno vzgojno-pastoralno ponudbo poteka salezijansko poslanstvo. Vsaka izmed njih na svoj način ustvarja salezijanskega duha in znotraj vzgojno-pastoralne skupnosti uresničuje svoj stil odnosov. To so: salezijanski mladinski center; šola in center za poklicno usposabljanje (mogoč je tudi predstrokovni center za usposabljanje in dijaški dom); vzgojne visokošolske ustanove (domovi za študente, kolegiji ...); župnija in cerkev, ki je zaupana salezijancem (mogoča so tudi romarska središča); socialne ustanove za mlade v tiski. Salezijanska ustanova lahko obsega več področij, ki se med seboj tesno povezujejo, saj se tako še bolj odraža salezijansko poslanstvo.

» **PODROČJE INŠPEKTORIALNE ANIMACIJE:** je področje delovanja inšpektorije in ustanov. Temeljna področja v inšpektoriji so pastoral, formacija, salezijanska družina, ekonomija, družbeno obveščanje. Tem se dodajo druga področja, v katerih se vsaka izmed njih lahko izrazi.

» **»REFERENČNI OKVIR« SALEZIJSKE MLADINSKE PASTORALE:** je orodje (s temeljnim navdihom in usmeritvami delovanja), ki ga dikasterij za mladinsko pastoralno daje za osvetlitev in usmeritev poti vsake VPS v inšpektoriji in kraju. Služi kot pomoč za usmerjanje pastoralnega delovanja inšpektorialnega in krajevnega delegata za mladinsko pastoralno in njihovih ekip. Prispeva k formaciji vseh tistih – salezijancev, vzgojiteljev –, ki so soodgovorni za salezijansko poslanstvo.

» **SALEZIJSKO MLADINSKO GIBANJE (SMG)** je sestavljeno iz skupin in združenj, ki se prepoznavajo v salezijanski duhovnosti, pedagogiki ter v šoli Janeza Boska in Marije D. Mazzarello. Gibanje ima lasten način organiziranosti. V množici navzočnosti zagotavlja kvalitetno vzgojno navzočnost, zlasti na novih področjih socializacije mladih. Gibanje »mladi za mlade« opredeljuje skupno izhodišče, ki je duhovnost in komunikacija med skupinami. Vse to zagotavlja kroženje vsebin in vrednot. SMG med seboj združuje mlade vseh vrst; nekateri so še zelo oddaljeni in je duhovnost še v fazi semena, do tistih, ki so salezijansko poslanstvo izrecno in zavestno vzeli za svoje.

» **SPLOŠNO NAČRTOVANJE USTANOV:** je vsakoletna prilagoditev VPN ustanove (ali morda posamičnega VPN različnih področij). V sodelovanju s sveti VPS različnih pastoralnih področij ga izdelata svet ustanove.

» **SVET SKUPNOSTI ali HIŠNI SVET** (prim. K 178): sestavljen je iz sobratov skupnosti. Sklicuje in predseduje mu ravnatelj. Njihova naloga je, da skupaj z ravnateljem sodelujejo pri animaciji in vodenju. Inšpektor določi v soglasju s svojim svetom, in potem ko je slišal mnenje krajevnega skupnosti, katera področja, dejavnosti znotraj skupnosti morajo imeti svojega predstavnika v hišnem svetu.

» **SVET USTANOVE:** zbira redovno skupnost (ali vsaj vodstvo: ravnatelja in njegov svet) in glavne soodgovorne za področja delovanja. Ista karizma in udeležba v skupnem poslanstvu nam nalaga, da na kakem področju v polnosti izrazimo dar in služenje te salezijanske karizme. Praviloma si člani razdelijo razne odgovornosti, ki prihajajo iz različnih področij kake ustanove. Zbirajo se ne samo zato, da organizirajo, vodijo, odločajo, temveč tudi, da vzpostavijo načrt formacije in refleksije.

» **SVET VPS** (prim. 24. VZ, št. 160-161; 171-172) je telo, ki animira in koordinira uresničitev vzgojno-pastoralnega načrta. Njegova naloga je pospeševanje usklajevanja in soodgovornosti vseh v službi enotnosti pastoralnega načrtovanja salezijanske ustanove ali enotnosti raznih področij v raznovrstnih ustanovah VPS. Če obstaja samo ena VPS, torej obstaja samo en svet VPS, ki sovпада s svetom ustanove. Če pa obstaja več VPS, ima vsaka izmed njih svoj svet, medtem ko je svet ustanove sestavljen iz predstavnikov različnih VPS.

» **VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST (VPS):** (prim. K 47; 24. VZ, št. 149-179) je oblika salezijanske animacije uresničevanja don Boskovega poslanstva v vseh vzgojnih resničnostih. To ni kaka nova struktura, ki se dodaja drugim vključenim telesom v različnih ustanovah ali na področjih. Tudi ni samo organizacija dela ali tehnični vidik sodelovanja. VPS je skupina oseb (mladi in odrasli, starši in vzgojitelji, redovniki in laiki, predstavniki drugih cerkvenih in civilnih struktur in člani tudi drugih veroizpovedi, moške in žene dobre volje), ki skupaj po don Boskovem zgledu delajo za vzgojo in evangelizacijo mladih, še posebno najbolj revnih. Vse skupaj poteka v koncentričnih krogih, glede na stopnjo delitve odgovornosti posameznikov v poslanstvu.

» **VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT (VPN)** (prim. 24. VZ, št. 5, 42): je splošen načrt delovanja, ki usmerja izvajanje vzgojno-pastoralne poti v določenem inšpektorialnem in krajevnem kontekstu. Hkrati usmerja vsako pobudo in vire k doseganju salezijanskega poslanstva. Načrt je zastavljen »dolgoročno in srednjeročno«, glede na razmere, v kateri je inšpektorija ali salezijanska ustanova. Cilj VPN ni samo opredelitev vsebin za razna pastoralna področja na inšpektorialni in krajevni ravni, temveč tudi opredelitev razsežnosti, s katerimi so narejeni razni VPN področij. Oblika VPN in posledično VPN raznih področij ima v prvi vrsti za cilj podporo načrtovanju poslanstva v inšpektorialni in krajevni VPS.

» **VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT V INŠPEKTORIJI:** opredeljuje procese v inšpektoriji in prikazuje cilje, strategije in smernice skupnega vzgojno-pastoralnega delovanja, ki usmerja pastoralno delovanje vseh ustanov, področij in delnih področij pastoralne animacije. Služi kot izhodišče za njihovo načrtovanje in preveritev v določenem obdobju.

» **VZGOJNO-PASTORALNI NAČRT V USTANOVI ali NA KRAJEVNEM PODROČJU:** smernice VPN inšpektorije prilagodi krajevni resničnosti. V ustanovi (samo eno področje) in v raznovrstnih ustanovah (vsako področje) je neposredno operativen načrt. V tem drugem primeru, kjer je salezijanska ustanova navzoča na dveh ali več področjih, je VPN pomembno orodje za zbliževanje in enotnost ciljev ter smernic za skupno delovanje ustanove. Odgovarja na dva temeljna vidika. Najprej je tu koordinacija med različnimi področji pastoralne animacije v ustanovi, kjer si pomaga z vrsto meril, metodoloških možnosti, organizacijskimi in strukturnimi smernicami. Drugo pa je sklicevanje, formacija in delovanje VPS ustanove ali področij.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-789.64-46(035)
37.01:27-053.6

SALEZIJANSKA mladinska pastoral : referenčni okvir : dikasterij za mladinsko pastoralo : [tretja izdaja] / [sodelovali Fabio Attard ... [et al.] ; ilustracije Javier Carabaño ; prevod Andrej Baligač ... et al.]. - Nekomercialna izd. - Ljubljana : Salezijanski inšpektorat, 2014

274248960

